

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

12'nci Birleşim 24 Ekim 2024 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	852
II.- GELEN KÂĞITLAR	856
III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	864, 866, 868
A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI	864:865, 866:867, 868:869
1.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın, ne eğitimde ne işte olan gençlere ilişkin gündem dışı konuşması	864:865
2.- Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı'nın, İYİ Partinin 7'nci kuruluş yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması	866:867
3.- Osmaniye Milletvekili Seydi Gülsoy'un, Osmaniye'nin il oluşunun 28'inci yılına ilişkin gündem dışı konuşması	868:869
	845

IV.- AÇIKLAMALAR

865, 867, 869, 887, 890,
911, 915

1.- İstanbul Milletvekili Burak Akburak'un, Tirebolu Harşıt Vadisi Çatalağaç köyünde ihalesiz verilen maden sahasına ilişkin açıklaması	865
2.- Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz'ın, genel sağlık sigortası primlerini ödeyemeyen 9 milyon vatandaşın hastanelerden sağlık hizmeti alamadığına ilişkin açıklaması	867
3.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Çorum'a söz verilip yapılmayan ve bitmeyen projelere ilişkin açıklaması	867
4.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Kamaç'ın, Amedspor'un iç saha maçlarını dışarıda yapmak zorunda bırakıldığına ilişkin açıklaması	868
5.- Tokat Milletvekili Cüneyt Aldemir'in, TUSAŞ'a düzenlenen saldırıya ilişkin açıklaması	869
6.- Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan'ın, TUSAŞ'a düzenlenen saldırıya ilişkin açıklaması	869:870
7.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'ın, Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'e ilişkin açıklaması	870
8.- İstanbul Milletvekili Ümmügülşen Öztürk'ün, TUSAŞ'a düzenlenen saldırıya ilişkin açıklaması	870
9.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak Lisesi Müdürünün öğretmen, yönetici görev ve sınırlarının dışına çıktığına ilişkin açıklaması	870
10.- Bursa Milletvekili Ayhan Salman'ın, TUSAŞ'a düzenlenen saldırıya ilişkin açıklaması	871
11.- Sivas Milletvekili Rukiye Toy'un, TUSAŞ'a düzenlenen saldırıya ilişkin açıklaması	871
12.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, dün meydana gelen hain terör saldırısına ve Kemer ilçesindeki Karayer Deresi'ne teknelerini bağlayan vatandaşların buradan çıkarılmak istenmesine ilişkin açıklaması	871
13.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, TUSAŞ'a düzenlenen saldırıya ilişkin açıklaması	871:872
14.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, yenidoğan çetesinin, sağlık sektörünün güvenlik açıklarını ve denetim yetersizliklerini açıkça gösterdiğine ilişkin açıklaması	872
15.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, Kayseri Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumundaki hak ihlalleriyle ilgili başvurularının yanıtsız kaldığına ilişkin açıklaması	872

16.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, TUSAŞ'a düzenlenen saldırıya ilişkin açıklaması	872
17.- Düzce Milletvekili Ercan Öztürk'ün, TUSAŞ'a düzenlenen saldırıya ilişkin açıklaması	873
18.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, TUSAŞ'a düzenlenen saldırıya ilişkin açıklaması	873
19.- Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey'in, TUSAŞ'ta gerçekleştirilen hain terör saldırısına ve Birleşmiş Milletler Günü'ne ilişkin açıklaması	873
20.- Antalya Milletvekili Aliye Coşar'ın, Antalya'nın Manavgat ilçesindeki GES projelerine ilişkin açıklaması	874
21.- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, SGK'den para almak için bebeklerin ölümüne yol açanlarla ilgili soruşturmaya ve dün yapılan terör saldırısına ilişkin açıklaması	874
22.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, Kayseri'nin Develi ilçesinde faaliyet gösteren Öksüt Altın Madenine ilişkin açıklaması	874
23.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, tasarruf tedbirleri kapsamında Türkiye genelinde halk eğitimi merkezi kurslarının kapatıldığına ve terörü lanetlediklerine ilişkin açıklaması	874:875
24.- Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'in, TUSAŞ'a düzenlenen saldırıya ilişkin açıklaması	875
25.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, TUSAŞ tesislerine yönelik hain saldırıya, güvenlik ve istihbarat bürokrasisinin kamu güvenliğiyle ve önleyici faaliyetlerle ilgili çok daha fazla dikkatli ve teyakkuzda olması gerektiği bir dönemden geçildiğine; valilerin, kaymakamların ve güvenlik bürokrasisindeki bir kısım bürokratların iktidar partisiyle olan ilişkilerinin devlet-iktidar ayrımını ortadan kaldırdığına ilişkin açıklaması	875:876
26.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, TUSAŞ'ta yaşanan hain terör saldırısına, Türkiye'nin eczacılıkla ilgili karnesine ve bu konularla ilgili olarak Sağlık Bakanına yönelttiği soru önergesine, terör saldırısı gerçekleştirmek amacıyla Balat'taki sinagogda keşif yapan IŞİD militanına kimlik verilip Kızılaydan her ay düzenli ödeme yapıldığına ve konuyla ilgili olarak Kızılay yetkililerinin açıklamalarına; Türkiye'nin sınır güvenliği konusundaki, sığınmacı konusundaki politikalarını mutlaka gözden geçirmesi gerektiğine, GATA'da yaşananlara ve GATA'nın birçok binasının güçlendirilmesi ya da yıkılması gerektiğine ilişkin açıklaması	876:879

- 27.- Hatay Milletvekili Servet Mullaoglu'nun, depremin yıkıcı etkisinin barınmayla birlikte en çok işsizlik konusunda can yakmaya devam ettiğine ilişkin açıklaması 879
- 28.- Batman Milletvekili Zeynep Oduncu Kutevi'nin, Batman'da yaşanan mağduriyetlere ilişkin açıklaması 879
- 29.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, 21'inci ve 23'üncü Dönem Kayseri Milletvekili Sabahattin Çakmakoglu'nun vefatına, TUSAŞ Ankara Kahramankazan tesislerine hain terör örgütü tarafından düzenlenen saldırıya ve Türkiye'nin son terörist bitene kadar terör örgütleriyle mücadelesini kararlılıkla yürüteceğine ilişkin açıklaması 880
- 30.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Akkuyu Nükleer Santrali'ndeki işçilerin mağduriyetine, Cevdet Yılmaz'ın "demografik nüfus yüksek kurulu" kurulacağı yönündeki ifadelerine; ülkenin barışa, bir hukuk devletine ve siyaset zeminine ihtiyacı olduğuna ilişkin açıklaması 881:882
- 31.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, TUSAŞ'a yapılan saldırıya ve olayın ardından Cumhurbaşkanlığının bant daraltması yaptığına, dün Genel Kurulda onaylanan 161 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne, Sağlık Bakanı Kemal Memişoglu'nun medyaya yansıyan fotoğrafına ve vatandaşın ağır bir borç yükü altında olduğuna ilişkin açıklaması 882:884
- 32.- İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in, TUSAŞ'a yapılan elim terör saldırısına ve bu saldırıda şehit olan Cengiz Coşkun, Zahide Güçlü, Hasan Hüseyin Canbaz, Atakan Şahin Erdoğan ile Murat Arslan'a; İstanbul Milletvekili Bülent Kaya ile Ankara Milletvekili Murat Emir'in yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ve Birleşmiş Milletlerin kuruluş yıl dönümüne ilişkin açıklaması 884:886
- 33.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 886
- 34.-Mersin Milletvekili Perihan Koca'nın, kadın cinayetlerini önlemek, kadınları güvenli ve güvenceli bir şekilde yaşatmak için Türkiye Büyük Millet Meclisini acilen göreve çağırdıklarına ilişkin açıklaması 887:888
- 35.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, siyasi iktidarın emeklileri açlığa mahkûm ettiğine ilişkin açıklaması 888
- 36.- İstanbul Milletvekili Kezban Konukçu'nun, Haydarpaşa ve Sirkeci Garlarının TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğünden Kültür ve Turizm Bakanlığına devredilmesine ilişkin açıklaması 888

- 37.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, başta Mersin Büyükşehir Belediyesi olmak üzere Cumhuriyet Halk Partili belediyelerin çocukların ve gençlerin sağlığına sahip çıkarak beslenme desteği verdiğiine ilişkin açıklaması 888:889
- 38.- Mardin Milletvekili George Aslan'ın, 1 Ekim gecesi Mardin E Tipi Kapalı Cezaevinde intihar girişiminde bulunduğu iddia edilen Mizgin Acar'a ilişkin açıklaması 890
- 39.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, Dersim'in Mazgirt ilçesindeki Darıkent (Muhundu) nahiyesinde bulunan 112 istasyonunun kapatılmak istendiğine ilişkin açıklaması 911
- 40.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, emeklilerin açlık sınırının altında maaşlarla yaşam mücadelesi verdiğiine ilişkin açıklaması 911
- 41.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, İstanbul Milletvekili Oğuz Kaan Salıcı'nın (3/932) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ve (3/932) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi'ne ilişkin açıklaması 911:912
- 42.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, (3/932) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi'ne ilişkin açıklaması 915
- 43.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, Türkiye'ye sığınmış durumda olan Uygur Türklerinden bazılarının gerekçe gösterilmeden Çin'e iade edildiği yönünde basında yer alan bilgilere ilişkin açıklaması 915

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**887, 890, 912, 915****A) TEZKERELER***887, 890:911, 912:914,
915:919*

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, 25 üyesi bulunan Türkiye-Avrupa Birliği Karma Parlamento Komisyonunda boşalan üyeliklere Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu Başkanlığınca bildirilen Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo ve İYİ Parti Grup Başkanlığınca bildirilen Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın üyeliklerinin Başkanlık Divanında yapılan incelemede uygun bulunduğuına ilişkin tezkeresi (3/934) 887

2.-Cumhurbaşkanlığının, hudut, şumul, miktar ve zamanı Cumhurbaşkanınca takdir ve tespit edilmek üzere, Türk Silahlı Kuvvetlerinin, Birleşmiş Milletlerin Orta Afrika Cumhuriyeti'nde icra ettiği harekât ve misyon kapsamında yurt dışına gönderilmesi ve Cumhurbaşkanınca verilecek izin ve belirlenecek esaslar çerçevesinde bu kuvvetlerin kullanılması için Türkiye Büyük Millet Meclisinin

son olarak 11/10/2023 tarihli ve 1394 sayılı Kararı'yla uzatılan iznin süresinin Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca 31/10/2024 tarihinden itibaren bir yıl uzatılmasına ilişkin tezkeresi (3/932)

890:911, 912:914,
915:919

3.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, "TUSAŞ'a Yönelik Terör Saldırısı" konulu tezkeresi (3/935)

920

B) ÇEŞİTLİ İŞLER

914

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden, İçişleri Bakanlığının yürütmüş olduğu Huzur ve Kardeşlik Buluşmaları Projesi kapsamında, AK PARTİ Şırnak Milletvekili Arslan Tatar eşliğinde Şırnak'tan gelen şehit ve gazi yakınlarına "Hoş geldiniz." denilmesi

914

VI.- ÖNERİLER

889, 921

A) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

889

1.- Danışma Kurulunun, gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında bulunan 70 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin bu kısmın 1'inci sırasına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine, Genel Kurulun 24 Ekim 2024 Perşembe günü birleşiminde 70 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesine, (3/932) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi üzerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin 2 konuşmacı tarafından kullanılmasına ilişkin önerisi

889

B) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

921:941

1.- Saadet Partisi Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Bülent Kaya tarafından, Emniyet teşkilatının sorun ve beklentilerinin tespit edilerek sorunların kapsamlı programlarla çözüme kavuşturulması amacıyla 24/10/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 24 Ekim 2024 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

921:926

2.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez tarafından, kamu güvenliğinde oluşan zafiyetlerin giderilmesi ile terörle mücadelede daha etkili ve kapsamlı bir politika geliştirilmesi amacıyla 24/10/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 24 Ekim 2024 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

926:931

3.- DEM PARTİ Grubunun, Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan ve arkadaşları tarafından, Türkiye’de bazı ilaçların temininde yaşanan sorunların araştırılması amacıyla 22/10/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 24 Ekim 2024 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

931:936

4.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın tarafından, TUSAŞ’ta yaşanan terör saldırısının araştırılması amacıyla 24/10/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 24 Ekim 2024 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

936:941

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

941, 943

A) KANUN TEKLİFLERİ

941, 943

1.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş’un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Arasında Kültür Merkezlerinin Kurulması ve İşleyişi Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/79) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 70)

941:942, 943:956

VIII.- OYLAMALAR

943

1.- (S. Sayısı: 70) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Arasında Kültür Merkezlerinin Kurulması ve İşleyişi Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi’nin oylaması

943:956

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.06'da açılarak dört oturum yaptı.

Van Milletvekili Zülkûf Uçar, Van'ın yerel sorunlarına,

Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur, depremin 20'nci ayında Hatay'ın sorunlarına,

İstanbul Milletvekili Tuğba Işık Ercan, İmam-Hatipliler Haftası'na,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

İzmir Milletvekili Haydar Altıntaş, İzmir Valisinin 5/5/2024 tarihinde bir gazetede çıkan beyanatına,

Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin, Adana'da aynı gün içinde yaşanan vahşetlerin AKP Hükûmetinin yirmi iki yılda ülkeyi getirdiği noktayı gösterdiğine,

Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan, fahri Kur'an kursu öğrencilerinin sorunlarına,

Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu, Bursa'da Yenişehir Belediye Meclis üyesi Koray Aydın'ın 25 Temmuzda uğradığı silahlı saldırıya,

Tunceli Milletvekili Ayten Kordu, idare ve gözlem kurullarının keyfî uygulamalarına,

Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer, 2025 yılı bütçe teklifinde Niğde'nin unutulduğuna,

İstanbul Milletvekili Cemal Enginyurt, Tarım ve Orman Bakanlığını tarımın düşmanı kokarca böceğiyle mücadelede davet ettiğine,

Bolu Milletvekili Türker Ateş, karşılıksız çek sorununa,

Aydın Milletvekili Evrim Karakoz, çiftçileri pamuk ekimini bırakma noktasına getiren nedenlere,

Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer, tarımda yeni destekleme modeline,

Adana Milletvekili Orhan Sümer, emeklilere yapılan promosyon ödemelerinin vergi, haciz ya da ceza kesintisine uğramaması gerektiğine,

Samsun Milletvekili Murat Çan, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanının, Cumhurbaşkanını da örnek vererek emeklilerle ilgili yaptığı açıklamaya,

Kütahya Milletvekili Mehmet Demir, 19 Ekim Bosna Hersek'in Cumhurbaşkanı Aliya İzzetbegović'in vefatının 21'inci yıl dönümüne, 19 Ekim Muhtarlar Günü'ne ve 21 Ekim Dünya Gazeteciler Günü'ne,

Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın, kadın cinayetlerinin artmasının en büyük sebebinin cezasızlık politikaları olduğuna,

Hatay Milletvekili Servet Mullaoğlu, halkın dokuzuncu yargı paketinden beklentilerine,

Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı, emekli yılı olarak ilan edilmiş olan 2024 yılında emeklilerin zulümden başka bir şey görmediğine,

Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının Kahramanmaraş'ın sorunlarıyla ilgili sesinin çıkmadığına,

Kayseri Milletvekili Murat Cahid Cıngı, Kayseri'nin her hafta bir millî veya uluslararası etkinliği ev sahipliği yaptığına,

İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal, PKK elebaşının Gazi Meclis çatısı altında konuşması önerisine,

Adana Milletvekili Sadullah Kısacık, toplumsal güvenliğin tehlikede olduğu bugünlerde, Mecliste, vatandaşları devlet kurumlarına inandıracak ve güvenderecek tek bir adım dahi atılmadığına,

Kocaeli Milletvekili Sami Çakır, 24 Ekim Birleşmiş Milletler Günü'ne,

Sivas Milletvekili Rukiye Toy, İsrail'in 7 Ekimden bu yana Gazze Şeridi'ne düzenlediği saldırılara,

Tekirdağ Milletvekili Cem Aşar, Çorlu Belediye Başkanlığının hayvan bakımevi tesisi yapmak üzere belirlediği yerlerle ilgili ilçe Milli Emlak Müdürlüğünün verdiği cevaba,

Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan, Çanakkale Kaz Dağları'nda Cengiz Holdinge ait Truva Madencilik AŞ'nin faaliyetini genişletme peşinde olduğuna,

Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyigit, Van'da barınma başta olmak üzere birçok sorunun devam ettiğine,

Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez, Şırnak'ın Beytüşşebap ilçesinde bulunan Zümrüt Kaplıcası'nın AKP'li eski Belediye Başkanı Habip Aşan'a düşük bir ücretle satıldığına,

Mersin Milletvekili Gülcan Kış, Türkiye'nin göç politikasının iflas ettiğine,

İstanbul Milletvekili Bülent Kaya, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın 2025 bütçesiyle ilgili Türkiye Büyük Millet Meclisine bilgilendirmede bulunduğuna, Sayıştay raporlarına, orta sınıftan ve alt gelir grubunun satın alma gücünün ve refah seviyesinin her geçen bütçede daha da azaldığına, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde Türkiye Büyük Millet Meclisinin dönüştürülmek istendiği mekanizmaya ve yürütmenin yasamayı bilgilendirdiği oranda birlikte hizmet etme imkânının daha da artacağına,

Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez, sağlıkta eğitim, koordinasyon ve planlamayla ilgili çok ciddi problemler olduğuna, Türkiye'de bulunan Suriyeli sağlık çalışanlarına, TUS'ta yabancılara sağlanan kolaylığa ve ayrılan kontenjana, Türkiye'de özellikle çocuk servislerinin yabancılara teslim edildiğine, Sağlık Bakanlığının hastaneleri denetlemediğine, AK PARTİ'nin Washington'da 2 tane bina satın aldığına ve bu binaların vergilerine,

Muş Milletvekili Sezai Temelli, Van depreminin 13'üncü yıl dönümüne ve Silivri Cezaevinde tutsak bulunan Bekir Kaya'ya, depremlere karşı mücadele etmenin yolunun kent planlaması olduğuna, dün kurulan araştırma komisyonuna, cezaevlerindeki sağlık koşullarına, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın bütçe sunumundaki "IMF'nin açıklayacağı Global Ekonomik Görünüm Raporu'nda önemli bir revizyon beklemiyoruz." cümlesine, bütçenin komisyondaki görüşmelerinin halka açık olması gerektiğine; barış için söylenen her sözün, atılan her adımın çok kıymetli olduğuna,

Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara, Hatay'da depremzedelerin çilesinin bitmediğine,

Ankara Milletvekili Murat Emir, Türkiye'ye dayatılan tek adam rejimiyle adım adım parti devleti inşa edilirken devletin kurumlarının da çökertildiğine ve örneklerine, Meclise sunulan bütçede son derece tehlikeli rakamlar olduğuna ve Gençlik ve Spor Bakanlığı bütçesinden vakıflara aktarılabilecek tutara, yenidoğan bebek ölümlerinin sorumlularına, 112 Acil Çağrı Merkezine, Doğru İnsanlar Vakfına, Bakanlığın zamanında Fahrettin Koca'ya yüksek getirili hastalarla ilgili sorduğu soruya, kadınların katilleriyle baş başa bırakıldığına ve Narin cinayetine,

Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan, 24-25 Ekim 2024 tarihlerinde gerçekleştirilecek olan Hopa Uluslararası Lojistik Kongresi'ne,

İstanbul Milletvekili Özlem Zengin, 23 Ekim ve 9 Kasım 2011 tarihlerinde Van'da gerçekleşen depremlere, yenidoğan çetesi skandalını araştırmak için bütün siyasi partilerin ortak imzasıyla dün bir araştırma komisyonu kurulduğuna, konuyla ilgili Türkiye kamuoyunu yanıltmak için yapılan kötü haberciliği kınadığına, yenidoğan çetesiyle ilgili hazırlanan iddianameye, yabancı uyruklu hekimlerin çalışma alanlarına ve ayrılan kontenjana,

Ankara Milletvekili Murat Emir,

Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez,

Muş Milletvekili Sezai Temelli;

İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Özlem Zengin, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez ile Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez,

Ankara Milletvekili Murat Emir,

İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Danışma Kurulunun, (3/930) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi'nin görüşülmesinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilmesine ilişkin önerisi kabul edildi.

Cumhurbaşkanlığının, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin UNIFIL'in görev süresinin uzatılması yönündeki 2749 (2024) sayılı Kararı uyarınca, hudut, şümul ve miktarı Cumhurbaşkanınca belirlenecek Türk Silahlı Kuvvetleri unsurlarının, 1701 (2006) sayılı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararı ve 880 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı'yla tespit edilen ilkeler kapsamında, 31/10/2024 tarihinden itibaren bir yıl daha UNIFIL'e iştirak etmesi ve bununla ilgili gerekli düzenlemelerin Cumhurbaşkanınca yapılması için Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca izin verilmesine dair tezkeresi (3/930) Genel Kurulun bilgisine sunularak yapılan görüşmelerinden sonra kabul edildi.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan, Türk Havacılık ve Uzay Sanayii AŞ'nin Ankara Kahramankazan tesislerine yönelik terör saldırısına ve Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak konuyu yakından takip ettiklerine ilişkin bir açıklamada bulundu.

Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ,

Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay,

Muş Milletvekili Sezai Temelli,

Ankara Milletvekili Murat Emir,

İstanbul Milletvekili Özlem Zengin,

İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal,

Ankara Milletvekili İdris Şahin;

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii AŞ'nin Ankara Kahramankazan tesislerine yönelik terör saldırısına ilişkin birer açıklamada bulundular.

Saadet Partisi Grubunun, 23/10/2024 tarihinde Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Bülent Kaya tarafından, Tıpta Uzmanlık Sınavı (TUS) 2024 yılı ikinci dönem kontenjanlarının belirlenmesi sürecinin sağlık sistemine olan etkilerinin araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

İYİ Parti Grubunun, 7/10/2024 tarihinde Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu ve 19 milletvekili tarafından, Bursa Şehir Hastanesi özelinde tüm şehir hastanelerinde yapılan yolsuzluklar, tamamlanamayan Ali Osman Sönmez Devlet Hastanesi ve diğer sağlık yatırımlarının araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

DEM PARTİ Grubunun, 15/10/2024 tarihinde Mersin Milletvekili Perihan Koca ve arkadaşları tarafından, deprem bölgesinde yaşayan kadınların sorunlarının araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

CHP Grubunun, 23/10/2024 tarihinde Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul ve arkadaşları tarafından, GATA başta olmak üzere tüm askerî hastanelerin OHAL KHK'leriyle Sağlık Bilimleri Üniversitesi ile Sağlık Bakanlığına bağlanması sonucunda söz konusu kurumlarda TSK'nin sağlık hizmetlerinin ve askerî ihtiyaçlarının ne ölçüde karşılandığının araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

Görüşmelerinin Genel Kurulun 23 Ekim 2024 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

Ankara Milletvekili Murat Emir, TUSAŞ'taki saldırıya ve Aksaray Milletvekili Turan Yaldr'ın Saadet Partisi grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin bir açıklamada bulundu.

Muş Milletvekili Sezai Temelli, Aksaray Milletvekili Turan Yaldr'ın Saadet Partisi grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisine,

Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez, Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında İYİ Partiye,

Sataşması nedeniyle birer konuşma yaptılar.

Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmının:

1'inci sırasında yer alan ve İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Denizli Milletvekili Şahin Tin ve Aydın Milletvekili Ömer Özmen ile 72 Milletvekilinin Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2293) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 161) görüşmeleri tamamlanarak yapılan açık oylamasından sonra kabul edildi.

2'nci sırasında yer alan, 2023 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Oluşan Karma Komisyon Raporu'nun (5/2) (S. Sayısı: 142),

3'üncü sırasında yer alan ve İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Denizli Milletvekili Cahit Özkan ve 133 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2258) ile Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve Adalet Komisyonu Raporlarının (S. Sayısı: 157),

Görüşmeleri Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

Bursa Milletvekili Mustafa Varank, Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın 161 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşması sırasında şahsına,

Denizli Milletvekili Şeref Arpacı, Bursa Milletvekili Mustafa Varank'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına,

Sataşması nedeniyle birer konuşma yaptılar.

Alınan karar gereğince, 24 Ekim 2024 Perşembe günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşime 01.11'de son verildi.

Celal ADAN

Başkan Vekili

Adil BİÇER

Kütahya

Kâtip Üye

Yasin ÖZTÜRK

Denizli

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 18

24.10.2024 Perşembe

Milletvekili Teklifleri

1.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in; Karayolları Genel Müdürlüğünün Hizmetleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2633) (Plan ve Bütçe ile Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:23.10.2024)

2.- Çanakkale Milletvekilleri Özgür Ceylan ile İsmet Güneşhan'ın; Tabii Afetlerden Zarar Gören Çiftçilere Yapılacak Yardımlar Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2634) (Tarım, Orman ve Köyişleri ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:23.10.2024)

3.- İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya'nın; Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2635) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:23.10.2024)

Süresi İçinde Cevaplandırılmayan Yazılı Soru Önergeleri

Cumhurbaşkanı Yardımcısı (Cevdet YILMAZ)

1.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, kamuya işe alımlarda yapılan mülakatlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/16798)

2.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, yerel medya kuruluşlarının sorunlarına ve desteklenmeleri talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/16802)

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

3.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, engelli vatandaşların taleplerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/16805)

4.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, huzurevi ücretlerinde yaşanan artışa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16806)

5.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, engelli vatandaşların taleplerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/16807)

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

6.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, son 5 yılda gerçekleşen iş kazalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/16808)

7.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, birinci dereceye yükselen üniversite mezunu memurlara 3600 ek gösterge verilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/16809)

8.- Antalya Milletvekili Aliye Coşar'ın, Antalya'daki yeni İŞKUR binasının konumuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/16810)

9.- Manisa Milletvekili Selma Aliye Kavaf'ın, İşsizlik Sigortası Fonuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/16811)

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı

10.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, Mersin'deki yapıların depreme dayanıklılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/16812)

11.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, Bursa ilinde Emek-Şehir Hastanesi arasında yapımı devam eden hafif raylı sistem hattı projesinin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/16813)

12.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa ili Ceylanpınar ilçesine bağlı Yoncalı Mahallesi'nin yol sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16814)

13.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerden etkilenen hasarlı binalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/16815)

Dışişleri Bakanlığı

14.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Avrupa'da yaşayan Türk vatandaşlarının yaşadığı sorunların çözümü için yapılan çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/16816)

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

15.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Murgul ilçesine bağlı Çimenli ve Ardıçlı köyü meralarında yapılması planlanan madencilik faaliyetlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/16817)

16.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, kalıcı yaz saati uygulamasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/16818)

17.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, kömür fiyatındaki artışa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16819)

18.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, 2002 yılından günümüze ruhsat verilen taş ocağı ve maden arama tesislerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/16820)

19.- Edirne Milletvekili Ahmet Baran Yazgan'ın, kalıcı yaz saati uygulamasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/16821)

Gençlik ve Spor Bakanlığı

20.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin ilinde bulunan KYK yurtlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/16822)

21.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, ülke genelindeki KYK yurtlarının kapasitelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/16823)

22.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, öğrencilerin barınma sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16824)

23.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, Konya ilindeki devlet yurtlarının sayısına ve kapasitesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/16825)

24.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, bazı gençlik ve spor müdürlükleri tarafından eğitmen ve antrenörlerin sözleşmelerinin feshedilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/16826)

Hazine ve Maliye Bakanlığı

25.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, 2002 yılından bu yana Konya ilinde özelleştirilen kurum ve işletmelere ilişkin yazılı soru önergesi (7/16827)

26.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, yolsuzlukla mücadeleyle ilişkin yazılı soru önergesi (7/16828)

İçişleri Bakanlığı

27.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Hopa ilçesine bağlı Çamlı köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16829)

28.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Borçka ilçesine bağlı Akpınar köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16830)

29.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Hopa ilçesine bağlı Eşmekaya köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16831)

30.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Hopa ilçesine bağlı Güvercinli köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16832)

31.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Arhavi ilçesine bağlı Balıklı köyünün sulama suyu, yol ve örülü duvar sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16833)

32.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Arhavi ilçesine bağlı Balıklı köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16834)

33.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Arhavi ilçesine bağlı Başköy köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16835)

34.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Arhavi ilçesine bağlı Kireçli köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16836)

35.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Borçka ilçesine bağlı İbrikli köyünün yol ve örülü duvar sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16837)

36.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'de olası bir heyelana karşı alınan önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/16838)

37.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Hopa ilçesine bağlı Hendek köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16839)

38.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Borçka ilçesine bağlı Balcı köyünün yol ve örülü duvar sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16840)

39.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Hopa ilçesine bağlı Pınarlı köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16841)

40.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Hopa ilçesine bağlı Koyuncular köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16842)

41.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Hopa ilçesine bağlı Subaşı köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16843)

42.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Hopa ilçesine bağlı Yoldere köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16844)

43.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Borçka ilçesine bağlı Boğazköy köyünün yol ve örülü duvar sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16845)

44.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Ardanuç ilçesine bağlı Peynirli köyünün yol ve su sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16846)

45.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Hopa ilçesine bağlı Balık köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16847)

46.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Borçka ilçesine bağlı Camili köyünün yol ve örülü duvar sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16848)

47.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Borçka ilçesine bağlı Çaylı köyünün yol ve örölü duvar sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16849)

48.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Borçka ilçesine bağlı Çavuşlu köyünün yol ve örölü duvar sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16850)

49.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Borçka ilçesine bağlı Örucüler köyünün yol ve örölü duvar sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16851)

50.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Borçka ilçesine bağlı Yeşilköy köyünün yol ve örölü duvar sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16852)

51.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Borçka ilçesine bağlı Fındıklı köyünün yol ve örölü duvar sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16853)

52.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Hopa ilçesine bağlı Güneşli köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16854)

53.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Borçka ilçesine bağlı Anbarlı köyünün yol ve örölü duvar sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16855)

54.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Borçka ilçesine bağlı Güreşen köyünün yol ve örölü duvar sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16856)

55.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Borçka ilçesine bağlı Güzelyurt köyünün yol ve örölü duvar sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16857)

56.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Hopa ilçesine bağlı Çimenli köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16858)

57.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Borçka ilçesine bağlı Demirciler köyünün yol ve örölü duvar sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16859)

58.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Murgul ilçesine bağlı köylerin çeşitli sorunlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/16860)

59.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Borçka ilçesine bağlı Çiftköprü köyünün yol ve örölü duvar sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16861)

60.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Hopa ilçesine bağlı Esenkıy köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16862)

61.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Hopa ilçesine bağlı Başoba köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16863)

62.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Ardanuç ilçesine bağlı Gökçe köyünün yol ve su sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16864)

63.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Hopa ilçesine bağlı Çavuşlu köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16865)

64.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin ve Bayburt illerinde görev yapan emniyet mensuplarının terör tazminatından faydalanması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/16866)

65.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Kemalpaşa ilçesine bağlı Gümüşdere köyünün yol ve örölü duvar sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16867)

66.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Ardanuç ilçesine bağlı Ustalar köyünün yol ve örölü duvar sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16868)

67.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Borçka ilçesine bağlı Düzköy köyünün yol ve örülü duvar sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16869)

68.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Arhavi ilçesine bağlı Arılı köyünün sulama suyu, yol ve örülü duvar sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16870)

69.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Ardanuç ilçesine bağlı Ovacık köyünün sulama suyu, yol ve örülü duvar sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16871)

70.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Arhavi ilçesine bağlı Aşağışahinler köyünün sulama suyu, yol ve örülü duvar sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16872)

71.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Borçka ilçesine bağlı Atanoğlu köyünün yol sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16873)

72.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Şavşat ilçesine bağlı Çavdarlı köyü ile Ardanuç ilçesine bağlı Kutlu köyünün yol sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16874)

73.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Borçka ilçesine bağlı Avcılar köyünün yol ve örülü duvar sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16875)

74.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Borçka ilçesine bağlı Arkaköy köyünün yol ve örülü duvar sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16876)

75.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Borçka ilçesindeki yol sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16877)

76.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Hopa ilçesine bağlı Başköy köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16878)

77.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Yusufeli ilçesinde bulunan köylerin yol ve içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16879)

78.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Borçka ilçesine bağlı Efeler köyünün yol ve örülü duvar sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16880)

79.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Kemalpaşa ilçesine bağlı Sarp köyünün yol sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16881)

80.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin ilinde yoğun yağışların neden olduğu taşkınlarla ve sel felaketlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/16882)

81.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Sarp Sınır Kapısındaki tır parkı alanlarının artırılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/16883)

82.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, son 5 yılda ülke genelinde kaybolduğu veya kaçırıldığı belirtilen çocuklara ilişkin yazılı soru önergesi (7/16884)

83.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Kemalpaşa ilçesine bağlı Çamurlu köyünün yol ve içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16885)

84.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, son 5 yıl içerisinde Artvin ili genelinde meydana gelen kaza, heyelan ve seller nedeniyle ulaşımına kapanan yol sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/16886)

85.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Kemalpaşa ilçesine bağlı Kazimiye köyünün yol ve örülü duvar sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16887)

86.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, ülke genelinde ve Artvin'de muhtarlık hizmet binalarının sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/16888)

87.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Şavşat ilçesinde bulunan köylerin yol ve içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16889)

88.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Ardanuç ilçesine bağlı Gümüşhane köyünün yol sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16890)

89.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Borçka ilçesine bağlı Kayalar köyünün yol ve örülü duvar sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16891)

90.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Borçka ilçesinde bulunan bazı köylerin içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16892)

91.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Borçka ilçesine bağlı Karşıköy köyünün yol ve örülü duvar sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16893)

92.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Borçka ilçesine bağlı Kale köyünün yol ve örülü duvar sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16894)

93.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Ardanuç ilçesine bağlı Aşağı Irmaklar köyünün çeşitli sorunlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/16895)

94.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, son beş yılda yasa dışı bahis ve sanal kumar nedeniyle intihar eden kişilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/16896)

Kültür ve Turizm Bakanlığı

95.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin iline yapılan yatırımlara ve yürütülen projelere ilişkin yazılı soru önergesi (7/16897)

96.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa ilinin turizm potansiyelini artırmaya yönelik yapılan çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/16898)

97.- İzmir Milletvekili Seda Kâya Ösen'in, İzmir'in Çeşme ilçesinde kat sınırını aşan yapılara ilişkin yazılı soru önergesi (7/16899)

Milli Eğitim Bakanlığı

98.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin ilinde görev yapan kadrolu ve sözleşmeli öğretmen sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/16900)

99.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Hopa ilçesindeki okullarda temizlik ve güvenlik personeli eksikliğine ilişkin yazılı soru önergesi (7/16901)

100.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, engelli öğretmen atamalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/16902)

101.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Borçka ilçesindeki okullarda temizlik ve güvenlik personeli eksikliğine ilişkin yazılı soru önergesi (7/16903)

102.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Ardanuç ilçesindeki okullarda temizlik ve güvenlik personeli eksikliğine ilişkin yazılı soru önergesi (7/16904)

103.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin ilinde görevli öğretmenler ve okul binaları ile ilgili verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/16905)

104.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa ilinde bulunan okul, öğretmen ve temizlik personeli sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/16906)

105.- Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal'ın, Sivas'ın Gemerek ilçesinde bulunan bir lisesinin kapatılacağı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/16907)

106.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Osmaniye'nin Düziçi ilçesinde bir çocuğun istismara uğradığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/16908)

107.- Edirne Milletvekili Ahmet Baran Yazgan'ın, ikili eğitim uygulanan okul sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/16909)

108.- Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın, Sayıştayın 2023 yılı Denetim Raporu'nda Mardin Artuklu Üniversitesi ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/16910)

109.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, Sayıştayın 2023 yılı Denetim Raporu'nda Mardin Artuklu Üniversitesi ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/16911)

110.- Mardin Milletvekili Salihe Aydeniz'in, Sayıştayın 2023 yılı Denetim Raporu'nda Mardin Artuklu Üniversitesi ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/16912)

111.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkari'nin Yüksekova ilçesinde taşınmaz eğitim sisteminde yaşanan sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/16913)

112.- Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'nün, Bingöl ilindeki öğretmen yetersizliğine ilişkin yazılı soru önergesi (7/16914)

113.- Mardin Milletvekili George Aslan'ın, Sayıştayın 2023 yılı Denetim Raporu'nda Mardin Artuklu Üniversitesi ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/16915)

Sağlık Bakanlığı

114.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, SMA hastalığının tespit ve tedavi aşamalarında yaşanan aksaklıklara ilişkin yazılı soru önergesi (7/16916)

115.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'de bulunan hastanelerin fiziki yetersizliğine ve doktor eksikliğine ilişkin yazılı soru önergesi (7/16917)

116.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in bazı ilçelerindeki hastanelere diyaliz ünitesi yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/16918)

117.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, tıbbi sekreter atamalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/16919)

118.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Şavşat ilçesinde bulunan devlet hastanesinin eksikliklerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/16920)

119.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin ilinde bulunan devlet hastanelerinin MR cihazı yetersizliğine ilişkin yazılı soru önergesi (7/16921)

120.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, sağlık yönetimi mezunlarının taleplerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/16922)

121.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, paramedik uzmanların istihdamına ilişkin yazılı soru önergesi (7/16923)

122.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz Çakı'nın, diyaliz teknikeri istihdamına ilişkin yazılı soru önergesi (7/16924)

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

123.- Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan'ın, Bitlis ili Adilcevaz ilçesinde kurulacak bir tesisin ihale sürecine ve çevresel etkilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/16925)

Tarım ve Orman Bakanlığı

124.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Şavşat ilçesinde son 5 yıl içinde kesilen ağaçlara dair istatistiklere ilişkin yazılı soru önergesi (7/16927)

125.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, organik çay üretiminin geliştirilmesine yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/16928)

126.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkari ili Yüksekova ilçesinde tarımsal faaliyetlerin geliştirilmesi için yapılan çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/16930)

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı

127.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Rize-Artvin Havalimanındaki sefer sayılarının artırılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/16931)

128.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin ilinde internet altyapısının iyileştirilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/16932)

129.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Yusufeli ilçesinde mobil iletişimde yaşanan sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/16933)

130.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Rize-Artvin Havalimanından Artvin plakalı ticari takislerin yolcu almalarının engellendiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/16934)

131.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Samsun-Sarp Demiryolu projesinin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/16935)

132.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Sarp Sınır Kapısındaki tır parkı alanlarının artırılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/16936)

133.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, son 5 yılda Artvin-Şavşat Karayolunda meydana gelen trafik kazalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/16937)

134.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, GSM operatörlerinin tarife ve paket fiyatlarındaki artışa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16938)

135.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, IMEI kayıt ücretlerindeki artışa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16939)

136.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, Doğancı Tüneli inşaatının akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/16940)

137.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu'nun, ICAO tarafından sivil havacılık alanında yapılan denetimlerin sonuçlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/16941)

138.- Manisa Milletvekili Selma Aliye Kavaf'ın, son 1 yılda rötarlı gerçekleşen uçuşlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/16942)

139.- Manisa Milletvekili Selma Aliye Kavaf'ın, şehir içi trafik yoğunluğunun azaltılması için yapılan çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/16943)

140.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkari'nin Yüksekova ilçesine bağlı bazı köylerin internet ve telefon şebekesi sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/16944)

24 Ekim 2024 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.06

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Yasin ÖZTÜRK (Denizli), Adil BİÇER (Kütahya)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 12’nci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, ne eğitimde ne işte olan gençler hakkında söz isteyen Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar’a aittir.

Buyurun.

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar’ın, ne eğitimde ne işte olan gençlere ilişkin gündem dışı konuşması

CEM AVŞAR (Tekirdağ) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sözlerimin başında, Türk Havacılık ve Uzay Sanayiinin Kahramankazan yerleşkesinde gerçekleştirilen kalles terör saldırısında şehit düşen TUSAŞ çalışanları Cengiz Coşkun, Zahide Güçlü, Hasan Hüseyin Canbaz, Atakan Şahin ve taksi şoförü Murat Arslan’a Allah’tan rahmet, yakınlarına sabır; yaralanan vatandaşlarımıza acil şifalar diliyorum. Milletimizin başı sağ olsun. Terör örgütü ve iş birlikçisi emperyal güçlerin birlik, beraberlik, kardeşliğimiz üzerinde yaptığı kirli hesapların hiçbir zaman tutmayacağını, emellerine asla ulaşamayacaklarını belirtiyor ve terörü lanetliyorum.

Değerli milletvekilleri, bugün ne eğitimde ne işte olan gençleri konuşmak için söz aldım. Bildiğiniz gibi, ülkemizin zengin petrol kaynakları veya altın madenleri yok. Bizim en büyük sermayemiz, potansiyelimiz genç nüfusumuz. Geleceğimiz, gelişmemiz bu genç nüfusa ve çalışıp üretmemize bağlı. Açık ara farkla genç nüfus olarak Avrupa’da 1’inciyiz fakat aynı zamanda ne eğitimde ne işte olan genç nüfusta da 1’inciyiz. Verilere göre, 2023 yıl sonu itibarıyla 15-24 yaş grubundaki genç nüfusumuz 13 milyon civarında, toplam nüfusumuzun yüzde 15’i. Peki, biz bu enerjinin, potansiyelin ne kadarını değerlendiriyor, eğitime ve istihdama katıyoruz?

OECD raporlarına göre, 18-24 yaş arasındaki gençlerin yüzde 31’i ne bir okulda ne de bir işte eğitim alıyor. Sahip oldukları enerji, düşünce, fikir açısından üretim çağında olan, şu anda pasif ve tüketici konumundaki bu genç kitle yaklaşık 2,5 milyon. Araştırmalara göre, bu gençlerin yüzde 86’sı bir tanıdığı olmadan Türkiye’de iş bulmanın zor olduğunu düşünüyor, yüzde 53’ü ise Türkiye’de iyi eğitim alanların iyi yaşam sürdüğü fikrine katılmıyor; bu durum, aynı zamanda, okul okuyarak başarılı olmak kabulünün de ne kadar sarsıldığını göstermekte. Yine, araştırmalar, bu gençlerin yüzde 75’inin yurt dışında daha iyi imkânlar bulacağına inandığını söylüyor.

Üretmesi ve kazanması gerektiğinin kendisi de farkında olan ve bu imkânları bulamayınca kısa yoldan para kazanma, ihtiyaçlarını karşılama dürtüsüyle uyuşturucu kullanımı ve madde bağımlılığı,

sanal bahis ve şans oyunları, hırsızlık, şiddet gibi yasa dışı yollara girebilmekte bu gençler. Bu yola girmiş gençlerde yaygın olarak ruhsal sorunlar, antidepresan kullanımı, saldırganlık, şiddete meyil ve aile içi çatışma hâli görülmekte. Nitekim son zamanlarda yaşanan feci olaylar, bu kategorideki gençler tarafından ve bu durumun bir sonucu olarak çıkıyor ortaya.

Japonya bu sorunu 2006’larda konuşuyormuş, on beş yıl önce asgari seviyeye indirmişler. Biz 2020, 2021, 2022 tarihlerinde bu konuyu istatistiklerimize almışız; İŞKUR ve Avrupa Birliği Başkanlığının ortak programları olmuş ama o gün bugündür başka bir adım yok. Sayılarının bu kadar fazla olmasında, beyin göçünde, psikolojilerinin bozulmasında, ailelerin huzurunun kaçmasında, çocukların suça karışma oranının bu kadar yüksek olmasındaki sebep nedir, kimin sorumluluğu, kimin suçudur? 2,5 milyon genç eğitimde mi? Hayır. İşte mi? Hayır. Peki, nerede bu gençler?

Değerli milletvekilleri, bu gençlerin, çocukların neredeyse tamamı AK PARTİ iktidarında doğdu; eğitim, sosyal politikalar, istihdam; hepsinde iktidar partisinin uyguladığı politikalarla büyüdü, bu sistemin içerisinde yetişti. “Sorumluluk bize ait değil.” deniliyorsa yirmi üç yılda ne yapıldı veya ne yanlış yapıldı da bugün bu mesele geleceğimizi tehdit edecek boyuta geldi?

Gördüğünüz gibi durum çok ciddi, bir neslin kayıp gitme tehlikesiyle karşı karşıyayız. Dünyada bu sayıları asgari düzeye indirmek için eğitim programları, teşvikler, kariyer danışmanlığı, eğitim ve iş arasında geçişleri kolaylaştırma, sosyal hizmetler ve destek gibi uygulamalar kullanılmakta ama bu sorunu çözerken gençlerin psikolojisini, çağın şartlarını iyi okumak lazım. Gençlerin büyük bir bölümü klasikleşmiş sabah dokuz, akşam beş tarzı işlerde çalışmak istemiyor ama sisteme de girmeleri lazım. Ne yapacağız? Onlara alternatifler yaratmalıyız. Mesela, dünyada görüyoruz ki taksi alternatifi özel şirketler hem esnek çalışma saatleri hem de geliri dolayısıyla gençler tarafından çok tercih ediliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

CEM AVŞAR (Devamla) – Biz ise bu tarz, devlete maliyetsiz istihdam fırsatlarını ne yazık ki kapıdan geri gönderiyoruz.

Bu çerçevede, bu gençleri yetenekleri doğrultusunda geliştirmek, çağdaşları gibi insan onuruna yakışır bir hayat sürdürmelerini sağlamak, aileleri rahatlatmak, toplumsal sorunları çözmek ve istihdamı artırmak için kamu kurumlarının, iş dünyasının, sivil toplum kuruluşlarının iş birliğinin şart olduğunu; bir neslin kayıp gitmemesi için meselenin gündeme alınmasının zorunluluğunu bir kez daha belirtiyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Akburak, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Burak Akburak’un, Tirebolu Harşit Vadisi Çatalağaç köyünde ihalesiz verilen maden sahasına ilişkin açıklaması

BURAK AKBURAK (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Tirebolu Harşit Vadisi Çatalağaç köyünde ihalesiz verilen maden sahası doğayı ve halk sağlığını tehdit ediyor. Burası sıradan bir yer değil; İpek Yolu’nun geçtiği, Haçlı Savaşları’nın yaşandığı tarihi bir bölge. Böyle bir alanda maden faaliyetlerinin yapılmasını kabul etmiyoruz. Proje, dere yataklarımızı ve içme suyu kaynaklarımızı kirletiyor, bölgede tarım ve hayvancılığı büyük ölçüde tahrip ediyor. Binlerce insanın geçim kaynağı olan fındık ve çay üretimi bu tahribatın doğrudan etkisi altındadır. Toprağımızın üstü altından daha değerli değil mi? İnsan hayatı bu kadar mı değersiz? Maden şirketleri kazanacak diye vatandaşın sağlığı, doğamız ve tarımımız feda edilemez.

Konuyla ilgili yetkilileri göreve çağırıyor, sizleri de vatandaşlarımızın sesini duymaya davet ediyorum. Konunun yakından takipçisi olacağımı da buradan ifade ediyorum.

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)**A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)**

2.- Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı'nın, İYİ Partinin 7'nci kuruluş yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN – Gündem dışı ikinci söz, İYİ Partinin 7'nci kuruluş yıl dönümü münasebetiyle söz isteyen Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı'ya ait.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Partinin 7'nci yaşını kutlamak üzere konuşma almıştım ama gün kutlama günü değil, semaları selalar ve tekbirlerle inliyor Ankara'nın bugün. Bir kere daha şehitlerimize Allah'tan rahmet, ailelerine ve Türk milletine başsağlığı, yaralılarımıza şifa diliyorum ve bir kere daha hem PKK terör örgütünü hem de onu siyasallaştırmaya çalışanları lanetliyorum. Allah hepimize önce bu kara günlere dayanma sabrı, sonra da direnme gücü versin, zira milletin istiklalinin milletin azim ve kararlılığından başka kurtarıcısı kalmamıştır.

Kurucu Genel Başkanımız Meral Akşener'in nasihatiydi: “Nereden ve nasıl geldiğinizi unutmayın.” Unutmadık ama sadece kendimizin değil bu sefaletin, adaletsizliğin, yozlaşmanın müsebbiplerinin de nereden geldiğini unutmadık. Dünyü Kürdistan'ın teşkiline engel olmama garantisi veren gizli anlaşmalar imzalayan sadrazamlar olanların bugünü PKK'ya harekât yapmama garantili gizli anlaşmalar imzalayanlar oldu. Dünyü “Dört yüz yıldır ‘bayrak’ denilen o kırmızı paçavradan ne fayda gördünüz?” diyen kaymakamlar olanların bugünü “Türk bayrağı bir bez parçasıdır.” diyen vekiller oldu. Dünyü “İstiklal Harbi vatan ve millet menfaatlerine aykırıdır.” diyenler olanların bugünü “Keşke Yunan kazansaydı.” diyenler oldu. Dünyü mütareke İstanbul'unda “Ayşe, Fatma isteriz.” nidalarıyla kapılara dayanan işgalcilere milleti kemalisükûta çağırانlar olanların bugünü varlığımız, birliğimiz, çocuklarımızın canına kasteden ne idiği belirsiz kaçakları ülkemize doldurmak oldu. Dünyü “İki paralık Mustafa Kemal kuvvetinin baskısına boyun eğerek İngilizlerin, Fransızların İstanbul'dan çekilip gitmelerini ancak Kemalistlerin idam ettiği Türk aklı kabul edebilir.” diyen müstemleke kafası olanların bugünü Öcalan'ın olayları okuma kabiliyetine hayran bakanlar, PKK paçavrası açmayı suç saymaktan çıkarmakla övünen Meclis Başkanları oldu. Dünyü Atatürk'e “deccal” “melun” hakaretleri edenlerin bugünü “10 Kasım'da Fatih'e yerine kornayla anılan tek kişinin.” mesajı atan encümenler oldu. Dünyü “Sakin bir millî ad isteme.” zihniyeti olanların bugünü “Türk'üm” diye başlayan Andımız'ı yasaklamak oldu. Dünyü Yemen'de can veren şehitlerimiz için “Gübre oldu.” diyenler olanların bugünü şehitlerimizi kelleden saymak oldu. Dünyü “Orduya harcanan para kazmaya küreğe harcansa memleket ihya olurdu.” diyenlerin -Kurtuluş Savaşı için- bugünü mücadele değil müzakere oldu. Dünyü vatanperverlerin hâli için İngilizlerin tutuklama listelerinin gereğini yapmak olanların bugünü okyanus ötesinde hazırlanan tutuklama listeleri ve teröristlerin tanık, terörle mücadele kahramanlarının sanık yapıldığı kumpaslar oldu. Dünyü İngilizlerin ali menfaatleri uğruna sözde cihat olanların bugünü Büyük Haçlı Projesi'nin Eş Başkanlığı oldu. Velhasıl, dünyü cebren ve hileyle aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilirken, bütün tersanelerine girilir, orduları dağıtılır ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilirken, millet fakruzaruret içinde harap ve bitapken şahsi menfaatlerinin peşinde gaffet, dalalet ve hatta hıyanet içinde olmak olanların bugünü aynı yolu izleyerek farklı bir menzil elbette olamayacaktı.

Ama unutulmasın, biz de bugün aynı ahval ve şerait içinde olabiliriz ama bizim de bir dünümüz var ve o dününde Şahin Bey var, Gördesli Makbule var, Fahrettin Paşa var, Seyit Onbaşı var, Enver var, Talat var, Cemal var, Artin Güllükyan var, Diyaş Ağa var ve Mustafa Kemal var; ondan aldığımız, yol bulamayınca kelle koltukta dahi olsa yeni bir yol açma kabiliyetimiz var. Bizim dünümüzde ışıkları kesilen salonlarda, çöp kamyonlarıyla kapanan yollarda, adalet peşinde geçen dolu dolu yedi

yıl var. Her iddiası, itirazı geç de olsa haklılıkla taçlanmış olan, bir kere daha bize Türk milletinin doğal son kalesine dönüşen bu yuvayı kuran kurucu Genel Başkanımız Meral Akşener'e şükranlarımı sunuyor ve Genel Başkanımız Müsavat Dervişoğlu'nun ifadesiyle ilan ediyorum ki her hâl ve şartta devletin partileştiği, partinin devletleştiği, yargının siyasallaştığı, bürokrasinin yozlaştığı, nüfusun yabancılaştığı, Türk milletinin ise perişan edildiği bu siyasi düzene karşı mücadelemiz sonuna kadar devam edecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

SELCAN TAŞCI (Devamla) - Bu mücadelenin çadırı mavi gök, bayrağı güneştir, sahibi bütün Türk milletidir; dileyen herkes saf tutabilir, bu sıralarda yutkunmaktan, dış sıklmaktan, sabır çekmekten muzdarip memleket sevdalısı vekillerimiz dâhil. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kocamaz...

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- *Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz'ın, genel sağlık sigortası primlerini ödeyemeyen 9 milyon vatandaşın hastanelerden sağlık hizmeti alamadığına ilişkin açıklaması*

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Hükûmet tarafından Sağlıkta Dönüşüm Programı kapsamında yeşil kart uygulamasına son verilmiş ve milyonlarca vatandaşımız genel sağlık sigortası kapsamına alınmış, böylece vatandaşlarımıza aylık 600 TL genel sağlık sigortası primi ödeme şartı getirilmiştir. Yaşanan ekonomik krizle birlikte bugün ödeme gücü olmayan 9 milyon vatandaşımız genel sağlık sigortası primlerini ödeyememiş ve hastanelerden sağlık hizmeti alamamaktadır. Böylece, Hükûmetin “Hastanelerde rehin kalmaya son verdik.” şeklindeki söylemleri boşa çıkmış ve primini bile ödemekte zorlanan vatandaşlarımız hiçbir sağlık hizmeti alamaz duruma düşmüş; evlerinde, hasta yataklarında kendilerine uzatılacak bir eli beklemeye başlamıştır. Buradan Hükûmete sormak istiyorum: Sağlıkta çağ atladığını iddia eden bir Hükûmete bu durum yakışıyor mu? Yaşanan bu tür mağduriyetleri ne zaman ve nasıl gidermeyi düşünüyorsunuz?

BAŞKAN – Sayın Tahtasız...

3.- *Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Çorum'a söz verilip yapılmayan ve bitmeyen projelere ilişkin açıklaması*

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – Teşekkürler Sayın Başkan.

AKP Çorum milletvekillerine ve Bakanlara sesleniyorum: Yirmi üç yıldır hayatınız Çorum'a söz ve müjde vermekle geçti, sürekli masal anlattınız. Çorum Hızlı Tren Projesi'yle ilgili defalarca söz verdiniz. Ulaştırma Bakanı İstanbul'dan müjdeledi, “Ekim ayı içerisinde ihale yapacağız.” dedi. Yedi gün kaldı, görünen o ki bu söz de diğerleri gibi yalan olacak. Çorum'a söz verilip yapılmayan ve bitmeyen projeler saymakla bitmez. Havaalanı, demir yolu, Hitit Üniversitesi güney kampüsü, Oğuzlar su ürünleri ve su sporları yerleşkesi, acemi birliği, Kırkdilim Tüneli, Osmancık-İskilip-Ortaköy-Mecitözü yolu, İskilip-Tosya yolu, Oğuzlar-İskilip sahil yolu, Osmancık içme suyu ve arıtma tesisi, Obruk-Dutludere sulama kanalı, Eski köy, Büğdüz membran sulama havuzları çürüyor. Serban ve Harmancık köyü sulama göleti, Sungurlu Diği Barajı ve Kırankışla içme suyu ve tarımsal sulama göleti, Boğazkale-Alacahöyük-Ortaköy-Şapınuva turizm yolu, Alacahöyük Hitit Barajı Projesi çürüyor ve daha niceleri. Yirmi üç yıldır hayatınız bakan ziyareti ve söz verip yapamamaktan ibarettir.

BAŞKAN - Sayın Kamaç...

4.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Kamaç'ın, Amedspor'un iç saha maçlarını dışarıda yapmak zorunda bırakıldığına ilişkin açıklaması

MEHMET KAMAÇ (Diyarbakır) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Amedspor 1. Lig'de mücadele eden bir takımımız ve ligin onuncu haftasına gelmemize rağmen Amedspor hâla iç saha maçlarını dışarıda yapmak zorunda bırakılıyor. Bu konuda Gençlik ve Spor İl Müdürlüğünün çok ciddi sorumluluğu var. Çim tadilatından dolayı, ihale süresi bitmesine rağmen süreç içerisinde işini bitiremedi. Bu haftaki maçını da Pendikspor'la yapacak ama ilden 540 kilometre uzaklıktaki Iğdır'da yapmak zorunda bırakılıyor. Bu konuda hem Diyarbakır Valiliğini hem Gençlik ve Spor İl Müdürlüğünü göreve davet ediyoruz. Amedspor artık taraftarıyla buluşmak istiyor. İç saha maçlarını da kendi şehrinde yapmak istiyor.

Teşekkür ediyorum.

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

3.- Osmaniye Milletvekili Seydi Gülsoy'un, Osmaniye'nin il oluşunun 28'inci yılına ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN - Gündem dışı üçüncü söz, Osmaniye'nin il oluşunun 28'inci yılı münasebetiyle söz isteyen Osmaniye Milletvekili Seydi Gülsoy'a aittir.

Buyurun Sayın Gülsoy. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SEYDİ GÜLSOY (Osmaniye) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Gazi Meclisimizin kıymetli milletvekillerini, Osmaniye'mizin yiğit hemşehrilerini ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Yiğit Osmaniye'mizin il oluşunun 28'inci yılı münasebetiyle söz almış bulunmaktayım. Sözlerime başlamadan önce, dün TUSAŞ'ta gerçekleşen hain terör saldırısını lanetliyorum. Saldırıda şehit olan vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, tedavisi devam eden, yaralı olan vatandaşlarımıza da acil şifalar diliyorum. Aziz milletimizin başı sağ olsun. Savunma ve havacılık sanayimize sunmuş olduğumuz katkılarla küresel rekabet gücümüze güç katan TUSAŞ'a düzenlenen bu alçak saldırı tam bağımsız Türkiye idealimize, ülkemizin bekasına ve huzuruna karşı gerçekleştirilmiştir. Terörün her türlüsüne ve destekçilerine karşı olan kararlı mücadelemizi sürdüreceğiz. Ülkemizin birlik ve beraberliğini bozmaya çalışanlara asla izin vermeyeceğiz.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Osmaniye'mizin tarihî geçmişi binlerce yıl öncesine uzanmaktadır. Şehrimizin toprakları tarihin her döneminde önemli bir stratejik geçit ve ticaret yolu olmuştur. Karatepe-Aslantaş gibi önemli tarihî kalıntılar Osmaniye'mizin geçmişteki küresel zenginliğini gözler önüne sermektedir. İlimiz aynı zamanda Kurtuluş Savaşı döneminde de önemli bir savunma hattı olmuştur. Birinci Dünya Savaşı sonrasında Fransızlar tarafından işgal edilen topraklarımızı onurlu bir şekilde savunarak şanlı bir direniş göstermiş ve şehitler vermiş bir şehirdir. Kahramanlıklarla dolu geçmişiyle şehitler diyarı Osmaniye'miz bizler için gurur kaynağı olmuştur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Adana'ya bağlı bir ilçe olan Osmaniye'miz 24 Ekim 1996'da -bugün- alınan bir kararla Türkiye Cumhuriyeti'nin 80'inci ili olarak ilan edilmiştir. Yeni bir dönemin başlangıcı olan bu tarih, ilimizin ekonomik hem de sosyal anlamda büyük gelişme kaydettiği bir dönüm noktası olmuştur. İl olmak sadece bir yönetsel değişiklik değil aynı zamanda Osmaniye'li hemşehrilerimizin kendini daha güçlü bir şekilde temsil etme sürecini de beraberinde getirmiştir. Bu kadim şehrimiz, burada, Gazi Meclisimizde bu dönemde temsil etme yetkisini şahsıma tevdi etmiştir; buradan tüm hemşehrilerimize şükranlarımı sunuyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; il olduktan sonra Osmaniye'miz tarım ve sanayi alanında hızla büyümeye başladı. Tarımda özellikle yer fıstığı, zeytin ve mısır üretimiyle bölgenin önemli bir tarımsal üretim merkezi hâline gelmiştir. Bu süre zarfında her geçen gün artan akademik kadrosuyla üniversitemiz, her geçen gün artan hekim kadrosuyla hastanemiz ve modern kamu binalarıyla Osmaniye gelişme kaydetmektedir. Bunların yanı sıra sanayi yatırımlarıyla da organize sanayi bölgeleriyle de istihdama katkı sağlamaktayız. Son dönemlerde Sumbas ilçemizde organize sanayinin ön tahsislerinin talepleri alınmaya başlanmıştır. Osmaniye'miz, tarihî geçmişi, ihtişamlı kaleleri, serin yaylaları, doğal güzellikleri ve zengin mutfağıyla ülkemizin önemli bir medeniyet merkezidir. Kastabala Antik Kenti, Zorkun yaylamız, Türkmen Pınarı yaylamız ve Dumanlı yaylamız ile ilimizin pek çok farklı noktasında düzenlemiş olduğumuz festivaller, sanat etkinlikleri, geleneksel kutlamalar kültür mirasımızı yansıtmaktadır. Bu hafta sonu Osmaniye'mizde gerçekleştireceğimiz Osmaniye Yer Fıstığı Festivali'mize tüm milletvekillerimizi ve tüm vatandaşlarımızı bekliyoruz inşallah.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Osmaniye'mizin il olmasında emeği geçen herkese minnet ve şükranlarımı sunuyorum. Cumhurbaşkanımız, Genel Başkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde 6 Şubat depreminden sonra ilimizde açılan yaraları hızla sarıyoruz, sarmaya devam ediyoruz. Deprem konutlarımızın anahtarlarını artık teslim ediyoruz. Osmaniye'mizi yeniden inşa ediyoruz yollarıyla, altyapısıyla beraber.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

SEYDİ GÜLSOY (Devamla) – Şehitler diyarı Osmaniye'mizi yatırım ve hizmetlerimizle daha da ileriye taşıyacağımızı huzurlarınızda bir kez daha ifade ediyorum. Osmaniye'mizin il oluşunun 28'inci yılını yürekten kutluyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi, sisteme giren ilk 20 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

Sayın Aldemir...

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

5.- Tokat Milletvekili Cüneyt Aldemir'in, TUSAŞ'a düzenlenen saldırıya ilişkin açıklaması

CÜNEYT ALDEMİR (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Türk savunma sanayisinin lokomotif kuruluşlarından TUSAŞ'a yönelik düzenlenen alçak terör eylemini şiddetle kınıyorum. Hain saldırının asıl hedefi, tam bağımsız yerli ve millî savunma sanayimize yönelik yüksek ideallerimizdir. Bu tür eylemlerle bizi yıldıracaklarını zannedenler milletimizin sarsılmaz gücünden ve inancından bihaberdir. Savunma sanayimizdeki yerli ve millî atılımlarımız hiçbir şekilde sekteye uğramayacak, tam tersine her alanda daha da güçlenmeye devam edecektir. Bir kez daha ifade ediyorum ki hiçbir hain plan, hiçbir karanlık el milletimizin aydınlık yarınlarına ulaşma azmini kıramayacaktır. Bu menfur saldırıda hayatını kaybeden şehitlerimize Allah'tan rahmet, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum. Milletimizin başı sağ olsun.

BAŞKAN – Sayın Özcan...

6.- Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan'ın, TUSAŞ'a düzenlenen saldırıya ilişkin açıklaması

MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; TUSAŞ'a düzenlenen menfur terör olayı ülkemizin bakasını, milletimizin huzurunu ve tam bağımsız Türkiye idealimizi hedef alan alçakça bir saldırıdır. Türkiye Yüzyılı hedefimize ve güvenliğimize kasteden hiçbir yapı, hiçbir terör örgütü, hiçbir şer odağı emellerine ulaşamayacaktır. Saldırının hemen ardından iş yerine büyük

bir heyecanla giden mühendisimizin “Hainlere inat daha fazla çalışacağız, daha fazla üreteceğiz.” haykırışı Türk milletinin aziz ruhunun tezahürüdür. Teröre lanet, şehitlerimize rahmet olsun; birlik ve beraberliğimiz daim; izzet, millet ve devletimiz kaim olsun; devleti ebet müddetimiz var olsun. Her türlü terör tehdidiyle ve destekçileriyle mücadelemez durmaksızın, azimle, kararlılıkla devam edecektir.

Kalleş terör eyleminde şehit olan kardeşlerimize Allah’tan rahmet, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum. Savunma sanayimizin gurur kaynağı TUSAŞ’ımızın kıymetli çalışanlarına ve milletimize geçmiş olsun dileklerimi iletiyor, Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Alp...

7.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp’in, Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin’e ilişkin açıklaması

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Sayın Başkanım, icraatlarıyla ispat ediyor ki AK PARTİ’nin en başarılı Bakanı, Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin’dir. Yusuf Tekin, sen köy okullarını açamadın, öğretmenleri atayamadın, öğrencileri taşıyamadın, müstahdem bile tutamadın, Halk Eğitim bünyesinde usta öğreticilere bu sene kurs bile açamadın. AK PARTİ’ye tavsiyemiz, aman ha, görevden almayın, sakın elden koymayın; “Bir Yusuf Tekin’e bir hükûmet verdik.” demeyin.

BAŞKAN - Sayın Öztürk...

8.- İstanbul Milletvekili Ümmügülşen Öztürk’ün, TUSAŞ’a düzenlenen saldırıya ilişkin açıklaması

ÜMMÜGÜLŞEN ÖZTÜRK (İstanbul) – TUSAŞ, millî ve yerli savunma sanayimizin gururu, ürettiği ileri teknolojik ürünlerle terör örgütlerine karşı en büyük darbeyi vuran stratejik gücümüzdür. TUSAŞ’a yapılan hain saldırı Türkiye’nin savunma gücüne yöneltilmiş alçakça bir ihanettir. Hainler, alçaklar ve kirli eller şunu iyi bilsin ki: TUSAŞ gibi stratejik değerlerimizi hedef alan hiçbir güç bu ülkenin kararlılığını ve direncini kıramaz. “Hainlere inat daha fazla çalışacak, daha fazla üreteceğiz.” diyen fedakâr çalışanlarıyla TUSAŞ Türkiye’nin savunma gücünü daha da ileriye taşıyacak, bu tür alçak saldırılar amacına ulaşamayacaktır.

Şehit olan vatan evlatlarımıza Cenab-ı Allah’tan rahmet, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum. Aziz milletimizin başı sağ olsun.

BAŞKAN - Sayın Karaoba...

9.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba’nın, Uşak Lisesi Müdürünün öğretmen, yönetici görev ve sınırlarının dışına çıktığına ilişkin açıklaması

ALİ KARAOBA (Uşak) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Laikliğin ve laik devlet kurumlarının önemini her geçen gün daha iyi anlamamız gerekirken, ne yazık ki laik eğitime karşı saldırılar da artıyor. Geçtiğimiz haftalarda Uşak’ımızın köklü liselerinden Uşak Lisesinin Müdürü ve aynı zamanda TÜGVA Başkan Yardımcısı bir şahıs, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı Uşak Lisesinde imam cübbesi ve sarı giyerek öğretmen, yönetici görev ve sınırlarının dışına çıkmıştır. Bir kamu görevlisi olan; maaşını, özlük haklarını laik, demokratik, sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti’nden alan bu şahıs, devlete karşı görev ve sorumluluklarını ihmal etmiş, provokatörlük yapmıştır. Amacı ne olursa olsun, eğitim kurumlarımızı ve öğrencilerimizi dinimizi kullanarak kendi çıkarlarına alet edenler için hukuk sınırları çerçevesinde gereken yaptırımlar mutlaka uygulanmalıdır. Gelecekte bir kez daha “Kandırıldık.” dememek için kurumlarımızdan Anayasa’ya uymalarını bekliyoruz. Diyanet İşleri ve Millî Eğitim Bakanlığını göreve davet ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Salman...

10.- Bursa Milletvekili Ayhan Salman'ın, TUSAŞ'a düzenlenen saldırıya ilişkin açıklaması

AYHAN SALMAN (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dün Kahramankazan'da yaşanan elim olay hepimizin yüreğini dağladı. TUSAŞ'a yönelik gerçekleştirilen hain terör saldırısını lanetliyorum. Şehit düşen kardeşlerimizi rahmetle anıyor, yaralı vatandaşlarımıza acil şifalar diliyorum. Bu vesileyle, bir kez daha vurgulamak isterim ki terörün her türlüsü ve tüm destekçileriyle olan mücadelemiz kararlılıkla devam edecektir. Yerli ve millî savunma sanayi atılımlarımıza yönelik gerçekleştirilen bu hain saldırılar bizleri yolumuzdan döndüremeyecek, büyük ve güçlü Türkiye hedeflerimize ulaşmamızı asla engelleyemeyecektir. Ülkemizin ve aziz milletimizin güvenliğini tehdit eden terör unsurlarının kökünü kazıyana dek mücadelemizi sürdüreceğimizi bir kez daha ifade ediyor, Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Toy...

11.- Sivas Milletvekili Rukiye Toy'un, TUSAŞ'a düzenlenen saldırıya ilişkin açıklaması

RUKİYE TOY (Sivas) – TUSAŞ'a ama aslında gelişen savunma sanayimize ve toplumsal barışımıza yapılan menfur terör saldırısını lanetliyor, şehitlerimize rahmet, yaralılarımıza acil şifalar niyaz ediyorum.

Gerek terör saldırısı gerekse İsrail'in Dışişleri Bakanının diğer ülke liderlerine değil de Cumhurbaşkanımıza yönelik saldırıları doğru yolda olduğumuzun ilamıdır. Güçlenen ve büyüyen Türkiye Balkanlardan Afrika'ya, Kafkaslardan Orta Doğu'ya kadar yüz yıl evvel çekildiğimiz tüm coğrafyalardaki kardeşlerimize umut ışığı olmakta; kardeşlerimiz daraldıkları, ezildikleri ve hüznlendikleri her vakit bizi yanlarında görmek istemektedirler. Bu durum üzerimize büyük bir sorumluluk yüklemektedir, vazifemiz zordur ama bunu yapacak yetkinlik ve güçte olduğumuzu tüm insanlık şanlı tarihimizde müşahade etmiştir. Türkiye güçlenmeye, mazlumların yanında olmaya ve buna engel olmak isteyen iç ve dış mihrakların defterini düre düre ilerlemeye devam edecektir.

BAŞKAN – Sayın Kaya...

12.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, dün meydana gelen hain terör saldırısına ve Kemer ilçesindeki Karayer Deresi'ne teknelerini bağlayan vatandaşların buradan çıkarılmak istenmesine ilişkin açıklaması

AYKUT KAYA (Antalya) – Dün meydana gelen hain terör saldırısı sonucu şehit düşen vatandaşlarımıza Yüce Allah'tan rahmet, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum. Ülkemiz teröre karşı dimdik ayakta ve tek vücuttur.

Kemer ilçemizde 2006 yılından beri teknelerini Karayer Deresi'ne bağlayan 28 balıkçımız ve 200'e yakın fiber tekne sahibi vatandaşımız bulunmaktadır. Kültür ve Turizm Bakanlığının bölgede yürüttüğü kazı çalışmaları nedeniyle bu vatandaşlarımızdan Karayer Deresi'nden çıkmaları istenmiştir. Kültür mirasımızın ortaya çıkarılması konusundaki çalışmaları destekliyoruz ancak buradaki balıkçı esnafımıza alternatif bir yer gösterilmeden böyle bir dayatma yapılmasını asla kabul etmiyoruz. Tarım ve Orman Bakanlığına sesleniyorum: Buradaki vatandaşlarımıza kalıcı olacakları bir yer gösterin, bu yeri göstermeden de onları oradan tahliye etmeyin.

BAŞKAN – Sayın Aşıla...

13.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, TUSAŞ'a düzenlenen saldırıya ilişkin açıklaması

MEHMET AŞILA (Kocaeli) – Yeniden Refah Partisi olarak, dün, savunma sanayisinin göz bebeği, merhum Erbakan Hocamızın eseri TUSAŞ'a yapılan hain saldırıyı şiddetle lanetliyoruz. Saldırı sonucu şehit olan kardeşlerimize Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifalar diliyoruz.

Amerika "Müttefikimiz Türkiye'nin yanındayız." diye bir açıklama yapmış. Hadi oradan, olma yanımızda!

Saldırıyı gerçekleştiren katillerin PKK'lı olduğu açıklandı. PKK taşeron bir örgüttür, en büyük patronları Amerika ve İsrail'dir. Bu patronların hedefi Türkiye'yi bölmektir. Dolayısıyla Amerika "Bitti." demeden PKK da bitmez, terör de bitmez.

Ayrıca domuzdan post, siyonistlerden dost olmaz. Bu bağlamda, Sayın Bahçeli'nin çağrısının da bu gerçeklerden uzak olduğu için milletimiz nezdinde de bir karşılığı yoktur diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Kanko...

14.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, yenidoğan çetesinin, sağlık sektörünün güvenlik açıklarını ve denetim yetersizliklerini açıkça gösterdiğine ilişkin açıklaması

MÜHİP KANKO (Kocaeli) – Yenidoğan bebeklerin hayatları üzerinden organize bir şekilde çıkar sağlandığına dair CİMER'e yapılan bir ihbarla ortaya çıkan bu yenidoğan çetesi sağlık sektörünün güvenlik açıklarını ve denetim yetersizliklerini açıkça göstermektedir. Sadece bir savcı görevini yaptığı için bu korkunç olay gün yüzüne çıktı. Söz konusu olay sağlık hizmetlerinde etik değerlerin ihmal edilmesinin ne gibi korkunç sonuçlara yol açabileceğinin en çarpıcı örneklerinden biridir.

Sağlık Bakanlığının bu tür olayların önlenmesi için neden daha önce gerekli adımları atmadığı, denetimleri sıklaştırmadığı sorgulanmalıdır. Vatandaşların can güvenliği ve sağlık hakkı böylesine büyük bir skandal karşısında tehlikeye atılamaz. Sağlık Bakanı her ne kadar "Yeni atandım." dese de bu olayların ağırlıklı olarak meydana geldiği il İstanbul olduğu için ve oranın Sağlık Müdürü olduğu için bir an önce istifa etmelidir. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın İrmez...

15.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, Kayseri Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumundaki hak ihlalleriyle ilgili başvurularının yanıtı verilmemesine ilişkin açıklaması

MEHMET ZEKİİRMEZ (Şırnak) – Teşekkürler.

Cezaevlerinde insan hakları hiçe sayılmakta, hem ulusal hem de uluslararası mevzuat çiğnenmekte ve Adalet Bakanlığı sürece seyirci olmak dışında hiçbir adım atmamakta. Hak ihlallerinde başı çeken bir diğer kurum da Kayseri Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu. Söz konusu cezaevinde mahpuslar iletişim hakkından faydalanamamakta, mektuplarına el konulmakta, sosyal aktiviteleri kısıtlanmakta, sohbet hakları engellenmekte, ikincil cezalandırma yöntemleri uygulanmaktadır. Siyasi mahpusların özellikle hastane sevkleri geciktirilmekte, cezaevinde dış hekimi bulunmamakta ve kronik hastalıkları bulunanların ilaçları mahpuslara geç verilmektedir. Bu sıraladığımız hak ihlallerinden Bakanlığın haberinin olmaması mümkün değildir fakat başvurularımız yanıtı verilmemesine, ilgili kurumlardan ciddiyetsiz yanıtlar gelmektedir. Kayseri Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda ve diğer tüm cezaevlerinde haksız ve hukuksuz uygulamalara son verilsin.

BAŞKAN - Sayın Çakır...

16.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, TUSAŞ'a düzenlenen saldırıya ilişkin açıklaması

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) - Sayın Başkan, TUSAŞ'ın Kahramankazan yerleşkesine yönelik lanet terör saldırısında 5 vatandaşımız şehit olmuş, 22 vatandaşımız yaralanmıştır. Şehitlerimize Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum. Milletimizin başı sağ olsun.

Abdülhamit Han "Ecdadımız çadırlarımızı sırtlanların geçeceği yere kurmuş." der; terörün her türlüyle yarım asırdır süren mücadelemiz, bu ülkenin yarınlarına kastedenlerin cezasız kalmaması gerekliliği her zaman zihnimizde tutmamız gereken varlık sebebi olarak görülmelidir. Bu topraklara göz dikenlerin, emellerini vekâleten gerçekleştirmeye çalışanların en ağır cezaya çarptırılması milletin devletinden beklediği yegâne sonuçtur. Acımız büyük; acımızı içimize gömerek terörü, teröristi, terörist sevicilerini sevindirmeden, er veya geç, masum, sivil demeden katleden bu katil ruhun üstesinden geleceğimize olan inancımıla Genel Kurulu ve milletimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Öztürk...

17.- Düzce Milletvekili Ercan Öztürk'ün, TUSAŞ'a düzenlenen saldırıya ilişkin açıklaması

ERCAN ÖZTÜRK (Düzce) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Dün Kahramankazan'da Türk savunma sanayimizin lokomotif kuruluşu olan TUSAŞ'a yönelik düzenlenen terör eylemini şiddetle lanetliyorum. Saldırıda şehadete yürüyen kahramanlarımıza Allah'tan rahmet, ailelerine ve aziz milletimize başsağlığı, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum.

Savunma sanayimizin kalbi niteliğindeki TUSAŞ'a yapılan bu saldırıyı bir kez daha gösteriyor ki tam bağımsız Türkiye idealimize olan yürüyüşümüz birilerini ciddi şekilde rahatsız etmekte, Türkiye'nin savunma sanayisinde geldiği nokta şer odaklarını fena hâlde üzmektedir. Âdeta can çekişen PKK terör örgütünden medet umacak kadar acınası hâlde olan Türkiye düşmanlarıyla mücadelemiz akamete uğramadan devam edecek, ülkemize uzanan kirli elleri mutlaka kıracağız.

BAŞKAN - Sayın Karagöz...

18.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, TUSAŞ'a düzenlenen saldırıya ilişkin açıklaması

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Dün, cumhuriyetimizin kalbi başkentimiz Ankara'da devletimiz için çok stratejik bir kurum olan TUSAŞ'a yönelik düzenlenen hain terör saldırısı sonucu şehit olan kahraman çalışanlarımıza Allah'tan rahmet, yaralı vatandaşlarımıza acil şifalar diliyorum.

Zamanlaması çok manidar bir şekilde gerçekleşen bu saldırıdan medet umanlar, Türkiye üzerine karanlık düşler kuranlar amaçlarına asla ulaşamayacaktır. Türkiye, ne tehditlere ne de korkuya boyun eğmeyecek, tek yumruk olarak terörün kökünü kazıyana kadar mücadele etmeye devam edecektir. Bu saldırı bir kez daha göstermiştir ki terörle, teröristle müzakere değil mücadele edilir. Sınır güvenliğini sağlayamayanlar, başkentimizin ortasında teröristlerin bombalı saldırı düzenlemesine engel olamayanlar, güvenlik zafiyeti gösterilmesine neden olanlar yarınını görememeli, derhâl istifa etmeli ve hesap vermelidir. Terör örgütlerine ve teröristlere destek verenlere lanet olsun!

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Canbey...

19.- Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey'in, TUSAŞ'ta gerçekleştirilen hain terör saldırısına ve Birleşmiş Milletler Günü'ne ilişkin açıklaması

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Dün TUSAŞ'ta gerçekleştirilen hain terör saldırısını lanetliyorum. Şehitlerimize Allah'tan rahmet, ailelerine sabır ve başsağlığı, yaralılarımıza da acil şifalar diliyorum,

Hiç kimse milletimizin birlik ve beraberliğini bozamayacaktır. TUSAŞ da milletimize hizmet yolunda devam edecektir. Bugün, 1945'te Birleşmiş Milletler Anlaşması'nın yürürlüğe girdiği gündür, Birleşmiş Milletler Günü olarak da anılmaktadır. BM, uluslararası barışı ve güvenliği sağlamak, insan haklarını korumak ve adaletin tesisi için kurulmuştur. Gazze'de ve Lübnan'da dökülen masum kanlar, akan gözyaşları BM'nin görevini yapamadığını gözler önüne sermektedir. İsrail'in sadece Filistin ve Lübnan halkına değil aynı zamanda Birleşmiş Milletlere karşı da yaptığı saldırılar uluslararası hukukun temel taşlarını yerinden oynatmaktadır. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan "Dünya 5'ten büyüktür." diyerek bu gerçeğe dikkat çekmiştir. BM'nin yapısının hakkaniyet ve eşitlik temelinde inşa edilmesi insanlık için elzemdir.

BAŞKAN - Sayın Coşar...

20.- Antalya Milletvekili Aliye Coşar'ın, Antalya'nın Manavgat ilçesindeki GES projelerine ilişkin açıklaması

ALİYE COŞAR (Antalya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Antalya'nın Manavgat ilçesine bağlı Oymapınar Barajı gölüne yüzer GES yapılma projesinden sonra su kaynakları ve tarım arazilerinin bulunduğu bölgeye hibrit GES yapımı gündeme gelmiştir. ÇED sürecinde halk, sularını ve çevreyi kirletecek olan bu GES projelerine karşı haklı olarak tepkilerini dile getirmiştir. Hibrit GES projesinin bölgenin içme ve sulama suyuna vereceği zarar ASAD'ın raporlarında belirtilmiştir. Hibrit GES'te kullanılacak malzemeler sularımızı kirletecek, çevreye büyük zarar verecektir. İnsan hayatı, su kaynakları ve doğal çevre siyasi iktidarın gündeminde olmayabilir ancak Manavgat halkı, suyunu, doğasını kirletecek hibrit GES projesini de istemiyor. Sularımızı ve doğamızı yok edecek bu projeden bir an önce vazgeçilmelidir.

BAŞKAN – Sayın Bilici...

21.- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, SGK'den para almak için bebeklerin ölümüne yol açanlarla ilgili soruşturmaya ve dün yapılan terör saldırısına ilişkin açıklaması

BİLAL BİLİCİ (Adana) – Evet, geçtiğimiz günlerde SGK'den para almak için bebeklerin ölümüne yol açmak vicdanları yaraladı, dehşet verici bir durum. Durduk yere sağlıklı bebekleri yoğun bakıma sokmak, üçkâğıtla devleti dolandırmak utanç verici. Bebekler öldü, ülkemizin bireyleri katledildi, bugünlerde yine insan hayatının değerinin olmadığı bir kez daha teyit edilmiş oldu. Soruşturma sürecinin selameti için buradan Sağlık Bakanına çağrımızdır: Kendisinin istifa etmeleri lazımdır.

Bu vesileyle dün yapılmış terör saldırısını tekrar lanetliyorum. Şehitlerimize Allah'tan rahmet, yaralılara da acil şifalar diliyorum.

BAŞKAN – Sayın Genç...

22.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, Kayseri'nin Develi ilçesinde faaliyet gösteren Öksüt Altın Madeniye ilişkin açıklaması

AŞKIN GENÇ (Kayseri) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Seçim bölgem Kayseri'nin Develi ilçesinde faaliyet gösteren Öksüt Altın Madeniye ilgili olarak verdiğim soru ve araştırma önergelerine hâlâ yanıt alabilmiş değiliz. Madendeki altın rezervinin 35 tonun üzerinde olduğuyla ilgili haberler beraberinde şirketin sahayı genişletme ihtimalini doğuruyor. Siyanür ve tehlikeli kimyasalların taşıma ve sızma riski bölgedeki tarım arazileri ve halk sağlığı için büyük bir tehdit oluşturuyor. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bu felaketin sonuçlarını görmezden gelirken, Türkiye'nin kaynakları ülkemize cüzi miktarda fayda sağlayarak yabancıların elinde sömürülüyor. Bu konudaki sessizliği ve duyarsızlığı anlamak mümkün değil. İlgili kurumları derhâl göreve davet ediyor, Türkiye'nin kaynaklarını korumak ve çevreyi güvence altına almak için daha fazla adım atılmasını talep ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Sümer...

23.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, tasarruf tedbirleri kapsamında Türkiye genelinde halk eğitimi merkezi kurslarının kapatıldığına ve terörü lanetlediklerine ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Tasarruf tedbirleri kapsamında Türkiye genelinde halk eğitim merkezi kursları kapatıldı, buna bağlı olarak birçok öğretmen işsiz kaldı. İşsiz kalan, kursu kapanan öğretmenlerin kurs ve sınıf açması zorlaştırıldı. Bu kurslarda yabancı dil eğitimi, el işi ve sanat eğitimleri ile üniversiteye hazırlık kursları bulunuyordu. Dezavantajlı ailelerin çocuklarının ücretsiz eğitim alma hakkı elinden alınmış oldu. Kursların ne zaman açılacağı hakkında da bir tarih yok. Kapatılan halk eğitim merkezlerinde verilen

kurslara bakıldığında çalışan öğretmenlerin çoğunlukla kadın olması yine kadınların işsiz kalmasıyla sonuçlanan bir süreci ortaya çıkarıyor. İktidar bir tasarruf yapmak istiyorsa bunu eğitmen; kadınların, öğrencilerin, meslek sahibi olmak isteyen gençlerin kurslarından değil günlük 53 milyon lira masrafı olan saraylarından, onlarca uçağından, yüzlerce lüks aracından, yandaşı aktardığı milyonlarca lira rantından vazgeçmelidir.

Ayrıca, terör nereden gelirse gelsin lanetliyoruz.

BAŞKAN – Sayın Özer...

24.- Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'in, TUSAŞ'a düzenlenen saldırıya ilişkin açıklaması

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Savunma sanayimizin göz bebeğı olan TUSAŞ'a yönelik terör saldırısı sonrası şehit olan vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, yaralılarımıza acil şifalar, milletimize başsağılığı diliyorum.

Birlik ve beraberliğimizi, ülkemizin huzurunu ve geleceğini hedef alan bu menfur saldırının zamanlaması manidardır. Bizler bir ve beraber olduğumuz sürece kirli emperyal tuzakları onların başlarına geçiririz. Teröre, destekçilerine ve arkasındaki karanlık odaklara karşı yürüttüğümüz güçlü ve tavizsiz mücadelemize terör bu topraklardan sökülüp atılncaya kadar devam edeceğiz. Terörün, gece gündüz ülkesinin güvenliği için çalışan vatan evlatlarını asla yıldırmayacağını aziz milletimiz muhakkak bilmelidir. TUSAŞ çalışanımızın söylediğı gibi hainlere inat daha fazla çalışacağız, daha fazla üreteceğiz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Şimdi, söz talep eden Grup Başkan Vekillerimize söz vereceğim.

Sayın Kaya, buyurun.

25.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, TUSAŞ tesislerine yönelik hain saldırıya, güvenlik ve istihbarat bürokrasisinin kamu güvenliğiyle ve önleyici faaliyetlerle ilgili çok daha fazla dikkatli ve teyakkuzda olması gerektiğı bir dönemden geçildiğine; valilerin, kaymakamların ve güvenlik bürokrasisindeki bir kısım bürokratların iktidar partisiyle olan ilişkilerinin devlet-iktidar ayrımını ortadan kaldırdığına ilişkin açıklaması

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de sözlerime başlarken dün TUSAŞ tesislerimize yönelik hain saldırıyı lanetleyerek başlamak istiyorum. Bu saldırılarda vefat eden, şehit olan vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet diliyorum, yaralılarımıza ise Allah'tan şifa diliyorum; Cenab-ı Allah bir an önce sağlıklarına kavuşmayı nasip etsin.

Elbette, şehit vermekten daha acı olan şey şehit vermeyi kanıksamış bir toplumun oluşmuş olmasıdır. Güvenlik bürokrasisi ya da devlette hizmet eden kişiler sadece görevlerini yapmazlar, elbette günü vakti geldiğinde sorumluluklarının da gereğini yaparak gerekirse bu vatan için can vermekten bir adım geri durmazlar. Ancak ülkeyi yöneten iktidarlar ya da siyasi partiler güvenlik bürokrasisine ihtiyaç bırakmayacak ortamları oluşturmak durumundadırlar. Şayet bir ülkede güvenlik bürokrasisi devreye girmek durumunda kalmışsa kanaatimce o ülkenin siyasileri başarısız olduğu için silahlı kuvvetleri ya da güvenlik bürokrasisi devreye girmek durumunda kalmışlardır. Dolayısıyla elbette her ülkenin dosta güven, düşmana endişe verici bir güce, bir silahlı kuvvetlere sahip olması mutlaka ve mutlaka elzem olan bir şeydir ama bir ülkeyi, bir devleti yöneten siyasilerin ya da o ülkedeki muhalefet partilerinin görevi de o hazır kıta bekleyen silahlı kuvvetlere ihtiyaç hissettirmeyecek siyasal ortamları oluşturma mecburiyetidir. Dolayısıyla bizlerin de Türkiye Büyük Millet Meclisiyle, iktidarımızla, muhalefetimizle, hep beraber Türkiye'de artık şehit haberlerinin kanıksanmadığı ve şehit verme ihtiyacımız olmayan bir durumu tesis etme mecburiyetimiz var.

Güvenlik ve istihbarat bürokrasisinin kamu güvenliği ve önleyici faaliyetlerle ilgili çok daha fazla dikkatli ve teyakkuzda olması gereken bir dönemden geçiyoruz. Bu dönemde elbette güvenlik bürokrasisi ve istihbarat bürokrasisi bu önleyici faaliyetleri ve kamu güvenliğiyle ilgili hizmetlerini yaparken her bir konuya her zamankinden çok daha fazla dikkat etmeli çünkü son yıllarda maalesef devlet ve hükümet ayırımını ortadan kaldıran, parti devleti anlayışını çağrıştıran yaklaşımların arttığını, hassasiyet gösterilmediği günleri uzun zamandır görüyoruz. İllerde valilerin, ilçelerde kaymakamların iktidar partisiyle olan ilişkileri ve yine güvenlik bürokrasisindeki bir kısım bürokratların iktidar partisiyle olan haşır neşir ilişkileri devlet ve millet nezdinde devlet-hükümet ayırımını ortadan kaldıran ve kamu görevlilerinin siyasallaşması gibi bir durum ortaya koymaktadır. Örneğin, MİT müsteşarının bir siyasi partinin -velev ki bu siyasi parti bugün Türkiye Büyük Millet Meclisinde birinci olan bir parti olsa dahi milletvekili sayısı itibarıyla- genel merkezine gidip brifing vermesi asla doğru kabul edilecek bir şey olmadığı gibi devlet-iktidar ayırımını ortadan kaldıran, kamu güvenliğinin en üst noktasındaki kişiyi siyasallaştıran bir davranış şeklidir. Dolayısıyla bu kadar hassas süreçlerden geçtiğimiz bir dönemde bürokratların bürokrat gibi davranmasının, valilerin vali gibi davranmasının geçmekte olduğumuz bu hassas süreçte devlet-millet kaynaşması için elzem bir durum olduğunun herkesin farkında olması lazım. Aksi takdirde, bir MİT müsteşarı güvenlik meselesiyle ilgili bir kaygıyı iletmek için bir siyasi parti genel merkezine gidiyorsa parti ayırımı gözetmeksizin bütün partilere bu brifingi vermeli ya da bir siyasi partiyi tercih edecek bir yaklaşım içerisinde asla ve asla olmaması gerektiğini buradan bir kez daha ifade ediyorum. Dolayısıyla devlet ve iktidar ayırımının ortadan kalktığı, parti devletine doğru gidilen bir sürecin zararlı sonuçlarını siyasallaşan, kutuplaşan bir toplumda hep beraber görüyoruz. Burada özellikle iktidar partisine ve Sayın Cumhurbaşkanımıza büyük görevler düştüğünü buradan bir kez daha ifade ediyorum. Dolayısıyla yeniden devletin devlet, iktidarların iktidar olduğu; devletin daim, iktidarların ise gelip geçici olduğu; iktidara karşı olmanın, iktidarı eleştirmenin doğal ve olağan ama elbette devleti tartışmaların dışında bırakmanın hepimizin vazifesi olduğu bir siyasal anlayışı yeniden bu ülkeye hâkim kılmak durumundayız. Çünkü ifade ettiğim gibi, gerçekten, hem coğrafyamız hem ülkemiz çok kritik süreçlerden geçiyor. Bu süreçlerden başarıyla çıkmanın ilk yolu başka kesimleri şeytanlaştırmaktan vazgeçmenin yanında, ikinci koşulu da devlet ve iktidar ayırımını ortaya koyma mecburiyetinde ortaya çıkıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Başkan.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Yine, zaman zaman ziyaret ettiğimiz bazı il ve ilçelerdeki vali ve kaymakamların iktidar partisi il başkanları ve ilçe başkanlarıyla olan bir siyasi ilişkinin ötesinde, diğer partileri dışlayan davranışların da bu parti devleti anlayışına hizmet ettiğini ve geline noktanın asla ve asla ne devlete ne de millete bir fayda verdiğini iktidar partisi milletvekillerinin de görmesi ve bu durumu eleştirmesi gerektiğini düşünüyorum. Devlet, sadece AK PARTİ’nin devleti veya sadece Saadet Partisinin, İYİ Partinin, Milliyetçi Hareket Partisinin ya da DEM PARTİ’nin devleti değil devlet, topyekûn Türkiye’deki bütün siyasi partilerin ve 85 milyon vatandaşımızın devletidir. Dolayısıyla devleti bir bürokrat olarak yöneten kişilerin de bu anlayış içerisinde hareket etmesi gerektiğini ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Çömez, buyurun

26.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez’in, TUSAŞ’ta yaşanan hain terör saldırısına, Türkiye’nin eczacılıkla ilgili karnesine ve bu konularla ilgili olarak Sağlık Bakanına yönelttiği soru önergesine, terör saldırısı gerçekleştirmek amacıyla Balat’taki sinagogda keşif yapan IŞİD militanına kimlik verilip Kızılaydan her ay düzenli ödeme yapıldığına ve konuyla ilgili olarak Kızılay yetkililerinin

açıklamalarına; Türkiye'nin sınır güvenliği konusundaki, sığınmacı konusundaki politikalarını mutlaka gözden geçirmesi gerektiğine, GATA'da yaşananlara ve GATA'nın birçok binasının güçlendirilmesi ya da yıkılması gerektiğine ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Saygıdeğer milletvekilleri, dün yaşanan hain terör saldırısını, TUSAŞ'a Ankara'nın kalbinde yönetilmiş bu hain terör saldırısını şiddetle, nefretle ve lanetle kınıyorum. Bu korkunç faaliyeti, bu terör saldırısını gerçekleştiren, onlara yol veren, destek olan, onları kurgulayan, planlayan, onların ipini elinde tutan ve bu gelişmelerden medet uman her kim varsa hepsini lanetliyorum. Ne yaparlarsa yapsınlar bu ülkenin birliği, bütünlüğü bozulmayacak. Biz bu ülkede dostluk, barış, kardeşlik içerisinde istikbale doğru yürüyeceğiz ve Allah, birliğimizi, beraberliğimizi bozmasın diyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, dün ilaçlara yüzde 25 civarında bir zam yapıldı. Bakın, Türkiye'de 62 eczacılık fakültesi var ve bu 62 eczacılık fakültesinden mezun olan eczacıların neredeyse yüzde 30'u istihdam fazlası fakat ilginç olan bir şey daha var, sadece İstanbul'da... Dün, evvelsi gün yine buna benzer tartışmalar, konuşmalar yapıldı bu Mecliste; diploması onaylanmış ama hiçbir sınava girmemiş 250 Suriyeli eczacı var ve bunlar sınavsız lisanslarını almışlar, diplomalarını onaylatmışlar.

Eczacılıkla ilgili Türkiye'nin karnesi ne yazık ki son derece zayıf. Geçen yıl itibarıyla tüketilen ilaç miktarının 175 milyar lira olduğu tahmin ediliyor. Bunun yüzde 40'ı ithal, yüzde 60'ı ise yerli fakat bu yüzde 60 yerlinin de ham maddesinin yüzde 95'i yani etken maddesinin yüzde 95'i ithal ve yurt dışından geliyor. Tabiatıyla, bu yapılmış olan zam burada kalmayacak ve ne yazık ki euroya endekslenmiş ilaç fiyatları artmaya devam edecek.

Bakın, 62 eczacılık fakültemiz var. Tükettiğimiz 175 milyar liralık ilacın neredeyse tamamına yakını ithal veya ithalata bağlı, en azından etken maddesinin önemli bir kısmı ithalata bağlı ve maalesef, bununla ilgili Türkiye bir AR-GE çalışması yapmadı, yapamadı.

Bir örnek vereceğim: İrlanda'da 3 tane eczacılık fakültesi var, yıllık ilaç ihracatı 65 milyar dolar. Tabiatıyla, Türkiye'nin, bu politikasını gözden geçirmesi; sadece binalardan ibaret çok sayıda eczacılık fakültesi açmak değil aynı zamanda AR-GE çalışmalarına, "know-how" çalışmalarına, bu faaliyetlere yatırım yapması, bunları önemsemesi son derece kıymetli.

Tabii, her zaman olduğu gibi ben bununla ilgili de yine Sayın Sağlık Bakanına bir soru önergesi verdim, soru önergem de burada. Kendisine Türkiye'de yapılan, üretilen ilaçların fiyat olarak, maliyet olarak miktarını sordum; ithal edilen ilaçları sordum, ham maddelerini sordum; yine, her zaman olduğu gibi bu rakamların hiçbirine Sayın Sağlık Bakanı cevap vermedi. Hâlbuki, bunlara samimiyetle cevap verse neyin ne olduğunu bilsek; bu Mecliste çok tecrübeli arkadaşlarımız var, onlara, bizlere danışılrsa hepimizin katkısı olur. Derdimiz sadece eleştirmek değil aynı zamanda katkı da sağlamak ama maalesef, dün, evveli gün bu Meclis kürsüsünden yaptığımız konuşmalarda da defalarca eleştirdik, belge koyduk ama bir örneğini bugün bir daha sizlerle paylaştım, paylaşmak istedim.

Dünkü terör saldırısı ve bundan önce yaşanan pek çok vahim olay aslında Türkiye'de sınırların ne kadar sıkıntılı olduğunu bir kez daha gündeme getiriyor. Bakın, geçtiğimiz günlerde önemli bir konu gündeme geldi ve şu anda dava süreci devam ediyor. Bunlardan biri Balıkesir'i ilgilendirdiği için ve çok önemli olduğu için sizlerle paylaşmak istiyorum. 2 IŞİD militanı geçtiğimiz yıl geliyor ve bunlar Balat'taki sinagogda bir keşif yapıyorlar, oraya bir terör saldırısı gerçekleştirecekler. Allah'tan Emniyet birimleri bunu zamanında fark ediyor ve bununla ilgili işlemler yapılıyor ve bunlar yakalanıyor -buraya kadar her şey mükemmel ve şu anda olay dava sürecinde- ancak olayın öncesinde çok vahim bir gelişme yaşanıyor. Bakın, bunlardan bir tanesi, şüphelilerden bir tanesi yüzde 70 görme engelli, IŞİD adına faaliyet gösterirken bir mayına basmış ve orada gözlerini kaybetmiş. Mahkeme tutanaklarından kendi

ifadesinde diyor ki: “Ben Irak’tan İran’a geçtim. İran’dan, doğu sınırından Türkiye’ye geldim.” Ve bu IŞİD üyesi olduğu bilinmesine rağmen, rağmen, maalesef, Türkiye’ye geliyor ve burada kimlik alıyor; o da yetmiyor, o da yetmiyor, Kızılaya müracaat ediyor “Bana yardım yapın.” diyor ve Kızılaydan buna bir kart veriliyor. Bu IŞİD teröristine, bu militana Kızılaydan her ay düzenli ödeme yapılıyor, her ay düzenli ödeme yapılıyor. Bu, kendi ifadesinde var, rastgele bir şey söylemiyorum yani mahkeme tutanaklarındaki ifadesinde var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Başkan.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) – Şimdi bu konuyu gündeme taşıyan saygıdeğer gazeteci Timur Soykan, Kızılay yetkilileriyle görüşüyor ve Kızılay yetkilileri Timur Bey’e çok önemli bir bilgi aktarıyorlar, diyor ki Kızılay yetkilileri: “Sadece bu değil aslında bizim yardım yaptığımız Türkiye’de 62 milletten insan var.” Şimdi rakamı vereceğim -bu, Kızılayın yazdığı resmî yazı- bütün Türkiye dehşete düşecek. “1,8 milyon yabancıya yardım yapıyoruz.” diyor Kızılay. Çadır satan Kızılay, hâlâ insanların konteynerde yaşadığı yere yardım götürmeyen Kızılay, onların gıdalarını özel şirketlere satan Kızılay, kendisine verilmiş parayı Amerika’daki vakıflara aktaran Kızılay tam 1,8 milyon kişiye -bunların hepsi yabancı- yardım yapıyor. Kızılay bir kart veriyor ve kendisine niye bu yardımı yaptığını sorunca da şu cevabı veriyor: “Sorun bakalım, niye yapıyoruz? Çünkü parasını Avrupa veriyor bize.” Meğer bunların parasını Avrupa veriyormuş değerli arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) – Bitireceğim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) – Bakın, “1,8 milyon kişiye yapılan yardımın parası Avrupa’dan geliyor.” diyor Kızılay ve hepsine kart verilmiş; bunların içerisinde IŞİD militanları var, şu anda bir tanesinin örneğini ortaya koydum ve bu IŞİD militanı diyor ki: “Bana kimlik verildi, sonra ‘Git, güvenli bir yerde kal.’ dendi ve beni Balıkesir’e gönderdiler.” Şu anda Balıkesir’de yaşıyor bu eylemin, bu faaliyetin hazırlığını yapan kişi. Yine, geçtiğimiz günlerde Balıkesir’de -yine, buradan Balıkesir Emniyet teşkilatına teşekkür ediyorum- bu tür 6 kişilik bir çeteyi hassas bölgelerin fotoğraflarını çekerken yakaladıklarını biliyoruz ve bunların üstüne gidildiğinde bunların da aynı şekilde PKK uzantısı olduğu, Suriyeli olduğu, güney sınırımızdan geçtiği ve PYD/YPG’ye oradan bilgi aktarmak üzere terör faaliyetleri yürüttüğü ortaya çıktı. Tabii, daha ileriye gitmeyeceğim. Bakın, bunlardan bir tanesi, bu davada yargılananlardan bir tanesi Yunanistan’a geçmiş Türkiye’den.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) – Yunanistan bunu yakalamış ve orada beş yıl hapse mahkûm olmuş, hapisten çıktıktan sonra Yunanistan bunu sınır dışı etmiş, Türkiye de bağrına basmış. O da yememiş, içmemiş, IŞİD’e katılmış; bu davada şu anda yargılanan birisi. Yine, aynı davada... Vatandaşlık vermişiz, IŞİD militanlarına ev sağlayan, onların konut ve barınma imkânlarını sağlayan bir teröriste biz maalesef kimlik vermişiz ve adını da değiştirerek Umut Albarzancı adını almış. Şimdi, bütün bunlar son derece önemli. Tabiatıyla Türkiye’nin sınır güvenliği konusundaki, sığınmacı konusundaki politikalarını mutlaka gözden geçirmesi lazım.

Bir konuyu daha müsaadenizle paylaşmak istiyorum Saygıdeğer Başkanım. Evveli gün yine bu kürsüde konuşurken FETÖ terör örgütünün GATA’da nasıl örgütlendiğini, kendi yandaşlarına sınavlarda soruları verip nasıl alan açtığını; alınının akıyla çalışarak, emek harcayarak, sınavları geçerek...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) – Bitireceğim.

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) – ...askerî okullara girmeye hak kazanan öğrencileri orada sağlık kurullarında, sağlık heyetlerinde nasıl engellediklerini anlatmıştım. Şimdi tarihe not düşmek için söylüyorum: Bakın, buna benzer bir gelişme şu anda GATA’da devam ediyor. GATA bir referans hastanesi ve hâlen askerî okullara veya o tarzdaki bütün okullara sağlıkla ilgili yapılacak olan muayenelere referans bir hastane. Orada asker kökenli birçok doktor şu anda buradan ayrılıyor. Bunlara ciddi manada mobbing uygulanıyor ve tabiatıyla korkarım ki -sağlığın içerisindeki çeteleri gördük hep beraber- yarın buralara başka bir yapı nüfuz edip Türkiye’nin altını oyacak başka gelişmelere sebep olacak. Tabiatıyla buna mani olmak lazım.

Bir son not daha: Bakın, GATA’nın -elimde Sağlık Bakanlığının raporu var- birçok binasının ya güçlendirilmesi ya da yıkılması lazım. Bu, şu anda Sağlık Bakanlığının kendi kayıtlarında olan bir belge. Tabiatıyla bunlara devletimizin hassasiyetle önem vermesi gerektiğini söylüyor hepinize çok teşekkür ediyorum.

Sağ olunuz.

BAŞKAN – 2 mazereti olan milletvekilimiz var.

Mullaoğlu...

Buyurun.

27.- Hatay Milletvekili Servet Mullaoğlu’nun, depremin yıkıcı etkisinin barınmayla birlikte en çok işsizlik konusunda can yakmaya devam ettiğine ilişkin açıklaması

SERVET MULLAOĞLU (Hatay) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Depremin yıkıcı etkisi barınmayla birlikte en çok işsizlik konusunda can yakmaya devam ediyor. Bu can yakıcı iki sorunun hafifletilmesi için kalıcı konutların bedava yapılması gerekmektedir. İş yerini, evlerini kaybeden ve işsiz kalan, hiçbir geliri olmayan ailelere en az iki yıl süreyle, iş imkânı tanınana kadar asgari ücret miktarınca aylık bağlanmalıdır çünkü hiçbir geliri olmayan ve iş bulamayan bu aile fertlerinin birçoğu yardım bulamadıklarında çocuklarıyla birlikte aç kalmaktadırlar. Devlet, kendi evlatlarına sahip çıkmak zorundadır. Depremin yıktığı ilçelerde bulunan çiftçilerimize, esnaflarımıza, akademik meslek gruplarına ve yerel gazetecilere en az 1,5 milyon TL sıfır faizli ve uygun ödeme taksitleri olan kredi imkânı verilmelidir.

Çok teşekkür ediyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Oduncu...

28.- Batman Milletvekili Zeynep Oduncu Kutevi’nin, Batman’da yaşanan mağduriyetlere ilişkin açıklaması

ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ (Batman) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Batman iliyle ilgili, Batman ilinin eksikleriyle ilgili sözün kurulması gerekiyor. Batman, büyükşehir olma yolunda ilerlerken, kayyum döneminde “Batman büyükşehir olabilir.” ifadeleri kullanılırken maalesef bugün hâlâ Batman’ın bazı mahallelerinde doğal gaz yok ve doğal gaz taşınmıyor. Bununla birlikte, en büyük ilçesi olan Kozluk’a da doğal gaz gelmedi ve Gercüş ilçesine de doğal gaz gelmedi. Bu anlamda, halk hâlâ mağduriyet yaşıyor.

Bu mağduriyetlerin giderilmesi için ilimize gerekli yatırımların yapılmasını buradan bir daha dile getirmek istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Akçay, buyurun.

29.- *Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, 21'inci ve 23'üncü Dönem Kayseri Milletvekili Sabahattin Çakmakoglu'nun vefatına, TUSAŞ Ankara Kahramankazan tesislerine hain terör örgütü tarafından düzenlenen saldırıya ve Türkiye'nin son terörist bitene kadar terör örgütleriyle mücadelesini kararlılıkla yürüteceğine ilişkin açıklaması*

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

21 ve 23'üncü dönem Kayseri Milletvekilimiz, 48'inci Hükûmette Meclis dışından bağımsız İçişleri Bakanı, partimizin görev aldığı, siyasi sorumluluk üstlendiği 57'nci Hükûmet döneminde Millî Savunma Bakanı olarak görev yapan; tecrübesi, bilgi birikimi, samimiyeti ve cesaretiyle herkesin takdirini kazanan değerli devlet adamı Sabahattin Çakmakoglu'nun ebediyete irtihal ettiğini üzüntüyle öğrenmiş bulunuyoruz. Türk milleti ve milliyetçi, ülkücü hareket bir değerini yitirmiştir. Merhum Sabahattin Çakmakoglu, inanmış bir ülkücü, çalışkan bir devlet adamı, siyasetçi, ahlaklı ve örnek bir şahsiyetti. Cenazesi 25 Ekim Cuma günü Kayseri İncesu ilçesi Kara Mustafa Camisinde kılınacak cuma namazının ardından aile kabristanında toprağa verilecektir. Merhum Sabahattin Çakmakoglu'na Cenab-ı Allah'tan rahmetler niyaz ediyor; ailesine, sevenlerine, camiamıza sabır ve metanet diliyorum.

Sayın Başkan, Türk Havacılık ve Uzay Sanayii Anonim Şirketi (TUSAŞ) Ankara Kahramankazan tesislerine bölücü hain terör örgütü tarafından düzenlenen saldırıda 5 vatandaşımız şehit oldu, 22 vatandaşımız da yaralandı. Hunhar terör saldırısını tekrar lanetliyor, aziz şehitlerimize Cenab-ı Allah'tan rahmet, yaralı kardeşlerimize acil şifalar diliyorum. Milletimizin başı sağ olsun.

Bu terör saldırısının yapıldığı yer ve zamanlama ayrıca dikkat çekicidir. TUSAŞ, Türkiye'nin savunma sanayisinde dışa bağımlılığımıza son vermek için kurulan, son yıllarda ürettiği teknolojik ürünlerle ülkemizin uluslararası arenada söz sahibi olmasını sağlayan stratejik bir kuruluşumuzdur. Bu hain terör saldırısı yalnızca TUSAŞ'a değil ülkemizin savunma sanayisine, bağımsızlık mücadelemize, birlik beraberliğimize ve millî hedeflerimize karşı yapılmıştır. Ancak bilinmelidir ki bu saldırılar savunma sanayimizin kahraman çalışanlarını yıldıramayacak, ülkemizi tam bağımsız Türkiye hedefinden döndüremeyecektir ve millî kenetlenmemize de engel olamayacaktır. Bu saldırı, ülkemizde birlik ve beraberlik mesajları verildiği bir zamanda yapılıyor.

Bu hain saldırıyı Sayın Cumhurbaşkanımızın BRICS zirvesine katıldığı bir dönemde yaparak Türkiye'ye “Bizim size biçtiğimiz rolünün dışına çıkamazsınız.” mesajı vermeye de çalışıyorlar akılları sıra. Bu hain saldırı, tam da Lübnan tezkeresinin Mecliste görüşüldüğü saatlerde yapılıyor. Bu saldırı, Türkiye'nin yükselen savunma ve havacılık üretim potansiyelini ve bağımsız üretim gücünü sergilemek için İstanbul'da Uluslararası SAHA EXPO Savunma, Havacılık ve Uzay Sanayi Fuarı'nın düzenlendiği sırada meydana geliyor. Bu saldırılar Türkiye üzerinde habis emelleri olan güçlerin terör örgütlerini kullanarak yaptığı saldırılardır. Türkiye Cumhuriyeti güçlüdür ve terörle mücadelemiz de kararlı ve sebatlı bir şekilde devam etmektedir, devam edecektir. Asıl olan, ülke olarak, millet olarak ay yıldızlı bayrağımızın altında birlik, beraberlik ve kardeşlik içinde kenetli olmamızdır. Saflarımızı sık tutarak, Türkiye'nin karşı karşıya kaldığı bütün tehdit ve tehlikeleri sezerek ve provokasyonlara prim vermeden, sürekli uyanık ve tedbirli olma lüzumumuz vardır ve ayrıca bizlerin de lüzumsuz polemiklerden uzak durması gerekmektedir. Türkiye, adı ne olursa olsun, hangi kılığa girerse girsin son terörist bitene kadar terör örgütleriyle mücadelesini kararlılıkla yürütecektir. Hiçbir kanlı proje millî birliğimizin ve kardeşliğimizin karşısında tutunamayacaktır. Kiralık katilleri sahaya sürenler, provokasyon yapanlar, terörizmi karanlık bir aparat olarak kullananlar sonuç alamayacakları gibi mücadele azmimizi de asla kıramayacaklardır.

Bu düşüncelerle tekrar başımız sağ olsun diyor, saygılar sunuyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Temelli, buyurun.

30.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Akkuyu Nükleer Santrali'ndeki işçilerin mağduriyetine, Cevdet Yılmaz'ın "demografik nüfus yüksek kurulu" kurulacağı yönündeki ifadelerine; ülkenin barışa, bir hukuk devletine ve siyaset zeminine ihtiyacı olduğuna ilişkin açıklaması

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye'de yaşanan sıkıntılar, sorunlar saymakla bitmiyor. Mesela, Akkuyu Nükleer Santrali'ndeki şirket yetkilileri işçilerin fazla mesai ücretlerini ödemediler, ödemeyeceklerini söylüyorlar ve oradaki olası hasarları da işçilerin maaşlarından keseceklerini dile getiriyorlar; dolayısıyla Akkuyu Nükleer Santrali'ndeki işçiler mağdur. Bu sadece bir sahne ama nereye giderseniz gidin, bütün iş yerlerinde çalışanlar, emekçiler mağdur; hem iktidarın emekçiye yaklaşımından, ücret politikasından dolayı mağdur hem de işverenlerin hiçbir iş hukukuna dayanmadan göstermiş olduğu bu emek üzerindeki saldırganlığından mağdur. Evet, bir saldırganlıktan bahsediyoruz, bir şiddetten bahsediyoruz yani herhangi bir iş yerinde iş barışından artık söz etmek çok da mümkün değil. Bu denli sömürünün yoğunlaştığı, derinleştiği bir Türkiye yaşıyoruz.

Tabii, bir örnek verdik, başka örnekler de verelim: Mesela, Plan ve Bütçe Komisyonu sunumundan sonra çıkışta Sayın Cevdet Yılmaz basın mensuplarının sorularını yanıtlarken demografik nüfus yüksek kurulunun kurulacağını söylemiş. Doğurganlık hızının artmaması durumunda yaşlı bakım merkezlerine olan ihtiyaç artacakmış yani bir toplum mühendisliğinden bahsediyor, toplumsal barıştan bahsetmiyor. Oysa nüfus planlaması yanlış bir şeydir, ırkçı bir şeydir. Kadınların doğurup doğurmamasına, hangi kadınların doğurması gerektiğine ya da sezaryenle mi doğuracak, normal mi doğuracak şeklinde karar verilmesi, böyle planlamalar yapılması kabul edilebilir bir şey değil. Bir kere, kadın bedeninden elinizi çekin. Bunun ötesinde, bu "planlama" dediğiniz meseleyi eğer siz bir toplumsal barışı sağlamak adına gerçekleştirecekseniz nüfusu planlamayın, yaşayan nüfusun refahını planlayın. Dolayısıyla insanların refah içinde, huzur içinde yaşayacağı bir toplumu var edebilirsiniz zaten nüfus kendini planlar ama siz nüfusu planladığımızda aslında toplumsal barışı dinamitlemeye devam ediyorsunuz. Kadın cinayetleri neden bu kadar yoğun? Mesela, buna yoğunlaşın. İstanbul Sözleşmesi'ni neden iptal ettiniz? Buna yanıt verin. Ama siz kalkmışsınız, kadın bedeni üzerinden nüfus planlaması yüksek kurulunu neredeyse hayata geçireceksiniz. Neden? Çünkü toplumsal barışı nasıl var edeceğiniz konusunda -hani dilim varmıyor ama- galiba bir akıl yitimiyle karşı karşıyayız.

Bizim acilen barışa ihtiyacımız var. Barışa şans tanımaya ihtiyacımız var. Evet, dün, çok vahim bir olay yaşadık, üzüldük, acılarımıza acılar katıldı, insanlar öldü ama akşam Kobani'de de insanlar öldü, orada da siviller öldü. Biz bu dar, kısır döngünün içine sıkışıp kalmışız. Barışa şans tanımadığımız için, toplumsal barışa şans tanımadığımız için dönüp dolaşıp aynı kısırlık içinde ya kadınları hedefe koyuyoruz ya işçileri hedefe koyuyoruz; daha fazla sömürü, daha fazla savaş, daha fazla şiddet; sonuçta hep birlikte kaybediyoruz. O zaman, barışı konuşmamız lazım, barışın olanaklarını, diyalogun olanaklarını konuşmamız lazım, tam da burada konuşmamız lazım; bunu ısrarla dile getiriyoruz. Siyaset ve hukuk zeminine olanak yaratmalıyız ve bu zeminde diyaloga yer açacak şekilde hareket etmeliyiz. Aynı şeyleri tekrarlayarak, aynı siyaseti tekrarlayarak aynı deneylerden farklı sonuçlar çıkarmamız mümkün değil. Bu toprakların tarihine dönüp bakalım, yüz-yüz elli yıl geriye kadar gidelim, ilk Meclisten bugüne gelen yaşadıklarımızı artık oturup bir tartalım, nasıl çözüm bulabileceğimize dair bu ülkenin gerçekliği üzerinden konuşalım. Bu ülkenin gerçekliğinin siyasete ihtiyacı var, hukuka ihtiyacı var, bir hukuk devleti ve siyaset zeminine ihtiyacı var ancak böyle başarılı olabiliriz, sorunlardan ancak bu şekilde kurtulabiliriz.

Evet, aslanan budur, aslanan bir arada yaşıyor olmamızdır. Madem bir arada yaşıyoruz, o zaman birlikte çözümler üretmek zorundayız. Karşı karşıya gelerek, çatışarak, savaşı körükleyerek, intikamcı duygularla, rövanşist duygularla her meseleye yaklaşarak yol almak mümkün değil; alınsaydı alınırdı

zaten. Şu kısa tarihimize dönüp baktığımızda da bunu görüyoruz. Hep neyin ızdırabını çekiyoruz? Hukuk devletinin yoksunluğunun. Hep neyin ızdırabını çekiyoruz? Kusurlu demokrasinin ya da otoriter zihniyetlerin. Hep neyin ızdırabını çekiyoruz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Aslında toplumsal barışı var edecek olan toplumun hassasiyetlerine karşı sürdürdüğümüz anlayışlardan dolayı bu duruma sürükleniyoruz.

Evet, toplumun feraseti zengin bir ferasettir, tarihi olarak da böyledir. Farklı inançlarıyla, farklı kültürleriyle, farklı kimlikleriyle bir arada yaşamıştır ama bunu yok sayan yerden, tekçi bir anlayışla, çoğulculuğu yok sayan yerden, seküler bir yaşam anlayışını yok sayan yerden cumhuriyeti demokratikleştirmemiz, demokratik bir cumhuriyeti var etmemiz mümkün değil. Artık bu dersi çıkarmamız lazım ve bunun için adım atabilmenin yolu kayıtsız şartsız barış konusunda tavır almaktan geçiyor. Bu tavrı hep beraber almak zorundayız. Artık aması fakatı, şusu oldu, busu oldu değil; biz bu adımı atmadığımız sürece biz burada ölenlerin arkasından ağıt yakmaya devam ederiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun tamamlayın.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Artık doyduk, artık ağıt yakmak değil barışın şarkısını söylemek ve herkesin özlem duyduğu birlikte halay çekme günlerine kavuşmak istiyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Emir, buyurun.

31.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, TUSAŞ'a yapılan saldırıya ve olayın ardından Cumhurbaşkanlığının bant daraltması yaptığına, dün Genel Kurulda onaylanan 161 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne, Sağlık Bakanı Kemal Memişoğlu'nun medyaya yansıyan fotoğrafına ve vatandaşın ağır bir borç yükü altında olduğuna ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tüm Türkiye olarak milletimizle şehitlerimize ağlıyoruz. Savunma sanayimizin göz bebeği TUSAŞ'a yapılan saldırı sonucunda yaşamını yitiren vatandaşlarımızı bugün toprağa veriyoruz. Öğlen namazı sonrasında Kazan'da bir vatandaşımızı vatan toprağına emanet ettik ve bugün ikinci namazında da yine Ankara'da cenazelerimiz olacak. Şehitlerimiz için ağlıyoruz ve terörü en sert şekilde lanetliyoruz. Terör nereden gelirse gelsin, nasıl gelirse gelsin milletçe karşısında dimdik duracağımızı bir kez daha ifade ediyoruz. Yalnız, burada birkaç açıdan dikkat edilmesi gereken noktalar olduğunu da yüce Meclisin dikkatine sunmak isterim. Bir defa, bu saldırının sembolik bir değeri var çünkü TUSAŞ çok özel, göz bebeğimiz, savunma sanayimizin bel kemiği ve bu terör eylemini planlayanlar Türkiye Cumhuriyeti'ne bir mesaj verme gayretindeler; sembolik bir değeri olduğu anlaşılıyor. Burada bir istihbarat zafiyeti var mı? Bunun mutlaka araştırılması lazım, olayın bütün yönleriyle ortaya çıkarılması lazım, karanlıkların aydınlatılması lazım. Daha dün, bu saatlerde, bu kürsüden MİT Başkanının bir siyasi partiye, AKP MYK'sine AKP binasında brifing vermesinin devleti çürüteceğini; MİT'in, Millî İstihbarat Teşkilatının millî olması gerektiğini, bir partinin genel merkezine gitmemesi gerektiğini, eğer devletin üst katlarına bilgi verme gereği varsa onların makamlarına gitmesi gerektiğini hatta ihtiyaç duyuyorsa CHP'ye, diğer partilere de gelip bilgi vermesi gerektiğini ama bir partinin, AKP'nin bir organıymış gibi, bir çalışanıymış gibi MYK toplantısına gelip bir uzman gibi brifing veremeyeceğini, bunun çürüme olduğunu söylemiştik ve maalesef, birkaç saat sonra bu olay gerçekleşti. Biz bunları boşuna söylemiyoruz. Devlet çürüyor, devletin kurumları çöküyor, devlet çalışamaz hâle geliyor, bunun da bir tane sebebi var: Parti devlet anlayışı; bir kişiye teslim edilmiş bir devlet, tüm kurumların o kişi ve o parti tarafından belirlendiği bir devlet elbette ki böylesine sarsıntılar geçirecektir.

Değerli arkadaşlar, terörizmin amacı her yerde bellidir; halkı, milleti korkuya, paniğe ve kaygıya sevk etmektir ve teröristin amacı da esasen budur ama biz, maalesef, bu terör saldırısından sonra, son derece net çekimlerde, bir güvenlik kamerası olmasına rağmen, son derece uygun açılardan net çekilmiş görüntüleri izledik. Bu görüntülerin nasıl sızdırıldığı, bu görüntülerin sızdırılmasının terör örgütünün amaçlarına hizmet edip etmediği -ki bizim kanaatimiz hizmet ettiğidir- mutlaka araştırılması gereken, üzerinde durulması gereken bir başka ayrıntıdır ama bunu yaparken akla ilk gelen, sosyal medyada bant daraltma olmuştur. Bu yanlıştır. Burada yapılması gereken bu görüntülerin sızmasını engellemekti ama İçişleri Bakanlığı bilgi veriyor, halkımıza “Sakin olalım.” diyor, bilgilendiriyor; Twitter’den yapıyor. Cumhurbaşkanı Twitter’den başsağlığı diliyor ama bakıyorsunuz ki aynı Cumhurbaşkanlığı bant daraltması yapmış ve kimse Twitter’a, sosyal medyaya giremiyor. Dolayısıyla terörle, terörizmin iletişimiyle, iletişim faaliyetleriyle biraz daha profesyonel, Türkiye Cumhuriyeti’ne yakışır ağırlıkta mücadele yapılmasını beklemek hakkımız.

Değerli arkadaşlar, dün burada bir yasayı onayladık. Hatiplerimiz ısrarla söylediler, bir kez daha burada söyleyelim ki Trendyol firmasına hesaplamalara göre 100 milyar lira civarında bir avantaj sağlanmıştır; 100 milyar lira o şirketin, Çinli şirketin kasasına bırakılmıştır. Daha emeklilere 2.500 lira zam yapıldığında “33 milyar tutuyor bu. Yapamıyoruz, sırtınızda küfe yok sizin. Biz devlet yönetiyoruz.” demişlerdi. Emekliye 33 milyarı veremeyenler bir gecede, işte bu grup, bir gecede Trendyol’un, Çinli şirketin cebine 100 milyar lirayı koydu. Bunun adı kapitülasyondur. Türkiye Cumhuriyeti yüz bir yıl önce kapitülasyonları yırttı attı ama bugün tekrar kapitülasyonlarla karşı karşıyayız. Bakınız, esnafı yıllardır eziyorsunuz. Önce üç harfli zincir marketlere ezdirdiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Başkan.

MURAT EMİR (Ankara) – Esnafın sesini duymadınız; esnaf bakanlığı istiyorlar yirmi iki yıldır esnaf bakanlığı kurmuyorsunuz, inşallah bize kısmet olacak esnaf bakanlığı kurmak ama sonuç olarak esnafı bugün de Trendyol firmasına ezdiriyorsunuz. Dolayısıyla bu iktidar, bu anlayış; Çinli firmaya böylesine, hangi ilişkiler, hangi rüşvetler üzerinden bu 100 milyar lira kaynağın verildiğini bilemediğimiz bu anlayış ne yerlidir ne de millidir.

Sayın Başkan, bir skandal daha; her gün Sağlık Bakanlığıyla ilgili yeni bir gerçekle karşılaşıyoruz. Sayın Memişoğlu çok cesur olduğunu, kardeşinin, arkadaşının bile hastanelerini kapatabileceğini söylemişti. Nitekim, o arkadaşıyla resimleri medyaya düştü. Ne zaman çekilmiş bu resim? Bakıyoruz, 11 Temmuzda yani şikâyetler başladıktan dört ay sonra.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Başkan.

MURAT EMİR (Ankara) – Kendisi eğer o ifade ettiği zamanlarda müfettiş soruşturmalarını başlattıysa müfettiş soruşturmaları sırasında. Siyasetçilerle, bakanlarla, bürokratlarla kimi kesimlerin iyi niyetli resimleri olabilir elbette ama siz bir hastaneyi denetliyorken, o hastanede ölümler olduğu haberi gelmişken o hastaneyle ilgili “Ben hemen gereğini yaptım, müfettişleri harekete geçirdim.” diyorsanız eğer gidip o hastanede arkadaşınızla resim vermeyeceksiniz. Bir de dönüyorsunuz, “Arkadaşımın bile hastanesini kapattım.” diyorsunuz; bu, tam bir yalan; bu, bir çarpıtma. Buradan sesleniyoruz: Ne zaman kapatmış? 28/9/2024’teki müfettiş raporuna istinaden yani tam bir yıl sonra. Yine beklemiş, 19 Ekimde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MURAT EMİR (Ankara) – Toparlıyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Başkan.

MURAT EMİR (Ankara) – Yani tüm Türkiye bu cinayetleri böylesine çarpıcı, sarsıcı bir biçimde konuşmaya başlayınca müfettiş raporundan neredeyse yirmi beş gün sonra nihayet kapatmış. Sayın Bakan, sizin bu hastaneyi bunca soruşturmaya, bunca iddiaya, bunca teknik takibe, bunca cinayete rağmen bir yıl boyunca kapatmayışınızın nedeni işte bu resimdir; sizi de 85 milyona şikâyet ediyoruz, bunların hepsinin hesabını vereceksiniz.

Sayın Başkan, son bir konuya değineceğim izninizle. Vatandaş borç batağında. Faizler yükseldi, kredi kartı faizleri yükseldi, vatandaşın geliri düştü; vatandaş ekmeği bile kredi kartıyla almak zorunda kalıyor ve maalesef ağır bir borç yükü altında. Birkaç rakam vereceğim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Başkan.

MURAT EMİR (Ankara) - İcradaki borç, vatandaşlarımızın bankalardaki icraya verilmiş -icra masrafları dışındaki- borcu 140 milyar lira. Batık tüketici kredisi bu yılın bugüne kadarki zamanına göre 47 milyar artmış, batık kredi kartı borçlarında yüzde 193, batık bireysel kredi borçlarında da yüzde 57,7 artış olmuş; bunlar Merkez Bankası rakamları. Batık kredi kartı borçlarında dokuz ayda yüzde 200 artış olması şu demek: Vatandaş mecburen kredi kartı kullanıyor, son günlerini yaşıyor ama artık o yol da tükenmiş, açıklık baş başa, borçları 2 kat artmış ve vatandaş bundan sonra kredi kartını da kullanamaz hâlde; açıklık kapıdadır, bunu da söylemiş olalım.

Sabrınız için teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Zengin, buyurun.

32.- İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in, TUSAŞ'a yapılan elim terör saldırısına ve bu saldırıda şehit olan Cengiz Coşkun, Zahide Güçlü, Hasan Hüseyin Canbaz, Atakan Şahin Erdoğan ile Murat Arslan'a; İstanbul Milletvekili Bülent Kaya ile Ankara Milletvekili Murat Emir'in yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ve Birleşmiş Milletlerin kuruluş yıl dönümüne ilişkin açıklaması

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) – Sayın Başkanım, çok değerli milletvekilleri; ben de Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Arkadaşlarım da bahsettiler, bütün Türkiye'yi yasa boğan elim bir terör saldırısıyla karşı karşıyayız. Çokça boyutları var, bu boyutları üzerine ilgili kurumlar muhakkak suretle çalışıyorlar. Zaten bu saldırıyı düzenleyenlerden birinin kimliği tespit edildi, diğeri de tespit edilecek ama önemli olan, bundan da daha önemlisi hem yapılma şekli, hem TUSAŞ'ın seçilmiş olması ve devamında da bu konuya ilişkin olarak yapılan tüm açıklamalar. Bunlardan yola çıkarak neyin, niçin hedeflendiğine dair çok detaylı bir analizle birlikte, buradan çıkan sonuçlara göre Türkiye'nin bundan sonra terörle alakalı yapacağı çalışmalarda muhakkak ki bunun da bir öncülük etmesi gerektiğini düşünüyorum. Buradan şehitlerimizin adını zikretmek istiyorum çünkü şu saatlerde, öğle namazında kalkan kardeşlerimiz var, ikinci namazında kalkacak olanlar var. Onların isimlerini hem anmak hem de rahmet dilemek istiyorum.

BAŞKAN – Allah rahmet etsin.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) – Cengiz Coşkun, Zahide Güçlü, Hasan Hüseyin Canbaz, Atakan Şahin Erdoğan, Murat Arslan kardeşlerimize Allah'tan rahmet diliyorum, yakınlarına başsağlığı diliyorum. Bütün Türkiye'nin başı sağ olsun. Sadece Türkiye'de değil dünyada da çok büyük bir alaka gördü bu konu ve bu konuyla ilgili olarak dünyanın her yerinden yoğun başsağlığı mesajları geldi. Çünkü bu olayın olma şekli normalin çok ötesini aşan bir şekilde tezahür etti. O yüzden, bu konuyla ilgili olarak bütün kurumlarımız çalışmalarını yapıyorlar. Tabii, burada önemli olan şey, bu olay olduktan sonra kamuoyunda konuya ilişkin pek çok görüntü paylaşıldı. Dünyanın her yerinde böyle terör örgütü olayları cereyan ediyor. Görüyorsunuz, İsrail binlerce insanı katlediyor, katlettikten sonra bu konuya dair kendisi hiçbir görüntü paylaşmıyor. Amerika'da saldırılar oluyor, okullara saldırılar yapılıyor. Bu saldırılarla ilgili olarak hem hukuki düzenleme adına daha ağır yaptırımlar var hem de içten gelen bir şey var, bir mekanizma var. Yani burada bu olaylar olduktan sonra bu terör örgütlerinin

zaten asli amaçları buraya gelirken varlığını göstermek, kendi propagandasını yapmak. Bununla ilgili olarak, kendi içimizden kaynaklanan, başta gazeteciler olmak üzere, bir fren mekanizmasının muhakkak suretle olması gerekiyor. Biz de Türkiye Büyük Millet Meclisinde bu konuyla alakalı olarak muhakkak bir çalışma yapmamız lazım. Bu görüntülerin paylaşılmasının yarattığı muazzam bir tahribat var. Bu tahribata, terör örgütlerinin propaganda yapmasına, bu şekilde propaganda yapmasına müsaade etmemek lazım ve şu andan itibaren de biliyorum ki İçişleri Bakanlığımız bu konuyla ilgili olarak da bu görüntülerin ortaya çıkma süreci ve bunların nasıl çoğaldığı, ilk paylaşımlar, bunların çoğaltılmasıyla ilgili, sosyal medya üzerinden çoğaltanlarla ilgili olarak da bir yaptırım süreci olacak, hukuki bir süreç olacak. Fakat şu an bile bu konuya dair haberlere girdiğinizde, tıkladığınızda hâlâ bu görüntülerin, hâlihazırda bütün sosyal medyada çok önemli haber sitelerinin de sayfalarında bu fotoğrafların duruyor olmasını da yıllarca yayın dünyasında çalışmış bir kişi olarak bir sorumsuzluk olarak gördüğümü de ifade etmek istiyorum. Burada bizim öne çıkarmamız gereken şey, çok değerli insanlarımız hayatını kaybettiler. Türkiye'nin en önemli kurumuna saldırı yapıldı. TUSAŞ'ın simgesel çok önemi var. Türkiye'de millî sanayinin, savunma sanayisinin, uçak sanayisinin en önemli kurumlarından bir tanesi; Türkiye'nin en parlak insanları, gençleri burada çalışıyorlar. O yüzden, bizim yapacağımız her şeyin öncelikle bu birlik, beraberlik duygusu içerisinde olması gerekiyor. Kendilerine bir kez daha Allah'tan rahmet diliyorum. Terör karşısında da -dün yaptığımız konuşmalarda da vardı- birliğin, beraberliğin, bizim ortak kenetlenmişlik hâlimizin, Türkiye Büyük Millet Meclisinin gösterdiği duruşun da çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Şimdi, çokça kullanılan bir şey var, bu olaylar konuşulurken de gündeme geldi; doğrusu bugünkü hazırlığımda yoktu ama bugün de söylendiği için ifade etmek istiyorum: “Devlet” ve “iktidar” kavramları çok kullanılıyor yani “devlet” kavramı kusursuzluk içerisinde kullanılıyor ve “iktidar” kelimesi de sürekli olarak şeytanlaştırılarak kullanılıyor.

Şimdi, arkadaşlarım diyorlar ki: “Efendim, muhalefet şeytanlaştırılıyor”. Peki, ben buradan soruyorum: Bütün bu konuşmalarda sizler iktidarı şeytanlaştırmıyor musunuz? Yani kabahat nedir, seçime girmiş olmak ve seçimi kazanmış olmak mı?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Başkanım.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) – Neden iktidar erki şeytanlaştırılıyor? Devlet hepimizi çerçeveleyen bir çerçeve. Peki, devlet nasıl hayat bulacak? Devlet, iktidarın yaptıklarıyla hayat buluyor. O yüzden, milletin kendi helal oyuyla, reyile iktidarı almış ve devleti bu anlamda çalıştıran mekanizmayı şeytanlaştırmaya hiç kimsenin hakkı olmadığını düşünüyorum hele Türkiye Büyük Millet Meclisinde. Mesela, Bertrand Russel'in da fevkalade bir cümlesine rastladım, burada söylemek istiyorum; olayı bir mecaz olarak çok iyi ifade ediyor, diyor ki: “Fizikte ‘enerji’ kavramı neyse sosyal bilimlerde de ‘iktidar’ kavramı aynı şeydir.” “İktidar” kavramı olmadan “devlet” kavramının hayat bulmasına imkân olmadığını düşünüyorum.

Şimdi, Birleşmiş Milletler 1945 yılında kuruldu, hepimiz biliyorsunuz, İkinci Dünya Savaşı neticesinde.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) – Bitireceğim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Bildiğimiz şeyleri tekrarda bazen fayda oluyor. Şimdi, teşkilatın bugün kuruluş yıl dönümü, 1945'te 24 Ekimde kuruluyor. Teşkilatın amacı 3 ana başlıkta özetleniyor: Savaşları ve barışa yönelik tehditleri önlemek. Şu anda böyle bir önleme görevini başarabiliyor mu? Yok, başaramıyor. Ülkeler arasında dostane ilişkileri kurmak; eh, kısmen diyebiliriz. Uluslararası ekonomik ve sosyal iş birliğini sağlamak; belki, bu başlıkta daha başarılı olduğunu söyleyebiliriz. Şimdi, dönüp baktığımız zaman da son yıllarda Türkiye'de de İstanbul'da bu başlığa dönük olarak 13

tane ofisin olduğunu görüyoruz ama asıl mesele olan savaş ve barış meselesindeki sorumluluğu yani asıl kendini kurduran iradenin artık tamamıyla neredeyse anlamını ifa edemez hâle geldiğini görüyoruz, amacı ifa edemez hâle geldiğini görüyoruz ve burada da baktığımız zaman, artık kesinlikle teşkilat yapısında bir reforma ihtiyacı var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Başkan.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) – Türkiye Büyük Millet Meclisinden de bunu bir kez daha söylemek istiyorum: Yani, Birleşmiş Milletlerin, muhakkak surette teşkilat yapısının değişmesi ve bütün ülkeler için hem adaleti hem hukuku hem de gerçek manada barışı koruyan bir yapıya dönüşmesi gerekiyor. Şu an dünyada yaşadığımız bu hukuksuzluk meselesi tahammül edilmez bir hâle geldi. Türkiye’nin burada bir öncü rolü var. Sayın Cumhurbaşkanımız BM’de yaptığı bütün toplantılarda, baştan, ilk yıllarda hatırlıyorum, bir on yıl evvel söylendiği zaman böyle biraz tebessümle karşılayanların bugün ne kadar haklı bir cümle olduğunu bir kez daha söyledikleri “Dünyanın 5’ten büyük olduğu” dünyada herkesin eşit şartlar altında korunmaya, kollanmaya, devletler olarak da birey olarak da ihtiyaç olduğunun altını çizen bir cümle. Bunu bir kez daha ifade etmek istiyorum ve tekrar Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Temelli.

33.- *Muş Milletvekili Sezai Temelli’nin, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin’in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, bir yanıt olması ya da tartışma olması için değil ama kayıtlara geçmesi hatta üzerinde düşünebilmemiz açısından Sayın Zengin bahsedince dile getirme ihtiyacı duydum. Cumhuriyetin demokratikleşmesi dediğimizde, demokratik bir cumhuriyetten bahsettiğimizde her şeyden önce devletin demokratik kurumlarla hem yerelde hem merkezde kendini inşa etmesiyle alakalı bir şeyi dile getiriyoruz ama “devlet” “iktidar” “hükûmet” kavramlarını hem birbirine karıştırmamalıyız hem de iktidarımızı neyin üzerinde şekillendiriyoruz ve devleti nasıl bu anlamda ele alıyoruz, yorumluyoruz, bunlar çok önemli. Bugün iktidara baktığımızda, devleti kendi amaçları uğrunda araçsallaştırdığında bunun sonuçlarının nele mal olduğunu da aşağı yukarı toplum bunu tartışıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Evet, bugün devlet hepimizin devleti olabiliyor mu? Devlet ayrımcılıktan kendisini kurtarabiliyor mu? Devlet bir hukuk devleti olarak herkese eşit mesafede yaklaşabiliyor mu? Yargı bağımsızlığını, tarafsızlığını koruyabiliyor mu? Hayır, bunları yapamıyor. Neden yapamıyor? Çünkü iktidarın devlet yapısına ve devlet organlarına olan yaklaşımından kaynaklı bu. İktidar kendisini eğer toplumun talepleri, toplumun ihtiyaçları ve toplumun genel teamülleri üzerine yükseltse ve topluma karşı bu dayatmalardan kendini kurtarabilse belki bugün devletin kurumlarıyla demokratikleşmesi anlamında adımlar atılabilir. Sorun, iktidar-devlet ilişkileri arasında sıkışmış durumda. Devlet herkesin devleti olduğu zaman biz bunları aşabileceğiz. Sadece iktidarın devleti olarak gördüğümüz sürece zaten bu sorunların yeniden yeniden üretildiği bir yer olmaya devam edeceğiz.

BAŞKAN – Birleşime beş dakika ara veriyorum, Grup Başkan Vekillerimizi arkaya davet ediyorum.

Kapanma Saati: 15.36

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 16.09

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Yasin ÖZTÜRK (Denizli), Adil BİÇER (Kütahya)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 12’nci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının bir tezkeresi vardır, okutup bilgilerinize sunacağım.

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) TEZKERELER

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, 25 üyesi bulunan Türkiye-Avrupa Birliği Karma Parlamento Komisyonunda boşalan üyeliklere Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu Başkanlığınca bildirilen Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo ve İYİ Parti Grup Başkanlığınca bildirilen Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan’ın üyeliklerinin Başkanlık Divanında yapılan incelemede uygun bulunduğuna ilişkin tezkeresi (3/934)

23/10/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

28/3/1990 tarihli ve 3620 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun’un 2’nci maddesi uyarınca, 25 üyesi bulunan Türkiye-Avrupa Birliği Karma Parlamento Komisyonunda boşalan üyeliklere Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu Başkanlığınca Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo ve İYİ Parti Grup Başkanlığınca Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan aday olarak bildirilmiştir.

Mezkr kanunun 12’nci maddesinde öngörülen yabancı dil şartını karşıladığı 21 Ekim 2024 tarihli 42 sayılı Başkanlık Divanı Kararı’yla tespit edilen Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo ve Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan’ın Türkiye Avrupa Birliği Karma Parlamento Komisyon adaylığı Genel Kurulun bilgilerine sunulur.

Numan Kurtulmuş

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

BAŞKAN - Bilgilerinize sunulmuştur.

Sayın Koca...

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

34.-Mersin Milletvekili Perihan Koca’nın, kadın cinayetlerini önlemek, kadınları güvenli ve güvenceli bir şekilde yaşatmak için Türkiye Büyük Millet Meclisini acilen göreve çağırdıklarına ilişkin açıklaması

PERİHAN KOCA (Mersin) - Teşekkür ediyorum.

Kadınları yaşatmak için acil çağrımızdır: İstanbul Sözleşmesi derhâl yeniden imzalanmalı ve etkin bir şekilde uygulanmalıdır. 6284 sayılı Kanun korunmalı ve etkin bir şekilde pratik olarak uygulanmalıdır. 2024 yılının ilk dokuz ayında 296 kadın cinayeti işlenirken 184 kadın şüpheli bir şekilde ölü bulundu. Kadınları koruyan yasaları değil de aile şûralarını, kutsal aile politikalarını esas alan kadın düşmanı iktidar politikaları kadınların yaşamını cehenneme çeviriyor, kadınları öldürüyor, kadınları katlediyor. Kadın cinayetlerini önlemek, kadınları güvenli ve güvenceli bir şekilde yaşatmak için Türkiye Büyük Millet Meclisini acilen göreve çağırıyoruz. İstanbul sözleşmesi yaşatır.

BAŞKAN - Sayın İlhan...

Buyurun.

35.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, siyasi iktidarın emeklileri açlığa mahkûm ettiğine ilişkin açıklaması

METİN İLHAN (Kırşehir) – Teşekkür ederim Başkanım.

Değerli milletvekilleri, hepimizin seçim bölgelerimizde karşılaştığımız en büyük sorunlardan biri, emeklilerimizin düşük maaşları ve yüksek hayat pahalılığı karşısında yaşadıkları çaresizlik. Çok açık söylemek gerekirse siyasi iktidar emeklilerimizi açlığa mahkûm etti. Yirmi iki yıllık iktidar olumlu bir şeyler yapmadığı gibi, emeklilerin aylık bağlama oranlarını da düşürdü. Sadece işçilerin değil 5510 sayılı Kanun'daki düzenlemeyle memurların da emekli aylık bağlanma oranlarını önemli ölçüde düşürdü. Hükûmetin övünerek dile getirdiği Emekliler Yılı'nda ne yazık ki emeklilerimiz Halk Ekmek kuyruklarında, ucuz gıda alabilmek için market kuyruklarında beklemek ve geçinebilmek için başka bir iş yapmak zorunda kaldılar. Hükûmet artık bu sosyal travmayı görmeli ve zaman kaybetmeden en düşük emekli maaşını asgari ücret seviyesine yükseltmelidir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Konukçu...

36.- İstanbul Milletvekili Kezban Konukçu'nun, Haydarpaşa ve Sirkeci Garlarının TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğünden Kültür ve Turizm Bakanlığına devredilmesine ilişkin açıklaması

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Haydarpaşa ve Sirkeci garlarının TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğünden Kültür ve Turizm Bakanlığına devredilmesi sonrasında taşınmazların yeniden değerlendirileceği belirtilerek yedi gün içinde iş yerlerinin boşaltılması istendi. Ağustos ayında imzalanan protokolle Haydarpaşa ve Sirkeci Garları yirmi dokuz yıllığına 80,5 milyar TL'ye Kültür ve Turizm Bakanlığına devredilmişti. İmzalanan protokolde, kiracı Kültür Bakanlığı olmasına rağmen adı konmamış ortaklardan bahsedilmektedir. Daha kira protokolü imzalanmadan sermaye gruplarına Garlara yatırım yapmaları için davet yapılmıştır. Çalışanların tanıklığına göre, 9 Temmuz 2024 tarihinde Sabancı Holding sahipleri Haydarpaşa'da inceleme yapmışlardır. Kültür ve Turizm Bakanlığı adına yapılan bu kiralama işlemi sonucunda Haydarpaşa ve Sirkeci Gar sahaları Galataportvari bir yapılanmaya mı dönüştürülmek isteniyor? Protokolün iptali için açılan davaların...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kış...

Buyurun.

37.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, başta Mersin Büyükşehir Belediyesi olmak üzere Cumhuriyet Halk Partili belediyelerin çocukların ve gençlerin sağlığına sahip çıkarak beslenme desteği verdiğine ilişkin açıklaması

GÜLCAN KIŞ (Mersin) – OECD raporuna göre Türkiye'de 6,5 milyon çocuk yoksulluk içinde yaşıyor. Yoksulluk sınırının 65 bin TL'yi aştığı, asgari ücretin açlık sınırının altında kaldığı ülkemizde her 5 çocuktan biri yeterli beslenemiyor. Her 4 çocuktan biri okula aç gidiyor, en az 172 bin çocuk yatağa aç giriyor. Gençlerin yüzde 10'u yetersiz beslenmeden dolayı bodurluk yaşıyor. Bu vahim tabloya

rağmen AKP iktidarı sosyal devlet anlayışını hiçe sayarak çocuklarımıza ve gençlerimize beslenme hizmeti sunmamaktadır. Hükûmetin yapmadığı bu hizmeti, başta Mersin Büyükşehir Belediyemiz olmak üzere Cumhuriyet Halk Partili belediyelerimiz sosyal belediyecilik anlayışıyla çocuklarımızın ve gençlerimizin sağlığına sahip çıkarak beslenme desteği veriyor.

Çocuklarımıza bir öğün sağlıklı yemeği çok gören iktidara çağrımızdır: Sağlıklı beslenme her çocuğun hakkıdır, bu sorumluluğu yerine getirmelisiniz.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Danışma Kurulunun bir önerisi vardır, okutup oylarınıza sunacağım.

VI.- ÖNERİLER

A) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

1.- Danışma Kurulunun, gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan 70 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin bu kısmın 1’inci sırasına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine, Genel Kurulun 24 Ekim 2024 Perşembe günü birleşiminde 70 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesine, (3/932) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi üzerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin 2 konuşmacı tarafından kullanılmasına ilişkin önerisi

No: 42

24/10/2024

Danışma Kurulu Önerisi

Danışma Kurulunun 24/10/2024 Perşembe günü (bugün) yaptığı toplantıda aşağıdaki önerilerin Genel Kurulun onayına sunulması uygun görülmüştür.

Numan Kurtulmuş

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

Özlem Zengin

Gökhan Günaydın

Sezai Temelli

Adalet ve Kalkınma Partisi

Cumhuriyet Halk Partisi Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi

Grubu Başkan Vekili

Grubu Başkan Vekili

Grubu Başkan Vekili

Erkan Akçay

Turhan Çömez

Bülent Kaya

Milliyetçi Hareket Partisi

İYİ Parti

Saadet Partisi

Grubu Başkan Vekili

Grubu Başkan Vekili

Grubu Başkan Vekili

Öneriler:

Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan 70 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin bu kısmın 1’inci sırasına alınması ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesi,

Genel Kurulun 24 Ekim 2024 Perşembe günü (bugün) birleşiminde 70 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesi,

(3/932) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi üzerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin 2 konuşmacı tarafından kullanılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Danışma Kurulu önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın Aslan...

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

38.- Mardin Milletvekili George Aslan'ın, 1 Ekim gecesi Mardin E Tipi Kapalı Cezaevinde intihar girişiminde bulunduğu iddia edilen Mizgin Acar'a ilişkin açıklaması

GEORGE ASLAN (Mardin) - Cezaevlerinde mahpuslara yönelik hak ihlalleriyle birlikte şüpheli ölüm ve intihar vakaları da sıklıkla yaşanmaktadır. Mizgin Acar, Nusaybin'de sokağa çıkma yasakları sırasında çatışmaların yaşandığı mahallelerde olduğu gerekçesiyle yargılanmış, ardından beraat etmişti ancak daha sonra Yargıtay tarafından beraat kararı bozulmuş ve tekrar tutuklanmıştı. 1 Ekim gecesi Mizgin Acar'ın Mardin E Tipi Kapalı Cezaevinde intihar girişiminde bulunduğu iddia edildi. Bu sabah saatlerinde ise tedavisinin devam ettiği Mardin Eğitim ve Araştırma Hastanesinde maalesef yaşamını yitirdi. Cezaevlerinde yaşanan pek çok vaka gibi Mizgin Acar'ın ölümü de şüphelidir; bunun araştırılması ve gerçeğin ortaya çıkarılması için buradan çağrı yapıyoruz.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Anayasa'nın 92'nci maddesine göre verilen (3/932) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi'nin görüşmelerine başlıyoruz.

Tezkereyi okutuyorum:

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)**A) TEZKERELER (Devam)**

2.- Cumhurbaşkanlığının, hudut, şümül, miktar ve zamanı Cumhurbaşkanınca takdir ve tespit edilmek üzere, Türk Silahlı Kuvvetlerinin, Birleşmiş Milletlerin Orta Afrika Cumhuriyeti'nde icra ettiği harekât ve misyon kapsamında yurt dışına gönderilmesi ve Cumhurbaşkanınca verilecek izin ve belirlenecek esaslar çerçevesinde bu kuvvetlerin kullanılması için Türkiye Büyük Millet Meclisinin son olarak 11/10/2023 tarihli ve 1394 sayılı Kararı'yla uzatılan iznin süresinin Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca 31/10/2024 tarihinden itibaren bir yıl uzatılmasına ilişkin tezkeresi (3/932)

23/10/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Birleşmiş Milletler (BM) Güvenlik Konseyinin 10/4/2014 tarihli ve 2149 sayılı Kararıyla Orta Afrika Cumhuriyeti'nde BM Çok Boyutlu Entegre İstikrar Misyonu (MINUSCA) kurulmuştur.

BM Güvenlik Konseyinin 15/11/2023 tarihli ve 2709 sayılı Kararı uyarınca MINUSCA'nın görev yönergesinde; Misyonun imkânları ölçüsünde ve konuşlandığı bölgelerde sivillerin korunması, sivil halka yönelik tehditlerin tespit edilmesi ve kaydedilmesi, silahlı çatışmalardan etkilenen kadınlar ve çocuklar için özel yardım ve koruma imkânlarının sağlanması, ateşkesin ve Orta Afrika Cumhuriyeti'nde Barış ve Uzlaş Sıyası Anlaşması'nın uygulanmasına ve gözetimine destek verilmesi, ülkedeki geçiş sürecinde siyasal hayatın işleyişine ve devlet otoritesinin tesis edilmesine katkı sağlanması, ülkenin toprak bütünlüğünün korunması, insani yardımların ulaştırılmasının kolaylaştırılması, BM personelinin korunması, insan haklarının korunması ve teşviki, silahsızlandırma ve ülkeye geri dönüşlere destek verilmesi ile Orta Afrika Cumhuriyeti'nde güvenliğin yeniden tesisi için reform çalışmalarının desteklenmesi gibi hususlar yer almaktadır.

MINUSCA'nın görev süresi son olarak BM Güvenlik Konseyinin 2709 (2023) sayılı Kararı'yla 15/11/2024 tarihine kadar uzatılmıştır.

Afrika'da bölgesel istikrar ve barış için tehdit oluşturan insani ve siyasi krizlerin çözümüne ülkemizce askeri katkıda bulunulmasının bölgede ve genel olarak Afrika Kıtası'nda izlemekte olduğumuz faal dış politikamızın doğal bir uzantısını oluşturacağı değerlendirilmiş ve 2/8/2016 tarihinden itibaren bu katkımızın sağlanması için Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca Türkiye Büyük Millet Meclisi kararlarıyla gerekli izinler verilmiştir.

Bu yaklaşımdan hareketle; hudut, şümul, miktar ve zamanı Cumhurbaşkanınca takdir ve tespit edilmek üzere, Türk Silahlı Kuvvetlerinin, BM'nin Orta Afrika Cumhuriyeti'nde icra ettiği harekât ve misyon kapsamında yurt dışına gönderilmesi ve Cumhurbaşkanınca verilecek izin ve belirlenecek esaslar çerçevesinde bu kuvvetlerin kullanılması için Türkiye Büyük Millet Meclisinin son olarak 11/10/2023 tarihli ve 1394 sayılı Kararı'yla uzatılan iznin süresinin 31/10/2024 tarihinden itibaren bir yıl uzatılması hususunda gereğini Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip Erdoğan

Cumhurbaşkanı

BAŞKAN – Cumhurbaşkanlığı tezkeresi üzerinde İç Tüzük'ün 72'nci maddesine göre görüşme açacağım.

Bu görüşmede siyasi parti gruplarına ve şahsı adına 2 üyeye söz vereceğim. Konuşma süreleri gruplar için yirmişer dakika, şahıslar için onar dakikadır. Alınan karar gereğince gruplar adına yapılacak konuşmaların süresi 2 konuşmacı tarafından kullanılabilir.

Şimdi ilk söz, Saadet Partisi Grubu adına Bursa Milletvekili Cemalettin Kani Torun'a aittir.

Buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA CEMALETTİN KANİ TORUN (Bursa) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Orta Afrika Cumhuriyeti'nde bulunan barış gücüne Türk Silahlı Kuvvetlerimizin vereceği desteğin uzatılmasına yönelik tezkere görüşmeleri üzerinde Gelecek-Saadet Grubu adına söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, dün TUSAŞ tesislerimize yapılan hain saldırıda şehit olan vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, acılı ailelerine başsağlığı diliyorum. Milletimizin başı sağ olsun. Yaralı vatandaşlarımızın bir kısmının taburcu edildiğini öğrendim. Diğer yaralılarımıza da Allah'tan acil şifalar diliyorum.

Bu hain saldırının hedeflediği kurum, yapıldığı zaman ve yapılış şekli beraber değerlendirildiğinde Türkiye'ye bölgede etkinlik kazandıran askerî teknolojinin verdiği rahatsızlık açıktır. Yine, Türkiye'nin girmiş olduğu barış iklimini tıkmak istediği de açık bir şekilde anlaşılmaktadır. Elbette terörden beslenenler terörün sona ermesini, ülkemizdeki tüm kesimleri kaynaştıracak adımlar atılmasını istemeyeceklerdir. Bu süreçte Kahramankazan'da yapılan saldırı gibi provokatif eylemler yapmaya kalkışacaklardır. Dün grup toplantımızda Genel Başkanımız Sayın Ahmet Davutoğlu bu konuya ilişkin kapsamlı açıklamalar yaptı ve bu barış sürecine yönelik desteğini bildirdi.

Ben, Meclis kürsüsünden, bir kez daha, bu yolu açmak için cesurca irade gösteren Sayın Devlet Bahçeli'yi ve ona destek bildiren Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ı tebrik ediyorum. Dün saldırının ardından Sayın Bahçeli'nin verdiği itidal ve kararlılık mesajlarını çok kıymetli buluyor ve destekliyorum.

Sayın milletvekilleri, Orta Doğu'nun bu sıcak zamanlarında ülkemizin en büyük sorunu olan terörün sona ermesi, evlatlarımızın tekrar toprağa verilmemesi, Türkiye'nin bölgede bir barış vahası olması gelecek nesillere bırakabileceğimiz en büyük mirastır. Bugüne kadar, kırk yılda terörle mücadele alanında 3 trilyon doların üzerinde bir harcama yapıldığı söyleniyor. Bu sorunu barışçıl yöntemlerle çözerek bu maddi gücü ülkemizin daha müreffeh bir hâle gelmesi için kullanabiliriz.

Ancak şunun da anlaşılması gerekir ki terörün ortaya çıkmasına yol açan sosyal sebepler tahlil edilmeden ve bu gerçekliğin üzerine gitmeden tam anlamıyla bir çözüme ulaşılmış olmayız. Kürt sorununun varlığını kabul ederek tüm vatandaşlarımızın birinci sınıf olduğu, demokrasinin, ifade özgürlüğünün ve

hukukun tekrar insan hakları ve evrensel hukuk çerçevesinde yeşertildiği bir Türkiye'yi hayal etmeli ve bunun için çaba göstermeliyiz. Ben bu çağrılar, bu iklimi böyle okuyor ve bu yönde adımlar atılacağını temenni ediyorum.

Silah bırakmak çok önemli olmakla beraber sorunun çözümü değil temel bir adımı, bir aşamasıdır. Siyasi tutukluluklara son verilerek, sivil siyasetin önü açılarak tüm tarafların katılımıyla yapısal reformların konuşulması ve kalıcı olarak hayata geçirilmesi yalnızca terörün değil tüm sorunlarımızın yegâne çözümüdür.

Değerli milletvekilleri, bugün dünyada devam eden 28 aktif çatışmanın 8'i ne acıdır ki Afrika Kıtası'nda yaşanmaktadır, Orta Afrika Cumhuriyeti de bu trajik tablonun bir parçasıdır. 1960'ta Fransa'dan bağımsızlığını kazanmış olmasına rağmen birçok Afrika ülkesinde olduğu gibi darbeler, baskı rejimleri ve siyasi istikrarsızlık hukuki zeminin tesis edilmemesine sebep olmuştur. Elmas ve altın gibi kıymetli madenlerle dolu bu topraklarda sömürge döneminin mirası olan çarpık hiyerarşi, bu zenginliklerden faydalanmak isteyen grupların acımasız rekabetini körüklemiştir. Afrika genelinde olduğu gibi Orta Afrika'da da etnik ve dinî çeşitlilik sömürge döneminin beslediği yönetici elitin altında daha da derinleşmiş, gruplar arasında uçurumlar yaratmıştır. Tıpkı diğer çatışmalarda olduğu gibi halk yerinden edilmiş, insani yardıma muhtaç hâle gelmiştir. Üstelik bu istikrarsızlık yalnızca orayı değil tüm bölgeyi kriz içine sürüklemiştir. Çad ve Sudan gibi çatışma hâlindeki komşularla sınırlar paylaşılmaktadır ve tüm bölgede tarım için verimli topraklara rağmen kıtlık yaşanmaktadır. Bu savaşlar, insan kaçakçılığı ve terörist grupların yayılmasına zemin hazırlamış, silah kaçakçılığıyla çatışmaların boyutu daha da büyümüştür. Bu bağlamda, Birleşmiş Milletler de MINUSCA misyonu ile sivilin korunması ve insani yardımların ulaşması için devreye girmiştir. Bölgede istikrar ve kalıcı barış için daha etkin tedbirler gerekirken en azından bu yöndeki uluslararası iradeyi ortaya koymak adına bu misyonun sürmesi önemlidir. Türkiye'nin MINUSCA'ya katkısı da uluslararası barış ve istikrarın korunmasına yönelik sorumluluk üstlenmesi anlamına gelmektedir. Hâlihazırda 9 polisle sınırlı bir katkı verse de Afrika Kıtası'nda ara buluculuk ve barış inşası faaliyetlerine verdiği önemle kıtada barışçıl bir aktör olarak algılanmasına olumlu bir etki oluşturmaktadır. İnsani krizlere karşı duyarlı bir tavır izleyen Türkiye için tutarlılık ve Afrika'da izlediği aktif dış politika açısından da bir uyumluluk gereği MINUSCA için bu tezkerenin onaylanmasını önemli buluyoruz. En azından, Afrika bağlamında tutarlılık ve aktif dış politika ilkelerine bağlılığın süreceğini umut ediyoruz. Sudan'daki çatışmaların iç savaşa dönüştüğü süreçte Türkiye en başta ara buluculuk için girişimde bulunduysa da sonraları gereken ilgiyi maalesef göstermemiştir. Osmanlı bakiyesi, tarihsel ve kültürel bağlarımızın olduğu bu bölgede barışın tesisi için atılabilecek adımlar oldukça kritiktir. Türkiye'nin insani yardımları, kurduğu hastaneler ve devlet inşası katkılarıyla kalkınmasına destek verdiği Sudan, çok daha zorlu bir çıkmaza girmiş durumda. Sudan'da meydana gelen ve küresel güçlerin dahliyle 150 bini aşan ölüme sebep olan iç savaş ve çatışmalar bölgesel barış için büyük bir tehdit arz etmektedir. Türkiye'nin de faaliyetlerinden etkilendiği DAİŞ gibi terör örgütlerinin yuvası hâline gelmesi söz konusudur. Bu nedenle, bu bölgenin güvenliğinin sağlanmasının Türkiye'ye etkisi olmayacağını ileri sürmek manasızdır.

1990'lı yıllarda, Sudan'ın bugün yaşadığına benzer bir süreç sonrasında Somali'de devlet yapısı çökmüş; Sudan'ın benzer bir kaderle yüzleşmemesini temin etmekle beraber, çatışmaların sona erdiği durumda Türkiye'nin Somali'deki ihya çalışmalarına verdiği tecrübeyle burada da rol oynayabileceği ve bu rolün kıymetli olduğuna inanıyoruz. Kamu hizmetlerinin sona erdiği, milyonlarca insanın yerinden edildiği ve kıtlıkla, açlıkla yüz yüze kaldığı başarısız devlet konumuna düşen Somali'de terörist grupların, bugün hâlâ Somalililerin huzurunu tehdit eden El Şebab'ın ortaya çıktığını gördük. Bu durumda Somali'ye Türkiye önce insani yardımlarla, daha sonra da askerî ve ekonomik yardımlarla, devlet inşası desteğiyle önemli katkılar sağlamıştır.

Yine, tarihsel ve kültürel bağlarımız ekseninde ve insani sorumluluğumuz olarak gördüğümüz bu katkıları sağlamanın karşılıksız kalmadığını bugün görüyoruz. Sayın Genel Başkanımızın da ifade ettiği üzere, Somali'nin jeopolitik öneminden haberdar olarak stratejik bir akılla bu politikayı benimsedik. Türkiye'nin Afrika politikasının en önemli ayaklarından biri Somali politikasıdır bildiğiniz gibi. Somali açıklarının doğal gaz kaynakları açısından ve petrol açısından zenginliği bilinmektedir ve araştırma gemimiz Oruç Reis kaynak araştırması için geçtiğimiz ay bölgeye hareket etmiştir.

Buna ek olarak, Somali, füze testleri için dünyada Hint Okyanusu üzerinden uzun menzile ulaşılabilir bir bölgedir. Türkiye'nin füze testlerini yapabilmek için burada bir üs kurulmasının ülkemizin savunma sanayisine kritik bir katkısı olacağı açıktır. Somali'de yine Afrika'nın en büyük askerî eğitim üssünü kurduk ve çok yakın zamanda balistik füze programı kapsamında geliştirilen, daha uzun menzilli füzelerin testlerini de gerçekleştirmek için Somali'de de bir test inşa etme girişimine başlanmıştır.

Stratejik bir akla ve “kazan-kazan” ilkesine dayalı olarak kurduğumuz bu ilişki ve iş birliği, Türkiye için, görüldüğü üzere başka türlü elde edilemeyecek fırsatlar sunmuş; diğer taraftan Somali'nin devlet inşası ve kurumlarının desteklenmesiyle kendine yeterliliğine katkıda bulunmuştur. Türkiye olarak Afrika'nın her tarafında bu ilkelere dayalı iş birliği yapmamız şarttır. Bizim Afrika politikamızda temel ilkemiz “kazan-kazan” ilkesidir. Her tarafın kazandığı, sadece Afrikalıların kaybettiği ve eski sömürgecilerin kazandığı sistem yerine herkesin kazandığı yeni bir sistem öneriyoruz. Bu anlamda, Türkiye'nin Afrika politikasını her yönüyle destekliyoruz.

Bu duyularla Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Saadet Partisi Grubu adına ikinci söz, İstanbul Milletvekili Sayın Mustafa Kaya'ya ait.

Buyurun Sayın Kaya. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA MUSTAFA KAYA (İstanbul) - Sayın Başkanım, saygıdeğer milletvekilleri; Saadet-Gelecek Grubu adına, Orta Afrika Cumhuriyeti'yle ilgili tezkere üzerine grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle sizleri saygıyla selamlıyorum.

Dün de aslında Lübnan tezkeresi konuşulurken kısmi olarak ifade etmeye çalıştığımız gerekçelerin birçok boyutuyla bu oylamada da -bu tezkerede de daha doğrusu- gündeme gelmesi gerektiğini ifade etmek istiyorum.

Yetmiş dokuz yıl önce bugün, 24 Ekim 1945 tarihinde San Francisco'da kurulan Birleşmiş Milletler -bu yapı- aslında Birinci ve İkinci Dünya Savaşı'nın sonuçlarından bazı amaçlar çıkarmış ve bu amaçlar doğrultusunda da dünyanın yeni bir döneme girmesi gerektiğine dair kanaat ve beklentiler üzerine kurulmuştu ama -bu 1945 yılında kurulan- hâlâ BM yapısı içerisinde devam eden düzensizliklerin, olumsuzlukların her türlü sıkıntılarla beraber insanlığın bir türlü barış ve huzura kavuşamadığını ve hâlihazırda aynı sıkıntıların katlanarak devam ettiğini görüyoruz. Üçüncü dünya savaşı belki fiili olarak çıkmadı ama birçok boyutta, terör boyutuyla, farklı boyutlarıyla üçüncü dünya savaşının vesayet ve vekâlet savaşlarıyla beraber yürütüldüğünü görüyoruz. İkinci Dünya Savaşı'nda 70 milyon insan hayatını kaybetmişti. O felakette ve başkentlerde, şehirlerde taş üstünde taş bırakmayan o dönemin ardından insanlık gerek Hiroşima'dan, Nagasaki'den gerek diğer olumsuzluklardan ders çıkarmış beklentisiyle bir hedefe yönelmişti ama hiçbir hedefin gerçekleşmediğini, gerçekleşmediğini maalesef bugün itibarıyla görüyoruz.

MINUSCA, 2014 yılında, Orta Afrika Cumhuriyeti'ndeki olumsuzluklar, iç savaş, kargaşa neticesinde BM nezdinde barış gücü oluşturulması çabasıyla oluşturuldu. Tabii, Orta Afrika Cumhuriyeti, malumunuz olduğu üzere, Fransa'nın bir kolonisiydi, sömürgesiydi ve Orta Afrika Cumhuriyeti'nde ve

diğer Afrika cumhuriyetlerinde, diğer ülkelerde, Fransa'nın etkin olduğu ülkelerde, aslında Fransa'ya karşı oluşan tepkinin sonucu olarak bazı gelişmeler yaşanmıştı. Bu bağlamda şunu önemli bir delil olarak dikkatlerinize sunmak isterim: 24 Ekim 1945'te BM kurulurken Afrika'dan 4 tane ülke BM üyesi olabilmişti. Bunlar Etiyopya, Liberya, Mısır ve Güney Afrika Cumhuriyeti'di. Buradan 2 tane ülkenin, Etiyopya ve Mısır'ın ancak kısmi olarak Afrika adına BM nezdinde belki söz söyleme hakkı vardı ama Liberya ve Güney Afrika Cumhuriyeti'nin bu bağlamda çok etkili olduğunu söyleyemeyiz çünkü Güney Afrika Cumhuriyeti, İngiliz Milletler Topluluğu'nun bir parçasıydı. Şimdi, biz 54 devlet bulunan Afrika'da sadece 4 ülkenin ilk başta temsil edildiği, daha sonra aşama aşama ülkelerin BM üyesi yapıldığı bir süreci yaşadık ve netice itibarıyla Afrika belki şu anda toplu olarak bir BM üyesi hâlinde ama maalesef -dün burada diğer bölgeleri de kastederek söylemiştim- Afrika gibi önemli bir coğrafyadan bir tane temsilci Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin daimi üyesi değil. Yani Afrika gibi bir coğrafyada -bütün herkesin, bütün ülkelerin, bütün küresel güçlerin gözünü diktiği bir coğrafya- sadece şu anda "Oradan nasıl biz ekonomik kazanç sağlarız? "Oraları nasıl olur da sömürürüz?" mantığı yürütülmeye çalışılıyor. Evet, belki uluslararası hukukun, kâğıt üzerinde çeşitli beklentilerin doğduğu bir anlamda bu BM kurumları devreye girdi ama aslında Afrika ülkelerinin kaderinin değişmediğini net olarak görüyoruz.

Değerli milletvekilleri, burada şunu da ifade etmek istiyorum: Şimdi, Orta Afrika Cumhuriyeti'nin ve diğer Afrika ülkelerinin yaşadığı sıkıntılardan biri, evet, Fransa'nın etki altına alarak yapmaya çalıştığı adımlardı ama sonrasında Afrika'daki yer altı ve yer üstü zenginliklerinin bütün dünya tarafından anlaşılmasıyla beraber diğer küresel güçlerin de ve orada alan kapatmaya çalıştığını, alan açmaya çalıştığını gördük. Mesela, burada, en başta Amerika, aslında uluslararası hukuki terimleri kullanarak orada etkili olmadığını gördüğü için BM üzerinden Afrika'ya yerleşmeye çalışırken diğer taraftan Rusya, paralı askerleri (Wagner) aracılığıyla Orta Afrika Cumhuriyeti'nde, Mali'de, Nijerya'da, bir anlamda o bölgelerde etkin olma mücadelesi verdi.

Şimdi, Afrika, biraz önce değerli konuşmacımızın da ifade ettiği gibi, böyle uzak kalınacak, işte "Biz buradan uzak kalalım, burada herhangi bir şey olmaz." diyebileceğimiz bir coğrafya değil. Türkiye'nin oradaki çabalarının, Türkiye'nin orada yapmaya çalıştıklarının mutlaka artırılması, desteklenmesi ve diğer ülkelerin yaptığı şekliyle orayı sömüren değil oraya olabildiği ölçüde insani açıdan, diğer açılardan bir çaba içerisinde, barış çabası içerisinde gitmesi gerektiğini düşünüyoruz. Bu anlamda, bu MINUSCA'nın, askerî olarak bu tezkerenin de bu anlamda önemli olduğu kanaatindeyiz.

Şimdi, önemli bir boyut da şu: Bu zamana kadar Afrika'ya yapılan yardımların tamamına aslında "ölü yardım" diyebiliriz. "Ölü yardım"ı niçin söylüyoruz? Çünkü oraya, Afrika'ya herhangi bir yardım ulaştırılmaya çalışılsa bu yardımların tamamını Batılı ülkelerden satın alarak yapıyorsunuz. Yani aslında, Afrika'ya, taşıma suyla değirmen döndürmeye çalışan bir anlayış var. Afrika'nın üretmeye, Afrika'nın gelişime, Afrika'nın istihdam alanında yeni kurumsallaşmalara ihtiyacı var. Ama Afrika'ya sadece "Siz ham maddenizi bize verin, biz ham maddeyi her türlü işleyelim; ham maddeyle beraber, sizdeki büyük zenginliklerle beraber kendi bölgelerimizi daha refaha kavuşturalım ama sizin yemeğe mi ihtiyacınız var, suya mı ihtiyacınız var, başka şeylere mi ihtiyacınız var, gıdaya mı ihtiyacınız var; onları da bizim ülkelerimizden sağlayacağımız kaynaklarla ancak size temin edelim." diyen bir anlayış var. Bu anlayış da maalesef, Afrika'nın bugün içinde bulunduğu kısır döngüyü tetikliyor, destekliyor ve bu, Afrika'ya bir olumsuzluk olarak yansıyor. Afrika'da şu anda hâlihazırda devam eden düzensizlik, rüşvet, yolsuzluk, her türlü altyapının arka planında da kendi, oradaki çıkarlarının devam etmesini isteyen ve bunu kurumsal olarak yapamayacaklarını anlayanlar gerek darbe yoluyla gerek vesair yollarla Afrika'da hâkim olma mücadelesini maalesef bu şekilde sürdürüyorlar. Afrika'daki bu kısır döngünün adına ancak şu söylenebilir: Sürdürülebilir geri bırakma ve bağımlı kılma politikasıdır bu. Bu, özellikle küresel güçlerin o Afrika için öngördüğü acı bir sonuçtur maalesef.

Değerli milletvekilleri, diğer bir konu da Afrika’da devam eden ve hâlihazırda Afrikalıların zihninde hâlâ tazeliğini koruyan soykırımlardır. Evet, BM nezdinde -dün Lübnan’da konuştuğumuz gibi, bugün Orta Afrika Cumhuriyeti’nde konuştuğumuz gibi- barış gücünün o bölgelerde olması, o bölgedeki iç savaşları engelleyecekse, o bölgedeki insanların birbirine olan güven duygusunu destekleyecekse tabii ki önemli ama biz, BM nezdindeki Fransız askerlerinin öncülüğünde Ruanda’da gerçekleşen, insanları birbirlerine palalarla kırdıran o soykırımı da unutmuyoruz yani BM’nin 1945’ten beri yürütmüş olduğu politikalarda elbette yapılan bütün yanlışlıkları ortaya koymakla beraber BM içinde bile tutarsızlıkların olduğunu, BM askerlerinin bile bu anlamda tamamının birbirine benzemediğini de burada kayıt altına almak istiyoruz çünkü evet, İrlandalı askerler Lübnan’da İsrail’e karşı bir duruş sergilerken veya farklı bir şekilde, BM Barış Gücündeki Hollanda askerleri Bosna Hersek’te Boşnakları Sırp Çetniklere teslim ederken, diğer taraftan Fransa’daki BM askerleri de maalesef Ruanda’da soykırımın bir parçası şekline dönüşmüştür.

Değerli milletvekilleri, Orta Afrika Cumhuriyeti -biraz önce de ifade ettiğim gibi- öyle sıradan, hani “Olmasak da olur.” diyebileceğimiz bir coğrafya değil. Bu tezkereyi bu açıdan önemli buluyor, desteklediğimizi ifade etmek istiyorum. 623 bin kilometrekare, neredeyse Türkiye’nin coğrafi büyüklüğüne sahip bir ülke konumunda ama millî gelir çok düşük, çok çok düşük. 2017 verilerine göre yaklaşık 387-400 dolar civarında bir millî gelirleri var.

Tabii, Afrika’ya yine bizim bakmamız gereken başka bir açı da şudur: 40 milyar dolarlık ticaret hacmimiz oluşmuş, 40 milyar dolar yani bu ticaretin Afrika’yla yapılmasının desteklenmesi, Afrika’daki olan büyükelçiliklerin daha da hızlı çalışması, ticari ataşeliklerin daha da faal olması, aktif olması -Afrika’yla olan, Afrika coğrafyasıyla olan bizim yakınlığımızı- hem tarihî hem kültürel hem bütün boyutlarıyla bu ilişkilerimizin devam ettirilmesi gerekir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUSTAFA KAYA (Devamla) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Türkiye’nin “BM Barış Gücü” adı altında da olsa oralarda bulunmasının oradaki huzurun, barışın tesis edilebilmesine katkı verme ihtimalini göz önünde bulundurduğumuzdan dolayı bu tezkereyi önemsedığımızı ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim.

İYİ Parti Grubu adına Muğla Milletvekili Metin Ergun.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA METİN ERGUN (Muğla) – Gazi Meclisi ve büyük milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Birleşmiş Milletlerin Orta Afrika Cumhuriyeti’nde icra ettiği harekat ve misyonlara Türk Silahlı Kuvvetlerinin katılımına ilişkin verilen yetkinin bir yıl daha uzatılmasıyla ilgili Cumhurbaşkanlığı tezkeresi üzerinde İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum.

Konuşmama başlamadan önce, dün Türk Havacılık ve Uzay Sanayii AŞ’nin Ankara’nın Kahramankazan ilçesindeki tesislerine yönelik gerçekleştirilen alçak terör saldırısını lanetliyorum. Bu hain saldırıda şehit edilen vatandaşlarımıza bir kez daha yüce Allah’tan rahmet, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum.

Muhterem milletvekilleri, takdir edersiniz ki bütün dünyada barış ve istikrar atmosferinin hâkim olması ve bu sayede dünya toplumlarının refah ve güvenliğinin artması tüm dünyanın faydasıdır. Aksi hâlde, yerel nitelik arz ederek ortaya çıkan çatışma ve istikrarsızlıkların bölgeselleşmesi ve hatta küreselleşmesi riski vardır. Türkiye Cumhuriyeti, tarihi boyunca hem bölgesinde hem de küresel düzeyde barış, istikrar ve güvenliği destekleyen bir devlet geleneğine sahiptir. Türkiye'nin bu tarihsel tutumu çok taraflı diplomasiye olan inancını ve uluslararası hukukun üstünlüğüne bağlılığını göstermektedir. Türkiye'nin, uluslararası iş birliğine, Birleşmiş Milletlerden meşruiyet alan insani yardım ve kolektif güvenlik teminine yönelik düzenlemelere katılması uluslararası barış ve istikrara katkı iradesinin ifadesi bakımından son derece önemlidir. Bu hususta İYİ Parti olarak Birleşmiş Milletlerin barış misyonlarına karşı kategorik olarak olumsuz bakmadığımızı ifade etmek isterim ancak biraz sonra ifade edeceğimiz üzere tereddütlerimiz ve sorularımız var.

Muhterem milletvekilleri, malum olduğu üzere, Orta Afrika Cumhuriyeti uzun yıllardır iç savaş yaşayan bir ülkedir ve yıllara sâri iç savaş dolayısıyla Afrika'nın da en istikrarsız ve en geri kalmış ülkelerinden biri durumundadır. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 2149 sayılı Kararı'yla Orta Afrika Cumhuriyeti'nde Birleşmiş Milletler çok boyutlu entegre istikrar misyonuna 2016 yılından itibaren ülkemiz de Türkiye de katkı vermeye başlamıştır. Lakin bu konuda giderilmesi gereken bazı haklı çekincelerimiz ve ortadan kaldırılması gereken bazı tereddütler ve cevaplanması gereken sorularımız bulunmaktadır.

Geçen yıl bu zamanlarda Meclisimizden Orta Afrika Cumhuriyeti'ndeki Birleşmiş Milletler misyonu için aynı mahiyette bir tezkere geçirmiş idik fakat Türkiye'nin Orta Afrika Cumhuriyeti'nde herhangi bir Türk Silahlı Kuvvetleri personeli bulundurmadığı anlaşılmaktadır kayıtlardan, belgelerden. Bu tezkere doğrultusunda Afrika Cumhuriyeti'nde bulundurduğumuz personelimiz sadece birkaç polisimizden ibarettir. Yanlış isek lütfen düzeltin bizi, yürütmeden ilgili bakan gelip Parlamentoyu bilgilendirsin ve düzelsin. Ayrıca, sadece polisimizi yurt dışında görevlendirmek için de böyle bir tezkereye ihtiyaç yoktur. Yani bu tezkereyle açıkça bizden istediğiniz şudur: İçinde Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarının olmadığı bir misyon için, ancak Türk Silahlı Kuvvetleri için çıkarılması gereken bir tezkereyi yani bir görev yetkisini uzatmamızı istiyorsunuz. Üstelik bu yetki konusunda şümul ve mahiyetini Sayın Cumhurbaşkanının keyfiyetine bırakarak bizden -açıkça ifade etmemiz gerekir ise- açık çek imzalamamızı arzu ediyorsunuz ve istiyorsunuz yani belirtildiği gibi, hududu, şümülü, miktarı ve zamanı Cumhurbaşkanınca belirlenecek şekilde izin istiyorsunuz. Burada şunu belirtmek isteriz ki bu, partili Cumhurbaşkanlığı sistemine bağlı olarak yaşadığımız yeni bir garabet türüdür. Bu konuda iktidar hem bizleri hem de kamuoyunu tatmin edecek bir açıklama yapmadığı sürece İYİ Parti olarak bizim bu tezkereye “evet” vermemiz mümkün değildir. Eğer görüşülmekte olan bu tezkere konusundaki çekincelerimiz giderilir ise ve ihtiyaç hasıl olur ise destek vermekten de geri durmayız. Ayrıca, dış politika gibi son derece stratejik bir alanda Parlamantonun iktidar milletvekilleri tarafından değil -yani dün olduğu gibi- bizzat yürütme organının temsilcileri tarafından bilgilendirilmesi gerekir hatta elzemdir ama bu yapılmamaktadır. Her zamanki gibi, yürütme tarafından hiçbir bilgilendirme yapılmadan Parlamento bir kez daha onay makamı şeklinde düşünülmektedir. Bizden, ilerideki faraza bir zaman diliminde Sayın Cumhurbaşkanının kullanması için bir tezkere çıkarmamız istenmektedir. Olay esasında bundan ibarettir, bu da oldukça garabet arz eden bir durumdur. Bu garabetin ise asıl sebebi yürürlükteki sistemdir yani partili Cumhurbaşkanlığı sisteminde Cumhurbaşkanının sınırsız yetkilerle donatılması ve neredeyse tamamen de sorumsuz hâle getirilmiş olarak tanımlanmasıdır. Hâl böyle olunca bu sistemin yürürlüğe girdiği andan itibaren her alanda ülkemizin ve milletimizin menfaatleriyle uyuşmayan hatta ülkemize ve milletimize zarar veren birçok keyfi karar alınmıştır. Bu son derece sakıncalı durum, görüştüğümüz tezkerede de bir kez daha ortaya çıkmıştır.

Kısa bir zaman önce yaşanan bir hadise de bu sistemin sakıncalarını bir kez daha ortaya koymuştur. Bildiğiniz gibi, geçtiğimiz hafta Almanya Şansölyesi ülkemize bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Şansölyenin ziyaretinden önce, Alman basınında uzun bir süre, suça bulaşmış sığınmacıların Türkiye'ye gönderileceği yazılıp çizilmiştir. Ziyaretten önce bu konu gündeme geldiğinde ise iktidar çevreleri, bunun sadece suça bulaşmış Türklerin iadesiyle sınırlı kalacağını ifade etmişlerdir lakin ziyaret sonrasında yapılan basın toplantısında açığa çıkan gelişmeler durumun hiç de iktidar çevrelerinin anlattığı gibi olmadığını ortaya koymuştur. Zira Almanya'da geçici koruma statüsünde olup suça karışmış Suriyelilerin de Türkiye'ye gönderileceğini Cumhurbaşkanı yalanlamamıştır. Toplantıyı izleyen bir Alman gazeteci, Sayın Cumhurbaşkanına "Türk milleti sığınmacıları istemiyor iken siz Avrupa'ya nasıl yardımcı olabilirsiniz?" sorusunu sormuştur; Sayın Cumhurbaşkanı da bu durumu geçmişte yaptıklarıyla mukayese ederek cevaplandırmıştır. Suriye'den, Afganistan'dan, Pakistan'dan ülkemize kaçak yollarla giren insanlara yönelik açık kapı politikası uygulandığı ve Avrupa'ya yönelen mülteci akınına Türkiye'nin âdetâ bir hendek oluşturarak, havuz oluşturarak engel olduğu anlatılmıştır. Ayrıca, Sayın Cumhurbaşkanı bir de Lübnan'dan gelecek sığınmacılara da Türkiye'nin kapılarının açık olduğunu belirtmiştir. Orada bulunan belli orandaki Türkmen nüfusunu gerekçe göstererek kamuoyu tepkisini bertaraf etmeye çalışmıştır. Eğer bu konuda Sayın Cumhurbaşkanı ve iktidar samimiyse benzer hassasiyeti Doğu Türkistan'da Çin zulmü altında inleyen, âdetâ soykırımı uğrayan kardeşlerimiz için de göstermelerini bekleriz. İktidar, sığınmacılar konusunda yaptığı uluslararası anlaşmalarla Avrupa'yı mülteci akından âdetâ korumuş, Türkiye'yi hendek ülke hâline getirmiştir. Milletimiz, sizin bu pervasız ve sorumsuzca uyguladığınız açık kapı politikasından ve Türkiye'nin demografik yapısını altüst eden göçmen anlayışınızdan, göç anlayışınızdan artık bıkkın ve son derece de öfkeli.

Sizleri uyarıyoruz: Milletimizin bu konudaki hassasiyetlerini hiç önemsemeden tarihî bir yanlış yıllardır inatla sürdürüyorsunuz; eninde sonunda bu yanlıştan da döneceksiniz ama bugüne kadar hep yaptığınız gibi Türkiye'ye büyük bedeller ödetmiş olacaksınız. Bir kez daha vurgulamak isterim ki bu durum partili Cumhurbaşkanlığı sistemiyle Sayın Cumhurbaşkanına verilen sınırsız yetkilerin ve sorumsuzluğun sonuçlarından sadece bir tanesidir. "Farklı kültür ve yaşam tarzlarına sahip, geçmişi hakkında hiçbir malumatımızın olmadığı milyonlarca göçmeni Türkiye'ye doldurmanın gerekçesi nedir? Ülkemizin ve milletimizin bu konuda nasıl bir çıkarı vardır?" gibi sorulara propaganda beyanları dışında akla uygun bir açıklama yapılmamaktadır.

Muhterem milletvekilleri, dış politika bir devletin en stratejik alanlarından biridir. Dış politikanın oluşturulması ve uygulanması akılcılık, uzun vadeli çıkarların gerçekçi bir tahlilini ve bilhassa geniş bir siyasal ve toplumsal uzlaşma gerektirir, ne yazık ki Türkiye bu çerçeveden mahrumdur. Zira partili Cumhurbaşkanlığı sistemi, dış politikayı kurumsal temellerinden uzaklaştırıp lider merkezli bir yapıya dönüştürmektedir. Bu ucube sistem, her alanda olduğu gibi dış politika alanında da ülkemize yönelik ciddi tehditler oluşturmakta ve kırılganlığı artırmaktadır. Siyaset bilimcilerin sık sık vurguladığı ve mevcut sistemde defalarca tecrübe ettiğimiz gibi kuvvetler ayrılığının zayıfladığı sistemlerde dış politika kararlarının kişiselleşmesi kaçınılmazdır. Dış politika gibi stratejik ve uzun vadeli kararlar gerektiren bir alanda tek bir kişinin yetkilerinin bu denli geniş olması kararlarda kurumsal denetimin azalmasına yol açmaktadır. Kurumsal yapılar zayıfladıkça dış politika kararlarının sürekliliği ve tutarlılığı da zarar görmektedir. Dış politika kararları daha geniş bir siyasi elitin veya diplomatik kurumların girdisine dayanmadan alındığında ise stratejik hatalar da ne yazık ki kaçınılmaz hâledir. Özellikle Türkiye gibi, bölgesel güç olan ülkelerin yapabileceği bu tür hatalar bölgesel dengeleri etkileyebilir, ülkenin uluslararası imajına zarar verebilir, tehdit ve riskleri artırabilir. Ülkemiz ve milletimiz maalesef bu durumu fazlasıyla yaşamaktadır. Zira Türkiye'de dış politika kararları bir devlet stratejisi yerine kısa vadeli kişisel hesapların ve partizan siyasî çıkarların sonucunda ortaya çıkmaktadır. Bugün ülkemizde

yaşanan problem şudur: Millî çıkarlarımız ile kişisel veya partizan çıkarlar arasında bir çatışma vardır. Hâlbuki kurumlara ve kurallara dayanan bir ülkede böyle bir dış politika oluşturulması mümkün değildir. Çünkü dış politika, biraz önce de ifade ettiğimiz gibi, tüm milletin çıkarları doğrultusunda hareket edilmesi gereken bir alandır. Türkiye'nin uluslararası arenada yaşadığı dış politikasındaki tutarsızlık ve öngörülemezlik maalesef partili Cumhurbaşkanlığı sisteminin doğrudan doğruya bir sonucudur. Türkiye, geçmişte kurumsal dış politika yapım süreçleri sayesinde elde ettiği saygınlığı bugün partizanlıkla gölgelemektedir. Sonuç olarak, Türkiye'nin dış politikasının yeniden kurumsal bir temele oturtulması, geniş bir uzlaşmayla şekillendirilmesi ve kuvvetler ayrılığı prensibi doğrultusunda denetlenmesi gerekmektedir. Bu, ulusal çıkarlarımızı korumanın en kısa ve güvenilir yoludur.

Muhterem milletvekilleri, bir kez daha ifade etmek isterim ki biz İYİ Parti olarak Birleşmiş Milletlerin barışı koruma misyonlarına katkı sunma politikalarına kategorik olarak karşı değiliz. Tekraren ifade edecek olursak: Türkiye olarak bu misyonlarında görevlendireceğimiz askerî ve sivil personelimiz konusunda bizzat yürütme organı tarafından yeterli ve tatmin edici bir bilgilendirme talep ediyoruz ve bu da en doğal hakkımızdır. Çünkü bizim için dış politika en stratejik alanlardan biridir ve partili Cumhurbaşkanlığı sisteminden kaynaklanan keyfiliğe bırakılamayacak kadar da önemlidir. Bu doğrultuda, bir kez daha, Orta Afrika Cumhuriyeti'ndeki Birleşmiş Milletler Barış Gücü misyonu hakkında Parlamentonun bilgilendirilmesi gerektiğini hatırlatmak isterim. Bu talebimizin sebebi şu: Askerî personelimiz yok, askerî personelimiz yok ise niçin tezkereyi uzatıyoruz? İleride bir tarihte ihtiyaç olur ise memnuniyetle bütün Parlamento zaten katkısını sunar.

Bu duygu ve düşüncelerle konuşmama son vermeden önce, Birleşmiş Milletler Barış Gücü misyonlarında görev alan kahraman Mehmetçiklerimize görevlerinde başarılar diliyor, sağ salım vazifelerini tamamlamalarını temenni ediyorum.

Hepinizi bir kez daha saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına ilk söz, Kayseri Milletvekili İsmail Özdemir.

Buyurun Sayın Özdemir. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA İSMAİL ÖZDEMİR (Kayseri) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Gazi Meclisimizi ve ekranları başında çalışmalarımızı takip eden aziz milletimizi sevgi ve saygılarımla selamlıyorum.

Sözlerimin hemen başında, dün millî harp sanayimizin gururlarından olan TUSAŞ'a yönelik PKK terör örgütü tarafından gerçekleştirilen hain saldırıyı kınıyor; bu saldırıda şehadet mertebesine eren tüm vatandaşlarımıza Cenab-ı Allah'tan rahmet, yakınlarına ve aziz milletimize de başsağlığı diliyorum. Bununla beraber, yine dün bizim açımızdan üzücü bir başka haberi daha aldık. 48'inci Cumhuriyet Hükûmetinde İçişleri Bakanlığı görevini yürütmüş olan ve yine 57'nci Cumhuriyet Hükûmetinde Millî Savunma Bakanlığımızı yapmış bulunan, 21 ve 23'üncü Dönem Kayseri Milletvekilimiz, saygıdeğer devlet ve dava adamı Sayın Sabahattin Çakmakoglu Beyefendi'nin de vefat haberini üzülererek aldık. Ülkemize, milletimize çok değerli hizmetleri bulunan Sayın Sabahattin Çakmakoglu Beyefendi'ye bu vesileyle de Cenab-ı Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı diliyoruz, mekânı cennet olsun.

Saygıdeğer milletvekilleri, Anayasa'mızın 92'nci maddesi uyarınca Türk Silahlı Kuvvetlerinin Birleşmiş Milletlerin Orta Afrika Cumhuriyeti'nde icra ettiği hareket ve misyon kapsamında yurt dışına gönderilmesi hususunda Cumhurbaşkanlığımızca Meclisimize gönderilen tezkereyle alakalı Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle zatıheyetinizi tekraren sevgi ve saygılarımla selamlıyorum.

Muhterem milletvekilleri, 2024 yılı itibarıyla Türkiye ile Afrika Kıtası arasındaki ilişkiler ticaret, diplomasi, eğitim, savunma ve kültürel alanlarda giderek derinleşen stratejik iş birliği çerçevesinde gelişmeyi sürdürüyor. Türkiye'nin Afrika'yla ilişkileri son dönemlerde yüksek bir ivmeyle artmaya başlamış, özellikle Afrika açılımı politikamız ve Afrika ortaklık politikaları kapsamında da yeni ve özel bir seviyeye ulaşmıştır. Bu çerçevede Afrika'yla beraber sürdürdüğümüz “kazan-kazan” anlayışıyla şekillenen ilişkimiz giderek derinleşmekte ve sadece iki taraf açısından değil üçüncü taraflara da büyük kazanımlar sağlayan bir potansiyeli beraberinde getirmektedir. Bu kapsamda, ilişkilerimizde ekonomi ve ticaret, diplomatik ve politik ilişkiler, savunma ve güvenlik iş birlikleri, kültürel ve eğitim alanındaki iş birlikleri ve insani yardım ve kalkınma iş birliği gibi çok boyutlu, çok başlıklı ama aynı zamanda karşılıklı çıkar anlayışına dayanan iş birlikleri sayesinde bugün diğer tarafların Türkiye'nin Afrika'yla olan münasebetlerine gıptayla baktığı bir süreci karşımıza getirmiş bulunuyor ve geride bıraktığımız yıl itibarıyla yani 2023 yılı itibarıyla Afrika'yla var olan ticaret hacmimizde de 45 milyar dolar seviyesine ulaştık ki bu da Türkiye'nin kıtalar bazında dikkate alındığında ve aynı zamanda tarihsel perspektifle ele alındığında Afrika'yla süregelen ilişkilerini hangi boyuta çıkarmış olduğunu açık ve net bir şekilde gösteriyor. Bu kapsamda çok değerli ve önemli iş birliği ortaklarımız var Afrika'da. Güney Afrika, Nijerya, Mısır, Cezayir, Etiyopya gibi ülkeler bunların başında gelirken Afrika'daki yatırımlarımız ağırlıklı olarak inşaat, enerji ve ulaşım sahalarında yoğunlaşmış durumda. Son dönemde buna hiç kuşku yok ki maden sahasıyla beraber bazı tarımsal faaliyetler de eklenmeye başladı ki burada da hem Hükümetimizin değerli çalışmaları hem de Türk şirketlerinin başarıları Afrika Kıtası'nda diğer ülkelerle var olan rekabette Türkiye'nin elini güçlendiren ana husus oluyor.

Tabii, burada yalnızca bugünlere dair sahip olduğumuz potansiyeli ifade edersek yanlış bir yaklaşımda bulunmuş oluruz çünkü Türkiye Cumhuriyeti Afrika'ya yabancı bir ülke değildir, Türk milleti de Afrika'ya yabancı bir millet değildir. Yavuz Sultan Selim Han'ın Mısır seferiyle beraber Afrika Kıtası'ndaki varlığımızın başladığı ifade edilir ama Türk tarihine genel bir bakış açısıyla baktığınızda Osmanlı'dan önce de Afrika Kıtası'nda Türk milletinin var olduğu ve hatta teşkilatlı yapısını, devlet anlayışını Afrika'ya da taşımış olduğu gerçeği karşımızda bulunmaktadır. Memlûkler belki de bununla alakalı verilebilecek en önemli örneklerin başında gelir ki bu da Türk milletinin Afrika Kıtası'yla uzun yıllardan bu yana süregelen ilişki ve münasebetlerini gösterirken bu kıtayla var olan akrabalık bağlarımızı da göz önüne sermektedir. Bugün hâlâ her ne kadar Kuzey Afrika bölgesinde yoğunlaşmış olsa da Cezayir, Tunus, Libya, Fas gibi ülkelerde hatta Mısır'da ve Sudan'da da Türk kökenli, Anadolu'dan bölgeye göç etmiş bulunan o dönemki askerlerin evlatlarının var olduğu gerçeği Afrika'yla ilişkilerimizi geliştirmemizde ne derecede önemli bir etki yaratmaktadır; bu hususu da pek tabii dikkate almamız gerekiyor.

Saygıdeğer milletvekilleri, bununla beraber, Afrika Kıtası'ndaki bugün eriştiğimiz seviye itibarıyla 44 diplomatik misyonla bölgede Dışişleri Bakanlığımız hizmet verirken kıtanın en geniş diplomasi ağına sahip ülkelerin başında geldiğimiz hususu da karşımızda bulunuyor. Bilhassa kıtanın istikrar ve güvenliğine katkı sağlamak amacıyla başta işte şimdi üzerinde konuştuğumuz tezkere örneğinde olduğu gibi, barış misyonlarına katılım ve bununla beraber kıtada var olan ülkelerin terörle mücadelesine Türkiye Cumhuriyeti devletinin sağladığı katkıyla yine Afrika ülkeleri nazarında ülkemizin sahip olduğu değer bambaşka ve özel bir durumu yansıtmaktadır. Bu anlamda, Orta Afrika Cumhuriyeti de bizim destek verdiğimiz ülkelerin başında geliyor. 1960 yılında Fransa'dan bağımsızlığını kazanan Orta Afrika Cumhuriyeti'ni önemli kılan konu sadece bu ülkenin yaşadığı istikrarsızlıklar değil bilhassa bugünlerde İslamofobi üzerinde bir gündem, suni bir gündem oluşturarak yüce dinimiz İslam'ı ve kutsalımızı hedef almaya çalışanların Orta Afrika örneğine bakmak suretiyle burada var olan bazı Hristiyan terör grupları gerçeğiyle de yüzleşmesi gerektiği hususudur, bunu bizim ifade etmemiz lazım. Yani terörün

dilinin, dininin, milletinin olmayacağı gerçeği Orta Afrika örneğinde karşımıza çıkıyor ve bu kapsamda MINUSCA'ya ülkemizin vermiş olduğu destek, tabii, oraya sadece bazı askerî görevlilerimizi yahut iç güvenlik birimlerinde görev alan personelimizi gönderme kapsamında da şekillenmiyor çünkü Birleşmiş Milletler misyonunun Orta Afrika ülkesinde 5 temel esas görevi var. Bunlar, sivilleri koruma misyonu, barışı destekleme, insani yardım, güvenlik sektörünün reformu ve insan hakları ile adaletin güçlendirilmesi hususlarıdır. Bu açıdan bakıldığında, ülkemizin çok uluslu böylesi bir yapı içerisinde kendi değerlerimize yakışır biçimde yer alması, hakikaten, diğer kriz ve çatışma bölgeleri dikkate alındığında da Türkiye'nin ne derecede tecrübeli olduğunu göstermesi bakımından önem arz ediyor. Bakınız, Afrika'da sadece tek yönlü, doğrudan bire bir ilişki geliştirmiyor Türkiye Cumhuriyeti devleti; kıtayı genel ve bölgesel olarak ele alırken burada istikrarı, barışı, huzuru, güvenliği ele almanın da yollarını arıyor ki bu kıtanın kalkınmasına yönelik de hassas bir süreci yönetiyor. Her ne kadar yapmış olduğumuz bazı savunma ve ikili iş birliği anlaşmalarımız bazı çevreler tarafından eleştirilse de -örneğin Etiyopya'ya verdiğimiz yine bu ülkenin kendi istikrar, güvenlik ve barışını tesis etmeye yönelik destekle beraber, yine, Etiyopya'nın komşusu olan Somali'ye verdiğimiz istikrar, barış, huzur ve kalkınmasını sağlayacak desteklerimiz- bugün baktığınızda iki ülkenin kendi arasındaki yaşamış olduğu anlaşmazlıklara Türkiye'nin ara buluculuğunda bir çözüm getirilmesi çabasını da beraberinde doğuruyor.

Saygıdeğer milletvekilleri, dolayısıyla bütün bunlar memnuniyet verici gelişmelerdir. Milliyetçi Hareket Partisi tarafından da Türkiye'nin dünyanın genelinde olduğu gibi, bilhassa tarihî ve kültürel bağlarımızın bulunduğu ve 21'inci yüzyılın yükselen değerleri arasında yer alan Afrika Kıtası'yla da münasebetlerini geliştirmesi -bizim tarafımızda da- memnuniyetle karşılanmaktadır.

Bu gerekçe ve saiklerle, Milliyetçi Hareket Partisi olarak bizler ilgili tezkereye olumlu yönde oy vereceğimizi belirtiyor, Gazi Meclisimizi ve yüce heyetinizi sevgi ve saygılarımla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına ikinci söz, Samsun Milletvekili İlyas Topsakal'a ait.

Buyurun Sayın Topsakal. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA İLYAS TOPSAKAL (Samsun) - Sayın Başkan, aziz milletimizin kıymetli vekilleri; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Arasında Kültür Merkezlerinin Kurulması ve İşleyişi Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde MHP Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan evvel, belki de bu bir tevafuktur; otuz yıl önce ilk kültür merkezi müdürlerinden birisi olarak karşınızda konuşuyorum. Biliyorsunuz, 1992 yılından itibaren, Rusya yani Sovyetler Birliği dağıldıktan sonra Türk Cumhuriyetlerinde ve Türk özerk bölgelerinde veya Türk topluluklarında ikili anlaşmalar, özellikle Kültür Bakanlığı üzerinden ikili anlaşmalar yapılmıştı. Devletimiz o bölgelerde ve bağımsız Türk Cumhuriyetlerinde hem ekonomik anlamda hem de kültürel anlamda ilk yatırımları yapan, onları dünyaya açan, Birleşmiş Milletler nezdinde de onlara rehberlik eden bir ülke konumundaydı. Yine, belki, yakın tarihimizden örnekle söyleyebilirim; biliyorsunuz, o dönemde, komünist dünya dağıldığında hem ekonomik anlamda hem bankacılık anlamında bu ülkelerimizin, dünyaya yeni entegre olan ülkelerin hiçbir tecrübesi yoktu ve Türkiye Cumhuriyeti devleti akademisi, özel kuruluşları, bankaları vasıtasıyla insan yetiştirerek bu bölgeyi aslında beslemiştir. Şimdi, “kültür merkezi” deyince ilk müdürlerinden biri olarak burada konuşmak da bana nasip oldu, belki bu da tarihî bir kayıt. Biz, tabii, ilk gittiğimizde orada kurumsal karşılığımız olmadığı için hep tesadüfler üzerinden

nasıl üniversite sistemini yenileriz; ortaokullar, liseler, nasıl yeni modellerle anlaşıyor, iktisat fakülteleri nasıl olur veya konsolosluklar nasıl açılır, insanlar birbirleriyle nasıl ilişki kurar, bunu yapmanın en temel yolu dil, bu dilde ortaklık nasıl olur diye büyük projelere girdik. Nihayetinde, artık, yirmi beş veya otuz yıl sonra, Meclisimizde kültür antlaşmalarıyla, devletlerimizin karşılıklı sözleşmesiyle bunların kurumsallaştığını görüyoruz, bu da beni çok bahtiyar ediyor. Başkanım, özellikle burada da bunu söylemek gerçekten benim için bir onur vesilesi oluyor.

Öyle gelişmeler kaydettik ki el yordamıyla başladığımız dilde, fikirde, işte birlik kurmanın yani özellikle Türk Cumhuriyetlerindeki, Sovyetler coğrafyasındaki veya Balkanlardaki, Kafkaslardaki, Afrika'daki -ayrıca, bugün Afrika konuşuluyor- Orta Doğu'daki bize yakın nesillerle nasıl irtibat kurduğumuza dair kurumları kurmanın da mutluluğunu yaşıyoruz. Bunlardan bir tanesi elbette Yunus Emre; bugün Yunus Emre'yi, Yunus Emre'nin Kırgızistan'daki karşılığını oynayacağız.

Sözlerime başlarken -yani bu benim için bir tarih de aslında- yine Ankara Kazan'da Türk devletinin namahremine uzanan terör saldırısını kınıyor ve Türk devletinin teröre karşı olan mukavemetinin her zamankinden daha güçlü ve muktedir olduğunun da altını çizmek istiyorum.

Bu vesileyle, hain terör saldırısında kaybetmiş olduğumuz şehitlerimize Allah'tan rahmet, acılı ailelerine başsağlığı, yaralı vatandaşlarımıza da acil şifalar diliyorum.

Bugün, Türkiye ile Kırgızistan arasında imzalanan önemli bir uluslararası anlaşmanın onaylanması için bir aradayız. Bu anlaşma, iki kardeş ülke arasındaki ilişkilerin daha da derinleşmesine ve kültürel iş birliğimizin gelişmesine hizmet edecektir. Türkiye ve Kırgızistan tarihin her döneminde dost ve müttefik olmuş, köklü bağlara sahip iki devlettir; şimdiyse bu köklü bağları kültürel diplomasiyle birleştiriyoruz, sağlamlaştırıyoruz.

Değerli milletvekilleri, bugün burada onaylanmasını istediğimiz anlaşma Yunus Emre Enstitüsünün Kırgızistan'da açılacak yeni merkezinin yasal temelini oluşturacaktır. Bu merkez sadece dil öğretimi veya kültürel etkinlikler düzenlemekle kalmayacak, iki halkı birbirine daha da yakınlatacak kalıcı bir köprü görevi üstlenecektir. İki ülkenin kültürel iş birliği ve ortak değerler etrafında buluşmasının bölgesel barış ve istikrara da katkısı çok büyük olacaktır.

Değerli milletvekilleri, kültürel diplomasi, ülkeler arası ilişkileri güçlendiren en önemli araçlardan biridir. Yunus Emre Enstitüsü, Türkiye'nin kültürel mirasını ve değerlerini dünya genelinde tanıtıyor, aynı zamanda karşılıklı anlayışı ve dostluğu pekiştiriyor. Kırgızistan'da açılacak olan bu merkez sadece iki ülke arasında değil aynı zamanda bütün Türk dünyası ve Türk ülkeleri arasındaki kültürel birlikteliği ve kültürel iletişimi sağlayacaktır. İsmail Gaspıralı'nın "dilde, fikirde, işte birlik" ilkesi doğrultusunda Türk dünyasının ortak geleceğini inşa etmek ve kültürel bağlarımızı güçlendirmek adına bu tür anlaşmalar son derece önemlidir. Bu merkez Kırgızistan halkına Türk dilini ve kültürünü tanıtmalarının ötesinde iki ülke arasında uzun iş birliği zeminini de beraberinde getirecektir. Anlaşmanın onaylanması Türkiye'nin uluslararası alanda kültürel diplomasisine verdiği önemin bir parçasıdır ve göstergesidir. Özellikle Türk Devletleri Teşkilatı çerçevesinde kültürel entegrasyon ve ortak projeler hedefi bugün burada ele aldığımız bu anlaşmayla daha da güçlenecektir. Bu sadece bir kültürel anlaşma değil aynı zamanda stratejik bir adım olarak da düşünülmelidir.

Saygıdeğer milletvekilleri, Türkiye ve Kırgızistan birbirine her zaman destek olan ve ortak hedefler doğrultusunda hareket eden iki dost ülkedir. Bu anlaşmanın onaylanması iki ülkenin gelecek nesillere bırakacağı en değerli miraslardan bir tanesi. Yunus Emre Enstitüsünün merkezi de kültürel diplomamızın bölgede daha görünür ve etkili hâle gelmesini sağlayacaktır, iki ülke arasındaki tarihî bağları daha da geliştirecek, daha da güçlendirecektir. Bölgede Yunus Emre sadece Türk dilini ve kültürünü tanıtmakla kalmayacak, aynı zamanda kültürler arası etkileşimi, karşılıklı anlayışı teşvik edecek; öğrenci alışverişini, kardeşlerimizin ticaretteki altyapısını ve iletişimi artıracaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kültürel iş birliğimiz sadece toplumların birbirini anlaması veya dil birliğini sağlaması için değil aynı zamanda uluslararası ilişkilerin güçlendirilmesi ve barışın tesisi için de vazgeçilmez bir araçtır. Türkiye ve Kırgızistan, ortak tarih, dil ve kültürel değerlere sahip iki ülke olarak bu tür projelerde, bölgede barış ve istikrarı güçlendirecek önemli bir rol üstlenecektir. Yunus Emre Enstitüsünün yeni merkezi bu hedeflerin gerçekleşmesine büyük bir katkı sağlayacaktır.

Son olarak, bu anlaşmanın sadece Kırgızistan’la değil Türk Devletleri Teşkilatının tüm ülkeleriyle aramızdaki ilişkileri daha da derinleştireceğine olan inancımı bir kez daha vurgulamak isterim. Bu anlaşmanın sadece bir yasal metin olarak kalmayıp kültürel ve toplumsal dostluklarımızı güçlendiren bir köprü olarak tarihimize geçmesini temenni ediyorum.

Bu düşüncelerle, Milliyetçi Hareket Partisi olarak Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kırgız Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu arasında imzalanan bu önemli uluslararası anlaşmanın onaylanmasını destekliyor, Türk birliğine giden yolda birlikteliğimizin ve dirayetimizin perçinlenmesini temenni ediyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına ilk söz, Diyarbakır Milletvekili Osman Cengiz Çandar’a aittir. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA OSMAN CENGİZ ÇANDAR (Diyarbakır) – İsmi benden daha mükemmel bir şekilde telaffuz eden Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yepyeni bir dönemin başlangıcındayız. Türkiye Büyük Millet Meclisinde dış politikaya taalluk eden bir konuda konuşma yapmak için söz aldığım şu gün, daha doğru bir deyimle şu günler, ülkemizde toplumsal barış için, iç cephenin güçlendirilmesi için, ulusal birliğimizin tahkimi için yepyeni bir dönemin başlangıç noktasına işaret ediyor. Açıkçası bu yeni dönem, Türkiye Büyük Millet Meclisinin yeni yasama yılına girdiği 1 Ekim günü yani yaklaşık üç hafta kadar önce Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Devlet Bahçeli’nin daha sonra doğaçlama olmadığını özenle altını çizerek belirttiği bir tokalaşma jestiyle start aldı ve iki gün önce yine Devlet Bahçeli’nin Milliyetçi Hareket Partisi Grubunda yaptığı son derece önemli konuşmayla çok önemli bir aşamaya tırmandı. Uzatılan bir elden söz ediliyordu, o elin uzatıldığı en önemli şahsiyet İmralı Cezaevinde kendisinden kırk dört aydır hiçbir haber -yasa çiğnenerek- alınmamış olan Abdullah Öcalan idi. Dün DEM PARTİ Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan kendisiyle görüştü ve Abdullah Öcalan’ın uzatıldığı söylenen eli geri çevirmediği, bilakis, tam tersine, onun da ülkenin birliğine, toplumsal barışa, iç cephenin güçlenmesine hizmet edecek şekilde kendi elini uzattığını memnuniyetle işitmiş bulunuyoruz. Şöyle demiş kendisiyle görüşen milletvekiline: “Koşullar olursa bu süreci çatışma ve şiddet zemininden hukuki ve siyasi zemine çekecek teorik ve pratik güce sahibim.” Yani “Ben varım.” diyor yani “Ben, ülkenin toplumsal barışına, iç cephenin güçlendirilmesine varım, buna katkıda bulunmaya niyetim de var, buna gücüm de var.” demiş oluyor. Şimdi iş sözü edilen koşulların oluşturulmasında. Bu, kolay bir iş değil; sabır, dikkat, titizlik, esneklik, özveri ve en önemlisi irade gerektiriyor. Çünkü terör saldırısı iç barışı, toplumsal barışı, iç cepheyi güçlendirmenin çok da kolay olmadığını, durumun birçok provokasyona açık olduğunu gösterdi. Bu vesileyle bir kez daha -dün gece söylemiştim- bu terör saldırısında hayatını kaybetmiş olan vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet, yakınlarına sabırcemil, yaralılara acil şifalar diliyorum.

Bu acı ve lanetlenmesi gereken olaydan eğer bir olumlu ders çıkarmak gerekiyorsa o da çok sayıda siyasi şahsiyetin bu terörist saldırının arzuladığı tuzağa düşülmeyeceği, provokasyonun hedefine ulaşamayacağı yönünde açıklamalar yapmış olmaları. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Numan Kurtulmuş’un “Terörü gerçekleştiren 2 terörist değil. Bunun arkasındaki aklı biliyoruz. Bu saldırı tesadüfi değil, hazırlıklarımızı eksiksiz sürdürmeliyiz.” sözlerinin ülkenin geleceğine ilişkin olarak

yüreklerle su serpici nitelikte olduğunu teslim etmeliyim. Bu arada, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Özgür Özel bugün “Siyasete yön vermeye çalışıyorlar, buna teslim olmayacağız, tutumumuzu değiştirmeyeceğiz.” diyerek önümüzdeki dönemde olumlu bir şekilde yürümesi arzu edilen gelişmelere karşı Cumhuriyet Halk Partisinin de ana muhalefet partisi olarak, kendi deyimiyle, 31 Marttan itibaren ülkenin bir numaralı partisi olduğunu söylediği partisinin bu durumda ısrar edeceğinin altını çizmiş oldu. Ve bu arada şunu söyleyeyim: Özgür Özel’in gerek Edirne’de Selahattin Demirtaş’ı ziyareti gerek bölgeye yaptığı ziyaretin de fevkalade değerli olduğunu ve bunca zamandır ilk kez Cumhuriyet Halk Partisinin bu tür süreçlere dâhil olma iradesini ortaya koyduğunu da memnuniyetle teslim edelim ve gelecek için umutlanalım. Buradan hareketle, bir de Selahattin Demirtaş’ın bu terörist saldırısının hemen ardından dün gece yaptığı açıklamayı kelime kelime okuyarak dikkatlerinize getirmek istiyorum: “Ankara’daki saldırıyı kınıyoruz. Hayatını kaybedenlere Allah’tan rahmet, yakınlarına başsağlığı ve sabır diliyoruz, yaralıları da geçmiş olsun dileklerimizle birlikte acil şifalar temenni ediyoruz. Sorunlarımızın konuşarak, diyalogla, siyaset yoluyla çözülmesi arayışlarını kanla kesmeye çalışan anlayış bilmeli ki eğer Öcalan bir inisiyatif alır ve siyasetin önünü açmak isterse tüm gücümüzle arkasında olacağız. Demokratik siyaset ve barış arayışlarını itibarsızlaştırmaya, iradesiz kılmaya yönelik hiçbir yaklaşımı kabul etmeyeceğiz. Herkes hesabını kitabını buna göre yapmalıdır. Barış isteyenlerin sesinin kimden gelirse gelsin bu defa bastırılmasına asla izin vermeyeceğiz.”

Şimdi, demokratik siyaset ve barış arayışları denildiği anda Orta Doğu’da özellikle son bir yılda cereyan eden gelişmelerle çok büyük bir ihtiyacın, ciddi bir ihtiyacın ortaya çıktığını görmüş oluyoruz; demokratik siyaset ve barış arayışlarının. Orta Doğu’nun önünde muazzam bir belirsizlik, tarihinde hiç olmadığı kadar büyük bir belirsizlik dönemi yatıyor. Bu, geçen yılın 7 Ekiminden itibaren İsrail’in başlattığı saldırı furyasının bölgeyi getirdiği durumla yakından ilgili. Gazze 1955 yılına geri dönmüş durumda ve bu Gazze’de yaşayan 2 milyon 200 bin kişinin, Gazze halkının, Filistin halkının 2 milyonu bugün bundan bir yıl önce yaşadıkları evde yaşamıyor. 50 bine yakın Filistinli bir yıl içinde hayatını kaybetmiş durumda. Bunun anlamı oransal olarak Türkiye’yle hesapladığımız zaman bir yıl içinde 2 milyon insanın hayatını kaybetmesi demek. Muazzam bir insanlık trajedisi İsrail saldırganlığının sonu olarak yaşanıyor.

Lübnan, sadece Lübnan değil; Suriye, Irak ve hatta İran büyük bir istikrarsızlık durumuyla, ihtimaliyle yüz yüze bulunuyor. Suriye, Irak ve İran’da tıpkı Türkiye’de olduğu gibi nüfusun bir bölümü Kürt. Kürtlerin, dünyadaki Kürtlerin en büyük bölümü, yarısından fazlası ülkemizde, Türkiye’de yaşıyor; bizim halkımızın bir parçası. Türkiye’de toplumsal barış, iç cephenin güçlendirilmesi demek Türkiye’deki Kürt halkının mutlu edilmesi demek ve böyle bir durum ister istemez tüm bölgeye de etkisini olumlu ölçüde yayacaktır. Böyle bir gelişme Suriye’deki ve Irak’taki Kürtleri de Türkiye’nin bekasına potansiyel bir tehdit gibi algılanmaktan çıkaracaktır. İç barışımız ve güçlü demokrasimiz -eğer bu sağlanırsa- Kürtleri, ister Amerika olsun ister İsrail olsun ister İran olsun, kim olursa olsun, bunların etkisi altında görülmekten çıkaracaktır; bizim halkımızın bölgedeki devamı, uzantısı olarak görülmelerini sağlayacaktır. Öyle bir bakış açısının siyasete intikali demek ise dün gece olduğu gibi Irak ve Suriye’de sivil hedeflerin, Kürt halkının sivil hedeflerinin bombalanmasını da anlamsız hâle getirecektir. Dolayısıyla Orta Afrika Cumhuriyeti’ndeki Birleşmiş Milletler gücü içinde -MINUSCA’da- Türk Silahlı Kuvvetleri personelinin bulundurulmasından ziyade, çok öncelikli olarak gözlerimizi Orta Doğu’ya çevirmemiz gerektiğini belirtiyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına ikinci söz, Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cüpolo'ya ait.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA CEYLAN AKÇA CÜPOLO (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli Genel Kurul, sayın milletvekilleri ve sevgili halklarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben de bu devam eden şiddet sarmalı sebebiyle yaşamını yitiren herkesi saygıyla anıyorum ama bir şiddete cevap başka bir şiddeti doğurmak, o şiddeti büyütme ve çocukların ölümüne gidebilecek bir hamle yapmak değildir, böyle adımlar atmak değildir; bunu kınıyoruz. Dün Kobane’de, Tirbespiye’de, kuzeydoğu Suriye’nin çeşitli bölgelerindeki küçük çocukların annelerinin kucağında öldükleri sahnelere şahit olduk; yaralı çocukların belki ekmek yiyecekleri un fabrikalarının bombalanmasına şahit olduk, altyapı ve üstyapının bombalanmasına şahit olduk. Ortalama bir dünyada normal bir düzende derdik ki BM’nin buna dair uyarıları var, BM “Altyapı, üstyapıyı hedef almak, askerî saiklerle hedef almak yanlıştır.” der, derdik burada ama dünkü Lübnan Tezkeresi’nde de dile getirmiştik, BM’nin artık reforma ihtiyacı var, BM’nin artık değişmesi gerekiyor. O yüzden de bu tezkereli çelişkili buluyoruz. Bugünkü değerlendirmelerde, Grup Başkan Vekillerinin yaptığı değerlendirmelerde AK PARTİ Grup Başkan Vekili de benzer bir değerlendirme yaptı, dedi ki: “BM’nin bir reforma ihtiyacı var.” Gerçekten de katılıyoruz, BM’nin bir reforma ihtiyacı var. Bu MINUSCA Tezkeresi’nin yani bu mevcut tezkerenin de bu bağlamda değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyoruz çünkü örneğin Gazze’de, Refah’ta, Lübnan’da bu saldırılar yaşandığında, sivilleri hedef alan saldırılar yaşandığında hepimiz BM’yi göreve çağırdık ama bunu yapacak yapıya, kapasiteye, yetki alanına sahip değildi. O yüzden de tekrar diyorum ki geçen seneye bakalım; geçen sene bu tezkere görüşüldüğünde ne konuşulmuş, o günden bugüne Orta Afrika Cumhuriyeti’nde ne değişmiş ve biz bugün bu tartışmayı niye yapıyoruz diye tekrar bakmanızı öneriyorum. Yoksa her yıl tezkere geçirip, ellerimizi kaldırıp indirip hiçbir gelişme kaydetmeden, Orta Afrika Cumhuriyeti’nde yaşayan insanların yaşamına pozitif bir şekilde etki edecek bir şey yapamadan sadece elimizi kolumuzu kaldırıp indirmiş olacağız.

Orta Afrika Cumhuriyeti -biliyorsunuz- dünyada beklenen yaşam süresinin en kısa olduğu ülke yani ömürleri çok kısa ama üstlerinde filler tepişiyor. Kim bu filler? Rusya var, Çin var, Fransa var, Batı Bloku var, bunların hepsi bu ülkenin üzerinde tepişiyorlar. Aynı zamanda 6,1 milyonluk nüfusun 3,4 milyonu tamamen yardımlara bağımlı olarak yaşıyor. Bu sebeple MINUSCA’nın çalışma faaliyetlerini, alanını değerli bulmakla birlikte eksik buluyoruz yani bu yardımın onlara ulaşması gerekiyor ama bu insanların tek ihtiyacı yalnızca bu yardım değildir. O yüzden de buna yine bütünlüklü yaklaşmak gerekiyor.

Yine, Orta Afrika Cumhuriyeti’nde işlenen insanlığa karşı suçlar sebebiyle Uluslararası Ceza Mahkemesinde devam eden birkaç tane dosya var. Nasıl ki Gazze’yle ilgili bu davalara dâhil oluyorsak belki oralara da dâhil oluruz, “Gelin, insanlığa karşı suçlarla ilgili biz de tavrı alıyoruz, biz de buradayız, bu davaya müdahil oluyoruz.” diyebiliriz.

Az önce devlerin savaşından bahsettim. Orta Afrika Cumhuriyeti’nde çalışan bir diplomat da bir siyasetçi de aynı şekilde değerlendiriyor, “Ne yapacağımızı bilmiyoruz.” diyor bu devlerin başlattığı savaş için de. Rusya’nın başlatmış olduğu yoğun bir dezenformasyon iklimi var. Bu dezenformasyon iklimi oradaki seçimleri, anayasal değişimi, oradaki genel ekonomik faaliyetleri etkiler düzeyde. Yine, benzer şekilde Fransa seçim manipülasyonu yapmakla suçlanıyor, sahte hesaplar açarak seçim sonuçlarını etkilemekle suçlanıyor. Bu sebeple de Orta Afrika Cumhuriyeti’nin tek ihtiyacı -dediğimiz gibi- sadece, insani yardımı sağlayacak askerî birlikler değildir.

Bir yandan da Çin var demiştik; işte, devlerin savaşında diğer tepişen devletlerden biri de Çin. Orada Kuşak-Yol Projesi sebebiyle verdiği krediler var ve bu kredileri aslında bu insanların tepesinde bir Demokles'in kılıcı gibi gezdirip her an kredinin geri ödemesini talep edecek, onları ekonomik bir tahakküm altına alacak şekilde kullanıyor. Aslında hem Çin'in hem Rusya'nın hem de Batı Bloku'nun bütün Afrika'daki duruşunu -Afrika, sadece Orta Afrika Cumhuriyeti değil ama- genel bir Afrika politikası içinde değerlendirmek gerekiyor. Çin'in Afrika'da 50 milyar dolara yakın bir yatırımı var, bunu 60 milyara çıkarmayı hedefliyor, daha da genişleyecek ve şunu diyor: Ben Batılı ülkeler gibi sizin iç işlerinize karışmam, benim umurumda değil; isterseniz birbirinizi parçalayın, bu benim sorunun değil. Ama iyi bir müttefik, iyi bir uluslararası partner böyle olamaz bizce. Neden böyle olamaz? O ülkenin iç diyalogunun gelişmesine, oradaki toplumsal barışın gelişmesine katkı sunar iyi bir uluslararası partner.

Şimdi, Orta Afrika Cumhuriyeti'nin belli ihtiyaçları var. Burada Afrika Gelişim İnisiyatifi'nin oluşturduğu bir tablo var ve burada aslında, MINUSCA'dansa bizim katkı sunabileceğimiz başkaca bir liste çıkarmış. Örneğin orada şöyle bir tespit yapıyor, diyor ki: "Orada modern tarım yapmayla ilgili son yıllarda yapılan, kaydedilen gelişme yüzde sıfır." Biz, örneğin Orta Afrika Cumhuriyeti'nin daha iyi tarım yapması için yardımcı olabilir miyiz? Türkiye bu konuda nasıl katkı sunabilir? Veya kadın ve çocukların hijyenik alet edevata erişimiyle ilgili yine neredeyse yüzde sıfır bir gelişme var bunca yıl içerisinde, biz buraya nasıl katkı sunabiliriz? Belki bunu konuşabiliriz, bunu öneriyorum.

Yine, ulusal bir diyaloga ihtiyacı var Orta Afrika Cumhuriyeti'nin. Benden önceki çoğu konuşmacılar bu konuya çok daha hâkimler, çok iyi tariflediler; Orta Afrika Cumhuriyeti'nin demografisi nedir, etnik yapısı nedir, dinî inanç biçimi nedir, bunları tariflediler ve belki bu tariflere uygun bir şekilde biz nasıl diyaloga yardımcı olabiliriz? Onu konuşmamız gerekiyor diye düşünüyoruz.

Bir de burada, Orta Afrika Cumhuriyeti'nde faaliyet yürüten çeşitli ülkeler var. İşte, az önce bahsettik, "Çin" dedik, "Rusya" dedik, "Fransa" dedik, işte, BM bir taraftan, Avrupa Birliği bir taraftan faaliyet yürütüyorlar ama her birinin bölük pörçük, oranın çıkarına hizmet etmeyen siyasetleri var. Belki Türkiye bu anlamda şöyle bir öncülük üstlenebilir, diyebilir ki: "Bu kadar çok –paydaş diyeceğim onlara- paydaş varken, bu kadar çok faaliyet yürüten aktör varken bu aktörlerin bütünlüklü bir şekilde Orta Afrika Cumhuriyeti'nin çıkarına olacak şekilde birlikte çalışabileceği bir ortamı biz kurabiliriz." Türkiye bu açıdan ön açıcı olabilir.

Dündü galiba, Cumhurbaşkanı da BRICS Zirvesi'ndeydi. Orada, işte, çok kutuplu bir dünya düzeninden bahsediyoruz. Çok kutuplu dünya düzeninden bahsederken G20 ülkelerinin arasında Afrika Birliğinin olmaması örneğin büyük bir eksiklik. Niçin büyük bir eksiklik? Bütün bir kıtanın bu küresel siyaset oluşturulurken hiçbir söz hakkı yok; orada derdini, meramını anlatacak bir temsilcisi yok. Afrika Birliğinin hem Orta Afrika Cumhuriyeti bağlamında da o şekilde dâhil olması önemlidir. Yine, ihtiyaca dayalı bir tavrın geliştirilmesi önemlidir diyoruz ve BM reformunu aslında tekrar dile getirmek istiyoruz. Niçin BM reformundan bahsediyoruz? Dün, işte, dediğimiz, kuzeydoğu Suriye'deki saldırılar; yine, aynı şekilde Gazze'de, Lübnan'da, Rohingya'da -örneğin- gerçekleşen saldırılar; bütün bunlar, genel olarak dünyanın her yerinde artık patlamaya yüz tutmuş bu çatışmaların içinde BM'nin daha iyi bir rol alabileceğini düşünüyoruz. Doğrudur "dünya 5'ten büyüktür" söylemi, evet, haklı bir yerdedir ama bunun ötesine nasıl geçilebilir? Dünyanın bütün devletlerinin daha adil bir şekilde bu karar yapım, bu geleceğini belirleme hakkına nasıl erişebileceğine biz de katkı sunabiliriz diye düşünüyorum.

Son olarak, her ülke hakkında konuştuğumuzda yaptığımız gibi, onların insan hakları karinelerine bakıyoruz "Ne yapıyor bu ülkeler?" diye ve Orta Afrika Cumhuriyeti ne yazık ki çok korkunç bir tablo sunuyor. Bununla ilgili, orada insan haklarının geliştirilmesiyle ilgili de ayrıca bir adım atılması gerektiğini, bununla ilgili rol alınması gerektiğini düşünüyoruz. Yalnızca askerî güç göndererek, beline

silah takmış kişiler göndererek oranın çözümüne katkıda bulunmadığımız geçen sene oyladığımız tezkereden bugüne gelene kadar herhangi bir gelişme olmamasından anlaşıyor diyorum.

Bütün Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Bursa Milletvekili Refik Özen...

Buyurun. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA REFİK ÖZEN (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Birleşmiş Milletlerin Orta Afrika Cumhuriyeti’nde yürüttüğü MINUSCA misyonu çerçevesinde TSK’nın görev süresini bir yıl daha uzatmaya imkân verecek Cumhurbaşkanlığı tezkeresi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Gazi Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmamın hemen başında, Türk savunma sanayimizin lokomotif kuruluşlarından olan TUSAŞ’a yönelik dün gerçekleştirilen hain terör eyleminde hayatlarını kaybeden kahraman şehitlerimize bir kez daha Allah’tan rahmet, ailelerine sabırlar diliyorum. Yaralı vatandaşlarımızın bir an önce iyileşerek sağlıklarına kavuşmalarını da Yüce Allah’tan niyaz ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; TUSAŞ’a yönelik düzenlenen hain, kalles terör eylemi ülkemizin bekasını, milletimizin huzurunu ve tam bağımsız Türkiye idealimizin timsali olan savunma atılımlarımızı hedef alan alçakça bir saldırdır. Terör eyleminin ilk anından itibaren güvenlik kuvvetlerimiz olaya süratle müdahalede bulunmuş ve teröristleri etkisiz hâle getirmiştir. Şunu herkes bilmelidir ki ülkemize uzanan kirli eller mutlaka kırılacak; güvenliğimize, sınırlarımıza kasteden hiçbir yapı, hiçbir terör örgütü; hiçbir şer odağı emellerine ulaşamayacaktır. Her türlü terör tehdidiyle ve destekleriyle mücadelelerimiz azim ve kararlılıkla devam edecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemiz siyasi, ekonomik ve diplomatik atılımlarla ve savunma gücü sayesinde dostlarına güven, düşmanlarına korku veren en önemli zemin olmaya devam etmektedir. Bugün Türkiye Yüzyılı vizyonunun en önemli adımlarından biri savunma sanayimizdir. Savunma sanayisinde ve teknolojiye ülkemizi en üst lige çıkarmak en öncelikli hedeflerimiz arasında yer almaktadır. Karşılaştığımız birçok ambargo ve engele rağmen savunma sanayisi alanında ülkemiz her geçen gün kendini yenilemekte ve geliştirmektedir. Cumhurbaşkanımızın liderliğinde sadece son bir yılda hava, kara, deniz platformlarında onlarca projeyi hizmete almış bulunuyoruz. AK PARTİ iktidarları döneminde yüzde 20 civarında olan yerli üretim payı bugün yüzde 80’ler seviyesine çıkarılmıştır. Terörle mücadelede kullanılan silahların çoğunu yurt dışından temin eden ülke konumundayken bugün ihtiyacımız olan silahların neredeyse tamamını kendimiz üretebiliyoruz hatta bununla da yetinmiyor, dost ve kardeş ülkelere de ihraç ediyoruz. Geçtiğimiz yıl 5,5 milyar dolar savunma sanayisi ihracatı gerçekleştirdik. Kendi savaş gemisini yapan dünyadaki 10 ülkeden biri konumuna gelmiş bulunmaktayız. Gemilerimizi sadece kendimiz tasarlamak ve üretmekle kalmıyor, silah sistemlerinden radarlara kadar birçok teknolojiyi de yine biz geliştiriyoruz. İnsansız hava araçları, İHA’larımız, SİHA’larımız, ATAK’ımız, Akıncı’mız, en son KAA’ımız, KIZILELMA’mız ve de ANKA-3’ümüzün de hizmete girmesiyle savunma sanayisi alanında çığır açtık ve de açmaya devam ediyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizin savunma sanayisi alanında elde ettiği başarılarından birilerinin rahatsız olduğunu biliyoruz ama hiç kusura bakmasınlar, bizler rahatsızlık vermeye devam edeceğiz. Unutmasınlar ki biz Türk milletiyiz ve hepimiz birlikte güçlü Türkiye’yiz. Bizi gerçeklikten kopmakla itham edenleri umutlarını bağladıkları hayallerden uyandırmaya sadece tek başına, az önce bahsettiğim, savunma sanayisinde ürettiğimiz kazanımlarımız yeterli olacaktır. Bugün buradaki coşkumuz ve gururumuz birilerini tedirgin ediyorsa ne mutlu bizlere. Demek ki doğru yoldayız.

Dünkü hain, alçak saldırılar bizi yıldınlığa düşürmeyecek ve hep birlikte “Durmak yok yola devam.” diyerek daha çok çalışacağız ve daha çok üreteceğiz. Ülkemizi başta savunma sanayisi olmak üzere her alanda lider ülke yapma konumuna hep birlikte getireceğiz. Yıllardır bu millete dayatılan öğretilmiş çaresizliği kıran, bütün dünyaya bu milletin neler başarabileceğini gösteren; inanmış, cesur, genç yüreklerle ve mühendislerimize huzurlarınızda bir kez daha teşekkür etmek istiyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün üzerinde görüştüğümüz Birleşmiş Milletler Orta Afrika Cumhuriyeti Çok Boyutlu Entegre İstikrar Misyonu Tezkeresi üzerine sizlere kısaca bilgi arz etmek istiyorum. Birleşmiş Milletler Konseyinin 15 Mayıs 2023 tarihli ve 2709 sayılı Kararı uyarınca MINUSCA’nın görev yönergesinde misyonun imkânları ölçüsünde ve konuşlandığı bölgelerde sivillerin korunması, sivil halka yönelik tehditlerin tespit edilmesi ve kaydedilmesi, silahlı çatışmalardan etkilenen kadınlar ve çocuklar için özel yardım ve koruma imkânlarının sağlanması, ateşkesin ve Orta Afrika Cumhuriyeti’nde Siyasi Barış ve Uzlaşma Anlaşması’nın uygulanmasına ve gözetimine destek verilmesi, ülkedeki geçiş sürecinde siyasal hayatın işleyişine ve devlet otoritesinin tesis edilmesine katkı sağlanması, ülkenin toprak bütünlüğünün korunması, insani yardımların ulaştırılmasının kolaylaştırılması, Birleşmiş Milletler personelinin korunması, insan haklarının sağlanması ve korunması, teşviki, silahsızlandırma ve ülkeye geri dönüşlere destek verilmesi ile Orta Afrika Cumhuriyeti’nde güvenliğin yeniden tesisi için reform çalışmalarının desteklenmesi gibi hususlar yer almaktadır.

Orta Afrika Cumhuriyeti’nde “Seleka” adlı isyancılar koalisyonunun 23 Mart 2013’te Orta Afrika Cumhuriyeti’nde dönemin Devlet Başkanını devirmesiyle çatışmaların yaşanmaya başlaması ülkede krize sebep olmuştur. Bunun neticesinde, Orta Afrika Cumhuriyeti’nde Müslüman Seleka ve Hristiyanları temsil eden Anti-Balaka grupları arasında bir iç savaş meydana gelmiş ve toplam nüfusun sadece yüzde 15’ini oluşturan Müslüman halkın önemli bir kısmı Anti-Balaka’nın saldırıları üzerine çevre ülkelere sığınmaya başlamıştır. Orta Afrika Cumhuriyeti’ndeki güvenlik sorunlarının ve siyasi durumun kötüleşmesi üzerine Büyük Göller Bölgesi Uluslararası Konferansı sırasında Angola ve Ruanda’nın inisiyatifleriyle, Ruanda’da 16 Eylül 2021 tarihinde Orta Afrika Cumhuriyeti’nde barış için ortak yol haritası belirlenmiştir. Söz konusu yol haritasıyla uyumlu olarak Cumhurbaşkanı Touadera tarafından 15 Ekim 2021 tarihinde Hükümet kuvvetleri ile isyancı gruplar arasında süren mücadele çerçevesinde ülke genelinde tek taraflı ateşkes ilan edilmiştir ancak isyancı grupların saldırıları sonlanmamıştır. Orta Afrika Cumhuriyeti’nin içinde bulunduğu bu hassas dönemde temel görevleri sivillerin korunması, ateşkes ve Orta Afrika Cumhuriyeti’nde siyasi Barış ve Uzlaşma Anlaşması’nın uygulanması dâhil iyi niyet misyonu ve barış sürecine destek olunması, insani yardımın kolaylaştırılması, Birleşmiş Milletler unsurlarının korunması olarak sıralanan ve görev süresi Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 15 Kasım 2023 tarihli ve 2709 sayılı kararıyla 15 Kasım 2024 tarihine kadar uzatılan ve 31 Ekim 2024 tarihinden itibaren yeniden uzatılması öngörülen MINUSCA’nın varlığı ülkedeki istikrar için büyük önem arz etmiştir. Bu çerçevede, 2016 yılından bu yana hudut, şümul, miktar ve zamanı Sayın Cumhurbaşkanınca takdir ve tespit edilmek üzere Türk Silahlı Kuvvetlerinin MINUSCA’nın icra ettiği harekât ve misyonlar kapsamında yurt dışına gönderilmesi ve Sayın Cumhurbaşkanınca verilecek izin ve belirlenecek esaslar çerçevesinde bu kuvvetlerin kullanılması için verilen izin süresinin Anayasa’mızın 92’nci maddesi uyarınca bir yıl uzatılması, gerek Afrika Ortaklık Politikamız gerekse dost Orta Afrika Cumhuriyeti halkının huzur ve refahı için önem taşımaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Afrika Kıtası dinamik genç nüfusu, zengin kültürel birikimi ve muazzam potansiyeliyle 21’inci yüzyılın yükselen değeri olarak öne çıkmaktadır. Yüzyıllara dayanan tarihî, kültürel ve insani bağlarımızdan aldığımız güç ve ilhamla Afrika’yla birlik ve dayanışmamız devam etmektedir. Sayın Cumhurbaşkanımızın ortaya koyduğu vizyonla, Afrika açılımıyla sağladığımız başarı ve edindiğimiz birikim temelinde 2013 yılında Afrika Ortaklık Politikasına geçiş yapmış bulunuyoruz,

İlişkilerimiz ortak hedeflerimiz doğrultusunda derinleşmektedir. 2002 yılında 12 olan Afrika'daki büyükelçilik sayımız bugün 44'e yükselmiş durumdadır. Afrikalı ortaklarımız da Türkiye'deki temsilciliklerini artırmaya devam etmektedir. Bugün, Ankara'daki Afrika ülkesi büyükelçilik sayısı 38'e ulaşmıştır. Sayın Cumhurbaşkanımız gerçekleştirdiği 50'den fazla ziyaretle bugün Afrika'yı en çok ziyaret eden küresel lider konumundadır. Afrikalı dostlarımızın Türkiye'yi ziyaretleri de Afrika Ortaklık Politikamızın uygulanmasında önemli rol oynamaktadır.

Bugün, yurt dışında önemli hizmetlere imza atan TİKA, kalkınma yardımıyla Afrika'da dostluğumuzu perçinlemeye devam etmektedir. Afrika'da 41 ülkede ayak izi bulunan ve kıta dışı en geniş uçuş ağına sahip gurur abidemiz olan Türk Hava Yolları ortaklığımızın âdetâ kanatları olmuştur. Türkiye Maarif Vakfı, Afrikalı gençlerin eğitimine katkı sunarken Yunus Emre Enstitüsü kültürümüzü tanıtarak Afrika ülkeleriyle insani bağlarımızı güçlendirmeye devam etmektedir. AK PARTİ iktidarları döneminde Afrika'yla toplam ticaretimiz 2003 yılında 5,4 milyar dolarken bugün 42 milyar dolar seviyesinin üzerine çıkarak ciddi bir büyümeye hep birlikte şahit olduk. Afrika'daki doğrudan yatırımlarımızın değeri bugün 6 milyar doların üzerini geçmiş durumdadır.

Bugün hâlihazırda Türk yüklenicilerimiz 1.800'den fazla projeyi üstlenmiş durumdadır. Türk savunma sanayisi firmalarının dünya pazarındaki payı, sözü ve gücü gün geçtikçe artarak devam etmektedir. Savunma Sanayii Başkanlığımız öncülüğünde bugün bu tecrübemizi Afrika ülkeleriyle de paylaşmaktan büyük mutluluk duymaktayız. Biz dostlarımızın kendi kaynaklarını en verimli şekilde değerlendirmelerini istiyor, “kazan-kazan” anlayışıyla bu ilişkileri geliştirmeyi arzu ediyoruz. Sayın Cumhurbaşkanımızın “Dünya 5'ten büyüktür.” prensibiyle hareket ederek Afrika olmadan eşitlik ve adalet olamaz diyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugüne dek Türk Silahlı Kuvvetlerimiz ülkemizin sınır güvenliği için sınırda ve sınır ötesinde azami gayretini göstermekte; ülkemizin birliği, milletimizin yaşam hakkı, dünyada barış, huzur ve istikrar için dün olduğu gibi bugün de sınır ötesinde aziz milletimizin desteğiyle nerede olması gerekiyorsa orada yerini alacak, nerede terör, terörist varsa inlerine girmeye devam edecektir.

Bu duygu ve düşüncelerle MINUSCA tezkeresinin bir yıl daha uzatılması gerek uluslararası alanda verdiğimiz taahhütlerin yerine getirilmesi gerekse girişimci ve insani dış politikamızın somut bir göstergesini teşkil edecek olup tezkerenin hayırlara vesile olmasını diliyor, Genel Kurulu ve aziz milletimizi bir kez daha saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına ilk söz, İstanbul Milletvekili Oğuz Kaan Salıcı'ya ait.

Buyurun Sayın Salıcı. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Türk Silahlı Kuvvetlerinin Birleşmiş Milletler gözetimi ve görevi kapsamında Orta Afrika Cumhuriyeti'ne gönderilmesiyle ilgili tezkerenin uzatılması konusunda söz almiş bulunuyorum.

Öncelikle, müsaadenizle, dün yapılan terör saldırısında hayatını kaybeden 5 yurttaşımız var, onlara Allah'tan rahmet diliyorum. Yaralılarımız var, onlara da acil şifalar diliyorum. Terör saldırılarıyla Türkiye'ye diz çöktürmek ya da Türkiye'ye bir ayar vermeye çalışmak, rotasını saptırmaya çalışmak mümkün değildir; bunu herkesin bir kez daha göreceğini umut ediyorum. Parlamentodaki bütün siyasi partilerin bu konuda göstermiş olduğu hassasiyeti ve dün yapılan açıklamaları da çok kıymetli buluyorum ve bunun devamını diliyorum. Tabii, saldırının savunma sanayisi tesisimiz olan TUSAŞ'a

yapılmış olması ayrıca önemli çünkü TUSAŞ hem HÜRKUŞ'un hem ANKA'nın hem HÜRJET'in hem adaşım KAAAN'ın, beşinci nesil uçağımız olacak olan KAAAN'ın, GÖKTÜRK uydusunun yapıldığı, üretildiği ve ona dair çalışmaların yapıldığı bir yer. Dolayısıyla oraya yapılmış olmasını da Türkiye bu konuları tartışırken, bir süredir gündemimizde olan konuları tartışırken, bütün bu süreç yürürken bozma çabası içinde olanların, Türkiye'nin huzurunu kaçırma çabası içinde onların yapmış olduğu saldırının zamanlamasını da manidar buluyorum. Birkaç cümle daha etmek isterim. Türkiye ne zaman Kürt meselesini konuşsa, biraz mesafe alacak bir duruma gelse, önümüzdeki dönemde Türkiye'nin Kürt meselesine dair sorununun çözülmesi ihtimali gündeme gelse provokasyonlar olur, saldırılar olur. Geçmişte, 90'lı yıllarda biz bunu yaşadık, 2010'lu yıllarda da bunu yaşadık, bugün de yaşıyoruz. "Acaba güvenlik personelimiz, güvenlik bürokrasimiz daha duyarlı mı davranıyordu? Bu konuda bir istihbarat zafiyeti mi vardır yoksa başka bir durum mu söz konusu olmuştur? Bu önceden tahmin edilememiş midir?" Bu konularda da uyarı görevimizi yerine getirmemiz gerektiği kanaatindeyim.

Değerli arkadaşlar, MİT Başkanı İbrahim Kalın dün Adalet ve Kalkınma Partisini ziyaret etti. Onların en üst organında bir sunum yaptı. Bizim, biliyorsunuz, öncesinde başlayan ama başkanlık sistemi geldiğinden beri daha da yoğunlaşan bir eleştirimiz var: Parti ile devletin iç içe geçmesi meselesi var. MİT Başkanının bir siyasi partinin -o siyasi partinin iktidar olup olmaması önemli değil- en üst organında sunum yapıyor olması açıkçası devlet yönetimi açısından rezalettir arkadaşlar. Eğer Sayın Kalın, Adalet ve Kalkınma Partisini ziyaret etmeyi çok uygun buluyorsa, Cumhuriyet Halk Partisinin Üst Kurulu da MYK'si de gayet yetkin insanlardan oluşmuştur, oraya da buyurur gelir; biz yetmeyiz, diğer siyasi partiler var, onları da dolaşır. Dolayısıyla -bu işin de- bütün siyasi partileri dolaşan bir MİT Başkanıyla da Türkiye'de rejimin suyu çıkar. (CHP sıralarından alkışlar) İktidar partisine gidiyor olması açıkça parti-devlet ilişkisinin ortaya konulmasıdır. Bazı kaymakamlar, bazı valiler, biliyoruz, Adalet ve Kalkınma Partisinin il başkanlarını alarak toplantılara katılırlar; il başkanlarını davet ederler, bazı toplantılara katılırlar; biz bunları eleştiriyorduk, bu kadar olacağını tahmin etmiyorduk ama devriktidarınız döneminde bu kadarının da olabileceğini gördük.

Devamı... Adalet ve Kalkınma Partisinin yürütmüş olduğu siyasetin özellikle dış politika ayağında uzun zamandan beri ciddi sıkıntılar yaşanıyor. Şöyle bir durumla karşı karşıyayız: "Ya, biz Türkiye içinde tartışalım, eleştirelim ama dışarıya çıktığımızda ülkemizi hep beraber savunalım." Arkadaşlar, öyle şeyler yapıyorsunuz ki yaptığınız şeylerin Türkiye'nin dışında, içeride bırakın eleştirmeyi, Türkiye'nin dışında da eleştirilmesini gerektirecek, sadece kerametini sizin bildiğiniz, kerameti sizin yaptığınız şeyden menkul işler yapıyorsunuz ve ondan sonra dönüp muhalefete diyorsunuz ki: "Ya, bu konuda hep beraber olalım, beraber olalım." Nasıl olacağız arkadaşlar? Şu anda Kazan'da BRICS Zirvesi var, Sayın Cumhurbaşkanı da orada. BRICS Zirvesi'yle ilgili -az önce basına düştü- Alman Bild gazetesinin bir haberi var, diyor ki: "Türkiye'nin BRICS'e katılım başvurusunu Hindistan, Türkiye ile Pakistan arasındaki ilişkilerin çok iyi olması dolayısıyla reddetti, dolayısıyla gerçekleşmedi."

Değerli arkadaşlar, biz Sayın Dışişleri Bakanımızın ağzından Türkiye'nin BRICS'e başvurduğunu bilmiyoruz, resmî olarak bilmiyoruz, duymadık, Ruslardan duyduk. Ruslar dedi ki: "Türkiye BRICS'e başvuru yaptı." Sayın Dışişleri Bakanı "Evet, başvuru yaptık." demedi, "Hayır, başvuru yapmadık." da demedi. Böyle ortaya karışık, gündemi meşgul eden bazı şeyler söylendi ama görünen o ki biz bir başvuru yapmışız ve o başvuru sonucunda bizim başvurumuz reddedilmiş Hindistan'ın çabalarıyla. Şimdi, burada iktidar partisi grubu var, keşke arkadaşlar çıkıp şu gündemde yani şu BRICS gündeminde bu konuya dair bir şeyler söyleselerdi; Türkiye'nin bu konudaki yaklaşımı nedir, resmî yaklaşımı nedir?, bunu konuşmuş olsalardı. Şimdi, biz ana muhalefet partisiyiz, bizim haberimiz yok; başka siyasi partiler var Genel Kurulda, onların da yok. Başvuru yaptınız mı yapmadınız mı belli değil ama reddedilmiş.

Şimdi, değerli arkadaşlar, ciddiyet gerektiren bir işten bahsediyoruz. Dış politika ciddiyet gerektiren bir mesele, hepimizi aynı anda etkileyen bir mesele, partilerin kendi aralarındaki ayrımları minimize etmesi gereken bir mesele. Vallahi, ortada, içinde bulunduğumuz durum bu. Şimdi, bunun sürdürülebilir olması mümkün değil yani sadece güzel çağrılarla “Beraber olalım.” “Birbirimize sahip çıkalım.” “Türkiye’nin dış politikasında ortaklaşalım.” demekle bu iş olmuyor. Açık soruyorum: Türkiye’nin dünyadaki rotası, Türkiye’nin nerede durduğu, dış politikanın nerede durduğu çok kıymetli bir şey; sadece bizim için değil tüm bölge ve dünya ülkeleri çok kıymetli bir şey. Bunu niye biz kendi Parlamentomuzda tartışmıyoruz? Niye kendi Bakanlığımız bunu gündeme getiremiyor, tartışmıyor; kamuoyu, sivil toplum örgütleri, akademi bunun bir parçası olmuyor? Ve başvuru yapıp yapmadığımızdan emin olmadığımız, bilemediğimiz bir yerde Türkiye başvuru yapmış ve kabul edilmemiş oluyor ve biz bunu Ruslardan öğreniyoruz. Şimdi, değerli arkadaşlar, başvuru yapıldığını Ruslardan, reddedildiğini Almanlardan öğrendik; böyle dış politika olmaz. Orta Afrika’yı konuşuyoruz, Orta Afrika’yı konuşmamız gereken zamanda BRICS gibi önemli bir meselede ortadayız. Türkiye Avrupa Birliğine girme çabası içinde olan bir ülke. Adalet ve Kalkınma Partisi bunu ne kadar önemsiyor belli değil. Söyleme bakarsanız önemsiyor ama öbür taraftan Mecliste etki ajanlığını gündeme getiriyorsunuz. Bu, aslında “Bizi Avrupa Birliğine almayın, biz istesek de almayın, biz ne açıklama yaparsak almayın.” demek; açıkçası bu. Sonra, Türkiye NATO’nun bir parçası ama deniliyor ki: “Değerler konusunda ortak olduğumuz BRICS üyeleriyle biz aynı birlik içinde bulunmayı uygun görüyoruz.” BRICS üyelerinden bazılarını sayayım ben size: Mısır, Birleşik Arap Emirlikleri, Suudi Arabistan. Yakın zamana kadar birine “katil” dedik, birine “darbeci” dedik, birine de “milleti enayi yerine koyan bir ülke.” dedik; bu 3 ülkeyle ilgili doğrudan Türkiye Cumhuriyeti’nin en başındaki kişiden, Adalet ve Kalkınma Partisinin Genel Başkanından duyulmuş olan sözler. Şimdi, bütün bunlar varken, bütün bunlar söyleniyorken bizim nasıl bir ortak değerler birliğimiz var bu ülkelerle; birisinin bunu izah etmesi lazım. Taktik sonucunda bir iş yapılıyorsa bunun izah edilmesi lazım.

Değerli arkadaşlar, Türkiye bir ekonomik kriz içinde. Son yirmi iki yıl içinde Batı ülkelerinden Türkiye’ye gelen yatırım ya da sıcak para 171 milyar dolar. Şu anda bizim başvurduğumuz, reddedildiğimiz ama bizim de bugün Almanlardan öğrendiğimiz BRICS ülkelerinden gelen para 14 milyar dolar. Dolayısıyla neden böyle bir başvuru sürecinde Türkiye? Nasıl bir ortaklık var? İşin bir ekonomik boyutu var mı? Görünen o ki işin ekonomik boyutu da yok. Bunların açıklanıyor olması gerekiyor Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı tarafından.

Türkiye’de birçok konuda bir çeteleşme var. İşte, en son, yenidoğan çetesini toplumumuz öğrendi ve infial ortaya çıktı. Gençleri zehirleyen mafyatik örgütlenmeler var. En sonunda sahte kefalet belgesiyle ihale almak üzere, sahte kefalet belgesi, teminat senedi üretmek üzerine kurulmuş bir çete olduğu ortaya çıktı. Onu da size söyleyeyim: Bakın, bir tanesi MAPFRE Sigorta, dünyanın bildiği bir sigorta şirketi; “MAPFRE Kefalet Sigorta” diye başka bir şirket kuruyorsunuz, kefalet senedi veriyorsunuz, Kamu İhale Kurumuna tabi olması gereken Türkiye Cumhuriyeti’ndeki ihalelerde de bu ihale senedi kabul ediliyor. Ray Sigorta, “Ray Kefalet Sigorta” diye bir şirket kuruyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

OĞUZ KAAN SALICI (Devamla) – Oradan kefalet senedi alıyorsunuz, onun da örneği var. Vermiş olduğunuz kefalet senedini kamuda ihaleye girmek için iletiyorsunuz, kabul ediliyor. Şirketler fason. Bu şirketlerden bazılarının kurucuları, sahipleri Bulgaristan vatandaşı, bazıları Rumen vatandaşı; Balkan kökenli, Balkan ülkelerinin çoğunun vatandaşı.

En son, Türkiye’de bir ihale yapıldı, İstanbul’da, Formula 1 pistiyle ilgili bir ihale. İhalenin detaylarını bir kenara bırakayım. Ortaya çıkan sonuç şu: 8 milyar dolara yakın bir kefalet senedi verildi bu firmalardan bir tanesi tarafından. Firma sistemde yok. 4 milyar liranın üzerinde bir durum söz konusu, zarar söz konusu kamu zararı açısından. Dış politikanız böyleyse, ihale mevzuatınız 200 kere değişmişse zaten sizin bu ülkeyi yönetme becerinizden de bahsetmek mümkün değil.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Kordu...

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

39.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu’nun, Dersim’in Mazgirt ilçesindeki Darıkent (Muhundu) nahiyesinde bulunan 112 istasyonunun kapatılmak istendiğine ilişkin açıklaması

AYTEN KORDU (Tunceli) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Dersim’in Mazgirt ilçesindeki Muhindi, Darıkent nahiyesinde bulunan 112 sağlık ocağı istasyonu personel eksikliği dolayısıyla mevcut sayıda personelin de ek mesaiye kalması bahane edilerek kapatılmak istenmekte ve mevcut personeli ilçelere dağıtılmak istenmektedir. Dersim merkeze yaklaşık bir buçuk saat uzaklıkta olan bu sağlık kurumunun kapatılması durumunda burada bulunan Muhindi, Darıkent ve çevre köyleri mağduriyet yaşayacaktır. Tasarruf tedbirleri adı altında yapılan bu sağlık hakkı ihlalini kabul etmiyor, sağlık istasyonunun kapatılması yerine ek personel getirilme talebimizin olduğunun altını çizerek belirtiyorum ve ilgili kurumları ve görevlileri bu konuda sorumluluklarını yerine getirmeye çağırıyorum. Sağlık hakkı engellenemez; olası ölümlerden, olası sorunlardan Sağlık Bakanlığı direkt sorumlu olacaktır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Çakırözer...

40.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer’in, emeklilerin açlık sınırının altında maaşlarla yaşam mücadelesi verdiğiğine ilişkin açıklaması

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

AKP’nin yokluğu, yoksulluğu derinleştiren ekonomi tercihleri sonucu emeklilerimiz açlık sınırının altında maaşlarla yaşam mücadelesi veriyor; 16 milyon emekli açlıkla, yoksullukla karşı karşıya. 12.500 lira maaşla değil torununa harçlık vermek, kirasını ödeyemiyor, karnını doyuramıyor. Bu ülkeye yıllarca hizmet veren emeklimizin hakkı asla bu değildir. Emeklimiz hayatının geri kalanını huzur ve refah içinde geçirmek istiyor. 2024 yılını “Emekli Yılı” ilan edenler emeklilerin çığlığını duymuyor. Emekli “Geçinemiyoruz.” diyor, emekli ek zam istiyor, emekli asgari ücret oranında maaş istiyor, duymuyorsunuz. İşte, cumhuriyetimizin 101’inci yılını kutladığımız haftadayız, madem bu yılı “Emekli Yılı” ilan ettik, o zaman gelin emeklilerimizin yüzünü güldürelim. Emeklilerimize bir maaş ikramiye verelim, cumhuriyetimizi coşku ve gururla kutlayabilmelerini sağlayalım.

Teşekkür ederim

BAŞKAN - Sayın Çömez, buyurun.

41.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez’in, İstanbul Milletvekili Oğuz Kaan Salıcı’nın (3/932) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ve (3/932) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi’ne ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; az önce Cumhuriyet Halk Partisinin konuşmacısı Sayın Oğuz Kaan Salıcı BRICS üyeliğiyle ilgili bir eleştiri getirdi, çok

haklı ve yerinde bir eleştiriydi. Bakın, günlerdir burada yaptığımız konuşmalarda diyoruz ki: Meclisi muhatap alın, Meclisin soru önergelerine cevap verin, Mecliste yapılan konuşmaları ciddiye alın; milletin vekillerini, bu yüce çatı altında söylediklerini dikkate alın ve gereğini yapın.

Sayın Başkanım, bir başka örnek daha. Aylar önce Dışişleri Bakanına bir soru önergesi verdim, dedim ki: “Sayın Bakan, dış basından öğreniyoruz, BRICS’le görüşmeleriniz varmış, böyle bir müracaatınız oldu mu? Bundan ne umuyorsunuz? Nasıl bir beklentiniz var? Bunun NATO üyeliğine, Avrupa Birliği sürecine olumlu, olumsuz katkısı olur mu? Bununla ilgili bize bilgi verin.” Soru önergesi veriyoruz, muhatap dahi olunmuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) – Bitireceğim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) – Sonradan öğreniyoruz ki bir müracaat yapılmış ve yine bugün maalesef gördük, yine yabancı basından öğrendik, Hindistan Türkiye’nin müracaatına tavır koymuş ve itiraz etmiş. Şimdi, bunlar olmaz. Parlamentoda Dışişleri Komisyonu var, burada milletvekilleri var, bir adım attığınızda Allah aşkına milletin iradesinin tecelli ettiği bu yüce Meclise lütfen bilgi verin.

Bir son notum daha var. Bu MINUSCA’yla ilgili değerli konuşmacılar çok önemli şeyler söylediler lakin ben Birleşmiş Milletlerin sitesine baktığımda şu anda Türkiye’nin orada herhangi bir askerinin olmadığını gördüm. Tabiatıyla bana birisi orada kaç Türk askeri olduğunu, nerede olduğunu, hangi amaçla bulunduğunu ve neden uzatılmak istenildiğini açık seçik beyan ederse biz de oyumuzu ona göre tavin ederiz.

Teşekkür ederim.

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

A) TEZKERELER (Devam)

2.- *Cumhurbaşkanlığının, hudut, şümul, miktar ve zamanı Cumhurbaşkanınca takdir ve tespit edilmek üzere, Türk Silahlı Kuvvetlerinin, Birleşmiş Milletlerin Orta Afrika Cumhuriyeti’nde icra ettiği harekât ve misyon kapsamında yurt dışına gönderilmesi ve Cumhurbaşkanınca verilecek izin ve belirlenecek esaslar çerçevesinde bu kuvvetlerin kullanılması için Türkiye Büyük Millet Meclisinin son olarak 11/10/2023 tarihli ve 1394 sayılı Kararı’yla uzatılan iznin süresinin Anayasa’nın 92’nci maddesi uyarınca 31/10/2024 tarihinden itibaren bir yıl uzatılmasına ilişkin tezkeresi (3/932) (Devam)*

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına ikinci söz, Ankara Milletvekili Sayın Murat Emir’e ait.

Buyurun Sayın Emir. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de sözlerime dün TUSAŞ’ta, TUSAŞ çalışanlarımıza dönük olarak yapılan hain terör saldırısını kınayarak başlıyorum. Şehitlerimize Allah’tan rahmet, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum. Milletçe yastayız.

Bir haber düştü internete, haber bültenlerine. Merkez Bankası Başkanımız Fatih Karahan Washington’da fon yöneticileriyle yaptığı bir toplantıda onlara “Merak etmeyin, Türkiye’de asgari ücretleri 2025 yılında yüzde 25 artıracacağız, biz programımıza devam edeceğiz. Halkımızın boğazını sıkıtkça sıkacağız, ekonomik dengelerimizi böyle oturtacağız. Siz bize güvenip fonlarınızı gönderin, fonlarınızı Türkiye’ye sokun.” demiş. Bu son derece vahim bir durumdur.

Biz her defasında...

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) – Boğaz mı sıkacakmış?

MURAT EMİR (Devamla) – O boğazı sıkma işini ben söyledim, tamam, onu çıkartalım ama onu zaten anlamamak mümkün değil. Yüzde 25 2025 yılında asgari ücrete zam yapmanın yoksulun, fakir halkın boğazını sıkma olduğu gerçeğini, sıkma olduğu sonucunu doğuracağını biz söylüyoruz; siz söylemiyorsanız, siz bunu böyle görmüyorsanız siz de tutanaklara geçirin.

Biz, Asgari Ücret Tespit Komisyonunun bir tiyatro olduğunu, bir gösteri olduğunu; sarı sendikalarla iş birliği hâlinde, güya işçi temsilcileri de varmış gibi ama gerçekte Cumhurbaşkanının ağzının içine bakan çalışmalar yapıldığını ve son noktada da onların taleplerinin yaşama geçtiğini söylüyorduk. Meğer bu sefer çok daha önceden karar vermişler. Fakir halkımız, işçilerimiz ancak yüzde 25 asgari ücret zammına kavuşacaklar. Bunun anlamı şudur: 17.002 lira Ocakta yapılmıştı, o günden bugüne kadar, sadece bugüne kadar bile yüzde 70’leri geçen bir enflasyon var. Resmî enflasyonunuz yani asla çarşıda pazarda göremediğimiz enflasyonunuz dahi yüzde 45 ve bu koşullar altında bırakın işçinin kaybettiği ücreti telafi etmeyi, bir de “Yüzde 25 zam vereceğiz.” demek aslında “Bütün bu ekonomik faturayı işçinin, yoksulun, çiftçinin, memurun sırtına yükleyeceğiz.” demekten başka bir şey değildir ve bu, gerçekten bizim açımızdan insanlık dramına işaret eden bir rakamdır. Hem de bunun Amerika’da dış fon temsilcilerine söylenmiş olması da o sizin çok güvendiğiniz, çok söylediğiniz yerlilik ve millilik iddianızı tamamen tersi olduğunu ve çürüdüğünü apaçık ortaya koyan çarpıcı bir gerçeklik olmuştur.

Değerli arkadaşlar, AKP’nin dış politikası son derece çelişiktir. Kısa vadeli hesaplarla ve özellikle de iç politikada gerilimi artırmak üzere... İç politikada, işte bu enflasyon rakamında olduğu gibi, halkımızın giderek yoksullaşması gibi; eğitimin, sağlığın çürümesi gibi, toplumsal barışımızın yok edilmesi gibi her tür sorunun altında ezilen AKP iktidarı bir şekilde bir yerden bir düşman bulur. O düşmanla bir süre oyalanır ve bütün halkımıza “Şimdi sırası değil yoksulluğu, açlığı, işsizliği, yolsuzluğu konuşmanın; arkama sıralanın ve biz şu beka sorununu bir atlatalım.” derler. Bu düşman bir gün Amerika’dır, bir gün Avrupa Birliğidir, bir gün Hollanda’dır, bir gün Mısır’dır, bir gün Yunanistan’dır; uzunca bir süre Suriye oldu, bugün de İsrail. Yeri gelmişken bir defa daha söyleyelim, tabii ki İsrail’in Gazze’de yaptığı insanlık dışı katliama seyirci kalacak değiliz ama buradan hareketle, hem de bu kürsüden hem de Türkiye Cumhuriyeti’nin Cumhurbaşkanı olarak hem de ordunun Başkomutanı olarak “İsrail’in bir sonraki hedefi biz.” demek ve bunun altına hiçbir gerçekçi temel, delil, kanıt koyamamak son derece vahimdir. Bir defa, bu, bir an için gerçek dahi olsa, bir an için doğru olduğunu düşünsek bile bir Cumhurbaşkanının söylememesi gereken bir gerçekliktir. Varsa böyle bir şey, kısa, orta, uzun vadeli tedbirlerinizi alırsınız ve birer birer yaşama geçirirsiniz ama bunu yapmak yerine tüm Türkiye’ye dönüp “İsrail bize saldıracak.” “Ne yapalım?” “Çelik Kubbe yapacağız, kredi kartlarınızdan verin bakalım 750 lira.” bu, ucuzluktur; bu, dış politikayı iç politikaya tahvil etmektir, son derece yanıltıcı.

Değerli arkadaşlar, Türkiye maalesef -bir gerçeklik var- bir ateş çemberinin ortasında duruyor. İsrail bizim için uzak tehlike midir? O tartışılabilir ama batımızla da güney komşularımızla da ve belki de İran’la da önemli sorunlar yaşamaya aday olduğumuz görülüyor. Ama maalesef Türkiye saplantılar uğruna Silahlı Kuvvetler gücünde önemli eksiklikler yaşamaktadır, önemli eksikliklerimiz var; bunları buradan konuşmak zorundayız.

Bakınız, bir S-400 sevdası çıktı. S-400 niye tercih edildi? Bize “Patriot verilmedi.” denildi ama öğrendik ki Patriot verilmiyor değil. “Teknoloji transfer edeceğiz S-400 alarak.” denildi, bir gramlık teknoloji transfer edilmemiştir, büyük bir yalan söylenmiştir Türk milletine “Teknoloji transfer edeceğiz.” diye; o gün Rusya’yla yakınlaşacağız diye, o gün o düşürülen uçağın bedelini ödeyeceğiz diye... Hatta o sırada “Sen düşürdün.” “Yok, ben düşürdüm.” diye Başbakan ile Cumhurbaşkanı yarışıyorlardı, sonra FETÖ’cülerin üstüne yıktılar ama onun bedelini ödemek için S-400 alındı, onun bize bedeli 1,5 milyar dolar, F-35 projesinden dışlanmamız ve CAATSA yaptırımlarına maruz bırakılmamız olarak geri döndü. Sonuçta Türkiye maalesef Yunanistan’a karşı da İsrail’e karşı da neredeyse hava kuvvetleri gücünde üçte 1 seviyesine düştü.

Türkiye Cumhuriyeti'nin son yirmi yılda yani sizin iktidarınız sırasında hava filosuna sadece 50 savaş uçağı eklediğini biliyor muydunuz, sadece 50. Yunanistan 2028'de beşinci nesil 5 tane F-35 alacak ve üstelik biz F-35'lerin yapıcısıydık, teknolojisinin büyük bir kısmı Türkiye'de üretilmekte, bir ortağıydık ama bugün artık S-400'lerin bir ayak bağı olduğu, bir formül bulunması gerektiği, bir geri adım atılması gerektiği Hakan Fidan'ın ağzından dillendiriliyor zaten. Nitekim CAATSA yaptırımları yani Amerika'nın Düşmanlarına Yaptırımlar Yoluyla Karşı Koyma Yasası da yine Türkiye'nin savunma gücüne önemli zararlar verdi. Dolayısıyla değerli arkadaşlar, bir iş yapıldı ama bu son derece büyük bir yanlış ve biz maalesef bunun bedelini ağır ödüyoruz, ağır ödeyeceğiz.

KAAN uçağımızla da diğer teknolojik ürünlerimizle de TUSAŞ'ımızla da ASELSAN'ımızla da özel sektörde bu teknolojiye katkı veren şirketlerle de övünüyoruz, onlara teşekkür ediyoruz. Türkiye'nin bu teknolojileri geliştirmesi gerekiyor ama eğri oturup doğru konuşalım, KAAN uçağının gerçekten Türk Hava Kuvvetlerine katılma süresi ne zaman; 2030 mu, 2035 mi? Dolayısıyla biz burada önemli bir irtifa kaybettik. Niye kaybettik? "Rusya'yla anlaşacağız." diye. Niye kaybettik? "Suriye'de Rusya'yla yan yana geleceğiz." diye. Niye kaybettik? "Esad'ı Suriye'de devireceğiz." diye. Bakın, "Esad'ı Suriye'de devireceğiz." diye hayalci, mezhepçi, maceracı, cihatçı bir dış politika anlayışıyla Türkiye'yi bugün 10 milyon sığınmacı sorunuyla baş başa bıraktınız. Geri alım anlaşması yaptınız 2016'da, birkaç milyon euro uğruna Avrupa'ya "Merak etmeyin, biz, size gelecek mültecileri, sığınmacıları bu topraklarda tutarız. Hatta siz botlarla batırın -Yunanistan bunu yaptı insanlık dışı bir biçimde- biz onları toplar, tekrar Ege kıyılarından alırsınız." dediniz. Bu da yetmedi, daha dün Scholz'un karşısında "Lübnan'dan da gelenlere, Suriye'den de gelenlere kapımız açık." dediniz. Ne karşılığında dediniz bunu? Alman basınından izliyoruz, Eurofighter alımı karşılığında söylendiği söyleniyor; bunu da reddettiniz yani bunu bedava yaptırırsanız daha kötü. Türkiye'yi Avrupa'nın mülteci deposu hâline siz getirdiniz ve bunun bedelini sadece siz değil, hatta siz hiç ödemiyorsunuz ama ekmeğine, aşına ortak olunan 85 milyon var, biz bunu güvenlik tehlikesi olarak ödüyoruz, biz bunu güvensiz sokaklar olarak ödüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MURAT EMİR (Devamlı) – Toparlıyorum Sayın Başkan.

"Bugün, hiç olmazsa bugün, Esad ülkesinde af ilan etmişken Esad'la görüş." diyoruz ama hâlâ Esad'la görüşme noktasında bile doğru dürüst adımlar atılabilmiş değil. Biz, sizden, aynen Sisi'yle yaptığınız gibi; hani düşmanınızdı, Rabia yapıyordunuz, Rabia Meydanı'na selam gönderiyordunuz hatta "Sisi mi kazanacak yoksa Binali Yıldırım mı kazanacak?" diye naralar atıyordunuz; koca bir seçimi Mısır düşmanlığı üzerinden kazanmaya çalıştınız, tam bir U dönüşüyle en üst protokolle karşıladınız, en üst protokolle yolladınız ya, aynı U dönüşünü bekliyoruz, hiç olmazsa Türkiye'nin selameti için, hiç olmazsa şu sığınmacı sorununuzun biraz azaltılması için sorumlu davranmanızı bekliyoruz. Tabii, bu çelişkiler anlatmakla bitmez, yavaş yavaş anlatacağız.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

B) ÇEŞİTLİ İŞLER

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden, İçişleri Bakanlığının yürütmüş olduğu Huzur ve Kardeşlik Buluşmaları Projesi kapsamında, AK PARTİ Şırnak Milletvekili Arslan Tatar eşliğinde Şırnak'tan gelen şehit ve gazi yakınlarına "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN – İçişleri Bakanlığının yürütmüş olduğu Huzur ve Kardeşlik Projesi kapsamında, AK PARTİ Şırnak Milletvekili Arslan Tatar eşliğinde Şırnak'tan gelen şehit ve gazi yakınları Meclisimizi ziyaret etmektedirler. Kendilerine Gazi Meclisimiz adına hoş geldiniz diyorum. (AK PARTİ, CHP, MHP, İYİ Parti ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Tanal, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

42.- *Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, (3/932) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi'ne ilişkin açıklaması*

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Değerli Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, önümüzde Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca Orta Afrika Cumhuriyeti'ne asker gönderilmesiyle ilgili bir yetki tezkeresi. Şimdi, yetki tezkeresinin içeriğini okuduğumuz zaman, 2016'dan beri Orta Afrika'ya Türk askeri gönderildiği söyleniyor. Gerçekten bugüne kadar Türk askeri Orta Afrika'ya gönderildi mi, gönderilmedi mi? Gönderildiyse bugüne kadar Türk askeri orada, bölgede ne iş yaptı? Bize birisi en azından bu konuda bilgi versin yani ona göre oy kullanacağız. Eğer Türk askeri Orta Afrika'ya gönderilmediyse neden tekrar bir yetki belgesi düzenleyip bizden izin istiyorsunuz? Yani biz bunu bilmeden, gelişigüzel, ayrıntılı aydınlatılmadan Türkiye Büyük Millet Meclisinin Genel Kurulu... Bu şekilde bu tezkereye “Cumhurbaşkanından geldi. Aman, AK PARTİ Grubu bizim oyumuzla, çoğunlukla biz oy verelim.” demek de yanlış olur Değerli Başkanım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çalışkan...

43.- *Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, Türkiye'ye sığınmış durumda olan Uygur Türklerinden bazılarının gerekçe gösterilmeden Çin'e iade edildiği yönünde basında yer alan bilgilere ilişkin açıklaması*

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, ülkelerinde yaşadıkları siyasi baskılar nedeniyle ülkemize sığınmış durumda olan Uygur Türklerinden bazılarının gerekçe gösterilmeden Çin'e iade edildiği yönünde basında bilgiler yer almaktadır. Biliyoruz ki Uygur Türklerinin kimliği, dili, kültürü âdeta bir suç unsuru olarak kabul ediliyor. Bu açıdan, bu tür insanların iade edilmemesini, şayet haklı gerekçe varsa bunun paylaşılmasını talep ediyoruz. Sayın Cumhurbaşkanının Almanya'da yaptığı açıklamada Avrupa'dan gelecek mültecileri kabul edeceğini hatta Lübnan ve Suriye'den gelecek mültecileri kabul edeceğini belirtip ülkemize sığınmış bu insanlara karşı tavrını asla makul bulmuyoruz. Bu açıdan da bir kere olsun iktidarın gerçek mazlumun, mağdurun yanında olmasını, mültecilere gösterdiği hoşgörüyü Çinli Uygurlara da göstermesini diliyorum, Genel Kurulu selamlıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)**A) TEZKERELER (Devam)**

2.- *Cumhurbaşkanlığının, hudut, şümül, miktar ve zamanı Cumhurbaşkanınca takdir ve tespit edilmek üzere, Türk Silahlı Kuvvetlerinin, Birleşmiş Milletlerin Orta Afrika Cumhuriyeti'nde icra ettiği harekât ve misyon kapsamında yurt dışına gönderilmesi ve Cumhurbaşkanınca verilecek izin ve belirlenecek esaslar çerçevesinde bu kuvvetlerin kullanılması için Türkiye Büyük Millet Meclisinin son olarak 11/10/2023 tarihli ve 1394 sayılı Kararı'yla uzatılan iznin süresinin Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca 31/10/2024 tarihinden itibaren bir yıl uzatılmasına ilişkin tezkeresi (3/932) (Devam)*

BAŞKAN – Şahıslar adına ilk söz, Elâzığ Milletvekili Sayın Gürsel Erol'a ait.

Buyurun Sayın Erol. (CHP sıralarından alkışlar)

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri; hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Aslında benim konuşmam tezkereyle ilgili değil; tam tersine, geçen hafta Türkiye’de başlayan süreçle ilgili bir değerlendirme yapmak isterim.

Ben 1990’lı yıllardan itibaren bölgede çok aktif siyaset yapan ve bölgeyle iç içe yaşayan birisiyim. Bugün Parlamentoda her siyasi partinin siyasete bakış açısı, değerlendirmesi, politikaları doğal olarak birbirinden farklı hatta parti içinde bile biz milletvekillerinin konulara bakış açısı, siyaset dili, siyasetteki yorumları birbirinden farklı. Ben kendi bakış açımla bölgede yaşadığım gerçekleri objektif değerlendirerek sizleri bilgilendirmek isterim çünkü aslında 1990’lı yıllardan itibaren gelen o bölgede yaşanmışlıklar var. Bunu zaman zaman, dönem dönem Meclis kürsüsünden ifade ettim ama zamanın darlığından dolayı çok detaylı anlatamamıştım, bugün on dakika süremın olması bu konuyu biraz daha detaylı anlatmam için bir vesile oldu.

Bölge gerçekten geçmişten bugüne kadar birçok sorunlar yaşadı, bu sorunların temelinde... Hem hükümetlerin yanlış güvenlik politikalarından kaynaklı, aldıkları tedbirlerden kaynaklı hem de bölgede terör örgütlerinin dönem dönem çok etki alanı oluşturması ve insanlar üzerinde, yerleşik halk üzerinde uyguladığı antidemokratik uygulamalar, insanlık suçu, bölgede yaşanan cinayetler, bölgede yaşanan birtakım olumsuzluklardan kaynaklı bölgede bugüne kadar birçok sorun yaşandı; bunların birkaçıyla ilgili sizi bilgilendirmek isterim.

Önce 1990’lı yıllarda yanlış güvenlik politikalarından kaynaklı o bölgede yaşanan mağduriyetleri anlatmak isterim. Bölgede yaşanan yanlış güvenlik politikalarından kaynaklı sorunların en büyüğü nedir dersanız bana göre bunların birincisi köy boşaltmaları. O yılları hatırlayın, binlerce köy boşaltıldı ve 5 milyon nüfus zorunlu göçe tabi tutuldu ve o insanlar kendi kaderine terk edildiler. Bir devlet eğer güvenlik gerekçesiyle -bunu geçen konuşmamda da ifade ettim ama tam anlatamadım- bir köyü boşaltması gerekirse boşaltır, devletin böyle bir hakkı da yetkisi de vardır ama devlet kendi vatandaşını kaderine terk edemez. Buna birkaç örnek vereyim. Birincisi: Eğer devlet bir bölgede baraj yapacaksa o baraj sahası içerisinde sizin özel mülkiyetiniz varsa bile kamulaştırır, bedelini öder, barajı oraya yapar. Veya belediye bir yerden yol geçirecekse o yol güzergâhında sizin özel mülkiyetiniz, konutunuz dahi olsa kamulaştırır, bedelini öder, o yolu oradan geçirir. Eğer güvenlik gerekçesiyle köyü boşaltacaksa insanların kendi kaderine devlet olarak terk edemezsin. Ne yapacaksın? Ya, onları aynı şartlarda iskâna tabi tutacaksın. Yani biz 5 milyon Suriyeli mülteciyi Türkiye’ye getirip devletin bütün imkânlarından faydalandırdık. Sınır ötemizde yaşanan olaylardan dolayı birçok soydaşımızı Türkiye’ye getirdik, onlara yaşamlarını devam ettirecek altyapıyı sunduk ama yüzyıllardır bu coğrafyada birlikte yaşadığımız, Çanakkale’de birlikte şehit olduğumuz, İstiklal Savaşı’nda birlikte şehit olduğumuz yurttaşlarımızı kendi kaderine terk ettik. Bu doğru bir yaklaşım değil.

İkincisi: 1990’lı yılları hatırlayanlar var mı? Ben 26’ncı Dönem Tunceli Milletvekiliydim, o dönemde Tunceli’yle çok sıkı fıkı ilişkilerim vardı, gider gelirdim. “Gıda ambargosu” denilen bir ambargo uygulandı yani köylü istediği zaman evine istediği erzakı götüremezdi, kiloyla götürebilirdi; un kiloyla, şeker kiloyla, gıda kiloyla. Diğer taraftan, köy isimleri değiştirildi. Ya, benim yazlığım Ege’de, Ege’yi gezin, Ege’deki bütün köylerin, bütün turizm alanlarının, yaşam alanlarının tabelasına baktığınız zaman iki ismi var; bir, oranın tarihten gelen süreçten kaynaklı işte, Rum köyüyse eski ismi vardır, altında da Türkçe ismi vardır. Ama geçmişten herkesin kendi kültürüyle, tarihiyle, gelenekleriyle ifade ettiği köy isimleri de değişti. Olabilir. Değişme ihtiyacı hissedebilir misin? Olabilir. Yaz kardeşim, üstüne eski ismini yaz, altına da Türkçe ismini yaz. Şimdi, bu sorunlar doğal olarak o bölgede vatandaşların devlete karşı olan güvenini sarstı. Bugün en büyük sorunlardan biri de o yani vatandaşın devlete karşı olan güveni yok, siyaset kurumuna karşı olan güveni yok.

Peki, bunlar olurken, devlet tarafından yanlış güvenlik politikaları uygulanırken o bölgede terör örgütleri ne yaptı? Vallahi ne çocuk dinlediler, ne çağa dinlediler, ne kadın dinlediler, ne yaşlı dinlediler, ne genç dinlediler; kendileri gibi düşünmeyen herkesi katlettiler. Bu da bir gerçek ve bunlar uluslararası gizli servislerin de uşağı. Bakın, kırk yıllık terörle mücadelemizde bizim kamu bütçesinden teröre harcadığımız para 1,5 trilyon dolar, özel sektör iş kaybını da koyduğunuz zaman bu ülkenin yalnızca parasal olarak 2 trilyon dolar ekonomik zararı var. Bugün bizim iç ve dış borcumuz, özel sektör ve kamu borcumuz ne kadar? 500 ila 600 milyar dolar arasında. Bu paranın siz Türkiye’de yatırıma dönüştüğünü, istihdama dönüştüğünü, kalkınmaya dönüştüğünü düşünün; Türkiye bugün ne noktada olurdu? Bizim farklılıklarımız olabilir, siyaseten de olabilir, inançsal da olabilir, kimlik olarak da etnik yapı olarak da olabilir. Ben Tunceli kökenliyim ve Alevi bir aileden gelen biriyim. Biz Türk olabiliriz, biz Sünni olabiliriz, biz Kürt olabiliriz, biz Zaza olabiliriz, biz Çerkez olabiliriz, Gürcü olabiliriz, Yörük olabiliriz; hepimizin soyu sopu kendi onurumuz, şerefimiz ama bizim hepimizin ortak bir tek kimliği, nedir o? Türkiye Cumhuriyeti yurttaşı olmak. Bu ülkenin yurttaşı olmak hepimizin ortak kimliğidir. (CHP sıralarından alkışlar) Bu devlet de bu ülkede yaşayan her yurttaşımızın eşit yurttaşlık hakkını anayasal güvence altına almak zorunda. Ben bu sürecin değerlendirilirken Türkiye için bir fırsat olacağı düşüncesindeyim ama bunu terör örgütlerine verilen bir taviz olarak değil bölge insanların gerçek taleplerinin karşılanarak, eşit yurttaşlık hakkıyla, geçmişten gelen bütün mağduriyetler de çözülerek bu sürecin tamamlanması ve yürütülmesi gerektiği düşüncesindeyim.

Sayın milletvekilleri, bu devlet hepimizin, bu ülke hepimizin ve biz bu ülkenin yurttaşları olarak kendi ülkemizde huzuru istemez miyiz, kendi ülkemizde barışı istemez miyiz? Biz, 1990’lı yıllarda Tunceli’de babamızın, dedemizin mezarına gitmeye korkardık. Ben 2015 yılında Tunceli’de milletvekili adayydım, her bölgeye gidemezdim, gezemezdim ve geçmişte o bölgede yaşanan, kimin ne yaptığı belli olmayan birçok olaylar da oldu. O bölgede aynı zamanda başka gerçekler de var, faili meçhul cinayetler var, yargısız infazlar var; kamu adına görev yapan yöneticilerin, devlet adına görev yapan yöneticilerin kişisel inisiyatifleriyle işledikleri insanlık suçu da var. Eğer biz gerçekten bugün yeni bir sürece katkı vereceksek, yeni bir süreci değerlendireceksek o günlerden bugünlere gelen bütün süreci iyi analiz ederek, iyi değerlendirerek geleceğe yönelik yeni bir kurgunun oluşması lazım. Dün Sayın Genel Başkanımızla birlikte, milletvekili grubumuzla birlikte Diyarbakır’daydık. Sokak sokak gezdik, inanın bu açıklamalar Doğu’da, Diyarbakır’da heyecan yaratmış, insanlarda bir umut var, bir beklenti var ama aynı zamanda güvensizlik de var yani yeni bir çözüm sürecinin olumsuzluğuyla karşılaşmayalım diye yeni bir umutsuzluk, daha doğrusu güvensizlik var ve bu sorun çözülmeli. Doğu’da, Güneydoğu’da sorunu yalnızca terör meselesi olarak değerlendirmek de tek başına yeterli değildir. Bölgenin kalkınmaya ihtiyacı var, bölgenin yeni istihdam alanlarının yaratılmasına ihtiyacı var, bölgenin tarım politikalarının geliştirilmesine ihtiyacı var, bölgenin turizm potansiyelinin ortaya çıkarılmasına ihtiyacı var. Bu değerleri de düşünerek bölgede yeni bir kalkınma hamlesiyle; siyasi; ideolojik, etnik kimliğe dayalı değil 85 milyon yurttaşımızın eşit yurttaşlık hakkı temelinde, herkesin geçmişe yönelik hakkını hukukunu da arayarak ama bu ülkenin değerlerinden asla taviz vermeyerek; ne devletimizin varlığından ne vatanımızın bölünmez bütünlüğünden ne de milletimizin birliğinden, beraberliğinden taviz vermeyerek, Türkiye Cumhuriyeti yurttaşlığını herkesle kabullenerek bu sorun çözülmelidir diyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şahıslar adına ikinci söz, İstanbul Milletvekili Şengül Karslı’ya aittir.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye, tüm küresel meselelerde olduğu gibi bir siyasi aktör olarak her zaman duyarlılık göstermiş, bölgesel barış ve istikrarı

tehdit eden tüm insani ve siyasi krizlerin çözümüne aktif bir şekilde askerî ve diplomatik katkılar sağlamıştır. Bu yüzden de tüm terör örgütlerinin, hain odakların hedefi olmuştur. Ülkemizin en stratejik kurumlarından olan, göz bebeğimiz TUSAŞ'a yapılan saldırı da maalesef kurmak istediğimiz kardeşlik iklimini, bölgedeki istikrar arayışımızı sindiremeyen odakların hain saldırısı olmuştur. Bu vesileyle, dün TUSAŞ'ın Kahramankazan tesislerine gerçekleştirilen hain terör saldırısında hayatını kaybeden aziz şehitlerimizi rahmetle anıyor, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum. Gazi Meclisimizde misafir ettiğimiz şehit ve gazi ailelerimize de hoş geldiniz diyorum.

Dünden daha büyük bir kararlılıkla ülkemizi en ileri teknolojilerle kuşatacak olan projeleri hayata geçirmek için var gücümüzle çalışmaya devam edeceğimizi buradan bir kez daha ifade etmek istiyorum. Dün kahraman TUSAŞ çalışanı kardeşimizin ifade ettiği gibi, hainlere inat daha fazla çalışacağız, daha fazla üreteceğiz. Güçlü ve büyük Türkiye'nin bu coğrafyanın hamisi olmasını sindiremeyenler, savunma sanayimizi sindiremeyenler dört bir yandan saldırarak bu güçlü yatırımları ve kararlı duruşumuzu baltalamaya çalışmaktadır ancak bilmedikleri bir şey var ki Türkiye Cumhuriyeti'nin bileği bükülmez; askeriyle ve milletiyle el ele biz bu ülkenin kazanımlarını ve dünyada bayrağımızın altında huzurla yaşayan mazlumları asla yalnız bırakmayacağız. Bizler, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın kararlı duruşuyla, Karabağ'da olduğu gibi, Filistinli kardeşlerimizin mücadelesinde olduğu gibi, tüm mazlum coğrafyalarda olduğu gibi mücadele etmeye, orada hiç kimse olmasa bile orada olmaya devam edeceğiz. Ülkemizin birliği ve bütünlüğü, milletimizin yaşam hakkı, dünyada barış, istikrar ve huzur için dün olduğu gibi bugün de Türk Silahlı Kuvvetlerimiz sınırda, sınır ötesinde milletimizin desteğiyle nerede terör, terörist varsa başını ezecek, nerede olması gerekiyorsa orada olacaktır. Bu anlayışla, Afrika'da 2016 yılından bu yana MINUSCA bünyesinde, bölgesel istikrar ve barışı tehdit eden insani ve siyasi müdahalelerin önüne geçmek için Birleşmiş Milletlerle birlikte barış operasyonlarına desteğimizi sürdürmekteyiz. Yürütmüş olduğumuz çalışmalarla Afrika Kıtası'nda barış ve istikrarın tesisi ile korunmasını sağlamak, sosyal kalkınmaya destek olmak suretiyle siyasi, ekonomik, ticari, insani yardım, güvenlik ve ara buluculuk alanlarında iş birliğimizi güçlendiriyoruz.

Kıymetli arkadaşlar, herkes bilmelidir ki Türkiye ay yıldızlı bayrağını dünyanın dört bir yanında onurla dalgalandırmaya devam edecek, bölgesinde ve ötesindeki tüm coğrafyalarda millî güvenlik öncelikleri ve çıkarlarına dayanan etkin ve sonuç odaklı bir dış politika izleme kararlılığını sürdürecektir. Hiç kuşku yok ki Türkiye'nin Afrika'ya yönelik ilgisi samimi, dürüst, uzun vadeli ve en önemlisi de “kazan kazan” ilkesine sıkı sıkıya bağlıdır. Bu bağlamda, Afrika'daki büyükelçiliklerimizin sayısı artmış, 2002 yılında Afrika'da sadece 12 büyükelçiliğimiz bulunurken bu sayı bugün 44'e yükselmiştir. Ayrıca, büyükelçiliklerimizin yanı sıra, TİKA, AFAD, Yunus Emre Enstitüsü, Maarif Vakfı, Türkiye Diyanet Vakfı, Anadolu Ajansı, Türk Hava Yolları gibi kurumlarımızla kıtadaki faaliyetlerimiz daha da yaygınlaşmıştır. Bunun yanı sıra, Afrika'yla ekonomik ve ticari ilişkilerimiz de hızlı bir şekilde artmaktadır. Afrika Kıtası'yla toplam ticaret hacmimiz son yirmi yılda 5 kattan fazla artış göstermiş, özellikle Sahra Altı Afrika ülkeleriyle olan ticaretimiz yaklaşık 10 kat artmıştır. Bugün çoğu Türk şirketleri Afrika ülkelerinde çözüm ortağı olarak görülmekte ve devlet başkanları tarafından ülkelere yatırım yapmaya davet edilmektedir, bu da ekonomideki en büyük hedeflerimizden olan ihracatımızın temelini oluşturmaktadır. Afrika ülkeleri de ülkemize ilgisiz, kayıtsız kalmamış; 2008 yılının başında 10 olan Ankara'daki Afrika büyükelçiliklerinin sayısı bugün 38'e çıkmıştır.

Değerli milletvekilleri, malumunuz üzere, bölgemizde yanan ateşler tüm coğrafyada ciddi insani krizleri de tetiklemiştir. Tarih bize gösterdi ki bugün Filistin'deki mevcut insani ihtiyaçlara, sağlık ihtiyaçlarına bile ambargo koymaya çalışan anlayışın karşısında yüce devletimizin girişimleri tüm dünyada bir merhamet timsali olarak tarihe geçmiştir. Bugün Lübnan ve Filistin'de, dün Karabağ'da yaşanan insanlık suçlarının tamamına “Dur!” diyebilen, kararlı duruş gösterebilen tek ülke Türkiye

olmuştur. Bir taraftan, kendilerini ilgilendirmeyen hiçbir konuya, bırakın müdahale etmeyi, yorum dahi yapmayan Batılı devletlerin karşısında tüm dünyanın gördüğü bir dost eli yine bizim tarafımızdan mazlumlara uzatılmıştır. Yine, bu kapsamda, 2013 yılında Orta Afrika Cumhuriyeti'nde iç savaşın patlak vermesinin ardından ülkede yaşanan şiddetin kurbanlarına yardım eli uzatan, aynı amaç doğrultusunda uluslararası toplumu harekete geçirmek üzere girişimde bulunan ilk ülkelerden biri Türkiye olmuştur. Orta Afrika Cumhuriyeti'nde meydana gelen iç savaş neticesinde ülkedeki güvenlik ve insani durum kötüye gitmiş, MINUSCA da bu amaç doğrultusunda oluşturulmuş ve Türkiye asker desteği sağlamıştır.

Bildiğiniz gibi, Türkiye Birleşmiş Milletler barış operasyonlarına katkı sağlamakta, dünyanın çeşitli yerlerinde barışı desteklemekte ve koruma operasyonlarına NATO bünyesinde destek vermektedir. Bu çerçevede de Afrika'da bölgesel istikrar ve barış için tehdit oluşturan insani ve siyasi krizlerin çözümüne ülkece katkıda bulunmak da söz konusu politikamızın bir gereğini oluşturmakta ve bölge halkının refahı için sorunların bir an önce çözülmesi amaçlanmaktadır. Orta Afrika Cumhuriyeti'ndeki çatışma ortamının nihayete erdirilmesi bu sorunların diğer ülkelere sirayet etmemesi açısından önem taşımaktadır. Nitekim bahse konu ülkelerin coğrafi konumu ele alındığında buradaki istikrarsızlığın Sahra bölgesindeki diğer terör örgütlerini de güçlendirmesi bir gerçektir. Bu itibarla, Orta Afrika Cumhuriyeti'ne, MINUSCA güçlerine ülkemiz tarafından sağlanacak katkıların bahse konu bölgeyi terör örgütlerine karşı mücadelesinde güçlendirmeye destek vermesinin yanı sıra, bunun gerek terörün her türlüyle olan mücadelemize gerek bölge ülkeleriyle olan ilişkilerimize olumlu yansıyacağı bir gerçektir.

Sayın milletvekilleri, bu tezkere Birleşmiş Milletlerin üye devletlerinden talep ettiği bir taahhüttür. Olası müdahaleler gerektiğinde hızlı aksiyon alabilmek, bir tek masumun ölümünü engellemek adına yüce Meclisimizden talep ettiğimiz bu tezkere, Silahlı Kuvvetlerin gerektiğinde orada olacağı hususunda Birleşmiş Milletlere vermiş olduğumuz bir taahhüttür. Bu konuya “Zaten asker göndermiyoruz, o yüzden tezkereyi onaylayamayacağız.” diyen bir yaklaşımla bakmak küresel güç olma iddiamıza ket vuracak bir yaklaşımdır. Bu itibarla, ülkemizin çıkarlarının korunması, bayrağımızın her yerde dalgalanması ve karşılıklı iş birliğinin güven içerisinde geliştirilmesiyle bölgedeki gelişmeleri izleyebilmemiz için Türk Silahlı Kuvvetlerimizin bir yıl daha bölgede olacağını taahhüt etmemiz gerekmektedir.

Orta Afrika'da bölgesel istikrar ve barış için tehdit oluşturan insani ve siyasi krizlerin çözümüne askerî ve siyasi katkıda bulunmak, ülkemizin askerî ve siyasi aktör olarak bölgede etkinliğinin artmasının yanı sıra ticari ve ekonomik iş birliklerine de büyük katkı sağlayacaktır. Bu itibarla, bu tezkerenin onaylanmasını temenni ediyor, tüm dünyada barış ve huzurun sağlanmasına vesile olmasını diliyorum. Rabb'im, savunma sanayisinde, sahada, yurt içinde, yurt dışında, bayrağımızın dalgalandığı her alanda vatani ve milleti için görev yapan, vatani ve milleti için yaşayan hiçbir vatandaşımızın ayağına taş deşdirmesin.

BAŞKAN – Âmin.

ŞENGÜL KARSLI (Devamla) – Sözlerime son verirken, bir kez daha, dünkü hain terör saldırısında şehit olan kardeşlerime Allah'tan rahmet diliyor, yaralı kardeşlerime acil şifalar diliyorum. Tezkeremizin hayırlı olmasını temenni ediyorum. Başta ülkemiz olmak üzere dünyanın her tarafındaki her türlü terör tehdidiyle olan mücadelemize azimle ve kararlılıkla devam edeceğiz diyor, Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Cumhurbaşkanlığı tezkeresi üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Tezkereyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının bir tezkeresi vardır, okutup oylarınıza sunacağım.

3.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, “TUSAŞ’a Yönelik Terör Saldırısı” konulu tezkeresi (3/935)

24/10/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

23 Ekim 2024 tarihinde Ankara’da Türk Havacılık ve Uzay Sanayii Anonim Şirketi tesislerine yönelik terör saldırısı ülkemizin barışına ve huzuruna kasteden alçakça bir girişimdir. Şehitlerimize Allah’tan rahmet, yaralılarımıza acil şifalar dileriz. Milletimizin başı sağ olsun.

Hiçbir güç ülkemizin ve milletimizin birlik ve beraberliğini bozamayacaktır. Arkasında emperyalist güçlerin ve karanlık odakların olduğu terör saldırıları ülkemizin huzur ve istikrar ortamına zarar veremeyecektir.

Bu saldırının esas amacı, millî savunma sanayimiz ve tam bağımsız Türkiye istikametinde kararlı yürüyüşümüzdür. Saldırı sonrasında milletimizin gösterdiği metanet ve birlik duygusu, tarihten gelen millet olma bilincimizin simgelediği çelikten irade her türlü terörist girişimi boşa çıkaracak güçtedir. Burada, millî iradenin tecelligâhı, demokrasimizin merkezi Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak terör örgütlerine ve tüm destekçilerine karşı mücadele etme kararlılığımızı bir kez daha ifade ediyoruz.

Ortak duruşumuzu ilan eden bu tezkerenin kabulünü ve bu kararın Resmî Gazete’de yayımlanması hususunu Genel Kurulun tasviplerine arz ederim.

Numan Kurtulmuş

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

BAŞKAN – Tezkerayı oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Tezkere kabul edilmiştir.

Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.43

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 19.10

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Yasin ÖZTÜRK (Denizli), Adil BİÇER (Kütahya)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 12’nci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

B) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- Saadet Partisi Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Bülent Kaya tarafından, Emniyet teşkilatının sorun ve beklentilerinin tespit edilerek sorunların kapsamlı programlarla çözüme kavuşturulması amacıyla 24/10/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 24 Ekim 2024 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN – Saadet Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım, oylarınıza sunacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 24/10/2024 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Bülent Kaya

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

İstanbul Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Bülent Kaya tarafından, Emniyet teşkilatının sorun ve beklentilerinin tespit edilerek sorunların kapsamlı programlarla çözüme kavuşturulması amacıyla 24/10/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 24/10/2024 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklama üzere, Saadet Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Mesut Doğan konuşacaktır.

Buyurun Sayın Doğan. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA MESUT DOĞAN (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlarken dün TUSAŞ’a yönelik gerçekleştirilen hain terör saldırısını lanetliyorum. Şehitlerimize Allah’tan rahmet, yakınlarına sabır, yaralılara da şifalar diliyorum.

Değerli milletvekilleri, hepimiz bu Gazi Meclise girerken bizleri karşılayan, gece gündüz güvenliğini sağlamak için yorulan polis arkadaşlarımızla birlikte mesai yapmaktayız. Bizler burada insanca yaşamın mümkün olduğu huzurlu bir Türkiye’nin inşası için çalışırken onlar da bizim

güvenliğimiz için yeri geldiğinde saatlerce beklemektedirler. Peki, daha dört ay önce Meclisimizde görev yapan bir polisin intihar ettiğini kaç kişi duydu? Eğer şu dakikalarda bir polis daha canına kıymadıysa ocak ayından bu yana intihar eden 54 polisten yalnızca biriydi o kardeşimiz.

Polis intiharları Emniyet teşkilatında gittikçe büyüyen sorunların gün yüzüne çıktığını göstermekle kalmayıp aynı zamanda toplumun önemli bir kesiminin içinde bulunduğu sosyal krize işaret etmektedir. Polislerimiz yıllar süren özverili çalışmalarını ne yazık ki giderek ağırlaşan koşullar altında sürdürmek zorunda kalmaktadırlar. Uzun çalışma saatleri, mesai karşılığında hiçbir ek ücret almamak ve adaletsizliklerle dolu atama ve yer değiştirme uygulamaları onların sabrını tüketen bir boyuta ulaşmıştır. Amirlerin uyguladığı psikolojik baskılar ve artan mobbing vakaları teşkilatın iç huzurunu yerle bir etmektedir. Bırakın toplumun huzurunu sağlamayı, polislerimiz kendi içlerinde huzursuzlukla maalesef boğuşmaktadırlar. Bir çınar bile köklerinden zarar görürse devrilir. Aile de bir insanın ve bir toplumun köküdür. Ancak, polislerimizin aile bütünlükleri Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği'ndeki eksikliklerle bozulmakta, keyfi uygulamalarla parçalanmaktadır. Öte yandan, on iki-otuz altı saatlik çalışma sisteminin yasal zemine oturtulmaması, yerel yöneticilerin keyfi uygulamalarına maruz kalmaları onların fiziksel ve ruhsal sağlığını tehdit etmektedir. Elbette bu koşullar altında çalışan bir insanın yaşam enerjisinin yüksek olması asla düşünülemez.

Bir başka ağır yük ise ikinci kez şark görevi. Daha önce bir kez bu zorlu görevi yerine getiren Emniyet mensuplarımız, şimdi tekrar ikinci şark görevine gitmeye zorlanmaktadır. Kimi personel şark görevini hiç yapmazken kimilerinin ikinci kez bu zorunluluğa mecbur bırakılması iç barışı bozan büyük bir adaletsizliktir. Ne yazık ki bu gerçekler karşısında hâlâ Emniyet teşkilatının sorunlarına kalıcı çözümler üretilememekte, polislerimizin talep ettiği haklar göz ardı edilmektedir. Ankara Milletvekili olarak şahsım tarafından konuyla ilgili verilen soru önergesi, üzülererek ifade ediyorum ki, ilgili Bakanlık tarafından cevapsız bırakılmıştır.

Değerli arkadaşlar, polislerimizin canına kıymasına neden olan sadece bu ağır çalışma koşulları değildir; artan hayat pahalılığı, ekonomik zorluklar, sosyoekonomik sorunlar ve kişisel sıkıntılar bu ağır tabloyu tamamlamaktadır. Kurtuluş kapısı olarak görülen bahis ve kripto pek çok meslekte olduğu gibi Emniyet teşkilatında da bir tufan misali ağır hasarlar bırakarak büyümektedir. İntiharların en önemli nedenlerinden biri olarak görülen geçim sıkıntısı kumar bağımlılığı ve kripto gibi yalancı çözümlerle birleşince daha da büyük trajedilere neden olmaktadır. İktidar, fedakârlıkla çalışan Emniyet mensuplarının sesine kulak tıkamamalı, sorunları halı altına süpürmemelidir. Biliniz ki kendi iç huzurunu sağlayamayan bir polis toplumun huzurunu temin edemez, kendi hayatında sorunlarla boğuşan bir polis vatandaşın sorunlarına asla çare olamaz. İktidar, bu milletin güvenliği için omuzlarında ağır yük taşıyan polislerimizin feryadını duymalı, artan intihar vakalarının karanlık gerçeğiyle yüzleşmelidir; intihar eden her bir polisimizin yalnızca birer istatistik değil aynı zamanda kaybedilen bir insan, yıkılan bir hayat, dağılan bir aile olduğunu unutmamalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

MESUT DOĞAN (Devamla) - Eğer iktidar sokakları huzurlu, toplumu güvende hissettireceğini söylüyor ise polislerimize mutlaka sahip çıkmalı, sorunlarını çözüme kavuşturmalıdır. Zira polislerimize sahip çıkmak sokaklarımıza sahip çıkmaktır. Polislerimize sahip çıkmak vatandaşlarımızın kendini güvende hissetmelerini temin etmektir çünkü polislerimize sahip çıkmak sokakta yürüyen kadınları, uyuşturucu batağına düşen gençlerimizi korumak ve onlara sahip çıkmaktır diyor, hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Aydın Milletvekili Ömer Karakaş.

Buyurun Sayın Karakaş. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ÖMER KARAKAŞ (Aydın) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Saadet Partisinin verdiği grup önerisi üzerine söz almış bulunmaktayım.

Öncelikli olarak, dün TUSAŞ'ta yapılan terör saldırısını lanetliyorum, kınıyorum. Tabii ki TUSAŞ ülkemizin stratejik öneme sahip çok önemli bir kuruluşudur. Şimdi, belki birçok arkadaşımız bilmeyebilir, özellikle İHA ve SİHA'ların yapıldığı -ki birçoğumuz bunu Baykarın yaptığını, özel sektörün sadece yaptığını düşünür, evet, Allah razı olsun, onlar da yapıyor ama TUSAŞ bu konuda çok daha iyi teknolojiye sahip- eksi 40 derecelere varan uçuşların olduğu, İHA ve SİHA'ların yapıldığı önemli bir kuruluşumuzdur; maalesef tabii, bu tarz kuruluşlarda, bu tarz stratejik kurumlarda özel güvenliğin yerine polisin, askerin güvenlik alması daha doğru bir yaklaşım olacaktı. Şimdi, çünkü terör saldırısına baktığımızda görüyoruz ki terörle müzakere olmuyor çünkü terörle müzakerenin sonu bitmiyor. Şimdi, bakıyoruz, maalesef uzun yıllardır söylenen bir şey var: Türkiye Cumhuriyeti devletine yüz yıl ömür biçilmiş ve düğmeye basılmış, hepsi koro hâlinde aynı şeyi söylüyor. Bakınız, şu an Mecliste 6 tane grup var, İYİ Parti Grubu hariç diğer 5 tane grup aynı şeyi söylüyor, terörle müzakere yolunu açıyor. Şimdi, değerli milletvekilleri, maalesef biz yalnız kalmış durumdayız ama bizim yalnız kalmamız kanımızın son damlasına kadar ülkenin bekası için mücadele etmekten bizi asla yıldırmayacaktır. Şimdi, terörün talebi bitmeyecektir; terörün çıkış noktasına baktığımızda, terör üniter yapıyı bozacak; birçok milletli, birçok dilli federal bir yapı istiyor; bunların hiçbirine geçit vermeyeceğiz. Bizim burada cesedimiz çiğnenmediği müddetçe de hiçbir bölücübaşı bu kürsüden hitap edemeyecektir.

Şimdi Emniyet teşkilatımızın sorunlarıyla ilgili birkaç şey söylemek istiyorum. Emniyet teşkilatımız, gerçekten canıyla dişıyla mücadele verirken, günde en az on iki saat görev yaparken, bunlara mobbing uygulanırken zor şartlarda görev yapan, yoksulluk içerisinde, hayat pahalılığı içerisinde sıkıntı yaşayan teşkilatımızdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

ÖMER KARAKAŞ (Devamla) – Bunların ivedilikle sosyal imkânlarını genişletmemiz, maaşlarına zam yapmamız ve bunların sıkıntılarını çözmemiz lazım. Bugün Emniyet teşkilatımızda devam eden sürekli intihar girişimlerini durdurmamız ve bu düşüncüyü bunların aklından artık çıkaracak hâle getirmemiz lazım. O yüzden Emniyet teşkilatımız başta devletine güvenmeli, devletine güvenirse o mücadeleyi verebilir. Şimdi, terörle müzakere yaparken Emniyet teşkilatımızın güvenini, gücünü, mücadelesini de kıyoruz.

Bütün Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Mehmet Kamaç.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA MEHMET KAMAÇ (Diyarbakır) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Önergede Emniyet teşkilatının çalışma sorunlarına ilişkin belirtilen konular aslında bir bakıma kamu çalışanlarının genel sorunlarının bir parçasıdır maalesef. Polislik gibi özel eğitim ve hazırlık gerektiren bir meslek alanına işsiz kalma kaygısıyla başvuran, kendi branşlarında iş bulamayan yani atanamayan üniversite mezunlarının polis olarak alınması en büyük problemi oluşturmaktadır. Hayatı boyunca belki başka bir meslek yapmanın hayalini kurmuş ve bütün eğitim hayatını bu hayali için kurgulamış birisi hiç hesapta yok iken işsiz kalma kaygısıyla polis olmuşsa onun bu meslekten mutlu olmasını beklemek

imkânsızdır. Mühendisler, öğretmenler ve hatta akademisyenlerin de polis olduğunu hepiniz biliyorsunuz. AKP'nin temel politikalarından biri olan, bütün kamu kurumlarında yaptığı gibi Emniyette de parti yanlısı amirler görev başında ve kamuda çalışanların tamamında olduğu gibi polisler de kendini bu ülkede aslında güvende hissetmiyor. AKP tüm kamu çalışanlarında olduğu gibi polis memurlarını da mutlak itaate zorlamakta ve kamu kurumlarında uygulanan mobbing sıradan bir uygulama hâlini almaktadır.

Bir diğer önemli nokta ise halkı ve işçileri koruması gereken Emniyet mensupları nerede, ne zaman bir sendika ve işçi eylemi olsa özel şirketi koruma örgütüymüşcesine işçilerin karşısına diktiriliyor. Polisin asli görevi şirketi korumaktan çok hak talebinde bulunan işçileri korumak, onların güvenliğini sağlamaktır. Bu tür görevlendirmeler kolluk için büyük bir angarya niteliğindedir. Bu uygulamalarla kolluk ve emniyet güçleri halkla karşı karşıya getirilmekte ve kolluk güçleri ile halk arasında huzursuzluğa yol açılmaktadır.

Böylesi koşullar altında çalıştırılan Emniyet mensuplarının sendika kurma ve özlük hakları konusunda kendi taleplerini ifade etme hakları da yasayla maalesef engellenmiştir. Demokratik toplum düzeninin en önemli unsurlarından biri olan örgütlenme ve sendikalaşma hakkı Emniyet mensupları için söz konusu değildir. Tüm bu sorunların bir birikimi olarak Emniyet mensupları, karşılaştıkları bu ağır stresin acısını âdeta karşı karşıya getirildikleri işçiden, göstericiden, halktan çıkarmak tutumuna da yönelebilmektedirler.

Ayrıca, polis seçiminde ve görevlendirilmesinde de ciddi sorunlar bulunmaktadır. Polisi şirketlerin özel koruma birimi hâline getiren iktidar bir yandan da Emniyet teşkilatını iktidar partisinin emrine sokmaktan geri durmamıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

MEHMET KAMAÇ (Devamla) – Böylece hem çalışanların temel hakları ihlal edilmekte hem de Emniyet çalışanları tüm kamuya değil sadece iktidar partisine ve şirketlere hizmet eden bir yapı hâline getirilmiştir.

Tüm bu çalışma koşullarının bir sonucu olarak Emniyet mensupları arasındaki intihar oranı diğer mesleklerle oranla yüksektir. 2024 yılının ilk dokuz ayında 52 Emniyet mensubunun intihar ettiği belirtilmektedir. Başta bu önergede konu edilen Emniyet teşkilatı olmak üzere tüm kamu çalışanlarının çalışma koşullarının iyileştirilmesi için acil bir eylem planına ihtiyaç olduğunu belirtiyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan.

Buyurun Sayın Ceylan. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ÖZGÜR CEYLAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Emniyet çalışanlarımızın sorunlarının araştırılması konusundaki Saadet Partisi grup önerisi üzerinde partim adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerimin başında, dün TUSAŞ'a yapılan terör saldırısını lanetliyor, şehitlerimize Allah'tan rahmet, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum. Terör asla hedefine ulaşamayacaktır, tıpkı dünkü hain saldırıda olduğu gibi terörden medet umanlar karşılarında milletimizi ve kahraman güvenlik güçlerimizi bulmaya devam edeceklerdir.

Değerli milletvekilleri, önergeyle, mesai kavramı olmaksızın ailelerini hiçe sayarak çok zor şartlarla, fedakârlıkla görevini yürüten Emniyet personelimizin sorunlarına dikkat çekilmek istenmektedir. Takdir edilmek “Bir ihtiyacınız, eksiginiz var mı?” diye sorulmak şöyle dursun, uzun mesai saatleri ve özlük haklarındaki yetersizlikler; 15 Temmuz hain darbe teşebbüsü sonrası dahi etkisi süren tarikat, cemaat yapılanması etkisiyle yer yer yaşanan amir ve müdür baskısı polisimizi bunalmış durumdadır. Polis içerisinde tarikat, cemaat yapılanmasına kesinlikle izin verilmemelidir.

Geçmişte bunun ne yere yol açtığını hep birlikte gördük. Maalesef aynı yanlışlar yine yapılıyor değerli arkadaşlar. Pırıl pırıl genç polisler görüyoruz; bu gençlerimizin işlerini severek, kendilerini adayarak yapmaları için onların üzerindeki her türlü siyasi baskı kaldırılmalıdır. Bu baskılar nedeniyle hiçbir dönemde olmadığı kadar yönetimde keyfiyet ve adamcılık başlamış, personelin psikolojisi bozulmuş, işini severek yapan polisimizin ayakları geri geri gitmeye başlamıştır. Ayrıca, polislerimizin çok ciddi ekonomik sıkıntıları bulunmaktadır, özlük hakları acilen iyileştirilmelidir. Polisimiz şehit olmaktan değil emekli olmaktan korkmaktadır. Stres ve ekonomik kriz koşulları altında fazla mesai ücreti almaksızın çalışma, amir, müdür baskısı gibi sayamayacağımız bir dolu sorun nedeniyle polisimiz kaygılı, mutsuz ve gelecekte umutsuzdur. Tüm bu olumsuzluklar sonucunda polislerimizde intihar vakaları da dikkat çekici düzeyde artmıştır. Dört vardiyalı 12/36 saatlik çalışma sistemiyle bir ömür görev yapmak ne kadar insanidir değerli milletvekilleri? Son dönemde icat edilen ikinci şark görevi de personelin aile düzenini paramparça etmektedir. Tabii, ikinci şarkını tamamlayan personelin varlığının yanında henüz şark görmemiş hamilikart yakınlarının varlığı da personelin motivasyonunu düşürmektedir. Geç olmadan polislerimizin çalışma hayatındaki tüm bu zorluklara önlem alınmalıdır değerli arkadaşlar. Namlunun ucunda yaşayan Emniyet mensuplarımıza daha iyi bir çalışma şartı borcumuzdur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR CEYLAN (Devamla) - Bu duygu ve düşüncelerle, Emniyet çalışanlarımızın sorunlarının araştırılması için verilen bu öneriye lehte oy kullanacağımızı belirtiyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Kocaeli Milletvekili Veysel Tipioğlu.

Buyur müdür, buyur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA VEYSAL TİPİOĞLU (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Saadet Partisinin vermiş olduğu önerge üzerine AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, yüce Meclisimizi ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime, dün Kahramankazan’da TUSAŞ tesislerine yönelik yapılan, aziz milletimizi derinden üzen terör saldırısını şiddetle lanetleyerek başlamak istiyorum. Bu alçak saldırı sadece TUSAŞ tesislerini değil, sadece masum canları değil aynı zamanda ülkemizin güvenliğini, istikrarını ve geleceğini hedef almıştır. Bu tür saldırılarla ülkemizi zayıflatmak isteyen terör örgütleri ve onların tasmalarını tutanlar asla amaçlarına ulaşamayacaklar. Bu hainliği planlayanlar, destekleyenler ve gerçekleştirenler Türkiye Cumhuriyeti devletin demir yumruğundan kaçamayacaklar; nerede saklanırlarsa saklansınlar, hangi deliğe girerlerse girsinler bu milletin öfkesinden ve Türk adaletinden kurtulamayacaklardır. Kardeşliğimizi zedelemek isteyen hainlere karşı mücadeleimiz her alanda sürecektir. Bundan sonra da adı ne olursa olsun tüm terör örgütlerine karşı en sert tedbirleri almaktan geri durmayacağız.

Bu vesileyle, saldırıda hayatlarını kaybeden şehitlerimize Rabb’imden rahmet, yaralılarımıza da acil şifalar diliyorum.

Değerli milletvekilleri, bugün burada ben de otuz beş yıl şanla, şerefle üniformasını giydiğim Emniyet teşkilatının sorunlarını konuşmak için, Saadet Partisinin önergesiyle ilgili konuşacağım. Evet, Emniyet teşkilatı ülkemizin güvenliğinin, huzurunun ve kamu güvenliğinin sağlanması noktasında çok üstün bir vazife anlayışıyla görev yapan teşkilatların başında gelir. Polislerimiz toplumun her kesiminin güvenliği için gece gündüz demeden çalışır; onların görev aşkı ve fedakârlığı her türlü takdirin üzerindedir ancak bu zor görevleri yerine getirirlerken karşılaşılan ciddi sorunlar da vardır. Biz AK PARTİ iktidarı olarak bu sorunları yirmi iki yıldır, iktidarda olduğumuz günden beri çözmeye devam

ediyoruz. Teknik, personel, altyapı, teknolojik altyapı gibi bütün imkânları seferber ederek Emniyet teşkilatını destekliyoruz. Ancak elbette günümüzde de çok ciddi sorunları var. Özellikle bunlardan bir tanesi çalışma şartlarındaki zorluk, çalışma sürelerindeki uzunluk. 2002 yılında İçişleri Bakanlığının bir genelgesi var, bir yazısı var. Bu yazıya göre polisler 4 grup hâlinde “12/36” dediğimiz sistemde çalışacaklar. Bunu uygulamaya koyduk.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

VEYSAL TİPİOĞLU (Devamla) – Ben de salı günü Sayın İçişleri Bakanımızla bir saati aşkın bir görüşme yaptım. Konu, polislerin çalışma şartlarının düzeltilmesiydi, bütün ülke genelinde 4 gruplu 12/36 sistemine geçilmesiydi. Bununla ilgili antant kaldık, inşallah önümüzdeki günlerde bu gerçekleşecek.

Yine, önemli sorunlardan bir tanesi polisin ikinci şark problemi. Saygıdeğer milletvekilleri, polis ikinci şarka 40 yaşında gidiyor. 40 yaşında gittiğinde çocukları ortaokulda, lisede, fen lisesinde öğrenci. Görev değişmesi onların hayatında çok ciddi problemlerin oluşmasına sebebiyet veriyor. Bu konuda da İçişleri Bakanımızla antant kaldık, inşallah ikinci şarkın da kaldırılması noktasında çok ciddi çalışmalar olacak.

Yine bu, Sayın Bakanımızla yaptığımız görüşmelerin önümüzdeki süreçte devam edeceğini de ifade etmek isterim. AK PARTİ iktidarları döneminde Emniyet teşkilatımız her türlü alanda desteklenmeye çalışılıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VEYSAL TİPİOĞLU (Devamla) – Bu, özellikle özlük hakları noktasında da ciddi çalışmalar yapmamız gerektiğini biliyoruz ancak ülkenin ve dünyanın içerisinde bulunduğu ekonomik şartları da göz önünde bulundurarak önümüzdeki dönemde Emniyet teşkilatının her türlü desteklenmesi şarttır.

Bu vesileyle de Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum ve görevleri başında olan tüm Emniyet teşkilatı personeline saygılarımı, hürmetlerimi sunuyorum ve aziz vatan için, bayrak için canlarından geçen bu kardeşlerimizi, şehitlerimizi rahmetle anıyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım, oylarınıza sunacağım.

2.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez tarafından, kamu güvenliğinde oluşan zaafiyetlerin giderilmesi ile terörle mücadelede daha etkili ve kapsamlı bir politika geliştirilmesi amacıyla 24/10/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 24 Ekim 2024 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

24/10/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 24/10/2024 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Turhan Çömez

Balıkesir

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Balıkesir Milletvekili Grup Başkan Vekili Turhan Çömez tarafından, kamu güvenliğinde oluşan zafiyetlerin giderilmesi ile terörle mücadelede daha etkili ve kapsamlı bir politika geliştirilmesi amacıyla 24/10/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 24/10/2024 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, İYİ Parti Grubu adına Balıkesir Milletvekili Sayın Turhan Çömez.

Buyurun Sayın Çömez. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; şüpheless Türkiye’deki bütün kurumlar son derece kıymetlidir, hepsinin özenle korunması lazım ancak bazı kurumlar var ki daha hassasiyetle korunması ve muhafaza edilmesi lazım.

Geçtiğimiz yıl, göz bebeğimiz İçişleri Bakanlığımız Emniyet Genel Müdürlüğümüzün önünde hain bir terör saldırısı gerçekleşti ancak ondan sonra bu terör saldırısıyla ilgili yapılan eleştirilerin cevapları gelmedi. Teröristler ülkeye nasıl girdi? Gittikleri yerlerden silahları nasıl aldılar? Birini katlederek kilometrelerce, yüzlerce kilometre gelerek Ankara’ya nasıl ulaştılar? Bunların cevapları gelmedi. Maalesef dün Ankara’da, Türkiye’nin kalbinde çok güzide bir kurumumuz, özenle korumamız gereken çok nadide bir kurumumuz hain bir terör saldırısına maruz kaldı. Tabii, bu ister istemez yeniden “Acaba bir güvenlik zafiyeti mi var? Problem nerededir?” bununla ilgili tartışmaları da gündeme getirdi.

Bakın, içimizde zaman zaman yurt dışında beraber NATO PA toplantılarında o ülkelerin savunma sanayisine yapılmış ziyaretleri birlikte gerçekleştirdiğimiz arkadaşlar var. Daha bundan birkaç gün önce Fransa’da bir savunma sanayisi işletmesine gittik ve hep beraber diplomatik pasaport taşıyan milletvekili olarak inanılmaz bir güvenlik bariyerinden geçtik. Pasaportlarımız alındı, ayrıca kartlar verildi, pek çok özel engelli bariyerlerden geçtik. Yanlış mıydı? Doğruydı. Peki, Türkiye’de neden biz böyle bir zafiyetle karşı karşıyayız?

Bakınız, TUSAŞ’a gelen teröristler bazı iddialara göre sınırdan geçmiş, kimi iddialara göre paramotorlarla gelmişler, bilmiyoruz. Ancak ortada şöyle bir gerçek var: Bunlar sırtlarında mühimmatlarla, patlayıcılarla, uzun namlulu silahlarla, otomatik silahlarla Ankara’nın kalbine kadar gelmişler; bir taksiciyi, bir emekçiye katletmişler ve onun cesedini katlettikleri taksinin arkasına koyarak TUSAŞ’a kadar ulaşmışlar ve bu vahim hadise maalesef gerçekleşmiş. Şimdi size bir kroki göstereceğim: Bakın, patlamanın olduğu yer, TUSAŞ’ın girişinin olduğu, ikinci girişinin olduğu yerin hemen önü. İlk gelen bilgiler, arkasındaki bagajda bir ceset taşıyan taksinin jandarmanın bulunduğu korunaklı bölgeden geçtiği yönündeydi. Çok önemli bir soru işareti; bir sarı taksi, içinde 2 kişi var, aracın içerisinde uzun namlulu silahlar var ve aracın bagajında katlettiği bir vatandaşımız var. Doğru düzgün kimlik kontrolü yapılmadan, bagajı incelenmeden -kaldı ki Ankara’da bir alışveriş merkezine dahi gitsek araçların bagajları açılır ve incelenir- bütün bunlar yapılmadan buradan geçiyor; hemen önünde yine plaka tanıma sistemi olan bir merkezi giriş var, ondan da bir anlamda kendini koruyarak katliamı gerçekleştirdiği mahale kadar ulaşıyor. Burada, baktığımızda, herhangi bir güvenlik önlemi alınmamış ve buradan yani iner-kalkar bariyerin bulunduğu yerden geçerek içeriye giriyor ve orada bazı çalışanları maalesef bir anlamda derdest ediyor, bir süre onları rehin tutuyor ve yine özel kuvvetlerimizin yaptığı hakikaten takdire şayan operasyonlarla katliam daha da büyümeden önleniyor.

Tabii, burada başka bir problem daha var. Bakın, daha orada çatışmalar sürerken, içeride rehinelere varken ve maalesef, yaralıları helikopterlerle taşınırken oradaki kamera görüntüleri çarşaf çarşaf bütün medyaya servis ediliyor. Terörün zaten iki amacı vardır: İnsanları katletmek ve bununla beraber bir

korku uyandırmak, endişe uyandırmak ama en az bunun kadar önemlisi, bir propaganda yapmak, dünyaya propaganda yapmak. Burada da amacına ulaştı; dış basında da maalesef bu görüntüler yer aldı ve Türkiye için çok ciddi bir kaygı uyandırdı. Tabiatıyla tüm bunları dikkatli bir şekilde ele almak, bu vahim olaydan ders çıkarmak; bunu bir siyasi polemik ya da tartışma malzemesi yapmadan bu zafiyetin, bu eksikliğin iyi niyetle, samimiyetle üstüne gitmek gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) – Tabii, burada vurgulamak istediğim bir başka konu daha var. Diğer partilerin mensupları arkadaşlarımız da bu eleştiriyi yönelttiler; üzüntü verici olan şu ki Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanı bu olayın olduğu gün, iktidar partisinin, bir siyasi partinin genel merkezinde o siyasi parti milletvekillerine brifing veriyor. Tabiatıyla burada, bu olayı eleştirmekle beraber, Millî İstihbarat Teşkilatının buradaki sorumluluğunu ve yetersizliğini, yine Emniyet Genel Müdürlüğünün ve tabiatıyla İçişleri Bakanlığının yetersizliğini enine boyuna konuşmak ve tartışmak durumundayız. Tabii, yapılan müdahalenin yerinde olduğunun, özellikle sağlık müdahalesinin zamanında ve yerinde olduğunun da altını çizmek isterim.

Allah bir daha bu ülkeye böylesi acı olaylar yaşatmasın, böylesi ızdıraplar yaşatmasın; birliğimizi, bütünlüğümüzü bozmasın ve yaşanan bu dramdan, bu acıdan, bu vahşetten ders çıkarıp bir daha olmaması için önlemler almayı nasip etsin.

Teşekkür ediyorum. (İYİ Parti ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Saadet Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin.

Buyurun Sayın Şahin. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, sözlerime Türk Havacılık ve Uzay Sanayi Anonim Şirketinin Ankara Kahramankazan tesislerine yapılan hain terör saldırısını kınayarak başlamak istiyorum. Terörü, her türlü terör örgütünü lanetliyorum. Şehitlerimiz var, şehitlerimize Allah’tan rahmet diliyorum, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum.

Kandan beslenen alçak terör örgütü maalesef yine can aldı, yine aileleri parçaladı, yine anaları yavrularından ayırdı. Biz, milletimizin birliğini ve beraberliğini zedelemeye çalışan bu alçaklara karşı millet olarak daha da kenetlenerek birlik içinde hareket edeceğiz diyorum. Dün saldırıdan kurtulan bir mühendisimiz hepimizi duygulandıran önemli bir şey söyledi: “Hainlere inat daha fazla çalışacağız, daha fazla üreteeceğiz.” İşte Türkiye bu, değerli milletvekilleri.

TUSAŞ, ülkemizin savunma sanayisi alanındaki en önemli stratejik kurumlarından biridir, ülkemizin teknolojik bağımsızlığı ve millî savunma endüstrisi için çok önemli çalışmaların yapıldığı bir kurumdur. Bu sebeple, saldırının yapıldığı yeri, yapılış şeklini ve yapılış zamanını not ettiğimizi özellikle vurgulamak istiyorum. Bir de bu kadar stratejik bir kurumun güvenliğinin sağlanması konusunda ortaya çıkan zafiyeti son derece sorunlu bulduğumu da ifade etmek istiyorum. Stratejik kurumları gözümüz gibi korumak zorundayız.

Evet, değerli milletvekilleri, zor bir dönemden geçiyoruz, tarihin sınamalarla dolu olduğu günler kapımızda; dünya büyük bir hesaplaşmaya doğru hazırlanırken biz dünün ezberleriyle yarını inşa edemeyiz. Hiçbir hukuku tanımayan katil bir devlet sınırlarımıza sinsice yaklaşırken ilk yapmamız gereken şey iç barışı sağlamaktır, terörü bu topraklardan tamamen söküp atmaktır. Bu milletin evlatları geçmişte çok acılar çekti. Uygulanan yanlış politikalar yüzünden vatandaşlarımız maalesef devletine

küstü. Çok can kaybedildi, onca zaman ziyan oldu. Şimdi, önümüzde büyük bir fırsat var. Geçmişin hatalarına düşmeden, aynı yollarda duran aynı tuzaklara takılmadan yeni bir sayfa açmak zorundayız. Daha önce de bu kürsüden ifade etmiştim, çözüm süreci Türkiye için doğru bir projeydi ama yanlış olan şey devletin iyi niyetinin istismar edilerek kamu düzeninin bozulmasıydı. Sorunun çözümü için tam demokrasi ve tavizsiz kamu düzeni esastır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

İSA MESİH ŞAHİN (Devamlı) – Evet, barış çağrısı doğrudur, kucaklaşma çağrısı çok değerlidir ancak aziz milletimizin kanıyla kurulmuş Gazi Meclisimizde eli kanlı bir teröristbaşının çözüme katkı sunma amacıyla konuşturulma düşüncesini şehitlerimizin ruhuna hürmeten kabul etmemiz de mümkün değildir. Bu çağrıyı samimi bir çözüm iradesinin mübalağalı bir şekilde ifade edilme biçimi olarak okuduğumuzu da ifade etmek istiyorum çünkü çözümün adresi ne Kandil’dir ne İmralı’dır; sorunların tek çözüm adresi burasıdır, Türkiye Büyük Millet Meclisidir, demokratik siyasettir.

Şunu da vurgulamak isterim: Terörle mücadelede kararlılığımızdan asla taviz vermeyeceğiz. Her bir vatandaşımızın güvenliğini tesis etmekten asla taviz vermeyeceğiz. Bu sorunun çözümünde tam demokrasi ve eksiksiz kamu düzeni anlayışının esas alınması gerektiğini bir kere daha Meclis tutanaklarına not düşerek bu acı olayda şehitlerimize tekrar Allah’tan rahmet diliyorum.

Sizleri saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Muğla Milletvekili Cumhur Uzun.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA CUMHUR UZUN (Muğla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Dün ülkemizin başkentinde, göz bebeğimiz olarak gördüğümüz Türk Havacılık ve Uzay Sanayii (TUSAŞ) yerleşkesine hain terör örgütü tarafından kallesçe bir saldırı düzenlendi. Ne yazık ki bu saldırıda 5 yurttaşımız şehit olurken çok sayıda yurttaşımız da yaralandı. Bu hain saldırıda hayatını kaybeden şehitlerimize Allah’tan rahmet dilerken yaralılarımıza acil şifa dileklerini iletiyor, ülkemize ve milletimize başsağlığı ve sabırlar diliyorum. Terörden çok acılar çekmiş, terör belasını yaşamın her alanında hissetmiş bir ülkenin yurttaşı, milletvekili olarak söylüyorum: Terörü ve teröre destek veren herkesi lanetliyorum.

Değerli arkadaşlar, teröre bugüne kadar binlerce şehit, on binlerce yaralı ve milyonlarca mağdur yurttaş verdik. Özellikle son yıllarda 10 Ekim Ankara Gar katliamından bugüne, İstanbul Sultanahmet’te turist kafilesine, Ankara’da askerî servis aracına, Kızılay’da Güvenpark’a, Diyarbakır’da polis servisine, İstanbul Atatürk Havalimanı’na, Beşiktaş stadyumuna, Emniyet Genel Müdürlüğünden İzmir Adliyesi giriş kapısına varana kadar onlarca hain terör saldırısı ve bir de alçak darbe girişimiyle karşılaştık. Bu saldırılarda her yaştan ve her meslekten yurttaşımız can verdi, şehit oldu; yaralandı, gazi oldu, sakat kaldı. Her birisi anneydi, babaydı, evlattı; her birisi yaşam dolu yarınlara umutla bakmaya çalışan insandı, candı.

Değerli arkadaşlar, çünkü hain saldırı bizi bir kez daha “Bu saldırıları neden engelleyemiyoruz?” diye durup düşünmeye davet etti. Saldırıların faillerini bulup en etkili şekilde cezalandırmak elbette önemli ve gerekli ama daha da önemlisi, bu saldırıyı yaşanmadan tespit edebilmek ve daha işin başında bunu önleyebilmek değil midir? Bakın, son yıllarda bu konuya dair bu yüce çatı altında onlarca araştırma önergesi verilmesine rağmen hepsi reddedildi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

CUMHUR UZUN (Devamla) – Canlarımızı verdiğimiz bu saldırılarda varsa yaşanan güvenlik zafiyetlerini, görev ihmallerini, istihbari eksiklikleri ve alınmayan önlemleri neden araştırmayalım? Meclisimizce onlarca önemli konu için araştırma komisyonu kuruldu. Sporda dopingi ve spor kulüplerinin sorunlarını araştıran Meclisimiz -ki onlar da tabii önemli ama- neden böylesine daha önemli bir konuda Meclis araştırması açmasın?

Gelin, bu öneriye destek verin, varsa kamu güvenliğine dair güvenlik zafiyetlerini belirleyelim diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Şahin'e söz veriyorum.

Buyurun Sayın Şahin. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MEHMET ŞAHİN (Kahramanmaraş) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Partinin grup önerisi üzerine söz almış bulunuyorum.

Dün, savunma sanayisi konusunda Türkiye'nin göz bebeği olan merkez kurumu TUSAŞ'a yapılan saldırıda şehit olan kahramanlarımıza başsağlığı diliyor, yaralılara acil şifalar diliyorum. Türk milletinin başı sağ olsun, ailelerine sabır diliyorum.

Niye TUSAŞ hedef, bakmakta fayda vardır diye düşünüyorum. Türkiye'nin yanı başında kıyamet kopuyor. Özellikle Türkiye'nin güneyinde yaşananları Türkiye'nin son dönemde karşı karşıya kalmış olduğu terör olaylarıyla birlikte değerlendirdiğimizde büyük resmi daha iyi görürüz diye düşünüyorum. Biraz Osmanlı'nın son dönemine benziyor. Yüz yıl öncesine gidelim yaklaşık olarak, yüz yıl önce şunu yaptılar, dediler ki: "Büyük bir Arap devleti kuracağız, başına sizi getireceğiz. Hatta isterseniz halifeliği de size vereceğiz." Süreç bitti, o günkü Osmanlı barışının olduğu yerde Osmanlı barışı bozulduktan sonra kandırılanlar Paris'e gittiklerinde yüzüstü bırakıldılar. Ne büyük Arap devleti ortada kaldı ne de halifelik onlarda kaldı, sadece İsrail'in güvenliğini sağlayacak bir yapı oluşturdular ve Osmanlı barışı bozulmuş oldu. Şimdi, geline süreçte, günümüzde aynen yüz yıl önce olduğu gibi siyonist ve emperyalist projeyi gerçekleştirmek için bölgemizin -Türkiye'nin demiyorum sadece- Kürtlerini kullanmak istiyorlar. Sayın Devlet Bahçeli'nin çıkışının, aynı zamanda Sayın Cumhurbaşkanımızın Cumhur İttifakı'nın açmış olduğu fırsat penceresinin değerlendirilmesi konusundaki koyduğu iradenin iyi takip edilmesi lazım. Siyonist-emperyalist denklemin karşısında bir millî denklem kuruluyor; ya millî denklemin bir parçası olacağız ya da siyonist-emperyalist denklemin aparatı veya kurbanı olacağız. Türkiye ortaya koymuş olduğu iradeyle sadece kendi Kürtlerine değil, bölge Kürtlerine şu mesajı veriyor: Bölgenin Kürtlerini siyonist-emperyalist projeye kurban vermeyeceğiz.

Kamu güvenliği konusunda tabii ki önergeyle ilgili birkaç söz söylemek istiyorum. Devletler çökertildiği için ve çöktüğü için özellikle Basra Körfezi'nden Akdeniz'e kadar kalan kısma baktığımızda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET ŞAHİN (Devamla) – ...şunu görüyoruz: Burada sınırı tek taraflı koruyamıyorsunuz. Devletler çöktüğü için bu yük tamamen bir devletin üzerinde kalıyor ve biliyorsunuz, destek de buluyor buradaki devlet dışı aktörler. O zaman bütün yük Türkiye'nin üzerine kaldığı için sürekli yapması gereken birkaç adım var. Bunlardan bir tanesi "içeride istikrarlı iç güvenlik yaklaşımı" diye Türkiye'nin geliştirmiş olduğu bir yaklaşım var. Bu, şu: Sürekli terörle mücadele. İki, tehlikeyi kaynağında kurutma girişimi ki bunu da sürdürüyor biliyorsunuz. Üç, Türkiye terörle mücadelesinde müttefiklerine dahi güvenemeyeceği için kendi yerli ve millî savunma sanayisi ürünlerine güvenme perspektifiyle hareket ediyor.

Son söz olarak şunu söyleyebilirim: Coğrafya zor olsa da kamu güvenliğinin korunması konusunda Türkiye’de sağlam bir irade mevcuttur, koordinasyon tamdır.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

3.- DEM PARTİ Grubunun, Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan ve arkadaşları tarafından, Türkiye’de bazı ilaçların temininde yaşanan sorunların araştırılması amacıyla 22/10/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 24 Ekim 2024 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

24/10/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 24/10/2024 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Sezai Temelli

Muş

Grup Başkan Vekili

Öneri:

22 Ekim 2024 tarihinde Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan ve arkadaşları tarafından, Türkiye’de bazı ilaçların temininde yaşanan sorunların araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan -8563 grup numaralı- Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 24/10/2024 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) – Sayın Genel Kurul, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Önemli bir konu ilaç sıkıntısı. Toplumun sağlığa, ilaca ulaşım hakkı sabit aslında. Devlet, sağlık otoriteleri de bunu yerine getirmek zorunda; bu bir zorunluluk. Kronik hastalıklar başta olmak üzere kanser ilaçlarına maalesef ki ulaşamıyor. En basit ilaçlara belki de artık ulaşamıyoruz. Soğuk algınlığı ilaçlarına bile ulaşamıyor. Antibiyotikler, büyüme hormonları, antidepresanlar, romatizma ilaçları başta olmak üzere ilaca ulaşım sıkıntısı yaşıyoruz. Neden ilaca ulaşamıyoruz? Aslında eczacılar, ilaç şirketleri, tedarik zincirinde bulunan firmalar; bunların söyledikleri euro kuru. İlaç euro kurunun düşük olması ve ithalat sürecinde yaşanan zorluklar, ilacın sağlanmasında onlara pahalıya mal olması; bununla ilgili olarak da bunun eşitlenmesinin, euro kuruna eşitlenmesinin bu sorunu ortadan kaldıracığını söylüyorlar. İşin aslı öyle mi; ilaç sadece para, eder, değerle mi ölçülmek zorunda?

Aslında ülkelerin sağlığa yatırımları var, sağlık bütçeleri var. Bu sağlık bütçelerinde olması gereken durumlar var. Türkiye, OECD ülkeleri içerisinde sağlığa en az yatırım yapan ülkeler arasında. Gayrisafi yurt içi hasılasının yüzde 3,7’sini ancak sağlığa ayırıyor, OECD ortalaması ise 9,6. Geçen yılın bütçesine

bakalım; geçen yılın bütçesi 730 milyar liraydı, bunun sadece ve sadece üçte 1'i birinci basamak sağlık hizmetlerine, geri kalanı ise tedavi edici hizmetlere ayrılmıştı fakat bu dönem sağlığa ayrılan bütçe 1 trilyon 17 milyar lira civarında, bunun ise bu dönem dörtte 1'inin birinci basamak sağlık hizmetlerine ayrıldığını görüyoruz. Aslında bunun anlamı ne? Bunun anlamı şu: Eğer tedavi edici hizmetlere sağlık bütçesini ayırıyorsanız bu durumda insanların hastalandıktan sonra tedavilerini öngörüyorsunuz demektir. Eğer insanlar hastalandıktan sonra, yurttaş hastalandıktan sonra tedavi olmak için hastanelere başvuruyorsa o zaman da ilaç teminini sağlamak zorundasınız, onlara ilaç getirmek zorundasınız. Fakat ülke tercihlerini tedavi edici hizmetlerden, piyasacı sağlıktan yapmasına rağmen bu koşulları da sağlama yetisine maalesef ki sahip değil.

Şimdi, en çok bu konuda sıkıntı yaşayanlar tabii ki eczacılar. Eczacılar diyorlar ki: “Biz nöbet tutuyoruz, nöbet sırasında hastalar geliyorlar ve biz onlarla karşı karşıya kalıyoruz.” Onlara diyoruz ki: “Reçetenizde bulunan ilaçlar yok.” “Peki, depolarda var mı?” “Hayır, yok.” Bugün eczacıların söylediği reçete edilen ilaçlardan 10 kalemden neredeyse ancak 1 tanesine ulaşılabildiği, oysaki ilaca erişim en temel hak. Ve yine eczacıların tabiriyle “Bulunamayan ilaçlar en pahalı ilaçlardır.” diyorlar. Bununla ilgili olarak -eczacılar odası- yaklaşık 19 oda, 30 bin eczane Hükümete çağrı yaptı ve bu sorunun en kısa sürede çözülmesini önerdi. Bugünün sorunu değil, 2018 yılından beri Türk Tabipleri Birliği bu konuyla ilgili açıklamaları yapıyor, kamu otoritelerine çağrıda bulunuyor ve “Gelin, bunu birlikte çözelim.” diyor. 2022’de tekrar açıklama yapmışlar, demişler ki: “İlaça erişimde sorunlar devam ediyor, aşırı erişimde sorunlar devam ediyor ve bu konuyla ilgili çözüm üretelim.”

Plan ve Bütçe Komisyonuna bütçe geliyor. Sağlık harcamalarına ayrılan pay belli ama OECD ortalamasının çok altında. Mevcut gelen 1 trilyonluk bütçenin en az 2 katı kadar bütçenin sağlığa ayrılması gerekiyor ve bunun da birinci basamak koruyucu sağlık hizmetlerine, halk sağlığı hizmetlerine ayrılması gerekiyor ki ilaç sıkıntısı ya da medikal sarf malzemeleri ve benzeri problemler yaşamıyor olalım. Burada bütçe tercihleri önemli. Tabii ki hangi kalemlere fazla bütçe gittiğini burada tartışmadan bu sorunlara çözüm üretmek çok zor. Geçen dönem faiz harcamalarına harcanan yüzde 11’lik bütçe kalemi bu dönem yüzde 13’lere çıkmış durumda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

HEVAL BOZDAĞ (Devamla) – “Neden bu kadar faiz harcaması?” sorusunu sormak zorundayız. Savunma ve güvenlik harcamaları 40 milyar dolardı geçen 2024 bütçesinde, 2025 bütçesinde 47 milyar dolara çıkmış; bunu sorgulamak zorundayız. Vergi harcamaları geçen dönem 2,2 trilyon liraydı, bu dönem 3 trilyon lira yani istisnalar, kısaca, şirketlerden, büyük sermayeden almadığımız vergiler diyelim.

Tasarruf yapıyoruz sağlıktan. Doktor Mahmut Ortakaya, Siverekli kendisi, Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi üyeliği yaptı zamanında ve Diyarbakır Tabip Odası Başkanlığı. Onun çok güzel bir sözü var: “Sağlıktan tasarruf edilemez ve özgürlükten tasarruf edilemez. Sağlıktan tasarruf ölüm getirir, özgürlükten tasarruf ise esaret getirir.” O yüzden, iktidarı özgürlüklere ve sağlığa bütçe ayırmak üzere çağırıyorum.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Saadet Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın Mustafa Bilici.

Buyurun Sayın Bilici.

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA MUSTAFA BİLİCİ (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime başlamadan önce, dün TUSAŞ’ta yaşanan hain saldırıda hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet, yaralı vatandaşlarımıza acil şifalar diliyorum.

Değerli milletvekilleri, ülkemizde yaşanan ilaç krizi hız kesmeden devam etmektedir. İlaçlar için belirlenen kur güncel kurun çok altında kalmıştır. Bu durum vatandaşlarımızın ilaca erişimini sekteye uğratmıştır. Öyle ki dün Resmî Gazete’de yayımlanan Cumhurbaşkanı kararıyla ilaç fiyatlarının belirlenmesinde kullanılan euro kuru 17 TL’den 21 TL’ye çıkarılmıştır. Euro kurunun 37 TL olduğu bugünlerde euroyu 21 lira olarak kabul etmek ve bu fiyatlar üzerinden ilaçların fiyatını belirlemek doğru bir yaklaşım değildir.

Değerli arkadaşlar, piyasadaki ilaçların neredeyse yarısı ithal ilaçlardan oluşmaktadır. Yerli ilaçların içerdiği etken maddelerin ise neredeyse tamamı ithal etken maddelerdir. Bu, şu anlama gelmektedir: Ülkemiz ilaca erişimde ithalata mecbur durumdadır. İthalata mecbur olduğumuz bir sektörde euro kurunu mevcut hâlinin çok altında belirlemek doğru bir uygulama değildir. Bu uygulamanın devam ettirilmesi durumunda özellikle kronik hastalığı bulunan insanlarımızın, kanser hastalarımızın, şeker hastalarımızın, hormon tedavisi gören vatandaşlarımızın sıkıntısı katlanarak devam edecektir.

Değerli arkadaşlar, iktidar gerçek euro kuru üzerinden ilaç fiyatlarının belirlenmesini istememektedir. Buna gerekçe olarak da ilaca erişimin ucuz olacağını ileri sürmektedir fakat bir ilacın ucuz olması onun erişilebilir olduğu anlamına gelmemektedir. Ülkemizde yeni nesil ilaçlara erişim oranı son beş yılda ciddi bir düşüş sergilemiştir, 2018 yılında yüzde 20’ler civarında seyreden yeni nesil ilaçlara erişim oranı bugün yüzde 4’lere kadar düşmüştür, bugün Avrupa Birliğinde bu oran yüzde 72’dir. Tıbbın ve ilaç sanayisinin teknolojiyle beraber hızlı gelişmesi dün çare bulunamayan hastalıklara bugün درمان olmuştur fakat bizim vatandaşlarımız bu ilaçlara erişmekte zorluk çekmektedir. Sosyal devlet iddiasında olan ülkemiz için bu, gerçek bir ayıptır.

Değerli arkadaşlar, devasa şehir hastaneleri inşa ederek sosyal devlet olunmaz. Sosyal devlet vatandaşın şifaya erişmesi hususunda üstüne düşeni ne pahasına olursa olsun yapar. Bugün siz, 2024 yılında kanser hastalarına gerekli ilacı temin edemiyor iseniz sosyal devlet değilsiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

MUSTAFA BİLİCİ (Devamla) – Bugün siz en basit ilaçları dahi fiyat politikasından dolayı vatandaşlara sunamıyor iseniz sosyal devlet değilsiniz.

Bu sorunun ivedilikle mantıklı bir fiyat politikası uygulanarak çözüme kavuşması gerekmektedir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına İzmir Milletvekili Hüsmen Kırkpınar.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HÜSMEN KIRKPINAR (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kahramankazan ilçemizde bulunan TUSAŞ’a ait yerleşkede dün teröristler ağır silahlarla can almaya devam etti. 5 kardeşimizi şehit verdik, 20’nin üzerinde yaralımız var. Ocakları söndürenlerin soyları kurulsun. Milletimizin başı sağ olsun.

Değerli milletvekilleri, görüşülmekte olan öneri üzerine İYİ Parti Grubu adına söz aldım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlarım.

Sağlıkta Dönüşüm Programı kapsamında hayata geçirdiğiniz yanlış politikalarınızla, hastaların şifaya ulaşmasına vesile olan eczacıları da hastaları da çaresizlik içinde bıraktınız. Çözülmeyen sorunlar yüzünden ilaç temininde büyük zorluklar yaşanıyor. Üretim ve tedarik kaynaklı ilaç yokluğunun sorumlusu eczacılarımız olmadığı hâlde cezayı onlara kesiyorsunuz. Enfeksiyonlarda kullanılan antibiyotikler ve antigribal ilaçlar gibi mevsimsel ilaçların sınırlı miktarda alınabilmesi; KOAH, astım, epilepsi, alzhaymır ve Parkinson, kolestrol ve migren hastalarının kullandığı bazı ilaçların satışının

durdurulması ve muadillerinin üretilmemesi, krizi iyice derinleştirmiştir. Yılda 200 milyar liralık ilaç tüketiliyor. Bu ilaçların neredeyse yüzde 90'ı ithalata bağlı ilaçlar. Dün Resmî Gazete’de yayımlanan kararla ilaç fiyatlandırmasında avro kuru yüzde 23 buçuk artırıldı. Sektör temsilcileri bu artışın en az yüzde 35 olması gerektiğini savunuyor. Son beş yıldır ilaç kurunun avronun gerçek piyasa değerinin çok altında kalması ve artan ham madde, ambalaj ve nakliye maliyetleri, özellikle ithal ilaçların ülkemize girişini ve yerli ilaçların üretimini de zorlaştırıyor.

Değerli milletvekilleri, bundan tam sekiz ay önce Sağlık Bakanına sorduk ama önergemize cevap vermedi. “Sağlıkta çağ atladık.” diyorsunuz, oysa ilaç yokluğu ve sahte ilaçlar, sahte ve kaçak ilaç şebekelerine ilaveten ortaya çıkan yeni doğan çetesi skandalı sağlık sistemimizi tehdit ediyor.

Aşı merkezlerini kapatarak ilaç için eczane eczane dolaşan hastalar ile doktorları kovarak mı bu yüzyılı sağlığın yüzyılı yapacaksınız? 12.500 lira maaş alan bir emekli 3 bin lira civarında ilaç parası ödüyor. Emekli ve dar gelirlinin sağlığa erişimi için ilaç katkı payını ve muayene ücretlerini neden kaldırmıyorsunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

HÜSMEN KIRKPINAR (Devamla) – Değerli milletvekilleri, iktidar 58 eczacılık fakültesi açtı ama mezunlarının yüzde 40'ı işsiz, Suriyeli eczacılara ise hem sınavsız diploma denkliği hem de bedavadan vatandaşlık veriliyor. Liseyi açıktan bitiren bir eczacı kalfası, komşu ülkelerden yıllık 2 bin dolara dört yılda aldığı diplomayla Türkiye’de eczane açabiliyor.

Ezcümle, yine bildiğinizi okuyor, vadediyor ancak yerine getiremiyorsunuz diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı.

Buyurun Sayın Sarı. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA SERKAN SARI (Balıkesir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

TUSAŞ’taki terör saldırısında yaşamını yitiren şehitlerimize Allah’tan rahmet, yaralılarımıza da acil şifalar diliyorum. Terör ve terörden medet umanları da şiddetle lanetliyorum buradan.

Bugün Meclisimize sunulan, ülkemizdeki “ilaç yok.”larıyla ilgili gündem maddesiyle ilgili söz almış bulunuyorum. Bütçede ne yazık ki ilaca, sağlığa ayrılan pay OECD ülkelerinin yarısı tutarında ve hatta OECD ülkeleri içerisindeki sıraya baktığımızda da sonuncu sırada yer aldığımız açıkça görülmektedir. Bugün uygulanan İlaç Fiyat Kararnamesi’nde euro kuru üzerinden fiyat belirlenmekte ve geçtiğimiz aylarda çağrıda bulunmuş olmamıza rağmen bu fiyat güncellemesi, euro güncellemesi yapılmadığı için piyasada birçok ilaç ve kronik riskli ilaçlar ne yazık ki ulaşılamaz hâldeydi. Gecikmiş olarak bir fiyat kararnamesi yayımlandı dün gece Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından. Bu yayımlanan kararnameye rağmen bile şu anda 37 lira olan euro kuru ne yazık ki 21,67 yani talebin, neredeyse beklenenin yarısı tutarında kalmıştır. Niye? İlaça, sağlığa yeterince bütçe ayrılmadığı için; tasarruf hastadan, ilaçtan, vatandaştan yapılmak istendiği için. Ne yazık ki bu sürecin sonunda mağdur olan hastalarımız oluyor. İlaç Fiyat Kararnamesi’ndeki uygulamaların artık değişmesi gerekiyor. Euro kuru üzerinden değil enflasyon oranıyla ilaç ve baremlerdeki güncellemenin sıklıkla enflasyon oranında artırılarak bu aradaki açığın daraltılması piyasadaki “ilaç yok.”larının önüne geçmek için önemli adımlardan biri olacak. Şu anda uygulanan yöntemle ne yazık ki hastalarımız ilaca ulaşamıyor. Eczacılarımız baremlerde yapılan güncellemeler yetersiz kaldığı için zarar ediyor. Hastalar mağdur, eczacılar mağdur, ilaç üreticileri mağdur, sağlık sisteminin bütün paydaşları ne yazık ki sizin bu çarpık

düzeninizden dolayı mağdur. Eczaneler bundan sonraki süreçte iş yapamaz duruma hızla ilerliyor. Eğer “Dur!” demezsek eczacı meslektaşlarımız görevlerini ve hizmetlerini yapamaz hâle gelecekler. Siz “Sağlıkta tasarruf yapacağız.” derken hastalarımızı mağdur ediyorsunuz. 2019 ile 2022 yılları arasında Avrupa’da 167 tane ilaca yeni nesil ilaç ruhsatı alındı. Sizin, sahnede, kürsülerde “Bizi kısıkanıyor.” dediğiniz Almanya’da şu anda yeni nesil ilaçların 147 tanesine ulaşılabilir yani yüzde 88’i ulaşılabilir durumda. Peki, ülkemizdeki durum nedir? Sadece 6 tane yeni nesil ilaca ülkemizde ulaşabiliyoruz, bu da yüzde 3,5’a denk geliyor. “Üçüncü dünya ülkesi” sıfatıyla ilaç hizmeti veriyorsunuz. Sağlıkta devriminiz sağlıkta çöküşün sebebi olmuştur. Sağlık sistemini bir maliyet, hastalarımızı da müşteri olarak gördüğünüz için ne yazık ki tasarrufu hastalarımızdan yapıyorsunuz. Kurmuş olduğunuz bu sistem çürümüş ve çökmüştür, farkına varmak zorundasınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

AYHAN SALMAN (Bursa) – Niye bağıriyorsunuz?

SERKAN SARI (Devamla) – Duyun diye bağıriyorum, belki duyabilirsiniz diye bağıriyorum. Bu sesi duyabilirseniz, anlayabilirseniz, vatandaşların sıkıntısına şahit olabilirsiniz... Çünkü bu ilaçlara ulaşmak için vatandaşlar dava açmak zorunda kalıyor Sosyal Güvenlik Kurumuna. Mahkemelerde binlerce dosya var, ilaca ulaşamayan hastaların açtığı davaların dosyaları duruyor ve SGK bu mahkemelerde hepsini kaybediyor. Bir, ilacın parasını ödüyor, üstüne mahkeme parasını ödüyor. Vatandaşlarımız bu dava sürecinde ilaca ulaşmakta geç kaldığı için hastalarımız mağdur oluyor ve bunun karşılığını canlarıyla ödüyorlar.

Sizin bu iş bilmez politikalarınızla sağlıkta bu şekilde tasarruf olmayacağını vurgulamak isterim, bunu aklınıza sokun. En pahalı ilaç ulaşamayan ilaçtır. Soruyorum sayın vekiller size: Bir yakınınız bu ilaca ulaşamadığında ne hissedersiniz; ilk önce elinizi taşın altına koyup, elinizi vicdanınıza koyarak bunu düşünmenizi talep ediyorum sizlerden.

Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Kütahya Milletvekili İsmail Çağlar Bayırcı.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA İSMAİL ÇAĞLAR BAYIRCI (Kütahya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ grup önerisi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Genel Kurulumuzu ve aziz milletimizi en kalbî duygularımla selamlıyorum.

Sözlerimin başında, Türk savunma sanayimizin en önemli kuruluşlarından TUSAŞ’a dün yapılan hain terör saldırısını lanetliyorum. Zamanlaması manidar bu hain terör saldırısı Türkiye’nin savunma sanayisinde elde ettiği başarıları hedef almıştır. Ülkemizin bekasını ve milletimizin huzurunu bozmaya kimsenin gücü yetmeyecektir. Bu menfur saldırı sonrası eli kanlı terör örgütüne hak ettiği cevap hızlı ve en sert şekilde dünkü operasyonla verilmiştir ve en son terörist etkisiz hâle getirilinceye kadar devam edecektir. Kallesçe yapılan terör saldırısında şehit olan kardeşlerimize Allah’tan rahmet, ailelerine başsağlığı, yaralılarımıza da acil şifalar diliyorum.

Bu öneriyle ilgili AK PARTİ hükümetlerimizin yaptıklarını üç dakika içerisinde anlatabilmek mümkün olmasa da süre elverdiği sürece sizleri bilgilendirmek için söz almış bulunmaktayım. Öncelikle, AK PARTİ’nin iktidara gelmesiyle yürürlüğe konan Sağlıkta Dönüşüm Programı ve Sosyal Güvenlik Reformu kapsamında toplumun tüm kesimlerinin eşit şekilde sağlık hizmetlerinden faydalanmasını sağlamak adına önemli adımlar atılmıştır. 2005 yılında -buradaki herkesin bildiği gibi- eskiden “SSK” olarak tabir etmiş olduğumuz hastanelerde insanlar ilaç kuyruklarında günlerce bekliyorlardı. Yapılan

düzenlemeyle tüm SSK'lı hastalarımızın ilaçlarını tüm serbest eczanelerden almasının önu açılmıştır. Yine, sonraki yıllarda “Yeşil Kartlılar” olarak tabir ettiklerimizin yine kurum çalışanları ve ordu mensuplarının da sosyal güvenlik çatısı altında toplanmasıyla birlikte bunların da serbest eczanelerden ilaçlarını almasının önu açılmıştır. Yine, 18 yaş altı gençlerimiz ve 65 yaş üstü yaşlılarımızla ilgili de Sosyal Güvenlik Kurumu kapsamında olup olmamalarına bakılmaksızın her türlü sağlık hizmetlerinden faydalanmaları ve serbest eczanelerden ilaç almalarının önu açılmıştır. Yine, Bakanlığımız tarafından uygulamaya geçirilen karekod ve (İTS) İlaç Takip Sistemi uygulamasıyla birlikte tüm ilaçların anlık olarak fabrikadan üretilip vatandaşımıza teslim aşamasına kadar nerede olduğuyla ilgili bir sistem kurulmuştur. Yine, Hükümetimizin yapmış olduğu uygulamalarla ilaçtaki yerlilik oranında ciddi bir adım atılmıştır. Tüketilen ilaçların kutu bazında yerlilik oranı yüzde 90'a, değer bazında da yüzde 57'ye ulaşmış ve şu anda da 185 ülkeye ihracat yapılmaya devam edilmektedir; inşallah daha da bu işi büyüteceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

İSMAİL ÇAĞLAR BAYIRCI (Devamla) - Tabii ki pandemi süreciyle başlayıp Rusya-Ukrayna savaşıyla birlikte devam eden süreçte gerek etken maddeye gerek ham maddeye ulaşım noktasında yaşanan sıkıntılara, tedarik sürecinde yaşanan sıkıntılara bağlı olarak -altını çizerek söylüyorum- sadece Türkiye’de değil tüm dünyada belli başlı ilaç gruplarına ulaşım konusunda bazı problemler yaşanmıştır. Ancak Sağlık Bakanlığımız, bu süreç içerisinde, yukarıda bahsetmiş olduğum, İlaç Takip Sistemi, yerli üretim, ilaç firmalarıyla bire bir görüşme ve son olarak da “İlacım Nerede” uygulamasını hayata geçirerek vatandaşın ilaca ulaşımı konusunda gerekli adımları atmıştır, atmaya da devam etmektedir. Çeşitli uluslararası değerlendirmelere göre de Türkiye’de ilaçların bulunabilirliği birçok gelişmiş ülkenin de önündedir.

Tabii, konuşmamız gereken bir sürü mesele var, vaktimiz dar; mobil eczane, elektronik reçete, gezici sağlık hizmeti, evde sağlık hizmeti gibi bir sürü konu var.

Ben Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum, hayırlı akşamlar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Okutuyorum:

4.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın tarafından, TUSAŞ'ta yaşanan terör saldırısının araştırılması amacıyla 24/10/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 24 Ekim 2024 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

24/10/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 24/10/2024 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Gökhan Günaydın

Grup Başkan Vekili

İstanbul

Öneri:

İstanbul Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Gökhan Günaydın tarafından, TUSAŞ'ta yaşanan terör saldırısının araştırılması amacıyla 24/10/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan -865 sıra no.lu- Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 24/10/2024 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Karaman Milletvekili İsmail Atakan Ünver.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dün, Türkiye'nin savunma sanayisinin stratejik kuruluşlarından biri olan Türk Havacılık ve Uzay Sanayii Anonim Şirketinin, TUSAŞ'ın Kahramankazan'daki yerleşkesine yönelik olarak ulusal güvenliğimizi ve kamu düzenimizi hedef alan haince bir terör saldırısı düzenlenmiştir. Bu hain saldırıyı ve terörü lanetliyorum. Bu hain saldırıda kaybettiğimiz şehitlerimize Allah'tan rahmet, yaralılarımıza acil şifa, milletimize başsağlığı diliyorum. Maalesef ki bugün bir kez daha terörün acısını hep birlikte içimizde hissettik.

TUSAŞ ülkemizin savunma sanayisine güç katan projelere imza atan kritik bir kuruluştur ve böylesi bir saldırı sadece bu kuruma değil ülkemizin geleceğine yönelik bir tehdit niteliğindedir. Ancak bu menfur olayın yalnızca güvenlik boyutuyla ele alınması yetersiz kalacaktır. Türkiye Büyük Millet Meclisi Güvenlik ve İstihbarat Komisyonunun altı yıldır üyesi olan bir milletvekili olarak bu saldırıya ilişkin bazı önemli hususların dikkate değer olduğunu ifade etmek istiyorum: Saldırının zamanlamasının manidarlığı ortadadır. Geçmişte yaşadığımız acı tecrübeler, böylesi bir zaman diliminde güvenlik ve istihbarat birimlerimizin daha dikkatli ve bu türden terör saldırıları olabileceği ihtimali karşısında teyakkuzda olmasını gerektirmekteydi. Katılıp katılmamak, tartışıp tartışmamak ayrı bir konu olmakla birlikte siyaset dünyasından yapılan bazı açıklamaların, gösterilen bazı tavırların, yapılan yurt içi ve yurt dışı bazı ziyaretlerin olduğu bir dönemde böylesi hain bir saldırı ihtimali düşünülmeli ve bu yönde açık tutulacak algılarla bu hainlik önlenmeliydi. Benzer hain saldırıları “çözüm süreci” denilen dönemde ve 7 Haziran-1 Kasım 2015 seçimleri arasındaki zaman diliminde de yaşadık. Geçmişteki tecrübelerimizi bugüne aktarmak ve teröre göz açtırmamak gerekliliği hususunda zannederim kimsenin şüphesi yok. Şunu görüyoruz ki son dönemde yapılan terör saldırıları uygulanışlarıyla birbirine benzer niteliktedir. Mersin de polisevine yapılan saldırı ve İçişleri Bakanlığına yapılan saldırı bu saldırıyla benzeşmektedir. Bu saldırılarda teröristler hedef aldıkları yere ellerindeki uzun namlulu silahlarla gelme cürretini göstererek güvenlik noktasından itibaren saldırılarını gerçekleştirmektedirler. Çünkü hain saldırıda teröristler bindikleri taksinin sürücüsünü şehit edip taksiyi gasbederek gelmişler ve bu hain saldırıyı gerçekleştirmişlerdir. Sivil çalışanları hedef almışlar ve şehit etmişlerdir. Bu, aslında sokaklarımızda günlük hayatına devam eden yurttaşlarımızın can güvenliğinin de tehdit altında olduğunu ortaya koymaktadır. Saldırının stratejik güvenlik ve istihbarat boyutu yanında bu toplumsal boyutu da göz ardı edilmemelidir. Bu anlamda, sivil vatandaşlarımızın can güvenliğine de yönelen terör tehdidi karşısında sınırlarımızdan başlayarak daha dikkatli olmak ve gerekli önlemleri almak zarureti açıktır. Bu hain saldırı sonrasında şu üç noktada gerekli araştırmayı yapmak ve öngörülecek önlemleri almak da bir mecburiyettir.

Birincisi, tetiği çeken hain teröristlerin arkasında kimin eli vardır? Bu elin amacı nedir?

İkincisi, saldırının zamanlaması ve saldırı için seçilen yer sembolik bir nitelik taşımakta mıdır? Taşıyorsa nedir?

Üçüncüsü, saldırının önlenememiş olması sebebiyle bir zafiyet olduğu ortadadır. Bu zafiyetin sebebi nedir, sorumluları kimlerdir? Bu minvalde güvenlik kamerası görüntüleri henüz daha saldırı devam ederken kimler tarafından servis edilmiştir? Neden servis edilmiştir?

Hiçbir terör saldırısının ve hiçbir terör örgütünün Türkiye Cumhuriyeti devleti karşısında başarıya ulaşamayacağı muhakkaktır. Devletimizin tekliği vatanımızın bölünmezliği, milletimizin birliği karşısında tüm teröristler mahkûm olmaya mahkûmdurlar.

Sonuç olarak, TUSAŞ'a yapılan bu terör saldırısı yalnızca bir kurumun güvenliğini değil aynı zamanda ülkemizin geleceğini de tehdit etmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

İSMAILATAKAN ÜNVER (Devamla) – Bu nedenle, TUSAŞ'ın Kahramankazan'daki yerleşkesine yönelik terör saldırısının tüm yönleriyle araştırılması, güvenlik ve istihbarat zafiyetlerinin belirlenmesi, varsa sorumluların tespit edilmesi, TUSAŞ gibi kritik kuruluşların korunmasına yönelik alınacak önlemlerin değerlendirilmesi amacıyla Meclis araştırması açılması gerekliliğini grubumuz adına yüce Meclisimizin takdirine sunuyorum.

Dünkü saldırıda kaybettiğimiz şehitlerimizi bir kez daha rahmetle anarken Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Saadet Partisi Grubu adına Samsun Milletvekili Sayın Mehmet Karaman konuşacak.

Buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA MEHMET KARAMAN (Samsun) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; öncelikle, TUSAŞ'a yapılan hain terör saldırısında şehit edilen 5 kardeşimize Allah'tan rahmet diliyorum. Kederli aileleri başta olmak üzere milletimizin başı sağ olsun. Yaralı kardeşlerimize de Allah'tan acil şifalar diliyorum.

TUSAŞ, 1973 yılında Ecevit'in Başbakan, Erbakan Hocamızın da Başbakan Yardımcısı olduğu dönemde kurulmuş ve yerli uçak yapımı konusunda çalışmalarına başlamış, bu son yıllarda da gereken çalışmalar yapılarak Türkiye savunma sanayisinde önemli bir yer almıştır. Böyle bir yerin dün terör saldırısına maruz kalması önemlidir, bunun üzerinde durulması lazımdır.

Kıymetli milletvekilleri, terör on yıllardan beri Türkiye'yi derinden etkileyen bir meseledir. Bu tehdit sadece ülkemizde değil küresel ölçekte de toplumların güvenliğini, istikrarını ve refahını tehdit eden bir olgudur. Nitekim eylemin yapıldığı zamanlamaya dikkat edildiğinde de bunu anlamak mümkündür. Terör en başta ülkemizin toplumsal barışını ve birliğini hedef almaktadır. İnsanlarımızın can güvenliğine yönelik tehditler vatandaşlarımız arasında korku ve güvensizlik yaratmakta, sosyal bağları zayıflatmaktadır; nihayetinde ise kutuplaşmayı, toplumsal çatışmaları artırarak dayanışmayı zedeler ve emeli olan toplumsal bütünlüğü bozmayı gerçekleştirmeye çalışır; çalışır diyorum çünkü ben ve bu çatı altındaki herkes teröristlerin bu emellerine ulaşamayacaklarına inanıyoruz. Nitekim o saldırıya en yakından muhatap olan o yüce gönüllü vatandaşlarımızın dediği gibi, inadına daha çok çalışacağız, inadına daha çok üreteceğiz. Bizler bu koltuklarda fedakâr insanımızın amaçlarına ulaşması için mihmandarlık yapacak ve önlerini inşallah açacağız.

Kıymetli milletvekilleri, evet, hem ülke içinde hem ülke dışında birçok süreç başlatıldı. Biz Saadet Partisi olarak ilkelerimizden ödün vermeden ülkemizin saadeti için her türlü fedakârlığı yapmaya hazırız. Tüm partilerimizin de bunun için hazır olduğunu ifade ettiği bir zamanın ertesinde böyle bir eylem bizlere göstermektedir ki birileri buna engel olmak istiyor. Bakın, iktidar başta olmak üzere tüm paydaşlara sesleniyorum: Barış için gereken neyse devlet adabına yaraşır şekilde yapalım; yok,

eğer birileri buna engel olmak istiyorsa ve halkın iradesine yumruk sallıyorsa şunu da unutmayalım ki sıkı yumruklarla tokalaşılmaz, yapılması gereken bunun kaynağı neyse bulunup imha edilmesidir. Bu taşeronları kullanan aktörler de unutmamalıdır ki bu teröristlerin tıynetleri akrep gibidir, muhakkak sizleri de bir gün sokar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET KARAMAN (Devamla) – Ama biz bunların birbirlerine düşmesini beklemeden kendi kudretimizle bu hainlerle mücadele etmeliyiz.

Kıymetli milletvekilleri, terörle etkin mücadele için güvenlik politikalarının yanında çok boyutlu stratejilere de ihtiyacımız vardır. Terörün kaynaklarını kurutmak için eğitim ve istihdam fırsatlarının artırılması, radikalizmin beslendiği sosyal ve ekonomik sorunların çözülmesi ve kapsayıcı sosyal politikaların geliştirilmesi de gerekmektedir. Sadece bunlar da değil; hukukun üstünlüğü, insan haklarına saygı ve şeffaflık, uluslararası iş birliği gerekmektedir. Terör sınır tanımayan bir tehdit olduğu için ona karşı alınacak önlemler de küresel düzeyde ve ortak akılla geliştirilmelidir.

Kıymetli milletvekilleri, birlik, beraberlik ve ortak değerler etrafında kenetlenen bir toplum terör karşısında en büyük dirençtir. Terörle mücadele hepimizin ortak sorumluluğudur. Bu mücadelede başarının anahtarı kararlı, kapsamlı ve çok boyutlu bir strateji geliştirmekten geçmektedir. Türkiye’nin güvenli ve huzurlu bir geleceğe kavuşması için el birliğiyle çalışmak zorundayız.

Hepinizi hürmetle selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili İbrahim Akın.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA İBRAHİM AKIN (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başında bizleri izleyen sevgili halklarımız; hepinizi DEM PARTİ adına saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Evet, iki gündür bir olayı tartışıyoruz. TUSAŞ’a yapılan saldırı sonrası partimiz bu şiddet olayını kinadı ve hayatını kaybeden yurttaşlarımız için başsağlığı diledi. Ben de buradan tekrar ederek kaybettiğimiz yurttaşlarımız için başsağlığı diliyorum ve bütün yaralılara acil şifalar diliyorum. Bunu bir siyaset hamaseti içerisinde söylemek yerine gerçek anlamda barışın tesis edilmesinin Türkiye’de artık bir zorunluluk hâline gelmiş olduğunu tekrar ifade etmek isterim. Zira orada kaybettiğimiz canların, örneğin, Milas ilçesinden çok yakından tanıdığımız bir arkadaşımızın yeğenleri olduğunu buradan ifade etmek isterim yani aynı zamanda canlarımız yanıyor bu savaş sonrası.

Şunu söylemek gerekir ki bu, artık herhangi bir siyasal çıkarla, hamasetle, ezberlerimizle konuşarak çözülecek bir vaka olmaktan çıkmıştır; Türkiye’de acil barışa ihtiyaç vardır. Şiddet sarmalının içerisinde yaşanan her türlü kötülük, savaşın yarattığı açlık, yoksulluk, aynı zamanda bu ülkede inanılmaz bir çürüme yaratmıştır, ahlaki bakımdan bir yozlaşma, toplumsal olarak da bir yurttaşlık hakkının ortadan kalktığı zemin yaratmıştır. Biz bunun karşısında yıllardır söylüyoruz, belki geç olmuş olabilir ama güç olmasın çünkü barış herkese lazım; bu şiddet herkesi yaralıyor, canları acıtıyor, kanları döküyor, insanlar ölüyor, çocuklarımız yaralanıyor. Kimden gelirse gelsin, bugün artık bu şiddet sarmalı içerisinde kurtulmanın Türkiye’nin, bölgenin tarihsel, siyasal, toplumsal görevi olduğunu düşünüyoruz. O nedenle, altını bir kez daha çiziyoruz ki bu mesele herhangi bir siyasi partinin çıkarlarına vakfedilecek bir konu değildir, bu mesele Türkiye halklarının sorunudur ve Türkiye halkları artık bundan sonra sessizce izleyerek bu meseleyi gözden geçiremez. Bu mesele eğer Türkiye halklarının sorunuysa; açlığın, yoksulluğun, emekçilerin, emeklilerin, tarımda çalışanların sorunuysa o zaman buna “Dur!” demek lazım ve Türkiye’de demokratik siyasetin önünün açılması lazım.

Demokratik siyasetten bahsettiğimiz bugün, ülkemizde, otoriter kuralları aşırı bir şekilde faşizan bir rejimin altında Türkiye’de barışın konuşulmasının, tartışılmasının mümkün olmadığını düşünüyoruz. Onun için yıllardır söylüyoruz; yol haritası, bir temizlik haritasına ihtiyaç var diye. Biz ısrarla tekrar ediyoruz, Türkiye’de en kısa zamanda gerçek anlamda demokratik zemin olmalı, bu Meclis bunu tartışabilmeli, bu halk bunu tartışabilmeli, bu ülkenin her yurttaşı burada söz kurabilmeli ve bütün toplum, bütün sivil toplum örgütleri bunun altına kendini koymalı. Aksi takdirde Türkiye’nin, bölgenin güvenliğini sağlamak mümkün değildir; bugün Türkiye’nin beka sorunu budur, başka bir sorunu yoktur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

İBRAHİM AKIN (Devamla) – Dolayısıyla barışa yatırım yapmak gerektiğini düşünüyoruz, savaşa yatırım yapmamak gerektiğini düşünüyoruz.

Önümüzde bütçe var, bu bizim için bir sınavdır. Bu bütçede, gerçek anlamda, toplumun her kesimini razı edecek bir süreci örgütlemek istiyorsak gelip burada müzakereye açık, demokratik bir zemini sağlamalıyız, herkes için eşit, demokratik bir sürecin yaşanmasını sağlamalıyız. Bunu yapabildiğimiz sürece Türkiye’nin önü açıktır ve Türkiye bu kadar zengin bir ülkeyken bu açlığı, bu yoksulluğu, bu çürümeyi, bu ahlaksızlığı kabul etmek mümkün değildir.

Ben bütün yurttaşlarımıza bir kez daha sesleniyorum: DEM PARTİ olarak ısrarla ve inatla söylüyoruz, sözcülerimiz söylüyor, Başkanlarımız söylüyor; bu konuda biz DEM PARTİ olarak gerekirse barış için kendimizi feda etmeye razıyız. Herkes razıysa bunun çözümü konusunda artık demokratik sürecin önü açılmalıdır ve bu süreç gerçek anlamda sonuçlanmalıdır.

Hepinize teşekkür ediyorum.

Sağ olun, var olun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Atay Uslu.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ATAY USLU (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Kahramankazan ilçemizde bulunan Türk Havacılık ve Uzay Sanayii tesislerine dün bir terör saldırısı gerçekleşti, hain saldırı sonucu 5 vatandaşımız şehit oldu, yaralılarımız var. Hain saldırıda şehit düşen savunma sanayimizin kahramanlarına ve vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet diliyoruz, yaralı kardeşlerimize de acil şifalar diliyoruz. Milletimizin başı sağ olsun.

Değerli milletvekilleri, olay olduğu andan itibaren Cumhurbaşkanı Yardımcımız, İçişleri Bakanımız, Sağlık Bakanımız, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanımız ve diğer Bakanlarımız olay yerine intikal ettiler, süreci koordine ettiler. Hain saldırı olur olmaz, güvenlik kuvvetlerimiz de harekete geçti, gerekli operasyonları gerçekleştirdi ve 2 teröristi etkisiz hâle getirdiler. Terörü lanetliyoruz; kim yaparsa yapsın, nereden gelirse gelsin, terörü bir kez daha lanetliyoruz. Hiçbir saldırı ülkemizin millî savunma sanayisindeki gelişimini yavaşlatmayacaktır; hiçbir saldırı bu milletin birliğini, dirliğini, beraberliğini bozamayacaktır. Kim olursa olsun, kim desteklerse desteklesin, maşa kim olursa olsun, maşayı tutan el kim olursa olsun hesabı sorulur; Türkiye’ye uzanan kirli eller mutlaka kırılır, zehirli odaklar mutlaka etkisiz hâle getirilir. Bu tür saldırılar bizi büyük hedeflerimizden uzaklaştıramaz, bizim büyük Türkiye ideali için çalışmamızı sekteye uğratamaz. Terörle ilişkili hiçbir yapı, terörün arkasındaki hiçbir güç bu ülkede hedefine asla ulaşamayacaktır.

Değerli arkadaşlarım, TUSAŞ, Türk savunma sanayisinin lokomotif kuruluşlarından birisi. KAAN ve HÜRJET uçakları, ATAK ve GÖKBAY helikopterleri, ANKA ve AKSUNGUR insansız hava araçları TUSAŞ bünyesinde geliştirilmiş ve üretilmiştir. TUSAŞ, yalnızca ülkemizde değil küresel anlamda da bir aktördür, dünyanın en güçlü savunma şirketlerinden bir tanesidir. Bugün, TUSAŞ gibi kurumlara savunma sanayimiz büyük Türkiye idealimizin simgesi hâline gelmiştir. Onun için, bakın, dünkü saldırı bir savunma sanayi tesisimize yapıldı. Savunma sanayi tesisimize yapılması tesadüf değildir. Yine, bu saldırının zamanlaması da tesadüf değildir. Bu saldırı, bu eylem sıradan bir terör saldırısı değildir, bunun farkındayız. Değerli milletvekilleri, bu eylem akşam yatıp sabah planlanan bir eylem de değildir. Bu eylem iki teröristin kendi başına yaptığı bir eylem midir? Tabii ki hayır. Onun için, Türkiye'ye karşı yakın ve uzak, siyasi ve silahlı saldırıların olabileceğini fark etmemiz gerekiyor, bunu fark etmeyen bir arkadaşımızın kalmaması gerekir. Biz bu saldırılara birlik ve beraberlik içinde hareket ederek cevap vermeliyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

ATAY USLU (Devamla) – Biz bu saldırılara millî menfaatler çerçevesinde siyaset üreterek cevap vermeliyiz. Biz bu saldırılara 85 milyon Türkiye olarak ortak bir duruşla cevap vermeliyiz.

Bu hain saldırıya dünden bugüne kadar ortak duruşla cevap veren tüm siyasal partilerimize, milletvekillerimize ve milletimize teşekkür ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor, gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1'inci sıraya alınan, İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Arasında Kültür Merkezlerinin Kurulması ve İşleyişi Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/79) ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine başlıyoruz.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Arasında Kültür Merkezlerinin Kurulması ve İşleyişi Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/79) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 70) (*)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 70 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Teklifin tümü üzerinde söz isteyen? Yok.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesine oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(*)70 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE KIRGIZ CUMHURİYETİ BAKANLAR
KURULU ARASINDA KÜLTÜR MERKEZLERİNİN KURULMASI VE İŞLEYİŞİ
HAKKINDA ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 9 Haziran 2021 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Arasında Kültür Merkezlerinin Kurulması ve İşleyişi Hakkında Anlaşma"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – 1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – 2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – 3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümü açık oylamaya tabidir.

Açık oylamanın elektronik sistemle yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylama için üç dakika süre vereceğim. Bu süre içinde sisteme giremeyen milletvekillerinin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen milletvekillerinin oy pusulalarını oylama için verilen süre içerisinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Açık oylama tutanağı gelmiştir, okutuyorum:

70 sıra sayılı Kanun Teklifi açık oylama sonucu:

“Kullanılan oy sayısı : 247

Kabul : 238

Çekimser : 9 (*)

Kâtip Üye

Yasin Öztürk

Denizli

Kâtip Üye

Adil Bıçer

Kütahya”

Teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır.

Hayırlı olsun.

Gündemdeki konular tamamlanmıştır.

Alınan karar gereğince, kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 30 Ekim 2024 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 20.43

(*) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

VIII.- OYLAMALAR

1.- (S. Sayısı: 70) :Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Arasında Kültür Merkezlerinin Kurulması ve İşleyişi Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'nin oylaması

Sıra Sayısı : 70

Oylama Saati : 20:39

Üye Sayısı : 600

Kabul Edenler : 236

Reddedenler : 0

Çekimsizler : 9

Geçersiz Oylar : 0

Mükerrer Oylar : 1

Toplam : 246

Açık Üyelikler : 7

Kanunlaşmıştır

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 70
Adana	Aytek	Faruk	AK PARTİ	Kabul
Adana	Barut	Ayhan	CHP	Katılmadı
Adana	Bilici	Bilal	CHP	Katılmadı
Adana	Bulut	Burhanettin	CHP	Katılmadı
Adana	Çelik	Ömer	AK PARTİ	Katılmadı
Adana	Doğru	Abdullah	AK PARTİ	Katılmadı
Adana	Ersoy	Ayşe Sibel	MHP	Kabul
Adana	Hatimoğulları Oruç	Tulay	DEM	Katılmadı
Adana	Karamık	Sunay	AK PARTİ	Katılmadı
Adana	Kısacık	Sadullah	DEVA	Katılmadı
Adana	Sümer	Orhan	CHP	Katılmadı
Adana	Şevkin	Müzeyyen	CHP	Katılmadı
Adana	Türkeş Taş	Ayyüce	İYİ PARTİ	Katılmadı
Adana	Varlı	Muharrem	MHP	Kabul
Adana	Zenbîlci	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı
Adıyaman	Alkayış	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Adıyaman	Kurt	Resul	AK PARTİ	Kabul
Adıyaman	Özhan	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul
Adıyaman	Şan	İshak	AK PARTİ	Kabul
Afyonkarahisar	Arslan	Hasan	AK PARTİ	Kabul
Afyonkarahisar	Olgun	Hakan Şeref	İYİ PARTİ	Katılmadı
Afyonkarahisar	Özkaya	Ali	AK PARTİ	Kabul
Afyonkarahisar	Taytak	Mehmet	MHP	Katılmadı
Afyonkarahisar	Yurdunuseven	İbrahim	AK PARTİ	Kabul
Ağrı	Bozdağ	Heval	DEM	Katılmadı
Ağrı	Demir	Nejla	DEM	Katılmadı
Ağrı	Kilerci	Ruken	AK PARTİ	Kabul
Ağrı	Sakık	Sım	DEM	Katılmadı
Amasya	Çilez	Hasan	AK PARTİ	Kabul
Amasya	İpek	Haluk	AK PARTİ	Kabul
Amasya	Karagöz	Reşat	CHP	Katılmadı
Ankara	Akdoğan	Umut	CHP	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 70
Ankara	Alparslan	Murat	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Anslan	Yüksel	BAĞIMSIZ	Katılmadı
Ankara	Aydemir	Zehranur	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Aydın	Koray	BAĞIMSIZ	Katılmadı
Ankara	Baykoç	Ahmet Fethan	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Beker	Adnan	BAĞIMSIZ	Katılmadı
Ankara	Bilgin	Vedat	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Bingöl	Tekin	CHP	Katılmadı
Ankara	Çam	Lütfiye Selva	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Çelebi	Kurtcan	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Demir	Deniz	CHP	Katılmadı
Ankara	Diñçer	Senra	CHP	Katılmadı
Ankara	Doğan	Mesut	SAADET P	Kabul
Ankara	Dumaz	Sadir	MHP	Katılmadı
Ankara	Emir	Murat	CHP	Kabul
Ankara	Erdoğan	Asuman	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Ergin	Sadullah	DEVA	Katılmadı
Ankara	Fakıbbaba	Ahmet Eşref	İYİ PARTİ	Katılmadı
Ankara	Gökçek	Osman	AK PARTİ	Kabul
Ankara	İleri	Ömer	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Karakaya	Mevlüt	MHP	Katılmadı
Ankara	Konuralp	Okan	CHP	Katılmadı
Ankara	Oktay	Fuat	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Sarıroğlu	Jülide	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Şahin	İdris	DEVA	Katılmadı
Ankara	Şahin Usta	Leyla	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Taşcier	Gamze	CHP	Katılmadı
Ankara	Timisi Ersever	Aliye	CHP	Katılmadı
Ankara	Türkeş	Yıldırım Tuğrul	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Yamañ	Mustafa Nedim	SAADET P	Katılmadı
Ankara	Yaman	Aylin	CHP	Katılmadı
Ankara	Yegin	Orhan	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Yıldırım	Yaşar	MHP	Katılmadı
Ankara	Yıldız	Zeynep	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Zorlu	Kürşad	İYİ PARTİ	Katılmadı
Antalya	An	Cavit	CHP	Katılmadı
Antalya	Başkan	Abdurrahman	MHP	Kabul
Antalya	Coşar	Aliye	CHP	Katılmadı
Antalya	Çavuşoğlu	Mevlüt	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Çelik	Kemal	AK PARTİ	Katılmadı
Antalya	Çorabatır	Sururi	CHP	Katılmadı
Antalya	Durgun	Hilmi	MHP	Katılmadı
Antalya	Erdem	Mustafa	CHP	Katılmadı
Antalya	Kaya	Aykut	CHP	Katılmadı
Antalya	Kılıç	Şerafettin	SAADET P	Kabul
Antalya	Köse	Mustafa	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 70
Antalya	Oluç	Hakkı Saruhan	DEM	Katılmadı
Antalya	Poyraz	Uğur	İYİ PARTİ	Katılmadı
Antalya	Taş	İbrahim Ethem	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Uslu	Atay	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Vural Çokal	Tuba	AK PARTİ	Katılmadı
Antalya	Yazıcı Özbudun	Serap	SAADET P	Katılmadı
Artvin	Bayraktutan	Uğur	CHP	Katılmadı
Artvin	Çelik	Faruk	AK PARTİ	Katılmadı
Aydın	Bülbül	Süleyman	CHP	Katılmadı
Aydın	Karakaş	Ömer	İYİ PARTİ	Katılmadı
Aydın	Karakoz	Evrin	CHP	Katılmadı
Aydın	Özmen	Ömer	AK PARTİ	Kabul
Aydın	Sarıbaş	Seda	AK PARTİ	Kabul
Aydın	Savaş	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Aydın	Tezcan	Bülent	CHP	Katılmadı
Aydın	Yıldız	Hüseyin	CHP	Kabul
Balıkesir	Aytekin	Ensar	CHP	Katılmadı
Balıkesir	Canbey	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı
Balıkesir	Çömez	Turhan	İYİ PARTİ	Kabul
Balıkesir	Dalgın	Burak	DEVA	Katılmadı
Balıkesir	Ok	İsmail	AK PARTİ	Katılmadı
Balıkesir	Öztaylan	Ali Taylan	AK PARTİ	Kabul
Balıkesir	Sarı	Serkan	CHP	Kabul
Balıkesir	Uygur	Belgin	AK PARTİ	Katılmadı
Balıkesir	Yüksel	Ekrem Gökay	MHP	Kabul
Bilecik	Eldemir	Halil	AK PARTİ	Kabul
Bilecik	Tüzün	Yaşar	CHP	Katılmadı
Bingöl	Berdibek	Feyzi	AK PARTİ	Kabul
Bingöl	Hüla Kü	Ömer Faruk	DEM	Çekins er
Bingöl	Korkutata	Zeki	AK PARTİ	Kabul
Bitlis	Bedirhan oğlu	Turan	AK PARTİ	Kabul
Bitlis	Çağlar Gök al p	Semra	DEM	Katılmadı
Bitlis	Olan	Hüseyin	DEM	Katılmadı
Bolu	Akgül	İsmail	MHP	Kabul
Bolu	Ateş	Türker	CHP	Katılmadı
Bolu	Coş kuny ürek	Yüksel	AK PARTİ	Kabul
Burdur	Akbulut	İzzet	CHP	Katılmadı
Burdur	Korkmaz	Adem	AK PARTİ	Katılmadı
Burdur	Oğuz	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Ala	Elkan	AK PARTİ	Katılmadı
Bursa	Altaca Kayış oğlu	Nurhayat	CHP	Katılmadı
Bursa	Atmaca	Mehmet	SAADET P	Katılmadı
Bursa	Aydın	Muhammet Müfit	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Büyükataman	İsmet	MHP	Katılmadı
Bursa	Gözükara Durmaz	Emel	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Kılıç	Ahmet	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 70
Bursa	Mesten	Osman	AK PARTİ	Katılmadı
Bursa	Özen	Refik	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Öztürk	Hasan	CHP	Katılmadı
Bursa	Pala	Kayhan	CHP	Katılmadı
Bursa	Salman	Ayhan	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Sanbal	Orhan	CHP	Katılmadı
Bursa	Toktaş	Hasan	İYİ PARTİ	Katılmadı
Bursa	Torun	Cemalettin Kani	SAADET P	Katılmadı
Bursa	Türkoğlu	Yüksel Selçuk	İYİ PARTİ	Katılmadı
Bursa	Varank	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Yavuz	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Yavuz Gözgeç	Emine	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Zırlıoğlu	Fevzi	MHP	Kabul
Çanakkale	Ceylan	Özgür	CHP	Kabul
Çanakkale	Gider	Ayhan	AK PARTİ	Katılmadı
Çanakkale	Güneşhan	İsmet	CHP	Katılmadı
Çanakkale	Uz	Rüdvân	İYİ PARTİ	Katılmadı
Çankırı	Akbaşoğlu	Muhammet Emin	AK PARTİ	Kabul
Çankırı	Yılık	Pelin	MHP	Katılmadı
Çorum	Ahlatacı	Yusuf	AK PARTİ	Kabul
Çorum	Kaya	Oğuzhan	AK PARTİ	Kabul
Çorum	Kayracı	Vahit	MHP	Katılmadı
Çorum	Tahtasız	Mehmet	CHP	Katılmadı
Denizli	Arpacı	Şeref	CHP	Katılmadı
Denizli	Biçer Karaca	Cülizar	CHP	Katılmadı
Denizli	Ök	Nilgün	AK PARTİ	Katılmadı
Denizli	Özkan	Cahit	AK PARTİ	Kabul
Denizli	Öztürk	Yasin	İYİ PARTİ	Kabul
Denizli	Silkin Ün	Sema	SAADET P	Katılmadı
Denizli	Tin	Şahin	AK PARTİ	Kabul
Diyarbakır	Akça Cüpolo	Ceylan	DEM	Katılmadı
Diyarbakır	Çandar	Osman Cengiz	DEM	Katılmadı
Diyarbakır	Çelenk Özen	Sevilay	DEM	Katılmadı
Diyarbakır	Ensarioğlu	Mehmet Galip	AK PARTİ	Kabul
Diyarbakır	Eren	Serhat	DEM	Katılmadı
Diyarbakır	Kamaç	Mehmet	DEM	Kabul
Diyarbakır	Kaya	Adalet	DEM	Katılmadı
Diyarbakır	Kepolu Ataman	Suna	AK PARTİ	Kabul
Diyarbakır	Öztürk	Berdan	DEM	Katılmadı
Diyarbakır	Tannıkulu	Mustafa Sezgin	CHP	Katılmadı
Diyarbakır	Türkoğlu	Halide	DEM	Katılmadı
Diyarbakır	Yaz	Mehmet Sait	AK PARTİ	Katılmadı
Edirne	Akalın	Mehmet	İYİ PARTİ	Katılmadı
Edirne	Aksal	Fatma	AK PARTİ	Kabul
Edirne	Ün	Ediz	BAĞIMSIZ	Katılmadı
Edirne	Yazgan	Ahmet Baran	CHP	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 70
Elazığ	Açıkkapı	Ejder	AK PARTİ	Kabul
Elazığ	Erol	Gürsel	CHP	Katılmadı
Elazığ	Işıkver	Semih	MHP	Kabul
Elazığ	Keleş	Erol	AK PARTİ	Katılmadı
Elazığ	Nazırlı	Mahmut Rıdvan	AK PARTİ	Kabul
Erzincan	Karaman	Süleyman	AK PARTİ	Katılmadı
Erzincan	Sangül	Mustafa	CHP	Katılmadı
Erzurum	Altınok	Selami	AK PARTİ	Kabul
Erzurum	Aydın	Kamil	MHP	Katılmadı
Erzurum	Danış Beştaş	Meral	DEM	Katılmadı
Erzurum	Fırat	Abdurrahim	AK PARTİ	Kabul
Erzurum	Öncü	Fatma	AK PARTİ	Kabul
Erzurum	Öz	Mehmet Emin	AK PARTİ	Kabul
Eskişehir	Arslan	İbrahim	CHP	Katılmadı
Eskişehir	Çakırözer	Utku	CHP	Katılmadı
Eskişehir	Dönmez	Fatih	AK PARTİ	Katılmadı
Eskişehir	Gürcan	Ayşen	AK PARTİ	Kabul
Eskişehir	Hatipoğlu	İdris Nebi	AK PARTİ	Kabul
Eskişehir	Süllü	Jale Nur	CHP	Katılmadı
Gaziantep	Atay	Semret	MHP	Kabul
Gaziantep	Bakbak	Derya	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Bozalı	Mesut	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Bozgeyik	Bünyamin	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Çelikkaslan	İrfan	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Demir	Şahzade	HÜDA PAR	Katılmadı
Gaziantep	Gül	Abdulhamit	AK PARTİ	Katılmadı
Gaziantep	Gürban	Mehmet Mustafa	İYİ PARTİ	Katılmadı
Gaziantep	Karaca Demir	Sevda	EMEP	Katılmadı
Gaziantep	Kaya	Ertuğrul	DEVA	Katılmadı
Gaziantep	Meriç	Melih	CHP	Katılmadı
Gaziantep	Özkeçeci	Mehmet Eyup	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Öztürkmen	Hasan	CHP	Katılmadı
Gaziantep	Şahin	Ali	AK PARTİ	Katılmadı
Giresun	Elmas	Nazım	AK PARTİ	Kabul
Giresun	Işık Gezmiş	Elvan	CHP	Katılmadı
Giresun	Konal	Ertuğrul Gazi	MHP	Kabul
Giresun	Temir	Ali	AK PARTİ	Kabul
Gümüşhane	Köse	Celalettin	AK PARTİ	Katılmadı
Gümüşhane	Küçük	Musa	MHP	Kabul
Hakkari	Bartın	Öznur	DEM	Katılmadı
Hakkari	Düşünmez	Onur	DEM	Çekimsiz
Hakkari	Parlak	Vezir Coşkun	DEM	Katılmadı
Hatay	Çalışkan	Necmettin	SAADET P	Kabul
Hatay	Çirkin	Adnan Şefik	İYİ PARTİ	Katılmadı
Hatay	Güzelnisur	Mehmet	CHP	Katılmadı
Hatay	Karahan	Kemal	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 70
Hatay	Kaşıkçı	Lütfi	MHP	Katılmadı
Hatay	Mullaoglu	Servet	CHP	Katılmadı
Hatay	Özel	Abdulkadir	AK PARTİ	Katılmadı
Hatay	Yayman	Hüseyin	AK PARTİ	Katılmadı
Hatay	Yeşildal	Adem	AK PARTİ	Katılmadı
Hatay	Yıldırım Kara	Nermin	CHP	Katılmadı
Isparta	Gökgöz	Mehmet Uğur	AK PARTİ	Kabul
Isparta	Halıcı	Hikmet Yalım	CHP	Katılmadı
Isparta	Sönmez	Hasan Basri	MHP	Kabul
Isparta	Zabun	Osman	AK PARTİ	Kabul
Mersin	Başarı	Ali Mahir	CHP	Katılmadı
Mersin	Bozan	Ali	DEM	Katılmadı
Mersin	Çakır	Hasan Ufuk	CHP	Katılmadı
Mersin	Dinç	Faruk	HÜDA PAR	Katılmadı
Mersin	Dinçer	Talat	CHP	Katılmadı
Mersin	Ekmen	Mehmet Emin	DEVA	Katılmadı
Mersin	Kıratlı	Ali	AK PARTİ	Kabul
Mersin	Kış	Gülcan	CHP	Katılmadı
Mersin	Koca Doğan	Perihan	DEM	Katılmadı
Mersin	Kocamaz	Burhanettin	İYİ PARTİ	Kabul
Mersin	Nebati	Nureddin	AK PARTİ	Kabul
Mersin	Söylemez	Havva Sibel	AK PARTİ	Katılmadı
Mersin	Uysal	Levent	MHP	Kabul
İstanbul	Açkel	Fethi	CHP	Katılmadı
İstanbul	Adan	Celal	MHP	Katılmadı
İstanbul	Akburak	Burak	İYİ PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Akkuş İlgezi	Gamze	CHP	Katılmadı
İstanbul	Aksakal	Mehmet Önder	DSP	Katılmadı
İstanbul	Aksu	İsmail Faruk	MHP	Katılmadı
İstanbul	Alan	Nurettin	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Altay	Engin	CHP	Katılmadı
İstanbul	Ayan	Nilhan	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Ayaydın	Derya	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Aydın	Bırol	SAADET P	Katılmadı
İstanbul	Ayran	Şamil	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Baş	Erkan	TİP	Katılmadı
İstanbul	Bayhan	İskender	EMEP	Katılmadı
İstanbul	Bayram	Serkan	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Bekin	Doğan	YENİDEN RE	Katılmadı
İstanbul	Berberoğlu	Kadri Enis	CHP	Katılmadı
İstanbul	Beyaz	Ersin	İYİ PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Cevizoğlu	Mustafa Hülki	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Çelik	Yahya	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Çelik Kanat	Sena Nur	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Çiçek	Cengiz	DEM	Katılmadı
İstanbul	Dalkılıç	Halis	AK PARTİ	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 70
İstanbul	Demir	Doğan	SAADET P	Katılmadı
İstanbul	Demir	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Durgut	Müşerref Pervin Tuba	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Eker	Behiye	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Ekinci	Azmi	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Elçi	Türkan	CHP	Katılmadı
İstanbul	Enre	Yunus	CHP	Katılmadı
İstanbul	Enre	Zeynel	CHP	Katılmadı
İstanbul	Enginyurt	Cemal	DP	Katılmadı
İstanbul	Ensarioğlu	Mehmet Selim	BAĞIMSIZ	Katılmadı
İstanbul	Erbakan	Muhammed Ali Fatih	YENİDEN RE	Katılmadı
İstanbul	Erdem	İsmail	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Esen	Elif	DEVA	Katılmadı
İstanbul	Fırat	Celal	DEM	Katılmadı
İstanbul	Gökçek	Ali	CHP	Katılmadı
İstanbul	Gören Bölük	Seda	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Günaydın	Gökhan	CHP	Katılmadı
İstanbul	Hacıoğulları	Yücel Arzen	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Işık Ercan	Tuğba	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	İlhan	Rabia	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	İzsz	Seyithan	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Kadak	Rümeysa	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Kadıgil	Salıha Sera	TİP	Katılmadı
İstanbul	Kandemir	Erkan	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Karabat	Özgür	CHP	Katılmadı
İstanbul	Karal	Hasan	DEVA	Katılmadı
İstanbul	Karayel	İsmail Emrah	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Karşı	Şengül	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Kavuncu	Mehmet Satuk Buğra	İYİ PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Kaya	Bülent	SAADET P	Kabul
İstanbul	Kaya	Mustafa	SAADET P	Kabul
İstanbul	Kesici	İlhan	CHP	Katılmadı
İstanbul	Kılıçgün Uçar	Çiğdem	DBP	Katılmadı
İstanbul	Kılınç	Yüksel Mansur	CHP	Katılmadı
İstanbul	Konal Süslü	Yıldız	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Konukcu Kok	Keziban	DEM	Çekimsiz
İstanbul	Kurtulmuş	Numan	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Otlı	Çiçek	DEM	Katılmadı
İstanbul	Önder	Sırrı Süreyya	DEM	Katılmadı
İstanbul	Özçağdaş	Suat	CHP	Katılmadı
İstanbul	Özdemir	Nimet	CHP	Katılmadı
İstanbul	Özer	Turan Taşkın	CHP	Katılmadı
İstanbul	Öztürk	Ümmügülşen	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Paçacı	Mustafa Cihan	İYİ PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Paker	Büşra	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Pamukçu	Suat	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 70
İstanbul	Rızzanoğlu	Evrin	DEVA	Katılmadı
İstanbul	Saki	Özgül	DEM	Katılmadı
İstanbul	Salıcı	Oğuz Kaan	CHP	Katılmadı
İstanbul	Sırakaya	Zafer	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Sıvacıoğlu	Sevan	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Soylu	Süleyman	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Şahin	İsa Mesih	SAADET P	Katılmadı
İstanbul	Şenocak	Bayram	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Şentürk	Hulusi	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Şık	Ahmet	TİP	Katılmadı
İstanbul	Tan	Namık	CHP	Katılmadı
İstanbul	Temurci	Selim	SAADET P	Katılmadı
İstanbul	Toprak	Erdoğan	CHP	Katılmadı
İstanbul	Turan	Hasan	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Üçüncü	Oğuz	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Yalçın	Edip Semih	MHP	Katılmadı
İstanbul	Yanıkömeroğlu	Ayşe Sibel	CHP	Katılmadı
İstanbul	Yapıcıoğlu	Zekeriya	HÜDA PAR	Katılmadı
İstanbul	Yeneroğlu	Mustafa	DEVA	Katılmadı
İstanbul	Yerebakan	Halit	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Yıldırım	Adem	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Yıldız	Feti	MHP	Katılmadı
İstanbul	Yılmaz	Medeni	DEVA	Katılmadı
İstanbul	Yönter	İzzet Ulvi	MHP	Katılmadı
İstanbul	Yücel	Ahmet Ersagun	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Yüksel	Cüneyt	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Zengin	Özlem	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Zeybek	Gökhan	CHP	Katılmadı
İzmir	Akan	İbrahim	DEM	Kabul
İzmir	Altıntaş	Haydar	DP	Katılmadı
İzmir	Arslan	Ednan	CHP	Katılmadı
İzmir	Bakan	Murat	CHP	Katılmadı
İzmir	Bilici	Mustafa	SAADET P	Katılmadı
İzmir	Bölünmez Çankır	Ceyda	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Bursalı	Şebnem	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Çelebi	Mehmet Ali	AK PARTİ	Katılmadı
İzmir	Çubuk	Bircugül	DEM	Katılmadı
İzmir	Dervişoğlu	Dursun Müsavat	İYİ PARTİ	Katılmadı
İzmir	Erdan Kılıç	Sevda	CHP	Katılmadı
İzmir	Gökçen	Gökçe	CHP	Katılmadı
İzmir	İnan	Eyyüp Kadir	AK PARTİ	Katılmadı
İzmir	Kasapoğlu	Mehmet Muharrem	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Kaya	Mahmut Atilla	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Kâya Ösen	Seda	DEVA	Katılmadı
İzmir	Kırkpınar	Hüsmen	İYİ PARTİ	Katılmadı
İzmir	Kırkpınar	Yaşar	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 70
İzmir	Nalbantoğlu	Rafat Turuntay	CHP	Katılmadı
İzmir	Osmanağaoğlu	Tamer	MHP	Kabul
İzmir	Özalan	Fehmi Alpay	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Özkan	Ahmet Tuncay	CHP	Katılmadı
İzmir	Özale	Ümit	BAĞIMSIZ	Katılmadı
İzmir	Polat	Mahir	CHP	Katılmadı
İzmir	Taşkın	Yüksel	CHP	Kabul
İzmir	Türelİ	Rahmi Aşkın	CHP	Katılmadı
İzmir	Uzun	Mehmet Salih	DP	Katılmadı
İzmir	Yücel	Deniz	CHP	Katılmadı
Kars	Alp	İnan Akgün	CHP	Katılmadı
Kars	Çalkın	Adem	AK PARTİ	Kabul
Kars	Kılıç Koçyiğİt	Gülİstan	DEM	Katılmadı
Kastamonu	Ekmecki	Fatma Serap	AK PARTİ	Kabul
Kastamonu	Uluyay	Halil	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Akar	Hulusi	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Ankan	Mahmut	SAADET P	Katılmadı
Kayseri	Ataş	Dursun	BAĞIMSIZ	Katılmadı
Kayseri	Böhtİrler	Ayşe	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Cıngı	Murat Cahid	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Çopuroğlu	Şaban	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Ersoy	Mustafa Baki	MHP	Kabul
Kayseri	Genç	Aşkın	CHP	Kabul
Kayseri	Özlemir	İsmail	MHP	Katılmadı
Kayseri	Özsoy	Sayın Bayar	AK PARTİ	Kabul
Kırklareli	Gündoğdu	Vecdi	CHP	Katılmadı
Kırklareli	Özkan	Fahri	CHP	Katılmadı
Kırklareli	Sançam	Ahmet Gökhan	AK PARTİ	Kabul
Kırşehir	Erkan	Necmettin	AK PARTİ	Kabul
Kırşehir	İlhan	Metin	CHP	Katılmadı
Kocaeli	Aşıl	Mehmet	YENİDEN RE	Katılmadı
Kocaeli	Çakır	Sani	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Çİler	Nail	CHP	Katılmadı
Kocaeli	Gengerioğlu	Ömer Faruk	DEM	Katılmadı
Kocaeli	Hülagü	Sadettin	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Kanko	Mühip	CHP	Kabul
Kocaeli	Katırcıoğlu	Radiye Sezer	AK PARTİ	Katılmadı
Kocaeli	Sancaklı	Saffet	MHP	Katılmadı
Kocaeli	Tipioğlu	Veysal	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Türkkan	Lütfü	İYİ PARTİ	Katılmadı
Kocaeli	Yaman	Cemil	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Yıldızlı	Harun Özgür	CHP	Katılmadı
Kocaeli	Yılmaz	Mehmet Akif	AK PARTİ	Kabul
Konya	Ağralı	Abdullah	AK PARTİ	Katılmadı
Konya	Akyürek	Tahir	AK PARTİ	Kabul
Konya	Altunyaldız	Ziya	AK PARTİ	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 70
Konya	Baykan	Mehmet	AK PARTİ	Kabul
Konya	Bektaş	Barış	CHP	Katılmadı
Konya	Ekici	Hasan	SAADET P	Katılmadı
Konya	Erdem	Orhan	AK PARTİ	Kabul
Konya	Göka	Meryem	AK PARTİ	Kabul
Konya	Kalaycı	Mustafa	MHP	Katılmadı
Konya	Karaman	Ünal	İYİ PARTİ	Katılmadı
Konya	Koçak	Konur Alp	MHP	Katılmadı
Konya	Özboyacı	Selman	AK PARTİ	Kabul
Konya	Özer	Mustafa Hakan	AK PARTİ	Kabul
Konya	Selvi	Latif	AK PARTİ	Kabul
Konya	Yüksel	Ali	YENİDEN RE	Kabul
Kütahya	Bayırcı	İsmail Çağlar	AK PARTİ	Kabul
Kütahya	Bişer	Adil	AK PARTİ	Kabul
Kütahya	Denir	Mehmet	AK PARTİ	Kabul
Kütahya	Erbaş	Ahmet	MHP	Katılmadı
Kütahya	Kasap	Ali Fazl	SAADET P	Katılmadı
Malatya	Ağbaba	Veli	CHP	Katılmadı
Malatya	Babacan	Abdurrahman	AK PARTİ	Kabul
Malatya	Fendoğlu	Mehmet Celal	MHP	Kabul
Malatya	Koca	İhsan	AK PARTİ	Kabul
Malatya	Ölmezioprak	İnanç Sıraç Kara	AK PARTİ	Kabul
Malatya	Tüfenkci	Bülent	AK PARTİ	Katılmadı
Manisa	Akçay	Erkan	MHP	Kabul
Manisa	Akkal	Tamer	AK PARTİ	Katılmadı
Manisa	Arınç	Ahmet Mücahit	AK PARTİ	Katılmadı
Manisa	Bakırlioğlu	Ahmet Vehbi	CHP	Katılmadı
Manisa	Başevingen	Bekir	CHP	Katılmadı
Manisa	Baybatur	Murat	AK PARTİ	Katılmadı
Manisa	Kavaf	Selma Aliye	DEVA	Katılmadı
Manisa	Özel	Özgür	CHP	Katılmadı
Manisa	Sunat	Şenol	İYİ PARTİ	Katılmadı
Manisa	Yenişehirlioğlu	Bahadır Nahit	AK PARTİ	Katılmadı
Kahramanmaraş	Debgici	Ömer Oruç Bilal	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Karakoç Dora	Zuhal	MHP	Katılmadı
Kahramanmaraş	Karatutlu	İrfan	DEVA	Katılmadı
Kahramanmaraş	Kirişçi	Vahit	AK PARTİ	Katılmadı
Kahramanmaraş	Köksal	Tuba	AK PARTİ	Katılmadı
Kahramanmaraş	Kurt	Mevlüt	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Özünç	Ali	CHP	Katılmadı
Kahramanmaraş	Şahin	Mehmet	AK PARTİ	Kabul
Mardin	Adak	Muhammed	AK PARTİ	Kabul
Mardin	Aslan	George	DEM	Kabul
Mardin	Aydeniz	Salihe	DEM	Katılmadı
Mardin	Güneş Altın	Beritan	DEM	Katılmadı
Mardin	Kılıç	Faruk	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 70
Mardin	Tanhan	Kamuran	DEM	Çekinser
Muğla	Ergun	Metin	İYİ PARTİ	Kabul
Muğla	Mete	Kadem	AK PARTİ	Katılmadı
Muğla	Otgöz	Yakup	AK PARTİ	Kabul
Muğla	Öneş Derici	Süreyya	CHP	Katılmadı
Muğla	Özcan	Gizem	CHP	Katılmadı
Muğla	Özdağ	Selçuk	SAADET P	Katılmadı
Muğla	Uzun	Cumhur	CHP	Kabul
Muş	Boz	Sümeyye	DEM	Katılmadı
Muş	Şimşek	Mehmet Emin	AK PARTİ	Kabul
Muş	Temelli	Sezai	DEM	Çekinser
Nevşehir	Çalışkan	Enre	AK PARTİ	Kabul
Nevşehir	Kılıç	Filiz	MHP	Katılmadı
Nevşehir	Özgün	Süleyman	AK PARTİ	Kabul
Niğde	Gürer	Ömer Fethi	CHP	Katılmadı
Niğde	İnce	Cumali	MHP	Katılmadı
Niğde	Uzkurt	Cevahir	AK PARTİ	Kabul
Ordu	Adıgüzel	Mustafa	CHP	Katılmadı
Ordu	Hamarat	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Ordu	Kaynak	İbrahim Ufuk	AK PARTİ	Kabul
Ordu	Özer	Mahmut	AK PARTİ	Katılmadı
Ordu	Şanlıtürk	Naci	MHP	Kabul
Ordu	Torun	Seyit	CHP	Katılmadı
Rize	Avcı	Muhammed	AK PARTİ	Kabul
Rize	Mertoğlu	Hanun	AK PARTİ	Kabul
Rize	Ocaklı	Tahsin	CHP	Katılmadı
Sakarya	Bayraktar	Lütfi	AK PARTİ	Kabul
Sakarya	Bülbül	Muhammed Levent	MHP	Katılmadı
Sakarya	Dikbayır	Ümit	BAĞIMSIZ	Katılmadı
Sakarya	Erdoğan	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul
Sakarya	İnci	Ali	AK PARTİ	Kabul
Sakarya	Kaya	Murat	AK PARTİ	Kabul
Sakarya	Kocacık	Ertuğrul	AK PARTİ	Kabul
Sakarya	Taşkent	Ayça	CHP	Katılmadı
Samsun	Aksu	Ersan	AK PARTİ	Kabul
Samsun	Çan	Murat	CHP	Kabul
Samsun	Karaaslan	Çiğdem	AK PARTİ	Katılmadı
Samsun	Karaman	Mehmet	SAADET P	Kabul
Samsun	Kırcalı	Orhan	AK PARTİ	Kabul
Samsun	Muş	Mehmet	AK PARTİ	Katılmadı
Samsun	Topsakal	İlyas	MHP	Katılmadı
Samsun	Usta	Erhan	İYİ PARTİ	Katılmadı
Samsun	Yılmaz	Yusuf Ziya	AK PARTİ	Katılmadı
Siirt	Bakırhan	Tuncer	DEM	Katılmadı
Siirt	Erdoğan Sarıtaş	Sabahat	DEM	Katılmadı
Siirt	Gül	Mervan	AK PARTİ	Kabul/Mük.

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 70
Sinop	Karadeniz	Barış	CHP	Katılmadı
Sinop	Maviş	Nazım	AK PARTİ	Katılmadı
Sivas	Aksu	Hakan	AK PARTİ	Kabul
Sivas	Güler	Abdullah	AK PARTİ	Kabul
Sivas	Karasu	Ulaş	CHP	Katılmadı
Sivas	Özyürek	Ahmet	MHP	Kabul
Sivas	Toy	Rukiye	AK PARTİ	Kabul
Tekirdağ	Avşar	Cem	DEVA	Katılmadı
Tekirdağ	Aygun	İlhami Özcan	CHP	Katılmadı
Tekirdağ	Diktaş	Gökhan	AK PARTİ	Kabul
Tekirdağ	Koncagül	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul
Tekirdağ	Özcan	Mestan	AK PARTİ	Kabul
Tekirdağ	Öztrak	Faik	CHP	Katılmadı
Tekirdağ	Taşcı	Selcan	İYİ PARTİ	Katılmadı
Tekirdağ	Yontar	Nurten	CHP	Katılmadı
Tokat	Akdemir	Cüneyt	AK PARTİ	Kabul
Tokat	Arslan	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Tokat	Beyazıt	Yusuf	AK PARTİ	Kabul
Tokat	Bulut	Yücel	MHP	Katılmadı
Tokat	Dumaz	Kadim	CHP	Katılmadı
Trabzon	Aydın	Yavuz	İYİ PARTİ	Katılmadı
Trabzon	Bilyükaydın	Yılmaz	AK PARTİ	Kabul
Trabzon	Karaismailoğlu	Adil	AK PARTİ	Katılmadı
Trabzon	Koç	Vehbi	AK PARTİ	Kabul
Trabzon	Suiçmez	Sibel	CHP	Katılmadı
Trabzon	Şen	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı
Tunceli	Kordu	Ayten	DEM	Çekimsiz
Şanlıurfa	Başak	Hikmet	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Bozdağ	Bekir	AK PARTİ	Katılmadı
Şanlıurfa	Cevheri	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Dusak	Abdülrahim	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Eyyüpoğlu	İbrahim	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Kunt Ayan	Dilan	DEM	Katılmadı
Şanlıurfa	Öcalan	Ömer	DEM	Katılmadı
Şanlıurfa	Önen	Abdulkadir Enin	AK PARTİ	Katılmadı
Şanlıurfa	Özyavuz	İbrahim	MHP	Kabul
Şanlıurfa	Pınarbaşı	Mehmet Faruk	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Sancar	Mithat	DEM	Katılmadı
Şanlıurfa	Şenyaşar	Ferit	DEM	Katılmadı
Şanlıurfa	Tanal	Mahmut	CHP	Kabul
Şanlıurfa	Yazmacı	Cevahir Asuman	AK PARTİ	Kabul
Uşak	Güneş	İsmail	AK PARTİ	Kabul
Uşak	Karaoba	Ali	CHP	Katılmadı
Uşak	Tuğrul	Fahrettin	AK PARTİ	Kabul
Van	Buldan	Pervin	DEM	Katılmadı
Van	Çiftiyürek	Sinan	DEM	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S.S. 70
Van	Dindar	Mahmut	DEM	Katılmadı
Van	Kaçmaz Sayyigüt	Gülcan	DEM	Çekins er
Van	Kayatürk	Burhan	AK PARTİ	Kabul
Van	Türkmenoğlu	Kayhan	AK PARTİ	Kabul
Van	Uçar	Zülküf	DEM	Katılmadı
Van	Varlı	Gökleren	DEM	Katılmadı
Yozgat	Akgül	Abdulkadir	AK PARTİ	Katılmadı
Yozgat	Kayalar	Lütfullah	İYİ PARTİ	Katılmadı
Yozgat	Sedef	İbrahim Ethem	MHP	Kabul
Yozgat	Şahan	Süleyman	AK PARTİ	Katılmadı
Zonguldak	Avcı	Muammer	AK PARTİ	Kabul
Zonguldak	Bozkurt	Saffet	AK PARTİ	Kabul
Zonguldak	Çolakoglu	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Zonguldak	Ertuğrul	Eylem Ertuğ	CHP	Katılmadı
Zonguldak	Yavuzylmaz	Deniz	CHP	Katılmadı
Aksaray	Altınsay	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul
Aksaray	Aydoğdu	Cengiz	AK PARTİ	Kabul
Aksaray	Kaşlı	Ramazan	MHP	Katılmadı
Aksaray	Yaldır	Turan	İYİ PARTİ	Katılmadı
Bayburt	Ateş	Orhan	AK PARTİ	Kabul
Karaman	Eser	Selman Oğuzhan	AK PARTİ	Kabul
Karaman	Sağlam	Osman	AK PARTİ	Kabul
Karaman	Ünver	İsmail Atakan	CHP	Kabul
Kırıkkale	Kaplan	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Kırıkkale	Öztürk	Halil	MHP	Katılmadı
Batman	Bayındır	Keskin	DBP	Katılmadı
Batman	Nasroğlu	Ferhat	AK PARTİ	Kabul
Batman	Oduncu	Zeynep	DEM	Çekins er
Batman	Ramanlı	Serkan	HÜDA PAR	Katılmadı
Batman	Tiryaki	Mehmet Rüştü	DEM	Katılmadı
Şırnak	Doğan	Ayşegül	DEM	Katılmadı
Şırnak	İmmez	Mehmet Zeki	DEM	Çekins er
Şırnak	Tatar	Arslan	AK PARTİ	Kabul
Şırnak	Uysal Aslan	Nevroz	DEM	Katılmadı
Bartın	Akdatmaz	Yusuf Ziya	AK PARTİ	Kabul
Bartın	Bançoğlu	Aysu	CHP	Katılmadı
Ardahan	İncesu	Özgür Erdem	CHP	Kabul
Ardahan	Koç	Kaan	AK PARTİ	Kabul
İğdır	Alagöz	Cantürk	AK PARTİ	Kabul
İğdır	Hun	Yılmaz	DEM	Katılmadı
Yalova	Akyol	Meliha	AK PARTİ	Kabul
Yalova	Becan	Tahsin	CHP	Katılmadı
Yalova	Büyükgümüş	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı
Karabük	Akay	Cevdet	CHP	Katılmadı
Karabük	Keskinliç	Durmuş Ali	AK PARTİ	Kabul
Karabük	Şahin	Cem	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 70
Kilis	Dal	Ahmet Salih	AK PARTİ	Kabul
Kilis	Demir	Mustafa	MHP	Kabul
Osmaniye	Bahçeli	Devlet	MHP	Katılmadı
Osmaniye	Gülsoy	Seydi	AK PARTİ	Kabul
Osmaniye	Kaya	Asu	CHP	Katılmadı
Osmaniye	Yanık	Derya	AK PARTİ	Katılmadı
Düzce	Keşir	Ayşe	AK PARTİ	Katılmadı
Düzce	Özcan	Talih	CHP	Katılmadı
Düzce	Öztürk	Ercan	AK PARTİ	Kabul

